י"ט אדר ב' תשמ"א, 25.3.1981 מיספר 2273 84 עמודים שנה 45 המחיר: 11 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

השבוע בבוקר

מי הלשין?

שוב מופיע הקוסם פנטסטיקו ובמגע קסמים הכלים מבריקים, הרצפה ממורקת, האמבטיה צחורה, הריפוד והשטיחים נקיים.

פנטסטיק - תרכיז ניקוי רב תכליתי, לרצפה לאמבטיות ולכיורים, לדלתות, למשטחי-פורמיקה ולשפע שימושים נוספים.

זיפ - תרכיז שמפו לכלים, מעולה וחסכוני ביותר מגן על הידיים.

פורסל - תכשיר פלא לניקוי, הברקה וחיטוי אסלות, כיורים וברזים. מסיר כתמים, חלודה ואבנית.

משפחת פנטסטיק — רעיון מבריק.

פנטסטיק- הקסם שבניקיון

קדם KEDEM

מוצרי קדם כשרים לפסח•קדם כימיקלים בע"מ טל. 055-31532

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4. תא־דואר 136 • מען מכתבים: „עולם־הפרס" • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: לילית בואנו • צלמי מערכת: ציון צפריר ועזת סרגוסטי • כתב בכיר: יוסי הימן • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות „צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קוראים כתבו

השבוע זה אין חשבונות אישיים. הוא משתדל להתייחס לבני־אדם על־פי מעשיהם ומחדליהם.

אין אדם המוכיח זאת בצורה חותכת יותר מאשר חיים כהן, שפרש לפני שבוע מתפקידו כשופט בית־המישפט העליון, עם הגיעו לגיל 70.

לפני כמה חודשים הגשתי, בתפקידי כחבר־הכנסת, הצעת־חוק פרטית, שמטרתה העיקרית היתה למנוע את פרישתו מאונס של השופט חיים כהן. ביקשתי להאריך את תקופת־כהונתם של שופטי בית־המישפט העליון מעבר לגיל 70, אם הם רוצים בכך.

למרבה הצער לא איפשרה לי שיטת־המיכסות המעוותת לנמק את הצעת־החוק מעל הדוכן ולהביאה להצבעה. רציתי לפעול ככל יכולתי כדי למנוע את פרישת כהן, מפני שראיתי בו את עמוד־התווך של האגף הליברלי של בית־המישפט. לדעתי, פרישתו של כהן, בעודו במלוא יכולתו, היא מכה לדמוקראטיה הישראלית.

לא ידעתי מהן דיעותיו הפוליטיות, כי בהיותו שופט לא יכול היה לבטאן. רק אחרי פרישתו קראתי — ולא הופתעתי מכך — שהוא דוגל בכריתת הסכם־שלום עם הפלסטינים, ומקבל כדבר מובן־מאליו את הצורך לנהל משא־ומתן עם אש"ף.

קשה להאמין שזהו האדם אשר הופיע לפני 28 שנים על שער העולם הזה — לא פעם, כי אם פעמיים — כדמות כה שלילית, עד כי נראה כהתגלמות מילחמתם של בני־חושך בבני־אור.

במאי 1953 הופיע היועץ המישפטי חיים כהן על שער העולם הזה (812), על רקע של עמוד־תלייה. השער צוייר בידי דוש. כעבור כמה חודשים, בראש־השנה, הופיע חיים כהן כאיש־השנה תשי"ג (העולם הזה 829), בציור של שמואל בק הצעיר, כשהוא מועך באצבעו את האזרח.

שער „העולם הזה" (829) **שער „העולם הזה" (812)**

לא ההשקפה השתנתה, כי אם התפקיד השתנה

האם השתנה העולם הזה במשך השנים האלה? האם השתנה חיים כהן?

★ מוות או שבע שנים

התשובה הנכונה היא השניה. הדבר כה בולט, עד כי כמה עיתונאים שאלו אותו על כך בימים האחרונים, עם פרישתו, והוא אף התייחס לכך. בתשובה לתום שגב בהארץ טען חיים כהן, כי לא השקפת־עולמו השתנתה מאז, אלא תפקידו.

זהו הסבר מעניין. יש להסיק מכך מסקנה מרחיקת־לכת על יכולתו של תפקיד לכוון את מעשיו של אדם, בלי קשר ישיר לשקפתו. חיים כהן, היועץ המישפטי של ממשלת דויד בן־גוריון, היה במעשיו אנטי־ליברל מובהק. חיים כהן, השופט העליון, היה ליברל קיצוני (ואין סתירה בין שתי מילים אלה. גם אני מגדיר את עצמי כליברלי קיצוני).

המעשים שביגללם פתח העולם הזה לפני 28 שנים במילחמת־חורמה בחיים כהן היו, בין השאר, הכנת הצעת־חוק להגנה על ביטחון־המדינה, ועיבוד הצעת־חוק אחרת לצימצום חופש־העיתונות — ההצעה שהולידה, כעבור שנים הרבה, את חוק־לשון־הרע (שקראנו לו בראשי־התיבות חולי"ע).

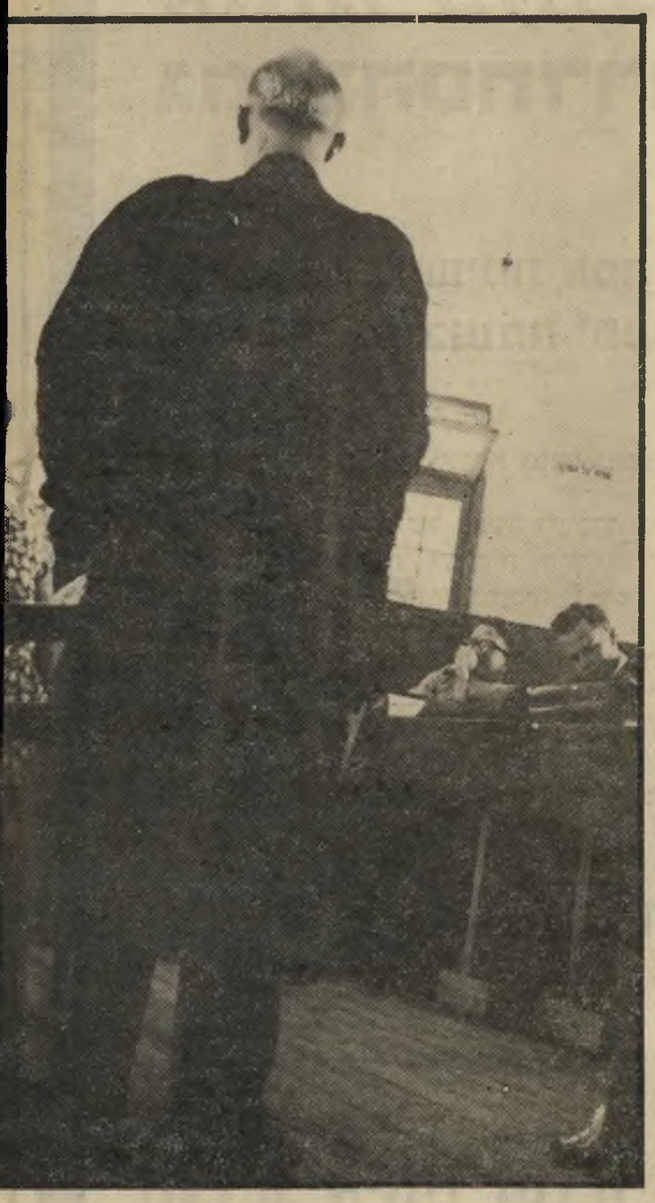
ההצעה שנשאה את השם „חוק לתיקון דיני־העונשין — עבירות נגד המדינה — תשי"ג" היתה דראקונית מאין כמותה, ועלתה בהרבה על חוקי־החירום הבריטיים מימי המנדאט. על־פיה חל עונש־מוות על „מי שעשה מעשה מתוך כוונה להביא שישראל תחדל כמדינה ריבונית, או ששטח מסויים ייצא מריבונותה או משליטתה — דינו מיתה או מאסר לתקופה שאינה פחותה משבע שנים."

סעיף כזה היה חל על נטורי־קרתא, למשל, שרצו אז „להוציא שטח מסויים מריבונותה או משליטתה" של ישראל. הוא היה חל בימינו על מי שפועל למען שלום אשר יש בו שינוי בסטאטוס של ירושלים „אם ראש שירות־הביטחון אמר לי שמשהו חיוני, אני, כיועץ המישפטי, לא הייתי מהרהר אחרי זה. המצב הביטחוני בשנים הראשונות שלאחר קום המדינה היה כזה, שאם אמרו לי שהביטחון מחייב דבר פלוני, הייתי מקבל את זה גם במחיר הפגיעה בזכויות־האדם."

בכך הצדיק, למעשה, את כל מילחמות העולם הזה בתקופה ההיא. יש לזכור כי אותו ראש שירות־הביטחון לא היה אלא איסר הראל, שגילה לאחר־מכן בספר כי ראה אז בהעולם הזה את „האוייב מס' 1 של המישטר."

העולם הזה הזעיק את הציבור והרעיש שמיים וארץ. בסופו של דבר נאלץ בן־גוריון לגנוז את ההצעה. מהדורה הרבה יותר מתונה נכללה, לאחר מכן, בחוק הפלילי.

ראוי להזכיר כי העולם הזה היה העיתון היחיד שנזעק אז נגד הצעת־החוק. העיתונות הכללית שתקה, ואף הצדיקה את ההצעה. כרגיל, עמדו העיתונים דום לפני שרי הממשלה, ולא העזו לפקפק בצורך בחוק.

תמיר (מימין) וכהן (עומד) במישפט מחתרת צריפין
דבר והיפוכו

המיזרחית, או מי שסבור כי במיסגרת שלום מותר לוותר על כמה קילומטרים, במיסגרת של חילופי־שטחים.

החומרות האחרות בהצעת־החוק לא היו בהרבה פחות חמורות. ההצעה קבעה מאסר של 20 שנה למי שגרם לכך שאדם מסויים לא ישרת בצה"ל, מאסר של חמש שנים על מי שפירסם דיבריי־שבח או אהדה באירגון עויין או במטרותיו, מאסר עולם על מי שידע כי מישהו אחר מתכוון לעבור עבירה שדינה מיתה ולא גילה זאת, מאסר של שבע שנים על מי שהפיץ ידיעות (גם נכונות) בכוונה לערער את רוח תושבי ישראל ועוד ועוד.

על כך אמר כהן בשיחתו עם שגב: „כאשר נשמעו מילות־הקסם „ביטחון המדינה", עורכי העולם הזה, שהתפארו בעובדה שהיו כולם חיילים קרביים שהשתחררו לא מכבר מצה"ל, לא רחשו יראת־כבוד עיוורת למילים אלה. הם ידעו להבחין בין הצרכים האמיתיים של ביטחון־המדינה ובין ניצול גימוקי־הביטחון לשם ביסוס מישטר אנטי־דמוקרטי.

(המשך בעמוד 67)

שמואי שפרוני

מכתבים

סיפוח לשוני

מיהם בני־מיעוטים?

בעת הדיווח במהדורת מבט ב־טלוויזיה על ההתנקשות באוטובוס ברמות, במוצאי־שבת, ה־14 ב־מארס, נאמר כי אותם שפגעו ב־אוטובוס הם „בני־מיעוטים".

האם ממינוח זה עלינו להבין כי למישטרה כבר ידוע שבאוטובוס פגעו ערבים אזרחי ישראל, שעד היום השתמשו במונח משונה זה לגביהם? או שמא החליט מנסח הידיעה בטלוויזיה לערוך סיפוח לשוני אמיץ של הפלסטינים תושבי הגדה המערבית?

צבי דנון, ירושלים

● ● ●

הסתה וחוצאותיה

הלוחמים האנטי־נאציים וקורבנות הנאציזם ביש־ראל רואים מחובתם ל־התריע.

לפני כמה שבועות התפרצו בטכ־ניון בחיפה, באישון־ליל, כמה סטו־דנטים יהודים רעולי־פנים אל תוך חדרים של סטודנטים ערבים והי־כום עד זוב דם. התנפלות אלימה זאת הינה חוליה נוספת בשרשרת של התפרצויות אנטי־ערביות ש־אירעו בשנה האחרונה. די לזכור את „ליל שבירת המכוניות" ברמ־אללה ובחלחול, את ההתנפלויות הבריוניות בחברון ובמקומות אח־רים וכן את ההתנקשות הפושעת בראשי הערים שכם ורמאללה. אך לא רק בגדה, כי אם גם בתחום הקו הירוק — במדינת־ישראל וב־תוך האוניברסיטות בארץ — הפ־כו התקריות האלימות כימעט ל־שיטה. אין פלא שבאווירה כזאת חייל צה"ל ירה למוות, לאור היום, באם בדואית...

מעשי הבריונים באים בדרך כלל אחרי הסתה לאומנית נוסח הכרוז שהתפרסם על לוח־המודעות של הטכניון בחיפה, בו ניתן לקרוא, בין היתר, את דרישות הסטודנטים של הרב כהנא:

„שכר המעונות של הסטודנטים היהודים ישולם על־ידי הערבים ה־לומדים בארצנו הקדושה. כדי ש־יוכלו אחינו היהודים הגרים במ־עונות להתפנות לפרנסתם וכלכל־תם ישמשו להם הערבים, חוטבי עצים ושואבי מים' — כראוי להם..."

אכן, שום קבוצה נאו־נאצית או פאשיסטית ברחבי העולם לא תת־בייש בהספה גזענית כזו, ובתו־צאותיה.

אירגון הלוחמים האנטי־נאציים וקורבנות הנאציזם, תל־אביב

● ● ●

דרושו מציל

הבכירים שקיבלו טובות הנאה מחברת אי־בי־אם („העולם הזה" 2267) מעוררים את חמת הקור־אים.

אנו קוראים ותיקים של עיתונכם, והננו שותפים לצערכם על הירידה ברמה המוסרית והביצועית של כמה מהמערכות החשובות ביותר במדינה.

בעיקבות קריאת הכתבה על ה־בכירים, נוכחנו לדעת שהמערכת המישפטית בארץ נמצאת עמוק בתוך המים וזקוקה למציל באופן מיידי!

אורי, יום־טוב, אשדוד

● ● ●

ל"ג בעומר

לירוחם משל

למה הדליקו מדורות לכ־בוד מזכ"ל ההסתדרות?

לקראת ביקורו של מזכ"ל ה־הסתדרות, ירוחם משל, בבני־ברק בתחילת חודש מארס, קראו כרוזים

(המשך בעמוד 6)

לבטל את בית־הספר!

שאלות הנוגעות למערכת החינוך מתעוררות בעיקבות הכתבה על שיטת „הכיסא החם" („העולם הזה" 2270)

מזמן לימודי בבית־הספר לא זכורים לי מורה־טיפולית, יועץ־חינוכי, פסיכולוג חברתי ושאר ניבזויות מסוג זה. במחשבה שנייה, ברור שהיתה זו שאלה של זמן עד שהמדינה, המחנך המונופוליסטי, תיזום גם שיטות חינוכיות כאלה.

קורא ציטרין
כיסא חשמלי

לפני כשנה וחצי התעוררה סערה ציבורית סביב „הכרטיס הסודי" שיזם מישרד החינוך והתרבות. דובר אז על הרחבת הכרטיס ה־בסיסי, המצוי בשימוש כבר 15 שנים. בעיקבות הסערה נגנז ה־עניין, שבבסיסו עומד הרעיון ש־הביע אחד, יעקב גוטהולד, חבר ועדה פדגוגית כלשהי: „המדינה המעניקה חינוך חינם לבניה זכאית לדעת עליהם פרטים מלאים" (הארץ, 30.9.79). מסתבר שכל עוד מממנת המדינה את החינוך, היא זכאית גם להושיב ילדים על כיסא חם.

כופים על הילד ללמוד בבית־ספר מסויים, במיסגרת לימודים מסויי־מת, כאשר להורים אין השפעה על החומר הנלמד. הלימודים נמ־שכים עד לשעות אחר־הצהריים המאוחרות בבניין בטון מיפלצתי, מוקף גדרות גבוהים. הילד תופס את העולם האובייקטיבי כאילו היה כיתה סגורה עם מיספר מוגדר של חברים ומיקצועות, ועל הכל מנצח המורה, הממלא תפקידים רבים כמלמד, מחנך, שוטר, שופט, מוציא־לפועל ומטפל. הילד אינו מחליט ואינו קובע בין טוב ורע, וייתכן שבעיקבות הכיסא החם יגיע גם הכיסא החשמלי.

הרעיון שאציע אינו שלי. הוא של איוון איליץ' ואחרים. צריך לבטל את בית־הספר ולנתק את המדינה מחינוך הילדים. ההנחה היא שהאדם הוא יצור שכלתני, ועד מהרה יתארגנו צורות לימוד וחינוך אחרות. כך לא תהיה כפייה על הילד, והוא יוכל ללמוד בעת שירצה, ללא המונופול החינוכי של המדינה.

בן־ציון ציטרין, תל־אביב

התנועה לזכויות האזרח

אנחנו כתובת גם בהסתדרות

נציגי ר"צ ברשימת אמת, בהסתדרות ובנעמת יפעלו:

* לשמירה קפדנית על זכויות הפרט בהסתדרות.
* להשוואת מעמדה של האשה העובדת כראש משפחה, כאישיות משפטית שוות־זכויות בשכר, בגיל הפרישה, בקרנות הפנסיה ובמיסוי.
* לדירבון מפעלי משק העובדים ומוסדותיו להיות מופת באיכות המוצר, במסחר הוגן, בשירות ראוי ובמחירים מבוקרים.
* להרחבת החינוך המקצועי־טכני בכל הרמות.

בבחירות להסתדרות לנעמת ולמועצות הפועלים -

הצבע איתנו ועבורנו - אמת!

למה לך לקנות "חתול בשק" כשיש SONY®...?!

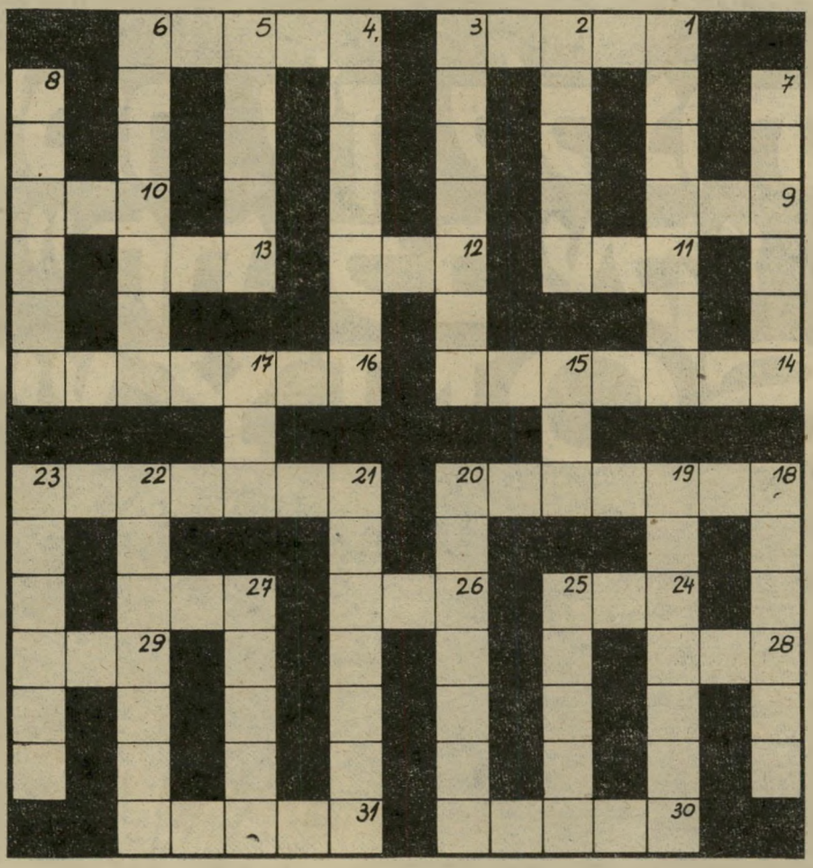
רק בטלויזיות הציבעוניות של SONY תמצא את TRINITRON, השיטה הבלעדית המקרינה את התמונה בעזרת תותח חד־קנה וטכניקת מסך משוכללת, המאפשרת קבלת תמונה חדה ובעלת בהיקות גבוהה בצבעים טבעיים.

דגמים נוספים: "KV-2024E-20 ; "KV-1400 E-14

כרסום מלניק | רפאל טירן

תשבץ העולם הזה 2273

מאת **נדיב אבידן**

מאוזן:

1. עלובת־נפש כזאת, משלמת מס־אמת (5).
4. עם 6 מאונך, עיקרון בסיסי למארח בנשף של קציני־משטרה (5, 6).
9. אמן ידוע נתגלה במים עומדים (3).
10. כיסה את ראשו בשבת ב־הפגנת דתיים קולנית (3).
11. האם סובלת מעייפות (3).
12. מצא מיסתור בין ירקות־הגינה (3).
13. האנטרופולוגית הנודעת הגיעה ללא שהיות (3).
14. מדריך־ספורט בדרגה גבוהה, קפץ משמחה באמבטיה (6).
16. מיד רוטן על־משהו בלתי ברור, אך עפ"י אישור רישמי (7).
18. ניתן למדוד את תנועת־האוויר, רק אם יש סבלנות (מ) (4, 3).
21. מלא עצות שונות, מחכה להזדמנות המתאימה (מ) (3, 4).
24. נשיקה לוהטת במכרה (3).
26. העביר מידע סודי בחג (3).
27. הסופר שלא יכול לעמוד במקומו (3).
28. הדוד עשה ביניהם הכרות (3).
29. עם הבן הוא מקפיד לדייק (3).
30. מה עוללת באופן פרקטי? (5).
31. נכסים איכותיים (5).

מאונך:

1. שאלה מעוררת סקרנות לפני הבחירות במונרכיה (מ) (2, 5).
2. בושה וחרפה כמו בבירה דרום־אמריקאית (מ) (5).
3. הארכיאולוג גילה משהו חסר־ערך (4, 3).
4. הכי מלוח ומפוזר בכמות עצומה (4, 3).
5. הצבע האדום בדם, משמש גם לזיבול (5).
6. ראה 4 מאוזן.
7. חיובי או שלילי? האם ניתן להאמין לו? (2, 2, 2).
8. אבי אשתו מלוכסן־העינים, הופיע במזג־אוויר שרבי (6).
15. מכשיר למדידת עוצמת הגשם (3).
17. בקיץ פתאומי הופיעה בראש העמוד (3).
18. מספרים שקול נמוך עלה מגרונו של מר וינגייט, אך זה לא מתקבל על־הדעת (6).
19. איש מעשה, הוסמך מטעם הרבנות לטפל בכל הבנינים (2, 5).
20. פרות חרף יוצאות דופן כאלה, קשה למצוא על־פני השטח (7).
21. בלי־טיפול מתאים לא יוכל להיות כוכב כדורסל (7).
22. מביט בצורה משונה אחרי הגבינה? זה אולי משעשע אבל לא אמין (7).
23. הגם אני הסתבכתי? צריך למצוא לזה פתרון! (6).
25. המעשה הרע כבר נעשה, אך שכנינו מהשטחים אומרים, שזה לא כל־כך נורא (5).
27. קר־הבית אילץ אותו לצמצם את המרחק ביניהם (5).

פתרון תשבץ 2271

מי שטורח בערב שבת, אוכל טוב בשבת

בין הפותרים נכונה את התשבץ יוגרב פרס: ארוחה זוגית מלאה (כולל יין) במיסעדה ה„טיילת", רחוב הרברט סמואל 80, ת"א.

את התשבץ הפתור יש לשלוח למערכת „העולם הזה" עם חותמת דואר של לא יאוחר מיום חמישי, שבוע אחרי הופעת הגליון. הפתרונות הנכונים, שיגיעו למערכת עד יום רביעי שבועיים אחרי פירסום התשבץ, ייכנסו לתגרלת. ההודעה על הזוכים תפורסם ב„העולם הזה" 4 שבועות אחרי הופעת התשבץ.

מכחבים

(המשך מעמוד 4)

שחילק הליכוד בעיר לבני הנוער להצית 18 מדורות־מחאה בשכונות. אם איני טועה, מדורות הן יותר

מזכ"ל משי
למה לא צמיגים?

אות־כבוד מאשר אות־מחאה. נשאלת השאלה: מדוע לא צמיגים?
שמואל שיבק, בני־ברק

● ● ●

דיין, לא ד"ש

לא לד"ש כתב הפרופסור מצע („העולם הזה" 2271)

בגליונכם האחרון נתפרסמה כתבה על כנס „במה", לקראת הקמה אפשרית של רשימה לכנסת בראשותו של משה דיין. בכתבה נאמר, בין היתר, שהחתום מטה „כתב את החלק החברתי של מצע ד"ש" בשעתה. אודה לכם מאוד אם תיבהר הטעות: לא כתבתי את המצע החברתי של ד"ש, לא הייתי איש ד"ש, ולא תמכתי במי־

קורא אהרונסין
החלק החברתי

שהו מראשיה בשעתם. אמנם כתבתי הצעה למצע רשימתו של מר דיין, ואני מקווה שתאומץ על־ידה.
פרופ' **שלמה אהרונסון**, ירושלים

● הפרופסור אהרונסון צודק. היתה זו פליטת קולמוס. הכוונה היתה לציין שהוא כתב את הפרק החברתי במצע של דיין.

● ● ●

מה עם היהודים?

גם היהודים ישבו באותו
(המשך בעמוד 8)

„בהפסקה אני צריך
לאכול את הכריך,
אמא שמה בילקוט
הפתעה של מתיקות...

הממרחית הכי הכי
של עלית!

על לחם או לחמניה
שוקולד למריחה,
כמו עוגה מן התנור
לא השארתי אף פירור...

הממרחית הכי הכי
של עלית!"

„אמא לא יודעת שאני גומר את הממרחית כבר בדרך לבית הספר"

קנה מזון רק באריזה המקורית שעליה מצויינים שם היצרן וכתובתו.

וימר יעקבסון טמיר

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

אולם — מה איתם?
(„העולם הזה" 2271)

בדיווח על תוכנית הטלוויזיה עמוד האש הראיתם את תמונתה של המישלחת הערבית בוועידת סינט־ג'ימס בלונדון, ב־1936. והרי באותו אולם ובאותם מקומות ישבה גם המישלחת היהודית. מה באשר לתמונה שלה?

אברהם כ. דורי, רמת־גן

● יש גם תמונה של המישלחת היהודית באותו אולם, באותה ועידה, לא באותה עת.

● ● ●

להד"ם

במדורו של דן עומר „נמר של נייר", נאמר כי המו־עצה לתרבות ולאמנות נוטה לצמצם את התמיכה בכתב־העת הספרותי „עכ־שיו" מכיוון שאיכותו היא חד־מימדית („העולם הזה" 2271)

להד"ם. האמת היא אחרת. אי־כותו של עכשיו זכתה דווקא ל„גי־קוד" הגבוה ביותר במועצה לתר־בות ולאמנות.

צר לראות, כיצד עומר, שהוא כתב של כתב־העת פרוזה ועושה הרבה עבודות בשביל העיתון ה־טה: רימום הבמה המפרסמת את יצירותיו והשמצות נגד כל העי־תונים הספרותיים האחרים, הדוחים אותו מזה עידן ועידנים. הרי זה מעין מישחק מכור.

לאור חוסר האובייקטיביות של נמר של נייר ביחס לעכשיו ובכלל, אין כבר טעם להפנות תשומת־לב מיוחדת לחיצי הטינה שעומר מפ־נה מדי פעם מקשתו המיוסרת כלפי סופרים שונים וידועים (ראה התקפותיו על גבריאל מוקד, רוני סומק ועוד).

נועה גורביץ',
מזכירת עכשיו

● דן עומר אינו מפרסם ב־פרוזה מזה כשנה.

● ● ●

לסגור את המדינה

מה קורה לנו, שואל ה־קורא, ומגיע למסקנות קיצוניות.

כששמעתי ברדיו שהמנדסים לא יסכימו שהמורים יקבלו תוספות לשכרם בלי שיועלה גם שכר המ־הדסים, הירהרתי לעצמי שאנו עם של חלמאים, נגועים במגיפת ה־קינאה, בתסביך נחיתות ובתאוות־בצע. עם שהתנ"ך שלו מעלה עו־בש בארונות ספרים. שום תקנה לא

סופר מוקד
מותקף

חומייני. בשביל עדר שוטים אין תרופה אחרת!

חנן גולדגרט, חולון

● ● ●

ישר לעניין

המיפלגות המנסות לנצל מיכתבי־קוראים למערכת, כחלק מתעמולת הבחירות שלהן, מבקשות בדרך כלל להסוות את זהותו של

ועידת סיינט־ג'יימס. במרכז: חיים וייצמן ודויד בן־גוריון
במקום שישבו הנציגים הערבים

נ"ל, נוסף לעובדה שפרוזה הוא העיתון היחיד המואיל לפרסם את יצירותיו, משבח בלי הרף בנמר של נייר את כתב־העת המיטיב עימו. הטכניקה של עומר היא פשו־

יוזם המיכתבים. לא כן רפ"י. המיכתב הבא חגיע במעטפה של מיפלגה זאת. שם לא משחקים משחקים. הכל ישר — ולעניין.

מהפירסומים בעיתונים אני למד, שביום הבחירות להסתדרות ולכנ־סת יפשטו אלפי חברים מהתנועה הקיבוצית על כל ערי ישראל, כדי לסייע למפלגת־העבודה להשיג נצ־חון.

זכור לי יום הבחירות לפני אר־בע שנים, במקום מגורי ביהוד, וז־כורים לי ימי הבחירות, כאשר התגוררתי בדימונה. בחורות ובחו־רים, חברות וחברים, קיבוצניקים נחמדים ותמימים, מעט מבויישים, נשלחו על רכבם, כדי לקבוע לי, בעיירתי, מי יהיה מזכיר מועצת הפועלים ומי יהיה ראש העיר.

יום אחרי הבחירות — בואו אלי ויחד נפעל ואולי בתום ארבע שנים נוספות תהיה לכם זכות להסיע בוחרים לקלפי — היום לא!

חיים חכם, יהוד

תהיה לו לעם כזה. תפוח רקוב אינו ניתן לתיקון. שום בחירות לא יועילו. צריך לסגור את המדינה, ולפתוח מדינה חדשה שבראשה יעמוד מנהיג בעל זרוע ברזל כמו

שילטון המנדטורי

דווקא החלפת השילטון מוכיחה — צריך לשנות את המישטר.

ניצחון הליכוד בבחירות האחרונות הוליד את התיקווה כי אפשר יהיה, בתוך המיסגרת של המישטר המדיני הקיים בארץ, להביא לשינוי.

אלה הטוענים כיום כי קאדנציה אחת של „האופוזיציה" איננה מספקת לתיקון שגיאות המערך, משלים את עצמם. ברור שללא שינוי המישטר הקיים לכשעצמו, אין שום סיכוי לחלץ את המדינה שלנו מצבת השילטון המנדטורי הבריטי של פלסטינה־א"י ועושי דברו כיום בכנסת־ישראל, בירושלים.

מיספר היורדים — כמוני — שאינם מוכנים לחיות במישטר הרולטה הרוסי־בריטי־אמריקאי, שתפקידו לשרת האינטרסים של חברות־הנפט ואילי־הנפט במיזרח התיכון, מוכיח שהדור הצעיר אינו מסכים להמשיך להיות „הכושי" של הפרד־ומשול הקולוניאלי במיזרח הקרוב. בשירות הספסרים בשוק הכספים בלונדון: האנגלים, הדרום־אפריקאים והרוסים.

אדן גרין, פירנצה, איטליה

הוא יזם-הם ניטרלו.
הוא התריע-הם התעלמו.
הוא חשף-הם התרגזו.

הם "עסקנים".
הוא איש מעשי.

יגאל בן-נון – ראש סיעת שינוי בהסתדרות

הוא נאבק לביטול המס הפוליטי שאתה משלם;
הוא דורש מחברות השיכון והבניה של ההסתדרות, לחדול מבניית פאר ולהתרכז בבניה עממית;
הוא עומד בראש המאבק למען איכות חייו של העובד במקום עבודתו.

אם מאסת בעסקנים ואתה בעד מעשים –

יגאל בן-נון וחבריו
הם הכתובת שלך.

דרוש שינוי בהסתדרות

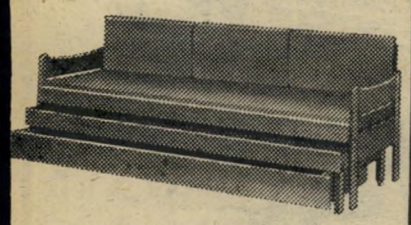
רהיטי

נחמק

זה פירמה

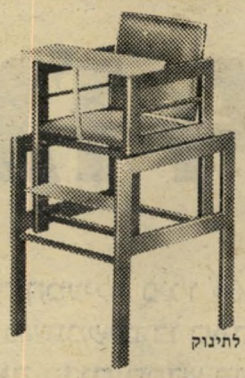
ספת נוער
עם ציפוי פורמייקה

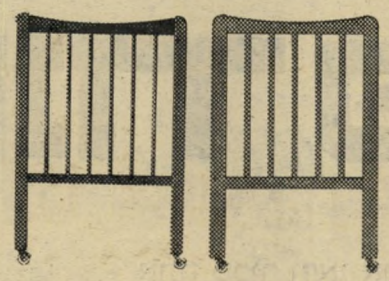
ספת נוער
מעץ אורן טבעי

לול לתינוק

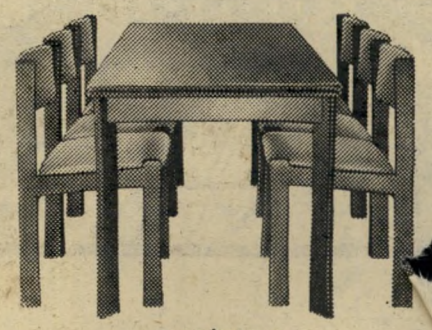
כסא גבוה לתינוק

מיטות תינוק

דגם 27

פינת אוכל דגם 25

פינת אוכל אובלית
כסא דגם 30

פינת אוכל אליפסית
כסא דגם 20

כיסא נוח "לוקס"

מיטה מתקפלת

שולחן וכסאות מתקפלים מאלומיניום

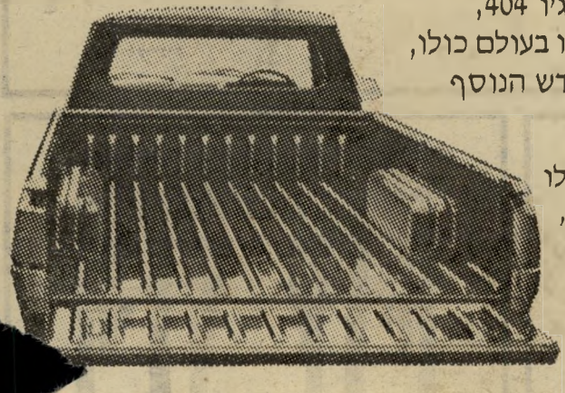
ריהוט קל
לגן לבריכה ולים

פרימה - ביחד לרהיטי עץ ומתכת

רק
טנדר אחד טוב יותר
מ-404...

טנדר פיג'ו 504!

אתה מכיר ודאי את הטנדר המעולה פיג'ו 404,
שיותר מ-500.000 אנשי מקצוע משתמשים בו בעולם כולו,
רק טנדר אחד טוב יותר ממנו - זה הדגם החדש הנוסף

טנדר פיג'ו 504.

זהו טנדר חזק יותר, כושר ההעמסה שלו
גבוה יותר, משטח העבודה גדול יותר,
וכל זאת -
בתצרוכת דלק נמוכה יותר.

הארי שבחבורה
PEUGEOT

דוד לובינסקי בע"מ מפיץ פיג'ו בישראל.

אדיאלי

המפיץ הבלעדי: דוד לובינסקי בע"מ, תל־אביב: רח' שונצינו 16, טל. 6־333214 ירושלים: רח' הס 3, טל. 222666, 228888. סוכנויות ירושלים: מוסך גסנר, איזור התעשיה טל. 2־523221 טל. 2־523221. **חיפה:** אוריאל כהן, רח' אלנבי 51, טל. 523363, 536822, רכב הצפון בע"מ, שדרות בן גוריון (שד' הכרמל) 8, טל. 538228. **נצרת:** מישל וזוהיר סרוג'י, מרכז התעשיה החדש, טל. 71339 – 56860. **חדרה:** קל־נע שיווק רכב בע"מ, הרברט סמואל 25, טל. 31689. **שכם:** עומר כליפא, רח' פייסל, טל. 7894. **רמאללה:** מכון "אל מצרי" אל בירה, איזור התעשיה, טל. 3657. **באר־שבע:** מוסך אכספרד, איזור התעשיה טל. 78292. אשנב הנגב, דרך חברון 3, טל. 33210. **ראשון־לציון:** מוסך "שרתון" רח' הרצל 41. טל 994481. **אשקלון:** אלבי ושות' סוכנות לרכב פיג'ו, איזור התעשיה, טל. 051־52757. **כפר־סבא:** מוסך פוספלד, טל. 20161. **נתניה:** לוינקופף הרמן, רח' שוהם 4, טל. 37821 ; 35081.

מרים בנימיני

ההתאמה של בני מזל טלה לשאר המזלות

טלה עם טלה

בני מזל טלה מוכרים כאמיצי־לב, בעלי רוח־תקיפה, המוכנים להתקיף ול־הכות בנשיפה הראשונה. הם החלטיים, ובמצבים קשים מוכיחים שליטה־עצ־מית, מפגינים שלווה, וכופים על עצמם משמעת־עצמית. לזכותם יאמר שהם אינם פוחדים מנטילת סיכונים בשעת־חירום, מתנהגים באומץ לב, ומשרים ביטחון על הסובבים אותם. מאחר ש־בחיי היומיום הם מחליטים החלטות בצורה נמהרת, ולעיתים מבצעים ולאחר מכן חושבים, יתכן שגם בבחירת בני־זוג מתאימים לחיים הם נתקלים לעתים בקשיים — הם עלולים להחליט במהי־רות על קשר קבוע, ורק במהלך־החיים להבחין בניגודים ובקשיים שאותם לא חזו מראש.

בני מזל טלה אינם מתאימים על־פי־רוב האחד לשני, בגלל הצורך המיידי של כל אחד מהם לממש את רצונותיו ושיגיונותיו, ברגע שהם מתעוררים. במי־דה ורצונותיהם מתנגשים, עלולה לפרוץ מריבה, שבה שניהם לא יראו נטייה מיוחדת לוותר ולהתפשר. לכל אחד מהם עדיף להתחבר עם בן מזל אחר, שיוכל להתלהב מרוחם ההרפתקנית ולשתף פעו־לה, או עם אדם שניחן באופי שקט, מעריץ וותרן. לעיתים־רחוקות ניתן למ־צוא שני טלאים החיים יחדיו ונהנים מחוויות משותפות מבלי להסתכסך, כא־מור, אלה מיקרים נדירים, אך גם אלה קורים.

טלה עם שור

ילידי מזל שור אינם מתאימים במיו־חד לבני טלה. האימפולסיביות והחר־פתקנות של הטלאים תכניס את השוו־רים למצב של מתח ודאגה. כשהשור, לאחר יום עבודה מעייף, יתיישב סוף־סוף בכורסתו האהובה, על מנת לקרוא או לשמוע מוסיקה בהנאה, תיכנס ה־ולך יש תאומים, זו חרי ההוכחה שאנו מתאימים", מצביע על ההתאמה ועל הקשר ההרמוני שנוצר במיפגש שבין מז־לות אלה. כמאמר השיר, הם אכן מת־אימים. גישתם לחיים דומה, המרץ ה־בלתי־נידלה, הפעילות הנמרצת ושימחת־החיים, הן תכונות משותפות לשניהם. התפיסה המהירה, זריזות־המחשבה וה־תגובות האימפולסיביות, גם הן משק־פות את מיזגם. הם ידידותיים לאנשים רבים, וביתם מוכר כמקום נוח למסי־בות, המזמין אליו אנשים עליזים בעלי־הומור, שאוהבים להנות מבדיחה מפול־פלת וממצב־רוח טוב.

טלה עם סרטן

קשה לומר שהם מתאימים. בן סרטן אוהב קביעות וביטחון, וקשור מאוד לבית ולמישפחה. את צעדיו הוא רגיל

טלה מתאים לתאומים, אריה, בתולה, קשת ודל" ואינו מסתדר עם טלה, שור, סרטן, מאזניים, עקרב, גדי ודגים

„טליה" כרוח־סערה, תנער אותו בהת־להבות, תיאלץ אותו להצטרף לטיול לילי, או למסיבה שיגעונית בחצות־ה־לילה. כדי להשיג שקט ריגעי יגרר השור האומלל להפתעות שהכינה לו בת־זוגו, הטליה. ואל המנוחה יוכל רק להתגעגע ולחלום. אך קיימים מצבים שבהם לבני מזל טלה השפעות חזקות של שור, או ההיפך, ואז תיתכן הבנה ושיתוף פעולה מבורך. כיוון שאותו טלה יהיה יותר רגוע, ואילו השור יותר סוער.

טלה עם תאומים

השיר המוכר: „לי טלה בהורוסקופ לתכנן בקפדנות. התנהגות ספונטנית, ה־מגיעה לפעמים עד לחוסר־אחריות, מכ־עיסה אותו ומעוררת את ביטחונו־העצ־מי. ואילו הטלה מתנהג כפי שבא לו, אם לא יחזיק חשבון סגור בבנק, הוא בכל־זאת יישן היטב בלילה, בביטחון גמור שהמחר יביא עימו סכום כסף שלו יזדקק. את מגוריו הוא מוכן להע־תיק ממקום למקום, ללא הכנה מוק־דמת — כל זה נוגד את טיבעו של בן מזל סרטן.

טלה עם אריה

שני מזלות אלה משתייכים למזלות־האש, ומתאימים מאוד זה לזה. קשה למצוא מקום שבו שורה עליזות, שימ־חת־חיים והרפתקות, כמו בבית טלה— אריה. האימפולסיביות והילדותיות של הטלה היא מקור הנאה לאריה, שמש־קיף מעט מלמעלה, ובנדיבות־לב אופ־יינית משתדל לספק לטלה הנאות רבות כאשר יחפוץ. ביתם על־פי־רוב ידוע כ־בית פתוח, כל אורח מתקבל בכבוד־מלכים, ומוזמן להצטרף לחגיגה האין־סופית המתקיימת בבית מסוג זה. מרי־בה, שעלולה לפרוץ לפתע מלווה בוויכוח סוער, לא תימשך יותר מדקות ספורות. כפי שהתפרץ לפתע, כך תסתיים בפית־אומיות, ולא תשאיר אחריה כל מישקע. אולי להיפך, הפיוס עשוי להוות סיבה טובה למסיבה.

טלה עם בתולה

הקשר בין שני מזלות אלה מורכב ולא קל להסבר. הם שונים מאוד באופ־יים, ובכל זאת יכולים לבנות קשר חיובי. הבתולה, כדרכה, עוזרת, מקדמת, מעודדת ומשרתת את הטלה. לעצמה אינה מבקשת תשומת־לב רבה, אך דו־רשת נאמנות. הטלה, הרגיל להוות מרכז העניינים הסובבים אותו, נהנה מהק־שבה ושולט שילטון־יחיד במישפחה. שותפתו תעניק לו חופש ועצמאות, שח־שובים עבורו מכל. יתכן שמדי פעם יפרצו משברים, כאשר הבתולה תתמרד ולא תסכים „לנגן כינור שני". בזמנים כאלה על הטלה ללמוד ממנה להתחשב באלה החיים עימו, ולוותר מעט על רצונותיו העכשוויים.

טלה עם מאזניים

מזלות אלה קוטביים, ולכן יוצרים את הניגוד החזק ביותר, אך גם את השיתוף והחשלמה. לעיתים־קרובות הם נמשכים האחד לשני, למרות או בגלל הניגודים שביניהם. מאזניים נשלט על־ידי ונוס, טלה נשלט על־ידי כוכב מארס, שני כוכבים אלה מסמלים את הזכר והנקבה באסטרולוגיה. השיתוף בין ה־

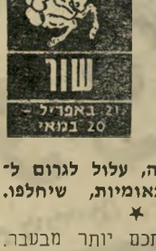
(המשך בעמוד 75)

השבוע תהיו משופעים שוב במרץ מחודש. הבריאות תשתפר, ועליכם יהיה להשקיע מאמצים לא מעטים בעבודתכם. חיי־החברה יהיו נעימים, תוכלו להימצא במרכזם, ואולי אף להוסיף מרעיונותי־כם לבילויים משותפים. זהי תקופה טובה לפתח רומנים חדשים, אם כי יש לשים־לב במיוחד למצבם של בני המין השני, כדי לא להתאכ־זב. אנשים מבוגרים מכם עלולים לדרוש מכם להקדיש חלק ניכר מזמנכם למענם.

* * *

בני מזל שור לא ייהנו ממצב־רוח טוב במיוחד. זו תקופה שבה השוורים מסכ־מים לעצמם את מע־שיהם במשך השנה — הם עסוקים בחשבון־נפש, שהוא חיוני מאוד להמשך דרכם. הנטייה להתבודד מעט ולהתרכז יתר בלימו־דים עשוייה להימשך זמן־מה, אולם זו תח־לוף כלעומת שבאה. רוגז בלתי־מוסבר, ש־מלווה אתכם לאחרונה, עלול לגרום ל־התפרצויות כעס פתאומיות, שיחלפו.

* * *

חיי־החברה יעסיקו אתכם יותר מבעבר. רוח של עליזות ושימחה עשויה להביא אתכם לפרץ של נדי־בות לידידים, וזו עלו־לה להיהפך לבזבזנית. יש להימנע מלהוציא כספים מיותרים, גם אם אלה מצויים ברגע זה בכיסכם. האהבה להת־פנקויות ולבילויים הק־שורים באכילה־יתירה עלולים לגרום לבעיות בריאותיות. יתכן שתי־אלצו להקדיש חלק יקר מזמנכם כדי לעו־דד את בן־הזוג, השרוי בבעיות מישפטיות.

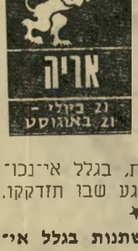

הלחץ בעבודה מתגבר בימים אלה, ואתם שרויים במתח שקשה להבין מה מקורו. זו תקופה שבה תוכ־לו לקדם שאיפות מיק־צועיות, ואולי אף ל־קבל תשובה חיובית בקשר להצעת־עבודה, במקום שונה מזה שבו אתם עובדים כעת. אפשרות להתחיל ביח־סים חדשים עם בני המין השני תיפתח ב־פניכם, וגם זו קשורה במערך הכוכבים. תוכלו לנהוג כר־צונכם, ולא תתקלו בקשיים מיוחדים.

* * *

עניינים הקשורים בנסיעות יעסיקו אתכם השבוע, חלקן קשור בעבודה, ואילו האח־רות לשם בילוי והנאה. הצעה מעניינת עשוייה להזדמן, ולגרום לרצון לשנות מתוכניותיכם ה־מקוריות — בקשר ל־נסיעה לארץ אחרת. קרובים או ידידים מ־חוץ־לארץ ייצרו קשר, דרך שיחת־טלפון, מיכ־תב, או אפילו ביקור שלהם בביתכם. יתכנו חיכוכים עם גיסים וגיסות, בגלל אי־נכו־נותם לבוא לעזרתכם ברגע שבו תזדקקו.

* * *

תוכניותיכם עלולות להשתנות בגלל אי־רועים בלתי־צפויים ומפתיעים. יתכן שיהיה עליכם להי־מצא בנסיעה למורת־רוחכם, אך עזרתכם תידרש במפתיע, ולמ־רות הקשיים, תיאלצו לבוא לעזרתם של ה־מבקשים. סטודנטים הדואגים לתוצאות מיבחניהם יוכלו להי־רגע, הם עשויים להי־ווכח שהחשש והדאגה לא היו בפרופורציה נכונה. חלק מזּ־מנכם יוקדש לענייני הבית והרכוש.

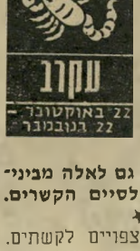

הימנעו השבוע מלהרגיז או להסתכסך עם עמיתים בעבודה. הם עלולים להגיע במהי־רות להתפרצויות, למ־ריבות ולקלקל את שימכם הטוב. המתח עם שותפים או עם בני־הזוג יעבור גם ל־ביתכם, שבו עליכם לש־מור על קור־רוח, ולשתף פעולה עם בן־הזוג, כיוון שהוא נתון בתקופה שבה הוא חו־שב על שינוי, או אפי־לון מיפנה דרסטי ביחסים ביניכם. רצוי לנהוג בסלחנות ואולי אף להפתיעו.

* * *

הדגש יושם על עניינים הקשורים לעבודה ולבריאות. במקום שבו אתם עובדים תוכ־לו לקדם רעיונות, שאליהם היתה התנג־דות זמן רב. יש להי־מנע מלהקדיש את כל כוחכם ומירצכם ל־עבודה, כיוון שברי־אותכם בסכנה. למרות שלא יהיה קל למצוא זמן למנוחה, עליכם לנוח יותר מהרגיל. קשרי־חיבה מעניינים עשויים להיווצר במפתיע, גם לאלה מביני־כם המחכים להזדמנות לסיים הקשרים.

* * *

יחסים רומנטים חדשים צפויים לקשתים. הפגישה עשוייה להתרחש במקומות פומ־ביים, מופעי־ספורט, או בעת בילוי במסיבת יום־הולדת. תוכלו להי־רגע מהמתח, שהיה מנת־חלקכם בזמן האח־רון, ולהינפש. את השי־נויים, שחשבתם לבצע ולא הספקתם, תוכלו לדחות לזמן מאוחר יותר, העיכוב יתברר כמיפנה לטובה, שעליו לא חשבתם קודם לכן. אנשים החייבים לכם כספים יפרעו חלק גדול מהחוב.

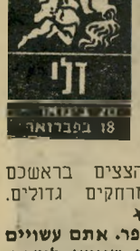

חלק ניכר מזמנכם תעשו דווקא בבית־כם. אפילו עניינים הקשורים לפעילות צי־בורית יועברו באופן זמני למקום שבו אתם גרים. בני־ביתכם יהנו מייתר תשומת־לב, ו־למרות שהתרגלו לכך שרוב זמנכם מוקדש ל־עבודה בימים אלה, יופתעו לטובה משהות־כם הממושכת עימם. אורחים בלתי־צפויים עשויים להגיע ולהוסיף הנאה. היכרות חדשה יכולה להביא בעיק־בותיה קשר מסוג חדש, מרענן ומעניין.

* * *

בתחילת השבוע עלולים להרגיש עייפות, אך ידידים הקשורים לעבודתכם יפתיעו אתכם בתוכנית מרתקת ומושכת. אתם עשויים למצוא את עצמכם ב־נסיעה פתאומית, המ־שותפת לכם ולהם. שי־נויים מלהיבים ודי־נמיים יתרחשו. יתכנו יחסים, רומנטים חדשים ומעניינים, אך ללא יציבות רבה. יש להי־זהר מפני מעשים נמ־הרים, כיוון שהרעיונות הצצים בראשכם עלולים לסחוף אתכם למרחקים גדולים.

* * *

מצבכם הכספי נראה משופר. אתם עשויים להיות מופתעים מכספים שיגיעו לידכם. הנטייה לעסוק בהש־קעות או בהימורים משוכנת מאוד, ורצוי להקטין כל סיכון ה־קשור לכספכם. יש להיזהר מדיבורים מ־יותרים, ולא להיכנע לדחף של רגע, שעלול להוביל לגילוי דברים שהשתיקה יפה להם. ידידים יזמינו אתכם לבילוי משותף, וינסו לבוא לעזרתכם ולהנעים את זמנכם. צפויה היכרות חדשה.

החל ב־14.4.81 (חופשת פסח) ובחשון כל העונה

יוצאים קבוע כל יום שלישי בשבוע בטיסות ישירות לכרתים!

כשמדובר באיי יוון, ישנו אי קסום ומלא כל טוב שהישראלים עוד לא גילו אותו
בואו לבלות

חופשה בכרתים

כל תענוגות יוון באי אחד - כרתים.
הגדול, היפה, המעניין והמגוון שבכל איי הנופש של יוון.

פרטים והרשמה אצל כל סוכני הנסיעות

מה אתה אוהב? נוף הרים, חופים ומפרצים — יש. דיג, ציד, מיניגולף, טניס — יש. שחיה בים צלול להפליא, בריכת שחיה או מועדוני צלילה — יש. טיולים ברגל, ברכב או ביאכטה — יש. אוכל ומשקאות כיד המלך, בידור, סירטאקי ובוזוקי — יש. רק תגיד מה אתה רוצה, יש!
בחר לך פינת חמד באי כרתים את מפרץ אגיו ניקולאוס, חוף הרסוניסוס, חוף רתימנון או קוקיני-הני ובוא לחופשה באי האיים של יון.

תכנית מיוחדת –
"טוסע" flydrive
הכוללת: טיסה, בתי מלון ומכונית צמודה בלי הגבלה
7 ימים החל מ־386 $

חופשה שלא תשכח במחיר שלא תזכור!

8 ימים 7 לילות
החל מ־
$303
(הנחות לילדים)

ארגון ובצוע:
דיזנהויז בט"מ
בן־יהודה 21 ת"א
טל: 652140
קדמוס בט"מ
טל: 292445
291354/5/6

פרסום מטעם

חקירה מיוחדת

למאות אלפי ישראלים יש פוליסה של ביטוח מעורב * האם הם לא מסכנים עשרות אלפי שקלים? * בארצות־הברית הביטוח המעורב כבר אינו מקובל ובארץ הוא הנפוץ ביותר

ביטוח לא בטוח

האחים **התאומים** אברהם ויצחק יעקובי הגיעו לגיל 30. שניהם פקידים בעלי דרגות זהות ומשכורות דומות. כל אחד מהם פתח תוכנית אחרת לביטוח וחיסכון. לאברהם, שעבד בחברה פרטית, נערך ביטוח־מנהלים, הלהיט החדש בשוק ביטוח החיים. ואילו אחיו, יצחק, פתח תוכנית חיסכון בקופת־גמל, ולצידה עשה לעצמו ביטוח־ריסק טהור בבנק.

חלפו 35 שנים ושני האחים הגיעו לגיל הפרישה. והנה, הפתעה: למרות שכל אחד מהם הפקיד מדי שנה בתוכנית החיסכון והביטוח את אותו הסכום בדיוק, היה הפרש עצום בסכומים שקיבל כל אחד מהם. יצחק, שפיצל את השקעותיו בין החיסכון בקופת־הגמל ובין ביטוח־ריסק, קיבל מהבנק סכום שעלה ב־47% על הסכום שקיבל אברהם מחברת־הביטוח שערכה לו ביטוח־מנהלים!

כך מתחילות הצרות

השמות בקטע הזה בדויים. לא כן הסיפור עצמו.

בישראל היו בשנת 1980 כ־350 אלף מבוטחים בביטוחי־חיים. בידי רבים מאוד מתוכם — כ־70% — נמצאת פוליסה של הביטוח הנפוץ ביותר בישראל. זהו ה־ביטוח המעורב. לביטוח זה יש כמה וכמה צורות ושמות (ביטוח־לכל־החיים, ביטוח־מנהלים, ועוד). המכנה המשותף לכולם: הם מהווים שילוב של ביטוח־ריסק (סיכון) וחיסכון. הפרמייה (התשלום השנתי) ש־משלם המבוטח לא נועדה רק כדי להב־טיח למישפחתו סכום כסף מסויים אם ימות, אלא גם סכום מסויים של חיסכון, אם יישאר בחיים בתום תקופת הביטוח.

הבעייה של הביטוח הזה היא פשוטה: הוא יקר מדי, לעתים בעשרות אחוזים, לעומת צורות אחרות של חיסכון וביטוח.

מנכ"ל גזוזמכ
„אופי יהודי"

וכך פועל ביטוח־חיים מעורב, הנפוץ שבין סוגי ביטוח בישראל:

● ביטוח זה קרוי „מעורב" משום ש־הוא מורכב משני חלקים: סיכון (במי־נוח המקובל: „ריסק" או „ריזיקו") וחיס־כון.

● מרכיב הריסק שבפרמייה מחושב על־פי טבלת תמותה. הסטטיסטיקה מורה ש־מכל 1000 אנשים בני גיל מסויים באוכ־לוסייה, יש שיעור מסויים של נפטרים מדי שנה. למשל: אדם אחד מכל 1000 אנ־שים בני 30, שני אנשים מכל 1000 בני 40, או 27 מכל 1000 בני 65. על־פי הסתב־רות זאת יחושבו דמי הסיכון שמשלם אדם בכל גיל. כדי שיהיה מבוטח על־סך מיל־יון לירות, למשל, צריך אדם בן 30 לשלם דמי־סיכון בסך 1000 לירות לשנה, ועמי־תו בן ה־40 צריך לשלם כ־2000 לירות. במציאות משלמים הרבה יותר מכך, משום שחברות־הביטוח משתמשות בטבלות־תמר־תה שאינן מותאמות למציאות הישראלית, ומשום שבדמי־הביטוח נכללים עמלות גבו־הות, הוצאות ניהול גבוהות ורווחים כב־דים.

Los Angeles Times

1,344,660 SUNDAY — WEDNESDAY, JULY 11, 1979

Los Angeles Times — Wed., July 11, 1979—Part I 15

'Whole-Life' Insurance a Bad Investment, Yields Only 1.3% Return, FTC Reports

WASHINGTON (AP)—The most commonly held life insurance policy may be a bad investment, but most Americans don't know it, the Federal Trade Commis-

what the rate of return on their whole-life policies are.

1.3% is the first such statistic. The report said consumers annually spend more than $30 billion on the whole-life premiums, with much of that going into the savings feature.

"One would imagine that one of the first things that many consumers would want to know about their life insurance, like any other savings pro-

The American Council of Life In-

כותרת הכתבה שהופיעה ב„לוס־אנג'לס טיימס" האמרי־קאי, ביולי 1979: „ביטוח ללל החיים (צורה של ביטוח מעורב) מהווה השקעה גרועה, המעניקה תשואה של 1.3% בלבד — מודיעה ועדת המיסחר הפדרלית." בגוף הכתבה נאמר, בין השאר: „פוליסת ביטוח־חיים הנפוצה ביותר היא קנייה גרו־עה מנקודת הראות של ההשקעה — אך לרוב האמריקאים אינם יודעים זאת, כך קבעה היום ועדת המיסחר הפדרלית... אילו הניבו הפוליסות 4% ריבית בלבד — באחוז אחד פחות ממה שמשלמים רוב הבנקים בחשבונות־חיסכון — היה בידי הצרכנים סכום נוסף של 3.7 מיליארד דולר כתשואה להש־קעותיהם, קובעת הוועדה... בניגוד לפוליסות לכל־החיים, הרי פוליסות לתקופה מוגבלת (ביטוח ריסק) נותנות הטבות לעת פטירה תמורת שיעורי פרמיה נמוכים בהרבה, ובדרך־כלל אין בהן מרכיב חיסכון. ישנם יועצים המציעים ללקוחותיהם לקנות ביטוח תקופתי ולהשתמש בהשקעות לא־ביטוחיות לחיסכון." המבוטחים בישראל אינם יודעים עד היום את שגילו באמריקה.

הפרטיים (לא כך הדבר בביטוח הנעשה במקומות עבודה), הטורחים להתייעץ עם מישהו לפני רכישת הביטוח. רק קומץ טורח לקרוא את האותיות הקטנות ולערוך חישובים והשוואות, ומתי מעט מבינים מה באמת מכרו להם סוכני הביטוח. כל אלה מקילים על מכירת הביטוח המעורב.

אילו טרחו הלקוחות של סוכני הביטוח לבדוק, היה מתברר להם כי חשוב מאוד, ואף חיוני, להבטיח את מישפחתם בטרם יסתלקו מן העולם, כדי שתפוצה המיש־פחה כאשר יאבד לה מקור ההכנסה ה־חשוב ביותר, שלעתים קרובות הוא אף היחיד. אך כדי להבטיח זאת, אין להם שום צורך להסתבך, בנוסף לביטוח־החיים הזה (ריסק טהור, המחושב על־פי טבלת תמותה), בתוכנית חיסכון בלתי־משתלמת בדרך כלל.

איך ליהנות משני העולמות

עיתם **יכבח** עצמם כמו שהם מבט־חים את מכוניתם או את ביתם מפני גניבה. כאשר הם עושים זאת, אין איש מציע להם בנוסף על ביטוח־רכב או על ביטוח־רכוש גם תוכנית חיסכון. אך לא אלה הם פני הדברים כשמדובר בביטוח־חיים. כאן מציע הסוכן ללקוח לצרף ל־ביטוח החיים חיסכון — ובכך מתחילות הצרות.

● חישוב דמי הסיכון בביטוחי־חיים מק־ביל לחישוב דמי הסיכון בענפי הביטוח האחרים. גובה הפרמיות בביטוח־רכב, ב־ביטוח־גניבות או בביטוח אוניות ומיטענ־ות, נקבע על־פי שיעור התאונות, הגנ־בות, ואובדן הרכוש או הבלאי במיט־נים בתקופה מסויימת.

● אך שלא כמו בביטוחי־רכוש, או ב־ביטוח־חיים ריסק, יש בביטוח המעורב גם מרכיב של חיסכון: הפרמייה שמשלם ה־מבוטח אינה מורכבת רק מדמי הסיכון, אלא גם מסכום המופנה לחיסכון. סכום זה גבוה בהרבה מדמי הסיכון שמשלם ה־מבוטח. סוכני הביטוח וחברות־הביטוח אי־גן מפרסמות את החלוקה המדוייקת בין הסכום הפונה לריסק ובין הסכום הפונה

ביטוח לא בטוח

(המשך מעמוד 13)

לחיסכון בכל פרמייה של ביטוח מעורב. אך זהו חישוב שניתן לערכו על־פי ה־סכום שגובות חברות־הביטוח עבור ביטוח־ריסק טהור. כך, למשל, ישלם המבוטח בן ה־30 פרמייה בת 2006 שקלים, אם ברצונו בביטוח־חיים מעורב ל־35 שנים, על סכום של 100 אלף שקל. מתוך פרמייה זאת, של המבוטח הצעיר, יופנו למעשה רק 250 עד 400 שקל לדמי הסיכון. כל היתר — לחיסכון.

● החיסכון בחברת־ביטוח מאפשר ל־מבוטח להפסיק את הביטוח לפני תום תקו־פת הביטוח ולקבל „ערכי פדיון" — ש־הוא הסכום שחסך. סכום זה יהיה נמוך בהרבה מכל חיסכון בקופת־גמל בנקאית. המבוטח יכול גם לפסיק את תשלומיו ולהיישאר מבוטח בסכום מוקטן, הנקרא „ערך מסולק".

● החיסכון יאפשר למבוטח לקבל — אם לא נפטר בינתיים — את מה שחסך בתום תקופת הביטוח. אך גם חיסכון זה יהיה נמוך בהרבה מחיסכון בקופת־גמל בנקאית.

● אם נפטר המבוטח בתקופת הביטוח, או ממש בתום התקופה (אם הגיע, למשל, לגיל 64, והביטוח הוא עד גיל 65) תקבל מישפחתו את סכום הביטוח ב ר ל ב ד, וכל מה שחסך, לכאורה, ירד לטימיון. משום כך הביטוח המעורב אינו, כפי שמקובל ל־חשוב, שילוב של ביטוח וחיסכון, אלא צורה של ביטוח סיכון או חיסכון.

● לעומת זאת, כאשר פותח אדם תוכ־נית חיסכון בקופת־גמל או בחברת־ביטוח (יש חברות־ביטוח המאפשרות זאת) ויחד עם חיסכון טהור זה הוא עושה לעצמו ביטוח־ריסק טהור (שאין בו שום מרכיב של חיסכון), יוכלו הוא או מישפחתו „ליהנות" משני העולמות: אם נפטר האדם בתוך תקופת הביטוח תקבל מישפחתו סכום זהה לזה שהוא מקבל בביטוח המעורב. אך אם לא נפטר — יהנה מחיסכון בקופת־גמל, שמשתלם ביותר מעשרות אחוזים מן החיסכון בחברת־הביטוח (ראה טבלה).

חיסכון לחוד, וריסק לחוד

במיקרים רבים מתברר למבוטח, אח־רי זמן קצר או ארוך, שעשה עסק רע. הוא שומע על חברים שפתחו תוכנית־גמל וביטוח־ריסק לצידה. הוא שומע על אחרים שעמדו על המקח עם חברת־הבי־טוח, וזו הסכימה לפצל למענם את מר־כיב הריסק ומרכיב החיסכון. הוא מבקש לסגת מן התוכנית — ומקבל את „ערך ה־פדיון", או את „הערך המסולק". בשני המיקרים כבר הפסיד כסף.

הניסיון בארץ מורה, כי אורך החיים הממוצע של פוליסת ביטוח מעורב מגיע ל־7.2 שנים בילבד. פירוש הדבר: הפסדים של עשרות מיליוני שקלים לעשרות אלפי מבוטחים הפורשים מתוכנית זאת.

בארץ מנהלים שני אנשים, מזה שנים מערכה כבדה וחריפה נגד הביטוח ה־מעורב. אחד מהם הוא אורי טיגר, שהיה סוכן־ביטוח ושרכש ניסיון רב בארצות־הברית. הוא נאבק מתוך המערכת. הוא התמנה למנהל מכירות של חברת ביטוח, עתידית ומנסה לבנות תוכניות־ביטוח זו־לות וטובות יותר למבוטח, המבוססות על הפרדה בין מרכיב החיסכון ומרכיב הריסק שבביטוח. הוא מקווה שבדרך זו, של „מאבק מבפנים", יצליח לסחוף לכיוון זה גם את חברות־הביטוח האחרות.

השני הוא דן שפרינצק, יועץ לתוכניות חיסכון, פנסיה וביטוח, המוציא לאור יר־חון, שאותה הוא מגדיר כ„העולם הזה של עולם הביטוח". הוא תוקף בו ללא הרף את הביטוח המעורב לצורותיו.

אורי טיגר ודן שפרינצק אינם מרבים להתמיא זה לזה. כל אחד מהם נחשב לילד הנוראי של עולם־הביטוח. מנהלי־חברות, סוכני־ביטוח או פרופסורים באוניברסיטה מנסים להתייחס אליהם בזילזול — אך אינם מצליחים להפריך את טענותיהם.

טענתו העיקרית של טיגר היא זו: „אנ־שים הקונים פוליסה של ביטוח מעורב חושבים, בטעות, שיש להם שילוב של פוליסת־ריסק ופוליסת־חיסכון. הם פשוט טועים. יש להם או ריסק או חיסכון."

מנכ"ל סר
הריסק משתלם

דן שפרינצק תוקף את המערכת כולה. בירחון שהוא מוציא לאור זו השנה ה־שלישית, הוא טוען בהתמדה כי תוכניות הביטוח המעורב נחותות לעומת הפיצול שבין חיסכון בקופת־גמל בנקאית וביטוח־חיים ריסק טהור. הוא יוצא נגד מדיניות הגמישות הגדולה של התוכנית המפוצלת. במרוצת השנים יש תקופות שבהן יתקשה המבוטח לחסוך. אם יחדל זמנית לחסוך בקופת־גמל בנקאית לא ייגרם נזק לחיסכון העבר, ועם זאת, יוכל האיש להמשיך ב־תוכנית־ביטוח ריסק שאינה תובעת סכו־מים גדולים. לעומת זאת, פוליסת ביטוח מעורב אינה מאפשרת הפסקת החיסכון או הקטנתו, בלי פגיעה במרכיב הביטוח ל־מיקרה של פטירה."

מדוע פונים הישראלים לביטוח המעו־רב?

שמואל גולומב הוא מנכ"ל התאחדות החברות לביטוח־חיים. התאחדות זו מאגדת את 26 החברות הישראליות העוסקות ב־ביטוח־חיים. נוסף להן פועלות בארץ גם יותר מתריסר חברות זרות.

גולומב אומר: „ניסו למכור בארץ בי־טוח ריסק טהור. זה פשוט לא הולך. אולי זה קשור באופי היהודי. היהודי רוצה לראות כסף. בביטוח ריסק טהור יש לו הרגשה שהוא זורק כסף, אם הוא משלם את דמי הביטוח ואינו נפטר. בביטוח ה־מעורב הוא מקבל את סכום החיסכון גם אם אינו נפטר, וכך אנו מצליחים למכור גם את ביטוח הריסק, שהוא, למעשה, ה־מטרה העיקרית."

לכך מסכים גם דויד סר, מנכ"ל חברת־הביטוח שרמשון, שהיא חברת־בת של הסנה ההסתדרותית.

„חברות־הביטוח פועלות קודם כל כדי לעשות ביטוח־חיים", אומר סר, „ולא חיס־כון. היינו מרוויחים יפה גם ללא החיסכון בביטוח המעורב. ועובדה היא שאנחנו מנ־סים להגביר את מכירת ביטוח הריסק הטהור, וגם מצליחים בכך לאחרונה." סר מסכים להנחה, שאחת הסיבות לשיעור הגבוה של מכירת ביטוח־מעורב, הוא ה־אינטרס של סוכני־הביטוח, המקבלים עמ־לה גבוהה יותר כאשר מדובר בביטוח המעורב.

הפרופסור יהודה כהנא, מרצה בחוג למינהל עסקים באוניברסיטת תל־אביב, יומד בראש מכון ארהארד ליד אוניברסי־טה זו, שעיסוקו בביטוח. כהנא טוען, שמי שעושה ביטוח־מעורב כאשר אין לו צרכים מיוחדים, דומה למי שהולך לקנות חליפה סתם על־פי מחירים של חליפה התפורה לפי מידה. „יש מיקרים רבים שבהם כדאי לעשות ביטוח־מעורב. אך כדי לדעת מתי צריך לעשות זאת, יש לדעת לקרוא את האותיות הקטנות. הישראלי, העשוי לבז־בז זמן רב על השוואה בין טלוויזיות, אינו טורח להבין את פרטי הפרטים כשמדובר בנושא חשוב כמו עתידו."

כהנא אינו מגזים. כאן באמת מדובר, בעתידו של כל אדם ובעתיד בני מישפח־תו.

לא רבים מודעים לעובדות:

כאשר מגיעים לגיל הפרישה — נב־בגיל 65 ואשה בגיל 60 — עדיין ב־בממוצע בין 15 (לגבר) ליותר (לאשה) שנות חיים. כדי שיוכלו לק־בשנים אלו רמת־חיים שאליה התרגלו, יש לחסוך במשך 40 שנה סכום השווה ל־שליש מן השכר. כדי שיוכל אדם להבטיח את מישפחתו במיקרה פטירה לפני תקו־פת הפרישה, עליו לדאוג אף לסכום גדול יותר. זהו התפקיד שממלאות התוכ־לחיסכון והתוכניות לביטוח־חיים.

כאשר יש לאדם יעוץ טוב מ־ביטוח שלו, או מצד יועץ ההשקעות בבנק, הוא יכול להגיע לתוכנית טובה. כאשר הוא נתקל בסוכן־ביטוח המעוניין בעיקר ברווחיו, או ביועץ־השקעות אדיש בבנק — וכך הדבר במיקרים רבים — התוצאות יכולות להיות נוראות.

בכתבה הבאה: עד מבית ה־תמותה, ביטוח „בפל תאונה", מה עושים סוכני־הביטוח, כיצד מרוויי־חות החברות, מה כדאי לעשות ו־כמי אפשר להתייעץ.

שלמה פרנקל

פרופסור כהנא
חליפה לפי מידה

חברות־הביטוח והסוכנים אינם מגלים למבוטחים איזה חלק מתשלום הפרמייה פונה לחיסכון, וכמה מופנה לביטוח־ריסק - ויש להם סיבה טובה לכך!

בהרבה מכל חיסכון בקופת־גמל בנקאית. המבוטח יכול גם לפסיק את תשלומיו ולהיישאר מבוטח בסכום מוקטן, הנקרא „ערך מסולק".

● החיסכון יאפשר למבוטח לקבל — אם לא נפטר בינתיים — את מה שחסך בתום תקופת הביטוח. אך גם חיסכון זה יהיה נמוך בהרבה מחיסכון בקופת־גמל בנקאית.

● אם נפטר המבוטח בתקופת הביטוח, או ממש בתום התקופה (אם הגיע, למשל, לגיל 64, והביטוח הוא עד גיל 65) תקבל מישפחתו את סכום הביטוח ב ר ל ב ד, וכל מה שחסך, לכאורה, ירד לטימיון. משום כך הביטוח המעורב אינו, כפי שמקובל ל־חשוב, שילוב של ביטוח וחיסכון, אלא צורה של ביטוח סיכון או חיסכון.

● לעומת זאת, כאשר פותח אדם תוכ־נית חיסכון בקופת־גמל או בחברת־ביטוח (יש חברות־ביטוח המאפשרות זאת) ויחד עם חיסכון טהור זה הוא עושה לעצמו ביטוח־ריסק טהור (שאין בו שום מרכיב של חיסכון), יוכלו הוא או מישפחתו „ליהנות" משני העולמות: אם נפטר האדם בתוך תקופת הביטוח תקבל מישפחתו סכום זהה לזה שהוא מקבל בביטוח המעורב. אך אם לא נפטר — יהנה מחיסכון בקופת־גמל, שמשתלם ביותר מעשרות אחוזים מן החיסכון בחברת־הביטוח (ראה טבלה).

חיסכון לחוד, וריסק לחוד

במיקרים רבים מתברר למבוטח, אח־רי זמן קצר או ארוך, שעשה עסק רע. הוא שומע על חברים שפתחו תוכ־נית־גמל וביטוח־ריסק לצידה. הוא שומע על אחרים שעמדו על המקח עם חברת־הבי־טוח, וזו הסכימה לפצל למענם את מר־כיב הריסק ומרכיב החיסכון. הוא מבקש לסגת מן התוכנית — ומקבל את „ערך ה־פדיון", או את „הערך המסולק". בשני המיקרים כבר הפסיד כסף.

הניסיון בארץ מורה, כי אורך החיים הממוצע של פוליסת ביטוח מעורב מגיע ל־7.2 שנים בילבד. פירוש הדבר: הפסדים של עשרות מיליוני שקלים לעשרות אלפי מבוטחים הפורשים מתוכנית זאת.

בארץ מנהלים שני אנשים, מזה שנים מערכה כבדה וחריפה נגד הביטוח ה־מעורב. אחד מהם הוא אורי טיגר, שהיה סוכן־ביטוח ושרכש ניסיון רב בארצות־הברית. הוא נאבק מתוך המערכת. הוא התמנה למנהל מכירות של חברת ביטוח, עתידית ומנסה לבנות תוכניות־ביטוח זו־לות וטובות יותר למבוטח, המבוססות על הפרדה בין מרכיב החיסכון ומרכיב הריסק שבביטוח. הוא מקווה שבדרך זו, של „מאבק מבפנים", יצליח לסחוף לכיוון זה גם את חברות־הביטוח האחרות.

השני הוא דן שפרינצק, יועץ לתוכניות חיסכון, פנסיה וביטוח, המוציא לאור יר־חון, שאותה הוא מגדיר כ„העולם הזה של עולם הביטוח". הוא תוקף בו ללא הרף את הביטוח המעורב לצורותיו.

אורי טיגר ודן שפרינצק אינם מרבים להתמיא זה לזה. כל אחד מהם נחשב לילד הנוראי של עולם־הביטוח. מנהלי־חברות, סוכני־ביטוח או פרופסורים באוניברסיטה מנסים להתייחס אליהם בזילזול — אך אינם מצליחים להפריך את טענותיהם.

טענתו העיקרית של טיגר היא זו: „אנ־שים הקונים פוליסה של ביטוח מעורב חושבים, בטעות, שיש להם שילוב של פוליסת־ריסק ופוליסת־חיסכון. הם פשוט טועים. יש להם או ריסק או חיסכון."

מנכ"ל סר
הריסק משתלם

דן שפרינצק תוקף את המערכת כולה. בירחון שהוא מוציא לאור זו השנה ה־שלישית, הוא טוען בהתמדה כי תוכניות הביטוח המעורב נחותות לעומת הפיצול שבין חיסכון בקופת־גמל בנקאית וביטוח־חיים ריסק טהור. הוא יוצא נגד מדיניות הגמישות הגדולה של התוכנית המפוצלת. במרוצת השנים יש תקופות שבהן יתקשה המבוטח לחסוך. אם יחדל זמנית לחסוך בקופת־גמל בנקאית לא ייגרם נזק לחיסכון העבר, ועם זאת, יוכל האיש להמשיך ב־תוכנית־ביטוח ריסק שאינה תובעת סכו־מים גדולים. לעומת זאת, פוליסת ביטוח מעורב אינה מאפשרת הפסקת החיסכון או הקטנתו, בלי פגיעה במרכיב הביטוח ל־מיקרה של פטירה."

מדוע פונים הישראלים לביטוח המעו־רב?

שמואל גולומב הוא מנכ"ל התאחדות החברות לביטוח־חיים. התאחדות זו מאגדת את 26 החברות הישראליות העוסקות ב־ביטוח־חיים. נוסף להן פועלות בארץ גם יותר מתריסר חברות זרות.

גולומב אומר: „ניסו למכור בארץ בי־טוח ריסק טהור. זה פשוט לא הולך. אולי זה קשור באופי היהודי. היהודי רוצה לראות כסף. בביטוח ריסק טהור יש לו הרגשה שהוא זורק כסף, אם הוא משלם את דמי הביטוח ואינו נפטר. בביטוח ה־מעורב הוא מקבל את סכום החיסכון גם אם אינו נפטר, וכך אנו מצליחים למכור גם את ביטוח הריסק, שהוא, למעשה, ה־מטרה העיקרית."

לכך מסכים גם דויד סר, מנכ"ל חברת־הביטוח שרמשון, שהיא חברת־בת של הסנה ההסתדרותית.

„חברות־הביטוח פועלות קודם כל כדי לעשות ביטוח־חיים", אומר סר, „ולא חיס־כון. היינו מרוויחים יפה גם ללא החיסכון בביטוח המעורב. ועובדה היא שאנחנו מנ־סים להגביר את מכירת ביטוח הריסק הטהור, וגם מצליחים בכך לאחרונה." סר מסכים להנחה, שאחת הסיבות לשיעור הגבוה של מכירת ביטוח־מעורב, הוא ה־אינטרס של סוכני־הביטוח, המקבלים עמ־לה גבוהה יותר כאשר מדובר בביטוח המעורב.

הפרופסור יהודה כהנא, מרצה בחוג למינהל עסקים באוניברסיטת תל־אביב, יומד בראש מכון ארהארד ליד אוניברסי־טה זו, שעיסוקו בביטוח. כהנא טוען, שמי שעושה ביטוח־מעורב כאשר אין לו צרכים מיוחדים, דומה למי שהולך לקנות חליפה סתם על־פי מחירים של חליפה התפורה לפי מידה. „יש מיקרים רבים שבהם כדאי לעשות ביטוח־מעורב. אך כדי לדעת מתי צריך לעשות זאת, יש לדעת לקרוא את האותיות הקטנות. הישראלי, העשוי לבז־בז זמן רב על השוואה בין טלוויזיות, אינו טורח להבין את פרטי הפרטים כשמדובר בנושא חשוב כמו עתידו."

כהנא אינו מגזים. כאן באמת מדובר, בעתידו של כל אדם ובעתיד בני מישפח־תו.

לא רבים מודעים לעובדות:

כאשר מגיעים לגיל הפרישה — נב־בגיל 65 ואשה בגיל 60 — עדיין ב־בממוצע בין 15 (לגבר) ליותר (לאשה) שנות חיים. כדי שיוכלו לק־בשנים אלו רמת־חיים שאליה התרגלו, יש לחסוך במשך 40 שנה סכום השווה ל־שליש מן השכר. כדי שיוכל אדם להבטיח את מישפחתו במיקרה פטירה לפני תקו־פת הפרישה, עליו לדאוג אף לסכום גדול יותר. זהו התפקיד שממלאות התוכ־לחיסכון והתוכניות לביטוח־חיים.

כאשר יש לאדם יעוץ טוב מ־ביטוח שלו, או מצד יועץ ההשקעות בבנק, הוא יכול להגיע לתוכנית טובה. כאשר הוא נתקל בסוכן־ביטוח המעוניין בעיקר ברווחיו, או ביועץ־השקעות אדיש בבנק — וכך הדבר במיקרים רבים — התוצאות יכולות להיות נוראות.

בכתבה הבאה: עד מבית ה־תמותה, ביטוח „בפל תאונה", מה עושים סוכני־הביטוח, כיצד מרוויי־חות החברות, מה כדאי לעשות ו־כמי אפשר להתייעץ.

שלמה פרנקל

קופת־הגמל משתלמת יותר!

הטבלה שלהלן מדגימה את ההבדלים שבין תוכניות החיסכון והביטוח השונות. המיספרים המובאים בה מבוססים על ההנחות הבאות: המשקיע הוא בן 30 שנה; בכל התוכניות מושקע סכום זהה, 2006 שקלים בשנה. סכום זה מבטיח ביטוח־חיים על־סך 100 אלף שקלים. השפעות האינפלציה ותנודות בשכר אינן מובאות בחשבון.

סוג התוכנית	קופת־גמל בנקאית, תשואה ריאלית של 4.5% בשנה	ביטוח מעורב, תשואה ריאלית של 4.5% בשנה	ביטוח מעורב, תשואה ריאלית של 2.5% בשנה	ביטוח ריסק טהור, תשואה ריאלית של 4.5% בשנה
אחרי 5 שנים, בגיל 35, יקבל החוסך:	11,470 שקל	3,600 שקל	6,770 שקל	10,060 שקל
אחרי 20 שנה, בגיל 50, יקבל החוסך:	65,760 שקל	34,790 שקל	59,790 שקל	56,060 שקל
אחרי 35 שנה, בגיל הפרישה, יקבל הפורש:	170,840 שקל	100,000 שקל	111,050 שקל	147,620 שקל

הסברים לטבלה:

המיספרים מבוססים על הנחות שהיו חיוניות כדי ליצור מכנה משותף לכל התוכניות לצורך החישוב. אין להתייחס אליהם כאל סכומים שישולמו בפועל, שכן כל תפקידם להדגים את ההבדל בכדאיות ההשקעה בתוכניות השונות.

בשני הטורים הקיצוניים, מימין ומשמאל, המתייחסים לקופות־גמל בנ־קאיות, מבוססים השיקולים על ריבית בסך 4.5% לשנה, שהיא הריבית המשו־למת היום. ריבית זאת אינה מובטחת על־ידי הבנקים לחוסכים, והיא יכולה לעלות או לרדת. לעומת זאת, הסכומים שמשלמות חברות־הביטוח לחוסך מוב־טחים בחוזה הפוליסה שנערך בינו לבין החברה.

בכל התוכניות הכוללות ביטוח־חיים (התוכנית הראשונה מימין אינה בי־ניהן) תקבל מישפחת המבוטח סכום של 100 אלף שקלים אם נפטר החוסך המבוטח במרוצת התקופה, לפני שהגיע לגיל הפרישה. בשתי התוכניות משמאל תקבל המישפחה מעט יותר, אם נפטר בסמוך למועד הפרישה.

לחברות־ביטוח מעניק מישרד־האוצר הטבות שונות, שאינן יכולות להילקח בחשבון כאשר ערוכים השוואה כדוגמת זו המתפרסמת כאן. הטבות אלה מפלות את חברות־הביטוח לטובה, לעומת קופת־הגמל, אך גם הן אינן משפיעות באורח מהותי על חישובי הכדאיות לגבי רבים מהמבוטחים. ההטבות הללו יידונו בפרק הבא בסידרה.

המבוטח בביטוח־מעורב סבור שיש בידו שילוב מוצלח של חיסכון וביטוח־חיים. האמת היא שהוא או מישפחתו נהנים רק מביטוח־חיים - או רק מחיסכון!

איך להרוויח עד 83%

ביום אחד, ללא סיכון?
ב„תמר" וב„גפן"!

עצמאי שכיר!

רק עד 31 במרס 1981 תוכל להשלים הפקדותיך בקופות הגמל ״תמר״ ו״גפן״, לשנת המס 1980/81 ולקבל בחזרה ממס הכנסה עד 83% מהסכומים שתפקיד*
בנוסף - אתה נהנה ב״תמר״ וב״גפן״:

- מרווחים גבוהים במיוחד, בשיטת ״הרווח היומי״, הבלעדית לקופות הגמל של דיסקונט
- מביטוח חיים עד 20 000 שקל (40,000 שקל - ביטוח כפל תאונה)
- מאפשרות לרכוש ביטוח חיים צמוד - ״אופק״ - בתנאים מיוחדים.

* זהו שווי ההטבות במס (ניכוי וזיכוי) על הפקדות מירביות בסכום של 7,056 שקל לשנה, בדרגת המס־השולי המירבית.

24,000 שקל - זהו סכום ההפקדות השנתי המירבי המזכה בוותק הראשוני (במקום 15,000 שקל עד כה).
לפרטים נוספים - בוא לבנק דיסקונט ושאל את הדיסקונטאי, או
טלפן לתמר - (03)637300 מ-10 בבוקר עד 10 בלילה.

הצטרף לקופת גמל בטלפון!
בלי לעמוד בתור - בשעות הנוחות לך!
ותרוויח את כל השנה - בשיחת טלפון אחת!

טוב לעבוד עם
בנק דיסקונט
הצד האנושי של המטבע

דחוף

שיטת "נו-פרוסט פריזר N.F.F." חוסכת ממך את הצורך להפשיר את תא ההקפאה, שומרת על צריכת חשמל נמוכה וטריות המזון ע"י הפשרה אוטומטית בתא הקירור.

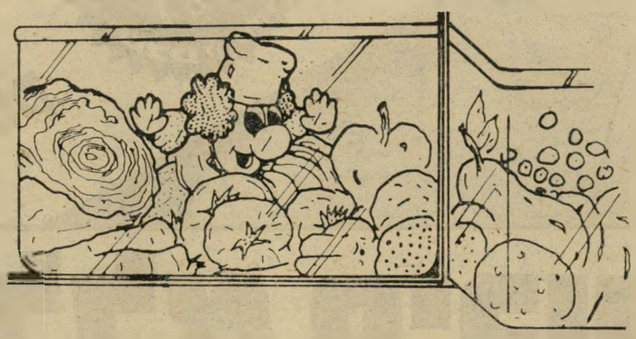
הקו החדש של מקררי תדיראן N.F.F.

חסכוני וחצי

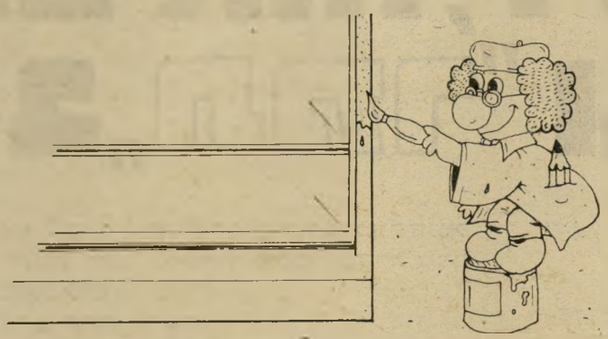
במקרר "הקו החדש"
תדיראן אוטומטי וחצי ותדיראן 400
יש נו־פרוסט בתא ההקפאה
(לכן אין צורך להפשירו,
והמוצרים אינם נדבקים זה לזה)
וקירור אוטומטי בתא הקירור
(וכך נשמרים הטריות והאיכות של המזון,
ללא ייבוש, ללא קלקול — ובצריכת חשמל נמוכה!)

משוכלל וחצי

במקרר "הקו החדש"
תדיראן אוטומטי וחצי ותדיראן 400
תאי אחסון חדשים
בגוונים שקופים.

צבעוני וחצי

במקרר "הקו החדש"
תדיראן אוטומטי וחצי ותדיראן 400
העיצוב חדש וצבעוני

פתח את מקררי הקו החדש: צבעוניים, משוכללים, חסכוניים, עם השירות המעולה של:

להשיג בחנויות המובחרות.

תדיראן

שיווק ושרותים בע"מ

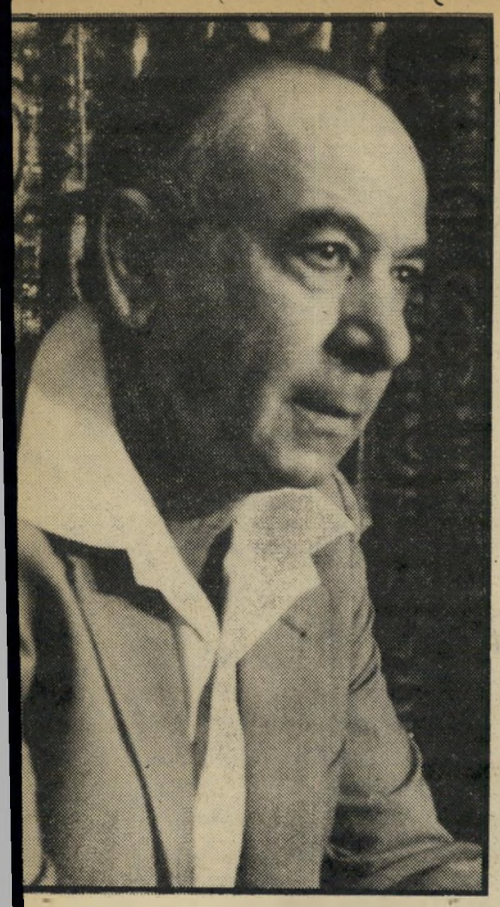
כל הרוכש מקרר תדיראן עד 31.3.81, ישתתף במבצע "**תדיראן מליון וחצי**" בו יוגרלו: **פרס ראשון**: 1,500,000 ל"י (150,000 ש'), **פרס שני**: יוגרלו 10 טלויזיות צבעוניות, **פרס שלישי**: יוגרלו 10 מכונות כביסה, ופרסים יקרי ערך נוספים. פרטים נוספים בסניפי תדיראן ובחנויות המובחרות.
ההשתתפות בהתאם לתקנון המבצע.

הכלכלנית אסתר אלכסנדר טוענת: היה קונסנזוס כלכלי מושלם עד שהגיע שר־האוצר החדש וטרף את הקלפים

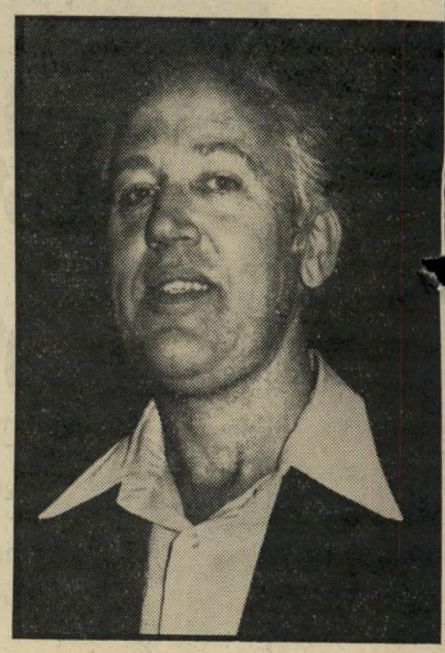
האתגר של אריזור

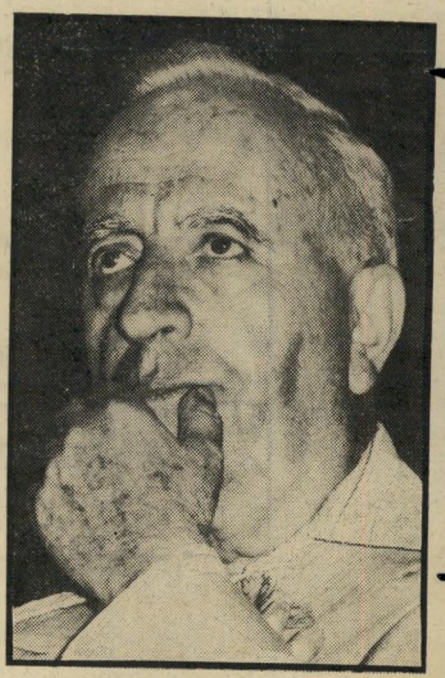
שר־האוצר אריזור
הכל היה פשוט

שר־לשעבר הורביץ
לחתוך בבשר החי

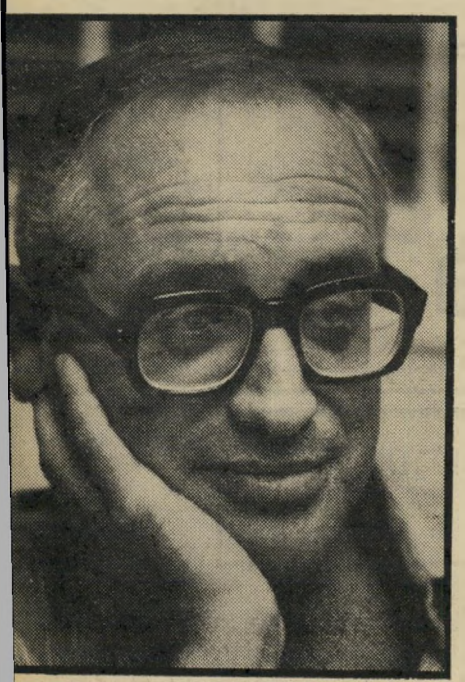
מזכ"ל משק
קורבנות מהעובדים

מועמד יעקובי
לקצץ בתקציב

ח"כ אמוראי
פחות כבוד

מועמד בן־שחר
כועס

היום כבר אין ספק ששר־האוצר הפר את כללי־המישחק, טרף את הקלפים ובילבל את היוצרות. הוא הפר את כללי־המישחק של הכלכלנים, טרף את קלפי־הפוליטיקאים, ובילבל את יוצרות העיתונאים. כל אלה צריכים לעשות עכשיו „הערכת־מצב" חדשה, לפני שימשיכו לתקוף את מדיניותו של אריזור, או שיתחילו להסכים עימה.

עד שהגיע אריזור היה המצב פשוט.

„כולם הסכימו שיש צורך ב„מדיניות מרסנת" וביתאום הופיע אריזור"

שרר קונסנזוס מלא בין מישרד־האוצר, הפוליטיקאים שבאופוזיציה, הכלכלנים ו־העיתונאים. כולם הסכימו שיש צורך במדיניות „מרסנת", שיש „לחתוך בבשר החי", ולתבוע „קורבנות מהציבור", כדי להתגבר על האינפלציה. משמעות הדבר היתה: הורדת השכר הריאלי, קיצוץ ב־תקציב השירותים הציבוריים, ביטול הסובסידיות, העלאת שיעורי המיסוי הישיר על השכירים, ריסון מוניטרי וריסון האשראי.

כל אבירי הקונסנזוס הכלכלי לא תבעו, משום־מה, ריסונים אחרים: ריסון שער הריבית, המטפס השמיימה, ריסון הירידה בשער המטבע הישראלי, ריסון המחירים וריסון המיסוי. ריסונים אלה, שדווקא הם יכלו לתרום לבלימת האינפלציה, לא נתבעו. מדוע? משום שחלק מאבירי הקונסנזוס מאמינים שמחיר הכסף, מחיר המטבע ומחירים סתם הם עניינים שבקדושה, שאסור שיד אדם תיגע בם, ורק „מישחק הכוחות של השוק החופשי" יקבע לגביהם (מעניין שמחיר העבודה — השכר — מעולם לא היה כלול בין העניינים הללו. את השכר מותר היה לרסן במגע־יד אדם). לאבירי קונסנזוס אחרים היה פשוט אינטרס ישיר בהתעשרות ספקולטיבית, ולהם הועילה מאוד מדיניות הריסונים הסלקטיבית.

ריסונים וקורבנות

כאשר התברר שמדיניות הריסונים והקורבנות לא עצרה את האינפלציה, אלא הגבירה אותה, גרמה סבל לעובדים ללא שום תועלת, ותוצאתה היחידה היתה התעשרות העשירים וקיטוב חברתי — יכולה היתה האופוזיציה הראשית — המערך — לתקוף את מדיניות האוצר.

אלא שהתקפה זו נעשתה תמיד במיסגרת כללי־המישחק. המערך לא תקף את המדיניות, אלא את תוצאות המדיניות בלבד. הוא תקף את האינפלציה, את התעשרות ואת הקיטוב החברתי, אך לא את מדיניות הריסונים. דובריו הכלכליים הבטיחו, שעל־ידי אותם אמצעים, באמצעות אותה מדיניות, הם יגיעו לתוצאות טובות יותר. כיצד יקרה הנס הזה דווקא להם, זאת לא גילו לנו. לאדונים גד יעקובי ועדי אמוראי יש אומנם פחות יראת־כבוד בפני השוק החופשי הקדוש, אך גם הם דבקים באופנה הכלכלית האחרונה בעולם, על־פיה תקציב ממשלתי גדול — ובמיוחד תקציב השירותים — הוא המקור לתחלואי המשק, ולכן יש לקצץ בו.

אשמת מדינת־הרווחה

הפיזמון אינו חדש, והפטנט אינו מקורי. בעולם הגדול קוראים לילד בשמו, וטועגים שבכל אשמה מדינת־הרווחה. וכיוון שזו הביאה את האינפלציה והאבטלה, צריך, כמובן, לחסל את מדינת־הרווחה. אצלנו תירגמו תורה זו למישפטים כמו: „יש לשלם מחיר ריאלי תמורת השירותים הציבוריים", או „המשק אינו יכול לשאת ברמה כה גבוהה של שירותי־רווחה". וזהו בדיוק אותו משק, הפלא ופלא, שדווקא יכול לשאת ברמה גבוהה של ריבית, של ריווחי־בורסה, ריווחי בנקים ויהלומנים, יבוא מכוניות חדשות והשקעות בחו"ל. אלה האחדוגים, כזכור, הם עניינו של „השוק החופשי", ולא עניינו של תקציב המדינה. כאילו „השוק החופשי" פועל במדינה אחת — ואילו תקציב המדינה מצוי במדינה אחרת לגמרי.

השוק החופשי נמצא במדינה אחת ואילו תקציב המדינה במקום אחר

לאבירי הקונסנזוס הלאומי גם לא הפריעה העובדה המצערת, שנטל מימונו של תקציב אנטי־חברתי כזה נופל בעיקרו על השכבות החלשות והשכירים, ואילו הנהנים מפירותיו של „השוק החופשי" הם העשירים בלבד.

כך מצא עצמו שר־האוצר, יגאל

(המשך בעמוד 66)

שבוע של שלוה באיטליה:

קאפרי
האי הקסום

סורנטו
העיר הציורית

כל מה שאיחלת לעצמך לקיץ - מתגשם עכשיו בתוכנית הנופש החדשה של "אליטליה", החל ב-1 באפריל 1981.
טיסה ישירה לרומא ולינה בנאפולי. למחרת, לפי בחירתך - לקאפרי או לסורנטו. שבוע שלם של מנוחה משולבת בטיולים, של ארוח איטלקי חם, של הנאה בלי גבול.

קאפרי
החל מ-$577

סורנטו
החל מ-$580

המחיר כולל טיסה תל־אביב־רומא־תל־אביב, העברה מנמל התעופה ברומא למקומות הנופש וחזרה, איכסון במלון לפי בחירה, 8 לילות. 2 ארוחות ביום, מע"מ והרבה הנאה.
אפשרות שהיה נוספת ברומא - לפני או אחרי החופשה.

לאיטליה. עם מי, אם לא עם "אליטליה".

הזמנות ומידע נוסף בכל משרדי אליטליה.
תל־אביב: רחוב הירקון 104,
טלפון: 244141-6.
ירושלים: רחוב הלל 23, טלפון: 228653.

Alitalia
AT HOME IN THE SKY

הזמנות ומידע נוסף לטיולים בדרום איטליה בכל סניפי קופל נסיעות.
משרד ראשי: רח' פרישמן 14, ת"א, טל. 03-246121.

פולין: האנטישמים מרימים ראש

מומחים נאורים־יחסית לעניניי מזרח־אירופה נוהגים למחות נגד ההשוואה השיטחית בין הפלישה הסובייטית להונגריה ב־1956 לבין הפלישה לצ'כוסלובקיה ב־1968. עקרונית, טוענים המומחים, יש כמובן לגנות כל פלישה לארץ זרה. אבל בהונגריה מחצו הסובייטים, בין השאר, גם יסודות פאשיסטיים ואנטי־שמיים מובהקים, שרידי המישטר הישן. הפלישה לצ'כוסלובקיה, לעומת זאת, הרסה ניסיון סוציאליסטי־הומניסטי מובהק, ופגעה אנושות בחזון בניית חברה שיוויונית אמיתית באמצעים דמוקראטיים.

כומר לבוש גיומה. עתה מוטרדים חוקרים רבים בשל הגיוון והמורכבות של התנועה הדימוקראטית הפולנית. הפועלים המאורגנים בסולידאריות, האינטלקטואלים של קו"ר, ההשפעה הקאתולית, הלאומנות הפולנית המפיחה רוח־חיים מאיימת על התסיסה, התעוררות אירגוני האיכרים בעלי המסורת האנטי־שמית העתיקה — מי מכל אלה מייצג את פני פולין הפוסט־סטאליניסטית?

רבים סבורים שאין כל סיבה לדאגה מההשפעה הרבה של הכנסייה הקאתולית על התנועה הדימוקראטית בפולין. אין לסווג אוטומטית כל זרם דתי עם לאומנות וריאקציה חשוכה. ואי־אפשר לזלזל, כמובן, בתפקיד המתקדם, ההיסטורי, של הכמרים הקאתוליים במאבק לשיחרור עמי אמריקה הלאטינית. הרוצח הימני הממוצע של אורדן באל־סלבדור יורה בכל כומר לבוש גלימה בעריי־השדה בלי בעיות. וזאת למרות בגידת חלק מהמימסד הקאתולי בתנועת השיחרור.

1500 אנטי־שמים בפעולה. כל השיקולים האלה אינם מפיגים את הדאגה נוכח פעילותן המחודשת של קבוצת אנטי־שמיות, שלא טורחות אפילו להסוות את הסחורה הישנה שלהן בסיסמות אנטי־ציוניות. אין ספק שפולנים רבים נרתמים לפעילות ציבורית גלוייה, לא רק משום שמאסו במפלגה הקומוניסטית, בשפל הכלכלי ובהעדר דמוקרטיה. השיגאה לרוסים וליהודים היתה מאז ומעולם מאפיין חשוב של הלאומנות הפולנית. הצירוף בין השניים הוא, כמובן, מתסיס ומושך במיוחד.

בשנים האחרונות רחשה האנטי־שמיות על אש קטנה. מאז מסע הרדיפות ה"אנטי־ציוני", כביכול, ב־1968, בו נאלצו יהודים רבים, חלקם קומוניסטים ותיקים, לגלות מארצם, חדלה המפלגה השלטת לעודד תעמולה אנטי־יהודית. האירגון האינטלקטואלי קו"ר, שהזין את התסיסה הדימוקראטית בפולין בשנים האחרונות, וייצר את האקלים התרבותי־פוליטי שהצמיח תופעה כמו סולידאריות, כולל בשורותיו חברים יהודים לא־מעטים רדוחה אידיאולוגית כל גילוי של אנטי־שמיות. אחד ממנהיגיו הבולטים ביותר, אדם מיצ'ניק, הוא יהודי.

אבל בחודש האחרון הותרה לגמרי הרצועה. בצד גילויים חיוביים וחשובים של פעילות חופשית ודימוקראטית, החלו להתארגן גם הלאומנים והאנטי־שמים. החודש נאספו בבירת פולין, וארשה, 1500 פולנים לעצרת אנטי־שמית מובהקת, שבה הוקעו היהודים כאשמים בכל מצוקות המדינה. את העצרת אירגנה קבוצה ששמרה עד כה על אלמוניות — האיחוד הפטריוטי של ברונוואלד

(השם ברונוואלד מסמל ניצחון היסטורי של הפולנים בשנת 1410). הפטריוטים התיימרו להוקיע בעצרת את הסטאליניזם, אבל בנאומים הוזכרו לגנאי בעיקר היהודים.

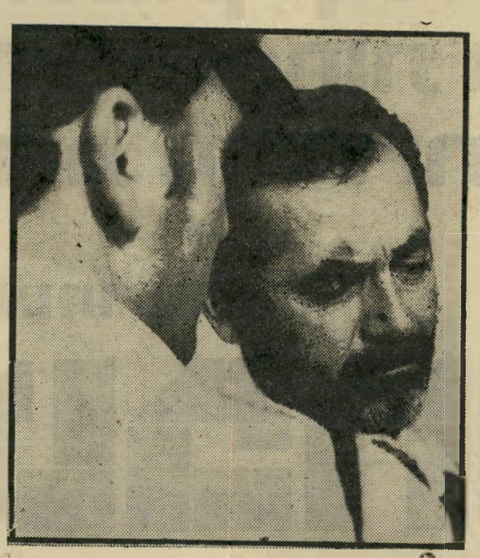
הדובר הראשי באסיפה היה במאי קולנוע בשם בוגדאן פוראבה. הוא טען שרוב התליינים בתקופה הסטאליניסטית היו יהודים. היסודות היהודיים, טען הנואם, איישו את מישרדי־הפנים, את המישטרה החשאית ואת רוב מוסדות המפלגה הקומוניסטית, וביצעו מעשי־זוועה בעם הפולני. בצד אנטי־שמיות פוליטית בלטה בעצרת גם נימה גזענית תקיפה יותר. רוב הנואמים אף פנו לסולידאריות בקריאה להפוך אירגון לאומי לפולנים בלבד, ולהוציא משורותיו את כל היהודים. גירוש היהודים ב־1968 הוצדק בפה מלא, ואילו קו"ר הוקע כאירגון ציוני אנטי־פולני.

באותה שעה עצמה התאספו כ־2000 סטודנטים באוניברסיטת וארשה, תוקיעו את האנטי־שמיות ואת גירוש היהודים. לדברי הסטודנטים התארגנו הפטריוטים בהשראת המימסד המפלגתי, כדי לפגוע בהתארגנות הדימוקראטית הרחבה תחת דגלי סולידאריות וקו"ר.

דרום־אפריקה: ישראל 1985?

לעיתים תכופות יש לישראלים עניין מיוחד בבחינת התהליכים הפוליטיים, הכלכליים והחברתיים בדרום־אפריקה. במדינת האפרטהייד הבשילו הניצנים, שבישראל הם עדיין בבחינת חזון־פורענות לעתיד.

אחת הבעיות המרכזיות של ישראל בעתיד הקרוב — טרור ימני שיפעל תחת מישטר ימני קצת סחוט —

ה"רב" מאיר כהנא
בדרכי הוויטקומנדו

כבר קיימת בדרום־אפריקה במלוא עוצמתה. לאחרונה עצרה ממשלת דרום־אפריקה שמונה טרוריסטים לבנים השייכים לקבוצה גזענית קיצונית הקרייה וייטקומנדו. השמונה שואבים את השראתם מפלג קיצוני של המפלגה הלאומנית השלטת, המזכיר באידיאולוגיה שלו ובסיגנון הביקורת שלו על סיטר בוחא ה"מתון", את תנועת התחייה בישראל.

ראש המודיעין הדרום־אפריקאי, הגנרל יהאן קוטניי, טוען שקבוצת הוויטקומנדו קשורה לאירגונים ימניים באירופה, כולל קבוצות פאשיסטיות באיטליה והנאשיונל־פרונט הניאו־נאצי בבריטניה. הקבוצה פעלה בעיקר נגד ליברלים לבנים. בשנה האחרונה ביצעו אנשי הוויט־קומנדו פיגועים רבים, בדרך־כלל באמצעות חומר־נפץ תיקני של הצבא הדרום־אפריקאי, נגד אינטלקטואלים ופוליטיקאים שפעלו ליתר אינטגרציה ונגד האפרטהייד. מטרתם המוצהרת הייתה למגוע כל "ויתורים" לרוב השחור, וכל נסיגה, אפילו קוסמטית, מחוקי־הגזע הקפדניים הנהוגים בדרום־אפריקה.

המחתרת הימנית נהנית מתמיכה רבה של קציניים בכירים בצבא, ומאהדה בקרב האפריקנרים, בני שכבות בעלות השכלה נמוכה יחסית.

זימבאבווה: לקראת שוק אפריקאי משותף

הרעש הגדול שעורר המאבק בין ראש ממשלת זימבאבווה, רוברט מוגאבה, וכוחות מורדים שיבטיים שהשתייכו בעבר למחתרת של גישש אנקומו, היה מופרז ביותר. מוגבה מצליח להתגבר על בעיות שמנהיגים חלשים ממנו היו נכשלים בפיתרונן. למרות הקרבות וחרף העובדה שאנקומו הורד, למעשה, בדרגה, נשאר יריבו של מוגבה בממשלה ואף דיבר לאחרונה

רוברט מוגאבה
שוק אפריקאי נגד האפטרהייד

בשבחו של מוגבה באסיפה המונית בבירה סאליסבורי.

אלא שהדברים החשובים באמת נרקמים הרחק מאור הזרקורים. יוזמתו של רוברט מוגבה להקים שוק אפריקאי משותף, ובכך לשחרר את כל מדינות האיזור מתלותן בדרום־אפריקה, חרגה כבר מעבר לוועידת היסוד במוזמביק, שכונסה בדצמבר. השבוע כבר ביקרה מישלחת רמת־דרג ממוזמביק בזימבאווה, כדי להניח יסודות ממשיים לתשתית רחבה של שיתוף פעולה ביניאזורי בתחומי המיסחר, התחבורה והמטבע. ראש־המישלחת, שר־המיסחר של מוזמביק סאלומאו מונגאמבה, הודיע ששיחות דומות ייערכו החודש גם באנגולה ובזאמביה. רוברט מוגאבה עצמו מתכוון לכנס ועידה בזימבאבווה ביוני הקרוב, במטרה ליצור עובדה בשטח: שוק־משותף של מדינות אפריקה הדרומית כצעד ראשון לקהילה כל־אפריקאית במתכונת השוק האירופי המשותף. הוא מקווה לשכנע גם את המדינות היותר דוקטרינאריות בצורך לשתף פעולה אפילו עם מדינות אפריקאיות רכושניות, כמו ניגריה וקניה, נוכח המטרה המשותפת לכולם: מיגורה של דרום־אפריקה.

מילחמת־הגזע של הפלנגות

מטבע הדברים קיים פער בלתי מבוטל בין תדמיתם של אנשי הפלנגות הנוצריות הלבנוניות בישראל, לבין המוניטין שלהם ברחבי העולם. סעד

הכרזה של הפלנגות
לבן נגד שחור

חדאד, למשל — ידידו האישי הקרוב של הרמטכ"ל ואורח קבוע, רצוי ואהוד בכל בית ישראל באמצעות הטלוויזיה — נחשב באירופה פשיסט, בוגד, רוצח צמא־דם. יתכן, כמובן, שהישראלים צודקים וכל העולם טועה, אבל כדאי לפחות לדעת, כי מה שנראה לבן בעינינו נחשב לא פעם שחור משחור בחו"ל.

הכרזה שקישטה את מטה־הפלנגות בעיר הלבנונית [illegible] מאירה את עניין התדמית מזווית אחרת. כיצד אים הפלנגיסטים (שנטלו את שמם ממיפלגתו הפאשיסטית של פראנקו) את עצמם? איש הפלנגות הסביר זאת לעיתונאי זר: "הפלנגיסט הלבן, נושא הנטל, לוחם לא רק בפלסטינים. הוא נאבק בכל הערבים והאסיאתים, בבני הגזעים השחור והצהוב."

שים לב להבדל!

שים לב להבדל בין "טפחות רב תכליתי" לשנתיים
לבין תכניות "רב תכליתי" של בנקים אחרים.

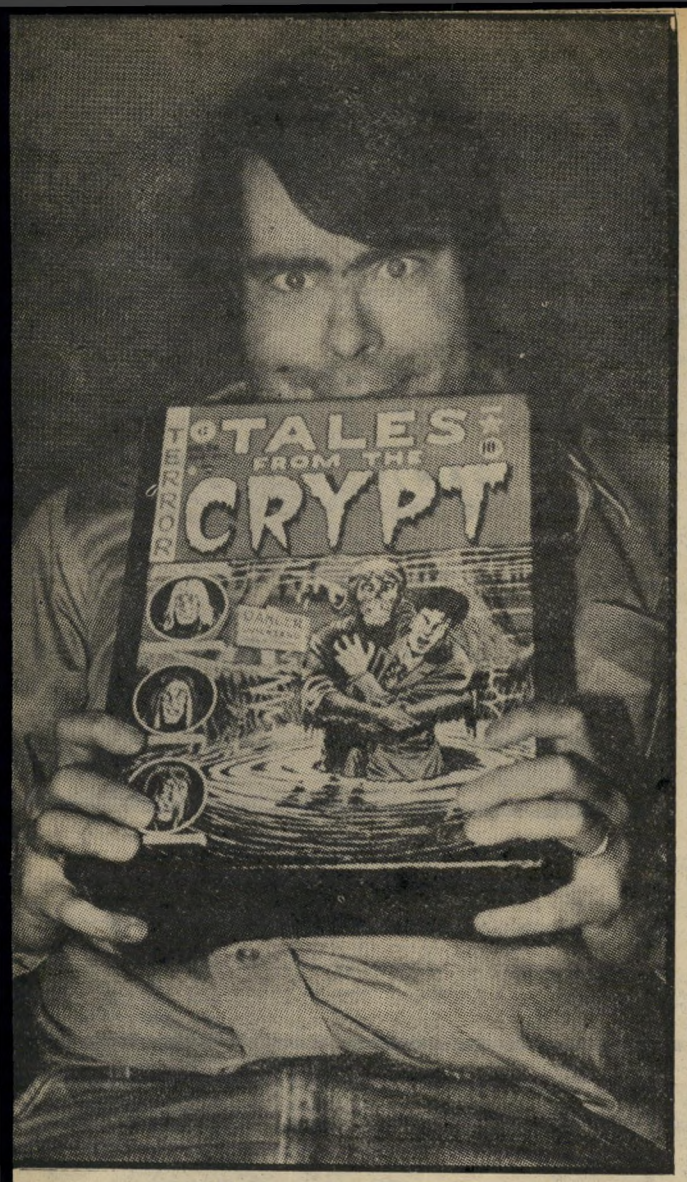
רק בנק טפחות נותן לך 5% ריבית שנתית צמודה ב"טפחות רב תכליתי" במסלול הפקדות חודשיות.

שים לב להבדל. זה אומר הרבה.

בנק טפחות

זה אומר הרבה

אנשים בעולם

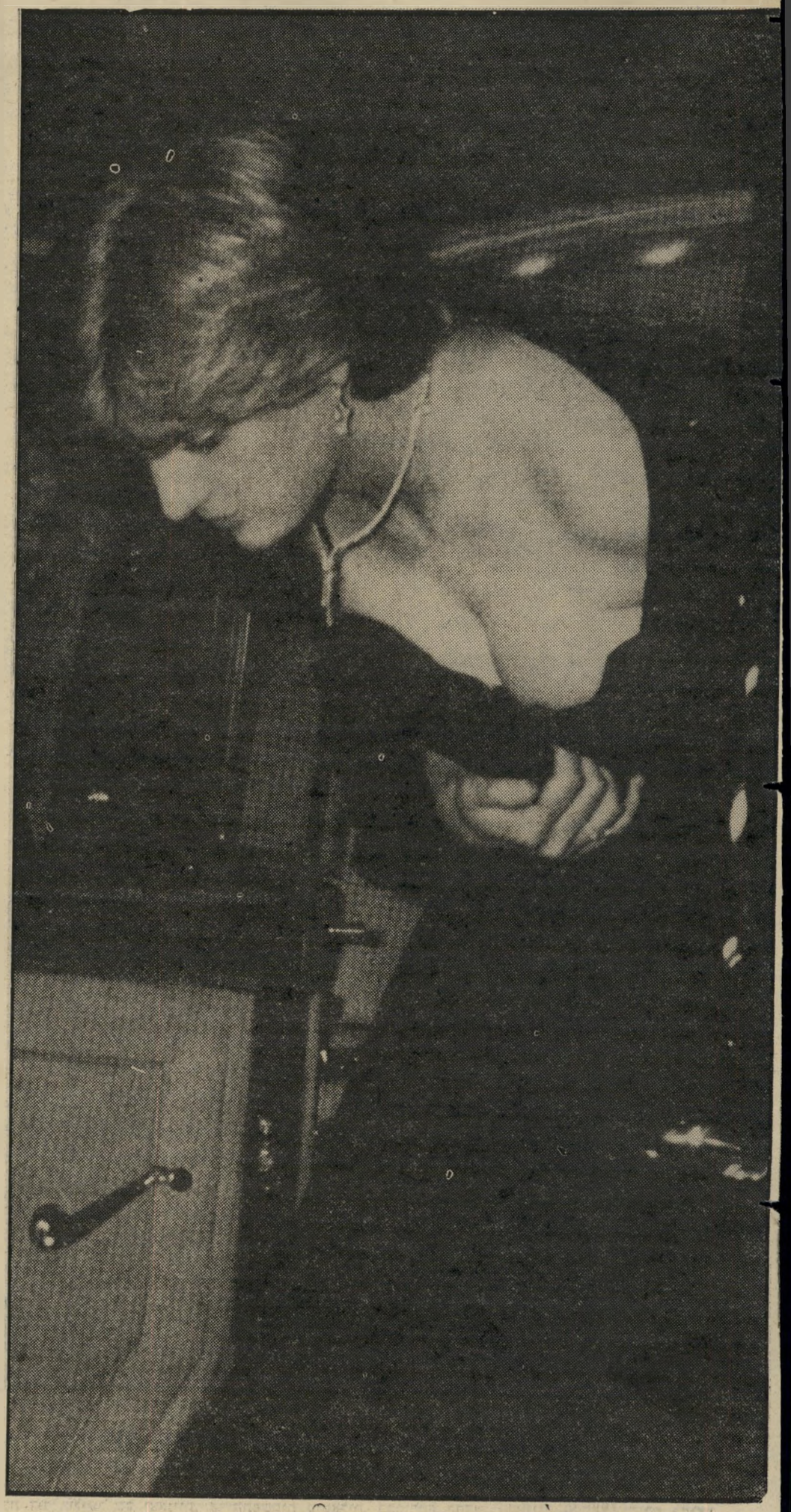
סטיפן קינג: להפוך פחד לזהב

סטיפן קינג, המעיין בהנאה באחד מסיפורי־האימה שכתב, זכה בגיל 33 לכינוי „אדגר אלן פו המודרני". בשנת 1980 עמד הסופר בראש רבי־המוכרים האמריקאיים, כששלושה מספריו מוצבים בראש רשימת הלהיטים הסיפרותיים, ברשימות הניו־יורק טיימס. מצית האש הוביל ברשימה במשך עשרים שבועות, שעה ששניים אחרים, מהחדשים שבספריו, האיזור המת והניצוץ היו נצחונות במהדורות הכיס.

איבט רודי: למען נשות אירופה

איבט רודי עומדת בראש הוועדה למען זכויות־האשה של הפארלמנט האירופי. בראש מעייניה השאיפה להשיג ייצוג הולם לכוח הנשי, שעדיין מקופח, לדבריה, בנציגות ממשית בפארלמנט. אין זה די שאשה אחת, כסימון וייל, תעמוד בראשו. צאו וחישבו את האחוזים ש־69 צירות מהוות בפארלמנט האירופי: רק 17 אחוזים.

ליידי דיאנה: השימלה שזיעזעה את האימפריה הבריטית

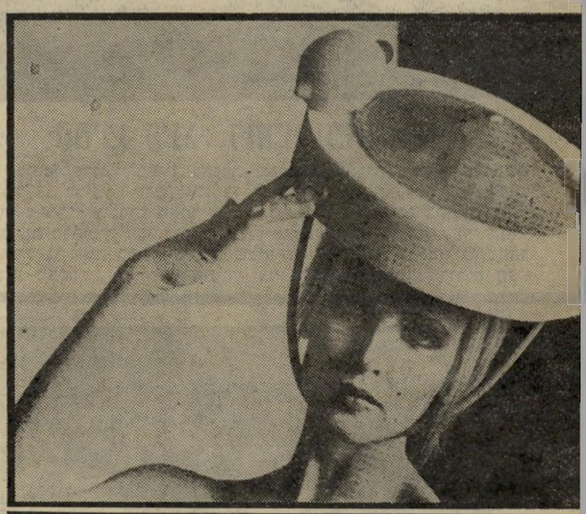
ליידי דיאנה ספנסר יוצאת ממכונית רולס־רויס, בכיפוף קל, כששימלתה, חסרת־הכתפיות, מונחת קלות, מכסה טפח ומגלה טפחיים. ברגע זה זימזמו מצלמות־הטלוויזיה והנציחו את ההופעה הנועזת, כשהקהל הנכבד לא התאפק מלהריע בהתפעלות. היתה זו הופעתה הראשונה, מאז הודעת ארמון באקינגהם על אירושיה לנסיך צ'ארלס. לרחש ההתפעלות הסמיקה הליידי המבוגנה „די הביישנית", ומישהו העיר: „עד היום ידעה בריטניה שיש לה רגליים יפות. היום יודעת הממלכה שיש לה גם חמודות אחרות."

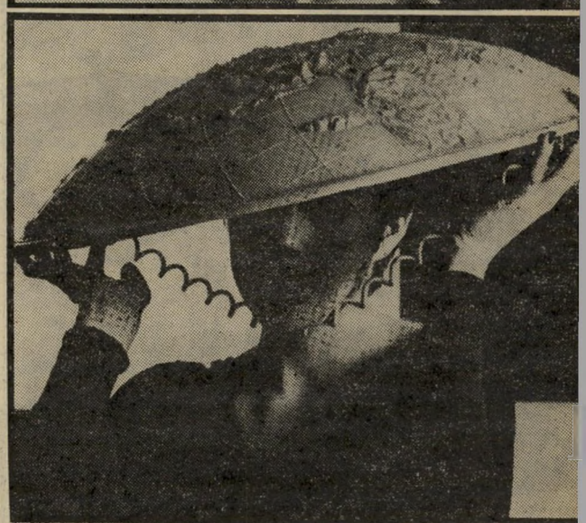
אנשים בעולם

סוזן פלון: מלכת המשרתות

שחקנית התיאטרון הצרפתית, סוזן פלון, זוהרת מאושר, עם החתולה שלה, לאחר שזכתה בפרס הלאומי הצרפתי לתיאטרון. השחקנית, שגילמה נסיכה בהופעתה הראשונה בתיאטרון, בשנת 1947, זכתה בפרס על תפקיד של משרתת, במחזה של לולה בלון, הלב על היד, המועלה בהצלחה עצומה מדי ערב בסטודיו דה שאנס־אליזה, בפאריס 1981.

אני וולדרוב: כובעים משוגעים

אלה רק שתי דוגמות מתוך שורת הכובעים המשוגעים, פרי תיכנונה של אני וולדרוב, ילדת־הפלא החדשה של הבוהימה האמריקאית. רק לפני חצי שנה סיימה אני (23) את בית־הספר־לעיצוב בניו־יורק, וכבר מקשטים כובעיה את חנויות־מיוקרה. הקישוט יכול להיות קומקום של תה, לימון מפלאסטיק, או שפופרת־טלפון: „אין סמרטוט בעולם שלא אהיה מוכנה לשים על כובע", מצהירה המעצבת, „לחבוש אותו בעצמי, זה כבר עניין אחר".

ברוק שילדס: במקום ג'ינס, שימלה של ואלנטינו

הוליוטה בת ה־15 של הבד האמריקאי, ברוק שילדס, החליטה להתלבש לשם שינוי. עד עתה נהגה להתפשט — אם היתה זו התפשטות פרוורטית, כבסירטו של לואי מאל, תינוקת יפהפיה, שבו עיצבה בת דור שלישי של יצאניות, או התפשטות טוטאלית, כבסירטה החדש, הלאגונה הכחולה, שזכה לתואר „הסרט הרע ביותר של השנה" (במישאל שערך השבועון האמריקאי אסקוואייר); גם הופעתה בסירטוני־פירסום טלוויזיוניים, כשהיא לבושה למחצה במיכנסי ג'ינס, המעוצבים על־ידי קלווין קליין, עוררה שערוריה.

אבל משהחליטה הגברת הצעירה להתלבש, היא עושה זאת דווקא ברומא, אצל האופנאי המסורתי ביותר של איטליה ואחד מן האופנאים הידועים בעולם: ואלנטינו. ודי במבט אחד ביצירתו החדשה, כשהוא מתאים אותה לשידלס, כדי להבין מדוע שימשה הכוכבת השראה לסידרה שלמה של יצירות ואלנטינו, הנושאות את שמה.

ג'ד לואיס: למען ילדי הטרשת

„איש לא יזכור אותי בגלל המצחיקונים שלי, ואני מקווה שאיש לא יזכור אותי בגלל שערוריית הגירושין שלי. אני מקווה שאם מישהו יזכור אותי, יהיה זה ילד זה וילדים אחרים כמותו," כך הכריז הבדרן המפורסם ג'רי לואיס, באחת מהופעותיו האחרונות לפני ילדים חולי טרשת נפוצה, למענם מרבה האמן להופיע בעולם.

ג'יין סטייפלטון: הכל נשאר במשפחה

„ג'ון פוטש הוא בשבילי שחקן מיקצועי ותו לא", מכריזה ג'יין סטייפלטון על השארטנר בן ה־19 שלה, במחזה הטלוויזיוני מלאך מאובק. אלא שג'ון, בנה במחזה, שנושאו נוער מכור לסמים, הוא בנה של השחקנית (הידועה כאדית באנקר) במציאות. ולא רק הבן ממשיך בקאריירה, אביו הוא במאי, ואחותו, פאם, שחקנית מתחילה.

רוזיה ואדים: „איבדתי את נשותי ומצאתי את ילדי!"

„היו זמנים שבהם הקדשתי את עצמי לנשותי, היום כל מאמצי מכוונים לילדי," אומר הבמאי רוזיה ואדים, המבלה חופשותיו עם ילדיו, כשלוח־הזמנים מרשה לו זאת. זה לא פשוט כל־כך: כל אחד מארבעת הילדים חי עם אמו במקום אחר. נאטאלי (23) עם אנט סטרוייברג, אשתו השנייה; (מבריז'יט בארדו, אשתו הראשונה, לא נולדו לו ילדים); כריסטיאן (17) עם קאתרין דנב (היחידה שלא רצתה להינשא לו, למרות שילדה לו בן); ואנסה (הנראית בתמונה), בת ה־12, חיה אצל אמה, ג'יין פונדה; וואניה (גם הוא נראה בתמונה) בן ה־6, נמצא אצל אמו, קאתרין שניידר, שהיתה מאדם ואדים הרביעית. כל הארבעה נושאים שם מישפחה משותף, „פלמיאניקוב", שהוא שמו המקורי של ואדים.

ג'ינטר גראס: כובע חדש של צייר

גינטר גראס, הסופר הגרמני הידוע, החליף את כובע הסופרים שלו בכובע ברט של ציירים, בביקורו האחרון בפאריס (עם אשתו יוטה). הוא בא לשם כדי לחנוך שתי תערוכות, לאחר שהתחיל בקאריירה החדשה. אחרי שלאחרונה היה מעורה בחיים הפוליטיים ונודע בין מקורביו של הקאנצלר שמידט, התחיל מגלה חיבה יתרה למיכחלו, כשהוא מצייר בעצמו את העטיפות לספריו. „זו לפחות קאריירה של אדם ישר", אמר גראס.

מה אומרים סוחרים שאינם מוכרים ITT שאוב לורנץ?

...״נכון, ITT שאוב לורנץ מצוינת,
אבל יקרה. אני מציע לך לקנות ״.....״
היא לא פחות טובה אבל יותר זולה״...

קנה טלויזיה
שאתה רוצה לקנות
ולא את זו
שלסוחר כדאי למכור!

ITT

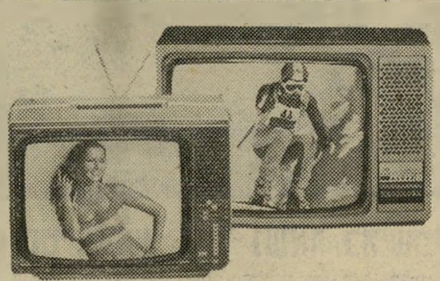
SCHAUB-LORENZ

איכות ויוקרה

נתונים מתוך מחקר
״גאלופ ישראל״
בקרב סוחרי טלויזיות
על עמדתם כלפי
ITT שאוב לורנץ:״

א. דעה חיובית עד
חיובית מאוד 88%

ב. ״ראוי לציין שברוב
החנויות בהן אין
טלויזיות ״שאוב לורנץ״
בכל זאת קיימת דעה
חיובית לגבי טלויזיה זו״.

להשיג בחנויות האלקטרוניקה המובחרות

ITT

שאוב-לורנץ

MADE IN W GERMANY

היבואן הבלעדי כנר בע״מ

רחוב פרץ 4, תל-אביב, טלפון: 621984 624193.

הטלויזיה הטובה בעולם.

אנשים

■ רעיית הנשיא, **אופירה נבון**, נוטעת השבוע לארצות־הברית, שם תקבל אות מיוחד על תרומתה לשיקום הילד. אופירה מתכוננת להרצות ב־ארוחת־הערב שמכינים לכבו־דה. מילבד שימלה אחת שנת־פרה לה לכבוד ארוחה זו, הבגדים שהיא לוקחת עימה אינם חדשים.

■ היועץ המישפטי, **יצחק זמיר**, נדהם. עורך־הדין **אמ־נון זיכרוני**, שבא אליו כדי לשוחח עימו על פרשת קציו־המישטרה שהשתתף בשיחזור של **עמוס ברנס**, הודיע לו ש**חיים צדוק** חזר למישרד־המישפטים. עובדה: על אחד הקירות בבניין תלוייה הודעה, שבה נאמרה שמי שרוצה ל־הירשם ללימוד ערבית יפנה לחיים צדוק. זמיר הלך להי־ווכח בעצמו שזה כתוב — וכך נודע לו שיש לו פקיד בשם חיים צדוק. אבל זה לא אותו חיים צדוק המקווה להיות שר־המישפטים בממשלה ה־באה.

■ אגב, חיים צדוק המפור־סם חידש את השתתפותו במישמר האזרחי באפקה, אי־סורו מר"ע (רשימה עצמאית) ובקשו טוב."

■ ח"כ **גד יעקובי** שלל מכל וכל את ה**שמועות ש־שימעון פרס** התארח בארמון המלך **חסן** במרוקו. „עד כמה שאני יודע, שימעון אלרגי לריח של עין־ארז," אמר. הוא רמז בכך לתיאור שהביא משה דיין בסיפרו האחרון על ריח עצי־הארז בארמון המלך. מובן שלמלך חסן יש כמה וכמה ארמונות.

■ אשתו של שימעון פרס, עסוקה ביותר בימים אלה. **סוניה** מספלת בנכדתה ה־פעוטה, בעוד שבתה **צביה** („צוקי") מסיימת בארצות־הברית את עבודת־הדוקטורט שלה בספרות השוואתית. בע־לה של צביה, שהוא רופא, חזר **ארצה** ועובד כיום בבית־החולים תל־השומר. כאשר בעלה זקוק לתיספורת, עושה זאת סוניה בעצמה.

■ דובר המוסד לביטוח־לאומי, **דב קוך**, שהיה עוזרו של שר־האוצר **יורם אריזור** ושהתפטר, התלוצץ השבוע ב־כנסת: „למה מגדלים בארץ את הנוער? לייצוא!"

■ קול רצה לשוחח במזנון עם אריזור, שהיה בעבר גם ידידו האישי, אך זה הסתפק בשלום חטוף. גילה קול: „מאז שהתפטרתי, הוא פשוט לא מדבר אתי."

■ באזכרה ל**יגאל אלון**, שנערכה השבוע בתיאטרון ירושלים, נשמרו שני מקומות באחת השורות הראשונות ל־נשיא **יצחק נבון** ולשומר־ראשו. כמה דקות לפני ההת־חלה בא **מוקי כהן**, העומד בראש הוועד להנצחת שמו של אלון, והושיב על **אחד הכיס־אות האלת את מנכ"ל פולגת, ישראל פולק**. כמה דקות אחרי זה הגיע הנשיא, ושומר־ראשו ניגש אל פולק והסביר לו כי הוא חייב לפנות את המקום. פולק אמר לו כי אינו קם, משום שהושיבו אותו במקום. אז קם ח"כ **יצחק רבין**, שישב כמה שורות אח־ריהם, והציע את מקומו ל־שומר־הראש של הנשיא. ל־בסוף ישב פולק ליד הנשיא, ומעל הבמה הוכרז כי פולק אם הוא יושב־הראש הישיבה. השיב ח"כ פרוש: „לא, ה־יושב־ראש הוא ח"כ **חיים קורפו**." התלוצץ מלמד: „הוא ההולך ראש, אבל מי היושב־ראש?"

■ מישכן הכנסת משמש אטרקציה מרכזית לתיירים ול־מטיילים, שעד עתה יכלו לסייר בו חינם־אין־כסף. לאחרונה הועלה הרעיון לגבות דמי־כניסה למישכן, כדי לסייע במצוקה התקציבית שבה מצו־ייה הכנסת. מזכיר־הכנסת, **נתנאל זורך**, ערך סקר על פרלמנטים בעולם בנושא זה, וגילה כי בפרלמנט של אוס־טריה גובים דמי־כניסה, בעוד שהפרלמנט של גרמניה המע־רבית נותן למבקרים בו דמי־הוצאות על הביקור שם. עכשיו מתלבטים בכנסת לפי איזו דוגמה לנהוג, אך יושב־הראש הכנסת, **יצחק ברמן**, פסק: „אני בעד לקחת. אצלנו כתוב: לעולם תיקח!"

■ התופעה של בני־זוג ש־שניהם עסקנים מיפלגתיים כבר אינה נפוצה כל־כך כמו בעבר. אחרי **זלמן שזר** ואשתו **רחל כצנלסון**, **יצחק בן־צבי** ואשתו **רחל ינאית**, **דבורה ושרגא נצר** ו**מרדכי ואו־רה נמיר**, נשארו כיום רק ח"כ **שושנה ארבלי** ובעלה **נתן אלמוזלינו**, שהוא גיזבר ההסתדרות. כאשר נשאלו בני־הזוג האחרון כיצד העסקנות מסתדרת עם חיי־המישפחה שלהם, השיבו: „יש לנו פטנט. אנחנו כימעט ולא נפגשים, אז לא נוצרות בעיות."

■ כאשר נכנס למזנון ה־כנסת ח"כ **יהודה מאיר אברמוביץ** התלוצץ העיתו־נאי **דן מרגלית**: „פנו מקום לפני שאברמוביץ יבוא. הוא ידרוס אתכם ויברח." לפני שבוע הואשם בנו של ח"כ בתאונה של פגע־וברח. אבר־מוביץ עצמו דווקא ידוע כמי שדואג לבטיחות בדרכים, ותרם תרומה להנהגת החובה להש־תמש בחגורות־בטיחות.

■ במיזנון הכנסת התלוצץ אחד הח"כים: „זה שישראל נמצאת במקום ראשון בעולם תרם סכום נכבד לפרס שיחולק על שמו של אלון.

■ ח"כ **עדי אמוראי** הוא יוצא קיבוץ מישגב־עם. מדי שנה הוא נוהג לבלות את חג־הפורים במסיבה של חברים ותיקים שלו, שגם הם יוצאי אותו קיבוץ. במסיבה האחרו־נה, שהתקיימה השבוע, קנתה כל מישפחה מתנה וכרטיס־הגרלה, ובתום הערב הגרילו החברים את המתנות הקנויות. המארגנים דאגו שעדי יקנה כרטיס מסויים והוא זכה ב־מתנה מיוחדת: שק של בנק ישראל, ובו 4000 יחידות של אגורה אחת כל אחת, שהסך הכולל שלה הוא 40 שקל. למתנה צורף פתק בזו הלשון: „לעדיאל, עוד יבואו ימים טובים מאלה, ואולי עד אז מתת זה לא יהיה כסף קטן."

■ בריצת המרתון שהת־קיימה השבוע בתל־אביב הש־תתף בין היתר ח"כ **מיכה חריש** עם שני בניו, **ליאור** בן ה־13 ו**ערן** בן ה־10. בעוד ח"כים אחרים, שהשתתפו ב־ריצה, לבשו חולצות שעליהן היה מודפס „כנסת ישראל", לבש מיכה חולצה שעליה היה כתוב „הפועל רמת־גן וגבעתיים". את אימוני הריצה לקראת המרתון ערך מיכה ברחובות גבעתיים, שם הוא גר. אחרי הריצה אמר חריש: „הריצה הזו היתה אחד הדברים הבודדים שעשיתי בתקופה ה־אחרונה עם ילדי מן ההתחלה ועד הסוף."

■ באחת מישיבות ועדת־הכנסת שאל ח"כ **אברהם מלמד** את הרב **מנחם פרוש** (מימין), נכה־צה"ל עיוור, השתתף בריצת המרתון ש־השבוע בתל־אביב. אחד מידידיו הצטרף אליו לריצה, ט של עץ לחגורת מכנסיו של יעקובוביץ, כדי להנחות סלול הריצה. הוא רץ את כל 42 הקילומטרים עד הסוף, במרתון הוא ייצג את הנכים של „בית־הלוחם" בתל־אביב.

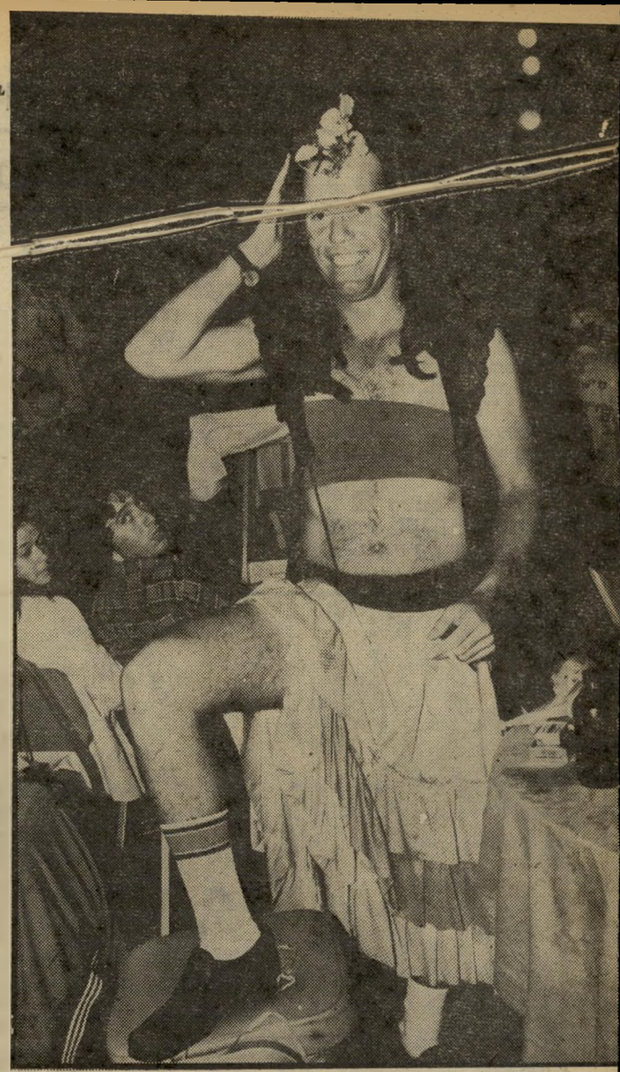
הנוער הישראלי הוא מוצר לייצוא וחיים צדוק
חזר למישרד המישפטים כדי ללמד ערבית

אריה גוראל

ראש עיריית חיפה הוא קפטן של נבחרת־הכדורגל של עירייתו. בחג־הפורים נערך מישחק בין שחקני העירייה ובין הסטודנטים בפקולטה לארכיטקטורה של הטכניון בחיפה. הסטודנטים באו למישחק מחופשים כנשים. ראש־העיר (מימין) לבוש חולצה מספר 7.

כל יום פורים

גרבי טניס

לבש כתב מבט ספורט בטלוויזיה, יורם שימרון, שבא לשמוח עם הברזילאים. הוא התחפש לרקדנית מברזיל. יורם, המומחה לטניס של הטלוויזיה, העדיף את המסיבה בקאנטרי קלאב על זו שאנשי הטלוויזיה ערכו בירושלים.

השבוע היה ברור לי מראש ש־לא אצליח לבקר בכל אותן מסי־בות שאליהן הוזמנתי, ולכן מחקתי מן הרשימה שלי את כל המסיבות שנערכו מחוץ לתל־אביב. מסיבה מדליקה במיוחד היתה ללא־ספק בקאנטרי קלאב, שעל כביש־החוף. המרכז של עולי־ברזיל הזמין אותי לפורים טרופי, מלא בסמבה, תח־פושות, אוכל ומצב־רוח טוב. ה־אולם הענקי היה מלא אורחים, ששילמו 300 שקל לזוג. כולם רקדו סמבה, על הבמה, על השולחנות, במעברים ובדרך למיגרש־הח־ניה ●●● אנשי התחנה הצב־איית, גלי־צה"ל, חגגו את פורים לא באורגיה, כפי שכולם חושבים, אלא במסיבה עליזה ומחופשת. למטרה זו גייסו את התקליטייה שלהם, את השדרים ואת כל עוב־די־התחנה. היא נערכה ביפו ב־קומה השניה, הנמצאת כמובן מת־חת לקומה השלישית ●●● אלוף־מישנה **חיים**, שהוא רופא בצה"ל, הזמין כמה מידידיו אל ביתו בכפר־מעש, שליד פתח־תיק־ווה, ושם נחיגה מסיבת־פורים המו־גית, שכמותה לא ראיתי כבר הרבה זמן. לומר שכל העיר היתה שם, זו לא תהיה הגזמה. שלושת אלפים איש נדחסו ונדחקו בחצר־ביתו, ו־רק בגי־מזל הצליחו גם להדור אל תוך הבית ●●● בגלי־צה"ל נת־בקשו כל המוזמנים לבוא בתילבו־שת־ערב. כאשר נכנסתי וראיתי בפתח־ כמה חברה בחולצות טי ובמיכנסי־ג'ינס, רציתי לרוץ הבי־תה ולהחליף בגדים. אבל אז נכ־נסתי פנימה, וראיתי שבכלזאת כמה באו עם ביגדי־ערב. המפיק **כנרי שפירא**, שלבש חליפה עם עניבה, סיפר לי כי זו הפעם השניה בחייו שהוא לבוש כך. „בפעם הראשונה לבשתי תלבושת כזאת כאשר סיימתי את לימודי המישפטים שלי," אמר. „אפילו ב־חתונה שלי עם **כרמלה** לא לבש־תי חליפה." גם המפקד לשעבר של התקנה, **יצחק ליבני**, לבש חלי־פה עם עניבת־פרפר. לעומת־זאת, מפקד התחנה העיכשווי, **צביקה שפירא**, לבש חולצה פתוחה. כ־אשר שאלתי אותו איפה אשתו, ענה: „שם בפינה, האשה הכי יפה במקום, **אוסנת**, זו אשתי." ●●● בריקוד של סמבה נכנסתי לקאנטרי קלאב, וחיפשתי אנשים שאני מכירה. לא היו הרבה, אך לעומת־זאת היו שם רופאים, רו־אי־חשבון ואחרים, שנראו לי עלי־זים מאוד ●●● המוסיקאי **רפי פכחזון** נתן לי הוראות איך להגיע לכפר־מעש. עד בית־החו־לים בילינסון הגעתי ללא־בעיות, אך כאשר התחלתי להתפתל בכבי־שים הצרים שליד פתח־תיקווה, חשבתי לרגע שאולי רפי המציא את הכפר הזה. רק אחרי נסיעה של 45 דקות, בין פרדסים ובתוך פתח־תיקווה, בשתיים אחרי חצות, הגעתי לכפר הקטן הזה, ואז גילי־תי שיירה של מאות מכוניות חו־נות. הבנתי שיש פה מסיבה. פגש־תי בתוך הצפיפות האיומה הזאת את יועצו של ראש־הממשלה, **אפרים** („פרוייקה") **פירן**, עם אשתו, **עדה**, שבאו במיוחד מירו־שלים. גם הם לא נהנו מן הצפי־פות. ראיתי גם את הטייס־לשע־בר **רן פקר** ואשתו, **חרותה**, אך איבדתי אותם בתוך ההמון ה־רב. **יעל שוחם**, אשתו של ה־רופא ואחותו של הצייר **אורי ליפשיץ**, נמצאה בחצר־ביתה. היא סיפרה לי שכל ההתרגשות הזו לא מסעירה אותה. היא הרבה יותר מתרגשת מארבעת הימים ש־קדמו למסיבה, שאותם בילתה ב־מיסגרת עבודתה ברשות־שמורות־טבע.

גלבייה ופופ

זה מה שאיפיין את העיתונאי אורי אלוני, הכותב על מוסיקת הפופ. הוא בא למסיבה של גלי־צה"ל בגלבייה של ערבי עם כפייה תואמת ועקל.

זוג לרפואה

הם רות בילדרוסר, רופאת־ילדים ובעלה, דויד בילדרוסר, שהוא רופא־אורטופד. השניים נולדו בברזיל ועלו ארצה, והם מקיימים קישרי־חברה עם עולים אחרים מברזיל. שניהם באו מחופשים. משמאל: גברי בנאי מן הגששים והזמרת אילנה רובינא.

גבר הולך לאיבוד

הזמר של־מה ארצי, במסיבה של גלי־צה"ל, עם דוברת התחנה, שרה דורון.

פינוקיו

או לפחות עם אף ארוך, הוא מפיק ה־תוכניות בגלי־צה"ל, אליעזר („לאצו"), דר, שהוא אחיה של הזמרת אילנית, שחגג בקומה השנייה.

אופנת תיסלם

היוו הזוג דורין פרנקפור האופנאית, עם איש להק תיסלם, יושי שדה, שדורין מתכננת בימים אלה את ביגדיה

למה רק פנינה

מפורסמת בחזה ה־גדול שלה ז שאלה יועצת־היופי, אתי אולמן (במרכז), במסיבה בכפר־

נשות הכנסת

הן דורית שריד (מימין), אשתו של ח יוסי שריד ונלה יעקובי, אשתו של ח גד יעקובי, בעוד הבעלים עסקו בשיחה, עסקו השתיים בריקודי

הטבע, בשדה־בוקר, שם חיפשה צמחים חדשים ●●● ביפו הפ־סיקו אנשי גלי־צה"ל את מוסיקת הדיסקו באחת וחצי בלילה, והק־שיבו לסגן־קצין חינוך ראשי, סגן אלוף **גידי גזבוץ**, שישב עם אקורדיון ואירגן שירי־מולדת. ה־אוכל והמשקאות זרמו שם בש־פע ●●● אצל הברזילאים ראי־תי את איש גלי־צה"ל, **דובי דנין**, עומד על הבמה עם אשתו, **דורית**, ושניהם ניגנו בכלים מו־סיקליים בלתי־ידועים לי, לקצב הסוער של הסמבה ●●● בכפר־מעש הבטיחו לי אנשי־בוהמה, ש־בשעה חמש בבוקר יתחילו לשיר שירי־מולדת, ובינתיים המשיכו אנשים לזרום למקום. חלק מן ה־אורחים היה בהחלט בלתי־מוכר לא רק לי, אלא גם למארחים, אך זה לא הפריע לאיש לשמוח. רק מעט. לידה עומדת סוכנת־השחקנים לביאה הון. אתי אמנם לא התחפשה, אך באה בשימלה שהפגינה את גופה המלא והחטוב ואף הפגינה כושר בריקוד.

גברי בנאי הסביר לי, שהוא או־הב מסיבות אינטימיות יו־תר ●●● בכל המסיבות היו האורחים מחופשים כיד הדימיון הטובה עליהם, ומה שחסר לי ביו־תר היו פטישי־הפלאסטיק, שלא נראו בשטח ●●● אנשי גלי־צה"ל עזבו את המסיבה שלהם ב־הרגשה טובה, שהפעם זה הצליח להם ●●● הברזילאים סיפרו לי שהמסיבה שלהם זו מסיבת־השנה בתל־אביב ●●● את חיים לא הצלחתי אפילו לראות בתוך כל הדוחק הזה, אך אורחיו הסביר־רו לי, שעל אף העובדה שכל ה־מסיבות שלו הן המוניות, מעולם לא היו שם כל־כך הרבה אנשים.

השחקן נכנס להריון ואשתו עומדת ללדת.

זלו גראנט הפריע לקציין ליהנות ממישחק הכדורגל

■ הרמטכ"ל לשעבר, **מרדכי גור**, דיבר על תהליך־השלום וסיפר: „שני אנשים שונים כתבו ספרים על תהליך־השלום, ובכל אחד מהם מופיעה גירסה שונה של אותו אירוע. אך עכשיו כותב סופר נוסף על אותו תהליך, וכולנו יודעים בדיוק מה קרה שם." גור התכוון לספרו האחרון של ח"כ משה דיין.

■ המזכירה היפה של סיעת־הליכוד בכנסת, **ירדנה מלר**, נוהגת להתרוצץ במיסדרונות הכנסת ולגייס את חברי סיעתה להצבעות שונות. ראה זאת יושב־ראש סיעת המערך, ח"כ **משה שחל**, והעיר בה אנחה: „אילו היתה לנו ירדנה כזאת, לא היה המערך מאבד את השילטון!"

■ על המצב הכלכלי התבטא העיתונאי **שלום רוזנפלד**: „דור בא ואריזור הולך, והאינפלציה לעולם נשארת."

■ **נורית גפן**, אשתו של המשורר **יהונתן גפן**, ערכה לו מסיבת־הפתעה ליום־ההולדת שלו. היא סרגה לו צעיף, ונסעה לבני־ברק, לנשים החרוקמות על טליתות, כדי שירקמו על הצעיף את ההקדשה שלה באלה המילים: „לאהובי, מאשתך הראשונה, האחרונה והחוקית." אין גפן מסיר צעיף זה מעל צווארו.

■ יהונתן גפן כתב ספר ילדים, שאותו איירה **ג'ודי קראוס**. הספר נקרא ספר שלם על חתול אחד. בעיתון הארץ כתב המבקר הספרותי כי הגברת קראוס, נוסף על כישוריה המוסיקליים, היא גם ציירת. המבקר חשב שהציירת היא הזמרת **ג'וזי קראוס**, אשתו של המלחין **שמוליק קראוס**.

■ הצייר **מיכאל ארגוב**, המשתתף בתערוכה קבוצתית, שתיפתח בסוף חודש זה, בשם מחווה לריאליזם, טוען כי ממשלת ישראל חייבת לו טיול במצרים. בהיותו ילד למד בבית־הספר החקלאי כדורי ואז חייבו כל ילד לשלם שתי לירות תמורת הלימודים, והבטיחו לכולם כי עם גמר הלימודים הם יסעו לטיול לארץ היאור. אך אז פרצה מלחמת־העצמאות, ומאז ועד היום לא נסע.

■ צייר נוסף באותה תערוכה, **אריה וייס**, התנה את השתתפותו בתערוכה בכך שהיא לא תיפתח ביום ה־11. „זה תאריך לא טוב עבורי. ב־1979 היתה לי תערוכה קבוצתית במוסיאון תל־אביב, שנפתחה ב־11 בחודש מארס. ב־1980 היתה לי תערוכה בלונדון, שגם כן נפתחה ב־11, ואחר כך תערוכה בארץ. בכל אחת מהן נגנבו עבודות שלי, מאז אני מסרב לפתוח תערוכה בתאריך זה." התערוכה נפתחה ב־21 בחודש.

■ במיסעדה תל־אביבית ישבו מלך הפיצות, **מנפרד כץ**, והעיתונאי **דידי מנוסי**. כאשר סיפר כץ כי הוא עומד להקים בארץ רשת של חנויות למימכר המבורגרים, והוא ערמד לקרוא לה אנקל סם, כלומר הדוד סם, הציע לו דידי לשנות את שם לאנקל כץ או לסמבורגרים.

■ בשבוע שעבר התקיימה במועדון צוותא בתל־אביב אזכרה לפנטומימאי **קדור קיס־נים**, שנפטר לפני שבועות אחדים בארצות־הברית. קיסניס, שהופיע שנים רבות בישראל, עשה בזמנו סרט קצר בהשתתפות אשתו ובתו, שהוקרן באזכרה.

■ בראיון עם **איתן דנציג** אמר ד"ר **שלמה לניאדו**, מנהל המחלקה הקרדיולוגית בבית־החולים איכילוב בתל־אביב: „הרופאים במחלקה לקה שלי אינם טוענים שמתים מעבודה קשה. רק זה חסר לנו כיום למוסר־העבודה בארץ."

■ באותו ערב־ראיונות אמר **יגאל לוסין**, מפיק סידרת־הטלוויזיה עמוד האש: „רבים מחברי בטלוויזיה שאלו אותי בחמש השנים האחרונות מה אני עושה, ואני השבתי להם: ציונות."

■ **אילנה**, אשתו של לוסין, היא עורכת־דין, שהעדיפה להתמסר בשנים האחרונות לגידול ארבעת ילדיה. היא סיפרה שעם בנם בן ה־12 הם צופים בסידרה מדי שבוע. „מאז שאני בבית עם הילדים, הפכתי כימעט לרופאה," אמרה.

■ מנכ"ל כור, **נפתלי בלומנטל**, שהוא מועמד לתפקיד שר־האוצר בממשלת המערך, נשאל אם לא כדאי לקצץ את מיספר חברי־הכנסת ל־60, כי בלאו הכי מעטים מהם באים לישיבות. השיב בלומנטל: „ברשימת הקיצוצים בכנסת, הרשימה היא ארוכה, אך איני בטוח שזה הדבר הראשון דווקא שצריך לקצץ." הגיב **גידעון שגיא**, חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות: „על פי התור הארוך של המועמדים לכנסת צריך דווקא להכפיל את מיספרם ל־240."

■ שגיא יצא עם מזכ"ל ההסתדרות, **ירוחם משל**, לסיור ברחובות תל־אביב, כדי לראות את שלטי־התעמולה של המערך לקראת הבחירות להסתדרות. ליד הסינרמה הם ראו פלקט גדול של המערך, ולידו פלקט של הליכוד המציין: „דויד לוי, האיש החזק בהסתדרות". מתחת לפלקט זה כתוב בכתב־יד: „דויד לוי, האיש הדופק חזק את הפועל בהסתדרות". שאל משל: „האם זו הסיסמה החדשה של הליכוד?"

■ יושב־ראש איגוד הבנקים, ד"ר **אשר הלפרין**, מאושר מכך שמנכ"ל בנק הפועלים, **יעקב זדיגסון**, שוב אינו מועמד לתפקיד שר־האוצר בממשלת המערך. כשנשאל על כך, השיב: „תפקיד של שר־האוצר זה לא כמו בבנק, שאפשר שם להוריד פקודות."

■ במיסגרת הוויכוח המתנהל בין מישרד־הפנים וחברת החשמל על אופן פריקת הפחם ומקומו, נשלח **אדר קמחי**, מי שהיה מפקד בכיר בצה"ל, לחוץ־לארץ, כדי להביא משם סרטי־הסברה המאשרים את עמדת מישרד־הפנים, שלפיה הפחם מזהם את האוויר. קמחי חזר בידיים ריקות. לדבריו

גילה אלמגור

השחקנית עסוקה מאוד על הבמה ובסרטים. ב־1959 שיחקה במחזה „מריוס" את תפקידה של פני, שהיתה מאוהבת במריוס, שאת תפקידו שיחק השחקן אורי לוי. בימים אלה חזרה גילה לזרועותיו של לוי, הפעם בתפקיד אשתו זוזה, בסירטו החדש של עוזי פרס, „אהבה ראשונה נידונה לכישלון". כשם שב„מריוס" היתה לה סצינת נשיקה עם אורי (למעלה) כך גם בסרט (למטה). אלא שמאז הסצינה הבימתית התבגרו השניים בכמה שנים.

כרמליטה סנגריה, זה מה שהיה חסר אצלכם בחגיגה.

היפכו את כרמליטה למשקה אישי בסגנון שלכם, לאנשים שאתם אוהבים. שתו והגישו כרמליטה סנגריה קר או חם, לבד, בזוגות, במסיבה ובכל מקום.

כרמליטה פונש
חממו את הכרמליטה בסיר עמוק. הוסיפו פלחי פרי הדר טבעי. פירות העונה וקינמון לפי הטעם.

כרמליטה קר
הוסיפו לכרמליטה קוביות קרח. פלחי לימון, או פרי הדר אחר. פלחי תפוחי עץ, וקינמון לפי הטעם.

כרמל מזרחי

אנשים

אין הפחם מזהם. בכל המקומות שבהם ביקר מצא את עובדי המיפעלים בפחם עובדים בחלוקים לבנים כשלג.

■ מפכ"ל המישטרה לשעבר, **חיים תבורי**, הפך האחראי למטה הבחירות של מחוז הדרום מטעם מיפלגת העבודה.

■ עורכת דבר, **חנה זמר**, נכנסה לחנות לדברי־חשמל ברחוב דיזנגוף ונתנה מיקסר לתיקון. כאשר שאל אותה המוכר על איזה שם לרשום זאת, ענתה לו: „זמר." אמר לה המוכר: „תיכף זיהיתי שאת נעמי זמר."

■ בקבלת־פנים פגש שגריר ארצות־הברית בישראל, **סמואל לואיס**, את מנכ"ל מישרד־הפנים, **חיים קוברסקי** ושאל אותו: „איך זה קורה שהפכתי כתב לענייני־בריאות, הספקתי כבר לחלות פעמיים בשפעת קשה, והחסרתי יותר מעשרה ימי־עבודה, יותר מ־אשר בכל שנותי בעיתון."

מרים עציוני המפיקה של תיאטרון הבובות של אריק סמית, נקלעה לקשיים כספיים בתיאטרון הזה. היא פירסמה בעיתונות על קשייה, וטענה שביגלל חוסר מימון מספיק היא עלולה לסגור את התיאטרון. היחידי שנחלץ לעזרתה היה ליאון רקנטי, מנכ"ל „בנק דיסקונט" (משמאלה) שהושיט לה את התמיכה הכספית. מרים חזמינה אותו של מישרדה, ושם הודתה לו הבובה רוזלינד בשם התיאטרון. אריק סמית יושב בתמונה ליד עציוני, ומאזין לדברי הבובה.

שכל מי שיש לו כיפה על הראש עובד לבסוף במישרד־הפנים?" השיב לו קוברסקי: „עובדים את הבורא מתוך פנימיות הנפש."

■ בעת שערך את תוכנית־הפורים שלו, שהוקרנה ביום החמישי האחרון בטלוויזיה, היה **עמוס אטינגר** עסוק ביותר. לפתע באו אליו ואמרו לו כי קריינית הרצף, **יערד**, לא באה לעבודה, והוא צריך לקריין כמה שורות. עמוס נזדהם הסכים, התאפר, נכנס לאולפן וסיפר למצלמות על [illegible]־הטלוויזיה שתשודר ב־[illegible] על חייה של השחקנית **שרה ברנארד**, ולפתע הוסיף: „יש שחקן עוד יותר מוכשר מברנארד, וזהו עמוס אטינגר, שקשה לעבוד עליו במתיחות, כי הוא מומחה בזה מימים ימימה." את הקטע הזה לא שידרו על המירקע, אך שידרו אותו במסיבת־פורים שערכו עובדי הטלוויזיה באותו הערב.

■ בעיתון דבר מציינים ש־אלוף־מישנה (מיל') **זאב** („זו־ניק") **שחם**, שהוא כיום פקיד בכיר בטוכנות, הוא חבר טוב של השחקן האמריקאי **אד אסנר**, המגלם את דמותו של לו גריאנט בתוכנית־הטלוויזיה. לפני כשנה היה זוניק בארצות־הברית, טילפן אל אסנר וסיפר לו כי תוכנית־הטלוויזיה שלו גרמה לו לריבים עם אשתו. „בכל יום ששודרה תוכניתך על המירקע, שידרה הטלוויזיה הירדנית תוכנית על כדורגל, ואני תמיד רציתי לראות את תוכנית־הספורט, בעוד שאשתי רצתה לצפות בך." אחרי שיחה זו נפגש עמו אסנר, ומאז מקיימים השניים יחסי־ידידות.

■ העיתונאי **ישעיהו** („שייקה") **אביעם** היה ב־משך 26 שנים כתב לענייני־עבודה בצהרון מעריב. הוא לא החסיר יום־עבודה אחד בשל מחלה. לפני שלושה חודשים החל לסקר נושאי־בריאות. אמר שייקה: „מאז

■ בעיתון דבר מציינים ש־אלוף־מישנה (מיל') **זאב** („זו־ניק") **שחם**, שהוא כיום פקיד בכיר בטוכנות, הוא חבר טוב של השחקן האמריקאי

■ המשוררת־עיתונאית **מירכל סנונית** הוציאה ספר חדש לילדים בשם הגנן של יורם. לצורך כתיבת הספר היא נסעה לידיד־וטרינר ב־הדרה, ושם, בחברת צלם, צילמו גור מסריים. כעבור כמה ימים נפטר הגור, ועל השניים היה לחפש גור אחר.

■ השבוע הוזמן הפירסומאי **גידעון בריקמן** לכוס־קפה באחד ממועדוני־הלילה בתל־אביב. אך כאשר הגיע לשם, גילה כי שותפיו למישרד־הפירסום, שבו הוא עובד, הכינו לו מסיבת־הפתעה ל־כבוד יום־הולדתו שחל באותו היום. אחת המתנות היתה רקדנית־בטן, שחוללה לפני האורחים.

■ שחקן תיאטרון החאן הירושלמי, **אורי אברהמי**, מגלם את דמותה של סטייגקה, אשה בחודשי־הריונה האחרונים, במחזה הרפתקאות החייל איוון צ'ונקין. בקרוב עומדת אשתו ללדת בפעם הראשונה.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

אבא אבן בכנסת. לידו מאיר תלמי

סמטוכה אחת גדולה

ואללה, מי היה מאמין? תיבה כתבה בומבה של ספר. מה זה בומבה? פצצה ממש! הספר הכי־הכי טוב על מילחמת־העצמאות חוץ מהספר שאתם יודעים של מי.

קראתי כבר שליש, ואולי אפילו חצי כימעט, אבל אני צריך לכתוב על זה תיכף עכשיו, כדי שתוכלו לרוץ ולקנות אותו, למה שמי יודע אם עוד יהיה בחנויות כשאגמור את הספר.

ואני לא צריך לקרוא ספר שלם כדי לדעת שהוא טוב. אחרי השלוק הראשון אתם יודעים אם החלב הוא טוב או שהלך קיביני, לא?

אז תמיד חשבתי שתיבה היא כזאת מין אשה קשוחה, מה זה קשוחה — תוקפנית, צועקת עליך כשאתה רוצה לשתות בשקט כוס קוניאק והיא כבר שתתה שתיים, ואומרת שהכל חרא, אתה והמדינה שלך, וביכלל לא היה שום דבר טוב בארץ מאז משה רבנו ועד עכשיו, חוץ מהפלמ"ח, ו־משה רבנו בטח גם היה פלמ"חניק.

בן־יהודה

אז פיתאום, מה אגיד לכם, תיבה אחרת. כואת שמרגישה ורואה. מרגישה? הרגשות ממש משפריצות לה מהאוזניים. והמחשבות? יא אללה? זה כבר לא שהפלמ"ח היה הכי טוב, הכי־הכי, ושהפלמ"ח היה כזה וגם כזה וגם כזה, ומי שלא היה בפלמ"ח שווה לתחת, וכל מה שהיה בפלמ"ח היה נהדר אלף. ושהכי־הכי טוב בפלמ"ח היה "השד הבלונדי", שקוראים לה תיבה.

(פעם, ביוני 1948, שלחו אותנו למחנה סרפנד כדי לתפוס את המקום של החברה מהפלמ"ח, ששלחו אותם לדפוק את אנשי אצ"ל, שהביאו את אלטלינה. אז אנחנו, שרק היינו אנשי חי"ש, חשבנו: זהו זה, עכשיו נדפוק אותם. המחנה היה מלא בנות מהפלמ"ח, חתיכות אחת־אחת. כאלה מין בלונדיות עם צמות, מהקיבוצים וההכשרה. אז חשבנו שנתחיל איתן, ונראה להן, ונעשה סמטוחה אמיתית, יעני התחברות של החי"ש והפלמ"ח. אז הייתם צריכים לראות. הבנות האלה הרימו אף, לא דיברו איתנו אפילו. בשבילן, החי"ש זה היה כמו אוויר. לא ראו אותנו. יוק. לא פלמ"ח — לא בני־אדם).

אז חשבתי שגם תיבה בספר שלה תהיה כזאת, ושהכל יהיה כתוב כמו אנו־אנו־אנו־הפלמ"ח ולפקודה־תמיד־אנחנו ועוד כל מיני שטויות כאלה. מפני שתמיד חשבתי שתיבה נעצרה ב־1948, ונתקעה שם, וכל העולם שלה נעצר, כמו השמש בגיבעון, חה־חה־חה.

אז תתארו לכם איך שאני מופתע כשאני קורא את הספר. מופתע? מופתע זה כלום. נדהם! מפני שתיבה כותבת את האמת. ומסלקת כל מיני שטויות על הפלמ"ח, כאילו שמה מתחת לישבן שלהן לבנה של טי־אן־טי. והיא מגלה שבפלמ"ח היו כל מיני בעיות, ושלא התייחסו אל הבנות כמו אל בני־אדם, והכל היה ברדק אחד גדול, ושאם ניצחנו במילחמה זה היה נס מהשמיים.

ובכלל, יש המון־המון אמת בספר. מה זה אמת? כל מילה מסריחה מאמת! שעל כל פייטר במילחמה ההיא היו אולי עשרה ג'ובניקים ומאה משתמטים, וזה כולל כימעט את כל השרים והח"כים והמנכ"לים והשמנכ"לים שמנהלים לנו את המדינה היום. אז מי שאומר שכך צריך להיות, ולמה זה מדברים על זה, ושזה דרכו של עולם, וככה זה — שיחתוך את זה אתם יודעים לאן. מפני שאני חושב שאין מוראטוריום על השתמטות, ומי שהיה פעם מנוול יהיה מנוול עוד פעם, ואם יקרה לנו כאן משהו, הם כולם יהיו על האוויררונים לאמריקה, ואנחנו נהיה פה ונאכל את החרא שהם השאירו לנו. כמו אז.

לתיבה (ידעתם שקוראים לה נתיבה בן־יהודה? בחיי!) יש המון מה להגיד על זה, והיא גם אומרת את זה, עם הרבה מאוד חוכמה, ורגש, והעברית — היא כותבת יפה, בשפה שלנו, אבל גם רואים שהיא יודעת שוטו־טוב עברית, ושהיא ביכלל לא כזאת בורה ועם־הארצית כמו שהיא עושה את עצמה. ואם אתם לא רצים תיכף ומיד לקנות את הספר הזה, שקוראים לו 1948 — בין הספרות, אז אתם שינים יותר גדולים מכפי שאתם חושבים.

אז יאללה, תקראו ואחר־כך נדבר עוד פעם. מפני שיש המון מה לדבר על התקופה ההיא, ומה התקלקל בעצם, ומדוע יצאה לנו מדינה כמו שיש, ולא כמו שחשבנו אז שצריכה להיות.

דם בבוגראד

כואב לי הלב לראות מה קורה לעמוד האש.

שמונת הפרקים הראשונים היו מצויינים, כימעט מושלמים. לא רק חומר צילומי מדהים, לא רק עבודת־מחקר יסודית, אלא גם תיאור רב־ממדי, שהיה כימעט סיפורתי בעומק תפיסתו.

ופיתאום — תיפלות. הסרטים נשארו יפים, המחקר ממשיך להיות טוב — אך רדידות נוראה השתלטה על הכל. הספרות הפכה תעמולה — תעמולה זולה, כימעט פרימיטיבית, חד־ממדית, שקופה.

למשל: התיאור בפרק ה־11 על הפרעות בעיראק. גם מי שאינו מתעמק במייוחד יכול היה להבחין בחוסר־טים הגסים.

מסופר על ההפיכה „הפרו־נאצית" שהתחוללה בעיראק, ההגדרה עצמה שיטחית. ראשיד עלי אל־כיילאני לא היה יותר „פרו־נאצי" מאשר אנוור אל־סאדאת ואבד־רחם שטרן, הוא יאיר, שביקשו להיעזר באוייבי־האנגלים כדי לגרש את האנגלים.

אך לא זה העיקר.

בהמשך ישיר מסופר על הפוגרום האכזרי שנערך ביהודי בגדאד. האשה מתארת את הדברים בהתרגשות עמוקה. ברור לחלוטין לפי התיאור שאת הפוגרום ערכו אותם פרו־נאצים, כאשר היו קרובים לתבוסתם. שום צופה נורמלי לא יכול היה להבין את הדברים אחרת.

האשה (שהיתה אז ילדה) ממשיכה לספר שכאשר חזרה למחרת היום הביתה, עמדו לפני הבית שני חיילים בריטיים.

איך הגיעו לשם?

הנה האמת הפשוטה: החיילים הבריטיים הגיעו לשם, מפני שהיו שם ל פ נ י שהתחיל הפוגרום. מפני שאותה התפרעות זוועתית התחילה א ח ר י שהמורדים הלאומניים של אל־כיילאני גורשו על־ידי הצבא הבריטי מבגדאד. באותה שעה כבר שלטו הבריטים בעיר.

מדוע זה קרה?

על כך יש השערות שונות. יש אומרים: הבריטים חששו מפני זעם ההמון, שהזדהה עם הלאומנים המובסים, ושראה בבריטים כובש זר. הבריטים יזמו פוגרום, או לפחות הניחו לו להשתולל, כדי להסיח את זעם ההמון לעבר היהודים, כמו בימי רוסיה הצארית.

גירסה אחרת אומרת שאת הפוגרום אירגנו אנשיו של נורי אל־סעיד, שחזרו על גבי הטאנקים הבריטיים. הם רצו לטשטש אמת בלתי־נעימה זו על־ידי הסתת ההמון נגד היהודים.

יש גם המניחים שאיש לא אירגן את הפוגרום, אלא שזה התחולל פשוט מפני שנוצר חלל ריק — המורדים ברחו, הבריטים וסוכניהם המקומיים טרם הצליחו להתבסס, והאספסוף התפרע.

פרשה זו מעניינת אותי מזה כמה זמן, ודיברתי עם חוקרים שונים — ביניהם חוקר ערבי שהקדיש זמן רב לנושא זה. הוא נבר בתיקים העיראקיים והבריטיים, בלונדון נתקל בתופעה מוזרה: הדו"חות של השגריר הבריטי בבגדאד על הפוגרום לא שוחררו לפירסום, גם כאשר הגיע מועד ההתיישנות של הסודיות, על פי חוק הבריטי. הופעלה לגביהם תקנה מיוחדת, המאפשרת לממשלה לגנוז מיסמכים עד למאה הבאה, מטעמים של אינטרס לאומי.

אנשי עמוד האש, שחקרו נושאים קשים ומסובכים יותר, יכלו לגלות גם עובדה זו.

תחת זאת בא התיאור הכוזב והמסית, שכאילו נועד להגיד לצופה: כל הערבים רוצחים, פורעים, „כנופיית־חבל".

ועוד פרט קטן: באותו פרק הופיעה מפה, המתייחסת להתקדמות הקורפוס האפריקאי של רומל לעבר תעלת־סואץ. במפה זו סומנה הארץ, בגבולות המנדאט, בשם „ישראל".

באותם הימים היתה קיימת מדינה בשם „פלשתינה (א"י)". אפשר גם לקרוא לה „ארץ־ישראל". אך ישראל, למען השם?

עיירת פיתוח רוחנית

חוויה מדכאת מאוד: הרצאה לפני הסטודנטים באוניברסיטת בר־אילן.

לא ציפיתי שרוב הנוכחים יסכימו עם דיעותי. אני מכיר את הרוח השולטת באוניברסיטות, קל וחומר באוניברסיטה דתית־לאומנית זו. כאשר קיבלתי את ההזמנה, הייתי מוכן לוויכוח חם. אני אוהב ויכוחים חמים.

לא הדיעות של השואלים הפריעו לי, על כן, אלא הפרימיטיביות הנוראה של דבריהם. הם נשמעו כאילו היו רובוטים, שניזונו ממאה אלף מאמרים ראשיים של צהרון, והחוזרים על הדברים כאשר לוחצים על כפתור.

מילבד שואל אחד או שניים, הציגו כל השואלים־המתווכחים „תיזות" (אם אפשר לקרוא כך לגיבובי־מליצות, שהבורות מתחרה בהן בשחצנות) אשר רמתן היתה מביישת מצחצח־נעליים אלג'ירי בפאריס. ומבחינה זו לא היה הבדל בין הקשישים, שנראו לי כמרצים, ובין הצעירים, פאר ציבור הסטודנטים.

איני מזכיר את פאריס במיקרה. בשבוע שעבר הזמין לי לשהות בפאריס, ודווקא באיזור סן־מישל, רובע הסטודנטים. ישבתי בבתי־קפה, שמעתי פה ושם שיחות. על הקשר בין אמנות מופשטת ובין פילוסופיה. על המוסיקה של הרנסאנס. על המסר של ברכט.

הסטודנטים היקרים (יקרים לנו, כי אנו משלמים הון־עתק כדי להחזיקם במיכללות) משוכנעים שהם פאר הגאון היהודי. האם עולה על דעתם שבהשוואה לסטודנטים היהודיים בסורבון, באוכספורד ובהארווארד הם מהווים עיירת־פיתוח רוחנית?

שינאת חינם

הצטערתי לשמוע כי לאה בן־דור מתה.

לאה בן־דור היתה במשך שנים עורכת ג'רוזלם פוסט, ובעלת טור שבועי של המתרחש בכנסת. קראתי לה, בליבי, „המכשפה".

היא שנאה אותי. למה? ככה. בלי סיבה ישירה. מעולם לא דיברתי עימה אף מישפט אחד. מעולם לא פגעתי בה.

זאת היתה שינאה טהורה, בלתי־אישית, שינאה לשמה. היא הזכירה לי את שינאתה של גולדה מאיר, שגם היא היתה שינאה טהורה. בכלל, היה הרבה דמיון בין שתי נשים אלה, שאהבו זו את זו.

(פעם, עוד לפני שגולדה היתה ראש־הממשלה, נאמתי נאום על משהו — נדמה לי על סמים — ובאמצע דברי עצרתי ואמרתי: „ועכשיו אני רוצה להשיב לחברת־הכנסת גולדה מאיר..." יו"ר הישיבה הפסיקה אותי ואמרה: „אבל חברת־הכנסת מאיר לא אמרה שום דבר!" על כך עניתי: „איני משיב לקריאת־ביניים, אלא להערות־ביניים של חברת־הכנסת מאיר." כי גולדה ישבה ונעוותה את פניה, לשמע דברי, בהבעה כה בולטת של גועל־נפש, בוז וזלזול, עד שאי־אפשר היה להתעלם מכך.)

בן־דור

איני יודע מה יש בי המעורר שינאה כה עמוקה אצל סוג מסויים של אנשים ונשים. למדתי להשלים עם תכונה זו.

את השינאה של לאה בן־דור אהבתי. כי כתוצאה ממנה לא יכלה לכתוב אף טור שבועי אחד מבלי לכלול בו הערת־ארס עלי. „חברת־הכנסת אבנרי הופיע בכנסת כשהוא עונד עניבה אדומה זוהרת, שמשמש האירה את אולם־המליאה..." ושלאה בן־דור כתבה באנגלית מצויינת, ובסיגנון ריק, היה זה תענוג לקרוא אותה.

איני פרוורסי. אני מעדיף בהחלט מאמרי־שבח על פני מאמרי־שינאה. אבל אני מעדיף מאמרים הכתובים בטעם הטיב, גם כשנוטפת מהם השינאה כלפי, על פני מאמרים הכתובים בידי חסרי־כישרון, המהללים אותי עד לב השמיים.

איני מפונק בביוגראפים. נכתבו עלי ארבעה ספרים — אחד עובדתי, של אמנון זיכרוני, על פעולתי בכנסת, אחד פולמוסי בערבית, מאת איש חזית־הסירוב הפלסטינית, שתקף את תוכנית־השלום שלי, ושניים בידי ישראלים, הכתובים בשינאה עיוורת. למרב ההצער, שניהם כתובים בחוסר־כישרון בולט, שלא לדבר על המידע הכוזב השורץ בהם.

בהשוואה לאלה, הכתיבה של לאה בן־דור היתה מלאכת־מחשבת. היה תענוג לקרוא אותה. פניניי־לשון, אחת־אחת.

חבל שהלכה לעולמה. הייתי מוכן לקרוא עוד הרבה מאמרי־שיטנה שלה עלי, ואף ליהנות מהם.

הנדון:

היד החזקה

רוח רעה מהלכת אימים במדינה — הרוח הרעה של הייאוש מן הדמוקרטיה.

נדמה שכבר נאמר על כך הכל. אין צורך בסיקרי דעת־קהל כדי לעמוד על תופעה זו. אפשר לשמוע על כך על כל צעד ושעל. מפי צעירים ומפי קשישים. מפי אשכנזים ו„בני־עדות־המיזרח". די. היא נמאסה, כל הדמוקרטיה הזאת. צריכים לשים קץ לבאלאגן.

דרושה יד חזקה.

הממשלה אינה מתפקדת. בגין אינו אשם בכך לבדו. גם הממשלה הקודמת, של רבין, לא תיפקדה. וגם הממשלה הבאה, של פרס, לא תתפקד. די להסתכל איך פרס מפספס עכשיו, איך נכשל בפרשת יעקוב לווינסון, איך פיטפטו אנשיו עוד לפני שיצא מן הפגישה עם המלך חסן. אם הם מתנהגים כך באופוזיציה, איך יתנהגו בשילטון? נורא לחשוב על כך!

והכנסת? פחד! המליאה ריקה, עד ש־היו"ר נאלץ לנעול את הישיבה. יושבים במיזנון, עושים קנוניות ומברברים.

וביכלל, המיפלגות — סופר־מארקטים, בליל של אינטרסים ודיעות. הכל צביעות והתחסדות. אדם הגון אינו יכול להתקיים שם. ובמיפלגות הקטנות אין טעם לתמוך, מפני שהן קטנות.

המערכת כולה רקובה. אין טעם לתקן פרט זה או אחר. שינוי שיטת־הבחירות, חוקי־מיפלגות, שינוי בתקנון־הכנסת — הכל שטויות של פרופסורים.

צריכים לחסל את המערכת כולה. היא פשוט אינה מתאימה לנו.

צריכים להכניס סדר ליברדק, אחת ולתמיד.

דרוש פיתרון ראדיקלי.

יד חזקה!

■ ■ ■

התופעה הזאת מפחידה אותי מאוד. אבל היא גם קצת מצחיקה אותי.

כי ככר עברתי את זה פעם.

אני, וכל בני־גילי, שנולדו באמצע שנות ה־20, ושעמדו על דעתם בשנות ה־30.

איננו זקוקים לעמוד האש, כדי להיזכר. אולי כדאי לספר על כך למי שעוד לא היה אז בחיים. זהו הנסיון המזוקק של דור שלם.

דור שלמד כי היד החזקה אינה רק הרת־שואה — פשוטו כמשמעו — ?עמים אחרים, אלא גם ?עם שלה עצמה.

■ ■ ■

שנות ה־30 היו תקופת־שפל לדמוקראטיה. לא רק מבחינה מעשית, אלא גם מבחינה רעיונית ורוחנית.

מדינה אחרי מדינה התמסרה למיקסם הדיקטטורה. בעיקבות איטליה (בניטו מוסוליני) וגרמניה (אדולף היטלר) צעדו כל מיני מדינות קטנות וזעירות.

דיקטטורים במהדורתיכים צצו ברחבי אירופה, כפיטריות־רעל אחרי הגשם.

טעות היא לחשוב, בדיעבד, כי הדיקטטורים נישאו רק על כתפיהם של הבריונים, בני האספסוף, הלומפן־פרולטאריאט, חסרי־השורשים. „כל איש מצוק, וכל איש אשר לו נושה, וכל איש מר־נפש." נהרו אליהם גם יפי־הנפש, מיטב הנוער האידיאליסטי, רבים מן האינטלקטואלים.

כל אלה נמשכו על־ידי פולחן הכוח הטהור, על־ידי רעיונות מעורפלים של פרידריך ניצשה („השאיפה אל הכוח", „המיפלצת הבלונדית") שהיו מעורבים ב־כמה סיסמות פשטניות של צ'ארלס דארווין („הישרדות המוכשרים ביותר"), מיסטיקה וביולוגיה.

לא רק שכירי־חרב מארוקאיים הביאו את פראנצ'סקו פראנקו אל מאדריד, אלא גם משוררים וסופרים, שחלמו על התהילה הספרדית של ימים עברו.

היטלר ושות' הבטיחו הבטחות רבות — מרחב־מחייה, שילטון עולמי, סדר חדש, התחדשות הגזע, דם ואדמה, ומה עוד.

אך על הכל האפיקה הבטחה אחת, שמשכה את הדור יותר מכל אחרת: ההבטחה ?הקמת מישטר חזק, יעיל, נחוש־החלטה, מסורבל.

אחרי השואה הכלכלית שעברה על העולם המערבי עם התמוטטות הבורסה ב־1929, אחרי שנים ארוכות של מנהיגים עלובי־נפש בכל הדמוקרטיות המערביות, התגעגעו העמים למישטר חדש. רבים אמרו לעצמם בליבם: „לא חשוב איזה מין שילטון יהיה, ומה יעשה — העיקר ש־יתפקד כראוי!"

הם בחרו ביד הזקה.

מוסוליני הרשים את העולם כאשר הביא, סוף־סוף — סדר לאיטליה. בפעם ה־ראשונה, כך נאמר, מגיעות הרכבות האיטלקיות בזמן. וחוץ מזה ייבש את הביצות הפונטיות, מיבצע אשר יוליוס קיסר כבר ניסה לשווא לבצעו.

כאשר הגיע היטלר לשילטון בארץ ש־היתה מוכת יאוש וסבל כלכלי, היו הכל מלאים התפעלות. הוא חיסל את האבטלה. הוא החזיר את מיליוני המובטלים המיי־אשים לעבודה יוצרת. הוא בנה את האוטוסטראדות.

(עד היום, כשמדברים עם גרמנים בני הגיל הזה, הם אומרים: „נכון, הוא עשה דברים איומים. אבל היו לו גם צדדים חיוביים. הוא נתן עבודה למובטלים ובנה את האוטו־באן.")

המישטרים הפאשיסטים נראו בעיני בני־דורם כמערכות־מופת של יעילות. הכל היה מתוכנן. הכל דפק כהלכה.

מנהיג אחד נתן את הפקודה, וזו בוצעה בדייקנות על־ידי כל אברי הגוף הלאומי, כאשר על כל מיגזר מופקד מנהיג אחד ואחראי משלו. כל אדם ידע למי הוא אחראי, על מה הוא מופקד, ולפני מה הוא עתיד ליתן דין־וחשבון.

לאחר מכן, כאשר יצאו היטלר ומוסוליני למסעי־השוד שלהם באירופה ובעולם, עוד גברה ההתפעלות. היטלר פלש לחבל־הריין, סיפח את חבל־הסאר, בלע את אוסטריה, השתלט על צ'כוסלובקיה. היטלר יודע מה הוא עושה. מוסוליני השתלט על אלבניה, כבש את אתיופיה. מוסוליני צודק תמיד.

ואילו מוזו — דמוקראטיות עלובות, בהנהגת עסקנים עלובים.

הן לא יכלו להגיב. הן לא היו מסוגלות לחסום את דרכו של המנצח. פשוט חסרה להן היכולת לכלכל את מעשיהם בתבונה וביעילות, לקבל החלטות נוקבות, לפעול בצורה חותכת.

אין צורך להוסיף כי תחושה כללית זאת עוד גברה כאשר פרצה המילחמה. היטלר כבש את פולין במילחמת־בזק. הוא השתלט במהירות־שיא על דנמארק, נורווגיה, הולנד, בלגיה, צרפת. הוא עמד לכבוש או־טו־טו את בריטניה. הוא השתלט על הבאלקאנים. הוא פלש לברית־המועצות האדירה, והגיע במכה מדהימה אחת אל שערי מוסקווה, לנינגראד והקווקאז.

היטלר ומוסוליני: מאחרי המסך שלט הברדק

לא היה ספק. היד החזקה השתמה ?הם, ל?גרמנים.

■ ■ ■

כ? בני גילי, במידה שהיו ערים למתרחש בעולם — עמדו מול תופעה זו במבוכה ובמצוקה נפשית.

איך־אפשר היה ?להתכחש ?לחצי־חות המסחררות של הדיקטטורים.

בהכרה או שלא בהכרה קיבלנו כולנו את הטענה כי הדיקטטורה היא מישטר יעיל, המתפקד כראוי, בעוד שהדמוקרטיה היא בלתי־יעילה, רופפת, חסרת־סדר בעצם מהותה.

עמדה לפנינו הברירה בין מישטר בלתי־אנושי אך יעיל ובין מישטר אנושי, אך בלתי־יעיל. כאשר היטלר איים על העולם, ובלע ארץ אחרי ארץ, לא היתה זאת בחירה פשוטה.

רבים התייאשו אז מן הדמוקרטיה ועברו אל הקומוניזם. כוח־המשיכה הזה עצום שהיה אז לסטאלין, נבע מכך שהיה דיקטטור אף הוא, ראש של מישטר יעיל ומאורגן, שיכול היה להילחם בהיטלר. האינטלקטואלים שראו בהיטלר את הסכנה הגדולה ביותר שקמה לאנושות מאז ג'ינגיס חאן, אך שהתייאשו מן הדמוקרטיות ה„רקובות", עברו בהמוניהם אל הדיקטטור האדום.

על היד החזקה, כך סברו, אפשר ?להתגבר רק בעזרת יד חזקה אחרת. אם רוצים ?מגר את הדיקטטורה הפאשיסטית, יש ?תמוך בדיקטטורה הקומוניסטית.

(תמונה זו התערערה במיקצת כאשר נתחם הסכם מולוטוב־ריבנטרופ, ושתי הדיקטטורות היריבות חיבקו זו את זו. לחסידי היד־החזקה־השמאלית היתה זאת תקופה נוראה. אבל כעבור שנתיים פלשו הנאצית לברית־המועצות, והכל בא על מקומו במילחמה. סטאלין חזר והיה שוב „שמש העמים").

וכך, עד שהתפרק גיבוב המיזדמה, שלט בעיקם המיתום של היד החזקה היעילה. דור שלם קיבל אותו מרצון או מאונס, בהכרה או מתחת לסף ההכרה.

■ ■ ■

אבל הגלגל ההתפך. הדמוקרטיות ניצחו במילחמה. אפשר להתווכח על השאלה מי תרם יותר לניצחון על הפאשיזם — הצבא הסובייטי או צבאות הדמוקרטיות המערביות. אך אין ספק שהאמריקאים והבריטים תרמו תרומה עצומה לניצחון.

האמריקאים? הבריטים? אותן דמוקרטיות „עלובות", „רקובות", שהיטלר ומוסוליני דיברו עליהן בבוז כה תהומי?

אכן כן.

אחרי המילחמה, כאשר נפלו הארכיונים הנאציים אדירי־הממדים לידי המנצחים, ניתן לבני־דורי להציץ בפעם הראשונה אל מאחורי מסכי־הברזל של הדיקטטורות הפאשיסטיות. כעבור כמה שנים, כאשר הרים ניקיטה כרושצ'וב חלקים ממסך־הברזל של התקופה הסטאלינית, ניתן היה גם להציץ אל תוך הדיקטטורה האדומה.

התוצאה היתה מדהימה. המיתום של הדיקטטורה היעילה מת מוות חטוף. במקומו באה תמונה שונה ?גמרי.

הדיקטטורות, כך הסתבר, לא היו יעילות מעולם. הן רק ידעו להסתיר את מחדליהן בעזרת מכונת־התעמולה הכבירה והצנזורה, מצד אחד, ובאמצעות המישטרה החשאית, מחנה־הריכוז ומרתף־העינויים, מצד שני.

הסתבר כי היטלר הסתבך במילחמה עם בריטניה בטעות. שמוסוליני נכנס למילחמה ביגלל שגיאה בחשבון. שהצבא הגרמני המהולל כלל לא היה מוכן למילחמה. שהטאנקים שלו היו נחותים וחילהאוויר שלו בלתי־מתאים לתפקיד. שלא זה בילבד שבדיקטטורה הנאצית לא שרר הסדר, שהעולם התפעל ממנו, אלא שהיה בה באלאגן שלא־ייאמן. כל ראשי המישטר לחמו איש ברעהו, חיבלו איש במאמצי רעהו גם בשיא המילחמה. המטכ"ל, שלא האמין בסיכויי הניצחון, היסס במשך כל השנים על סף ההחלטה לחולל הפיכה צבאית.

הפועלים הגרמניים עבדו היטב, כפי שעבדו תמיד. אך גם בשיא המאבק לחיים־ולמוות, לא היה המשק הגרמני מגויים כולו למאמץ המילחמה. הוא ייצר גם צעצועים ודיברי־מותרות.

כיום ברור ?לכולנו כי הדמוקרטיות היו, בסך הכל, יותר יעילות.

נכון שהן היו זקוקות לזמן רב יותר כדי להתעורר ולהתגייס (ובכך היתרון האמיתי של הדיקטטורה על פני הדמוקרטיה). אך משהתעוררו — היה גיוסן יעיל יותר. כימעט בכל השטחים — הייצור, התעמולה, הלוחמה הפסיכולוגית, ואולי אף הגיוס עצמו — עלו הדמוקרטיות על הדיקטטורות.

זוהי האמת ההיסטורית: בחשבון הסופי לא היו הדמוקרטיות רק יותר מוסריות. הן היו גם יותר יעילות.

■ ■ ■

בדיעבד, אחרי שנהרסו המיתוסים, ניתן גם להבין מדוע זה כך.

היעילות של הדיקטטורים, בעלי היד החזקה, היא למראית־עין בילבד. היא זקוקה למאמץ בלתי־נלאה של כפייה, של תרמית טטרור. ואלה הם מכשירים בלתי־יעילים.

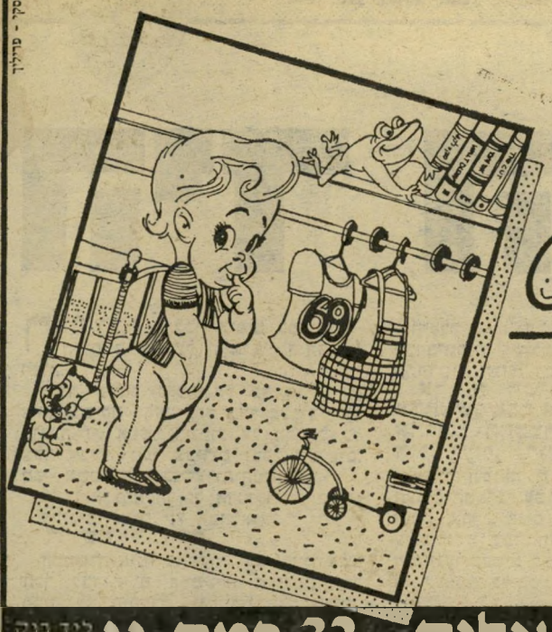
כי האדם החופשי, הפועל מתוך הכרה פנימית, הוא מוכשר ופורה יותר מאשר העבד, הפועל מתוך פחד או התלהבות מלאכותית.

הדיקטטורה היא מישטר בזבזני, מפני שהיא נאלצת להקדיש משאבים עצומים לשיטור, לפיקוח ולדיכוי. היא נאלצת לרצות, לכלוא, לענות או להגלות את בעלי מיטב המוחות, שאינם נכנעים לכפייה. היא נאלצת למנוע את הזרם החופשי של מידע ורעיונות, שבו הערובה ליעילות — אפילו כשמייצרים פצצות־גרעיניות. לא רק תומאס מאן ואר־תורו טוסקאניני ברחו, אלא גם אלברט איינשטיין ומיטב המדענים.

זהו לקח של דור. כדאי לדור החדש ללמוד אותו היטב.

היד החזקה אינה חזקה ?לעולם. בסופו של דבר, זוהי היד המפליגה.

את אמא לעתיד?
יש לך ילדים עד גיל 6?
הילדים כבר גדלו?
יש לך נכדים?

בואו לקנות ולמכור ב-מקט לקט®
יד שניה לפעוט

אצלנו מרויחים פעמיים!
ב"מקט לקט" קונים ומוכרים, (בקונסיגנציה) ובחצי המחיר —
ציוד יד שניה במצב טוב, לתינוקות ולילדים:
מיטות, לולים, עגלות, צעצועים, ספרים, ביגוד, ועוד ועוד....

מקט לקט - יד שניה לפעוט (בפסג') ביאליק 32 רמת-גן
ליד בנק הפועלים

כי משל לא יילחם בפרס!
הצביעו מחנה שלי

רן כהן יו"ר סיעת של"י בהסתדרות איש שהוכיח כושרו!

„הסרט המפחיד ביותר שיצרתי" אלפרד היצ'קוק

המותחן הקלאסי של
היצ'קוק

הציפורים

רוד טיילור
ג'סיקה טנדי
סוזן פלשט

עפ"י סיפורה של דפנה דמוריה

מליל שבת 27.3 ב־9.45 — 12.00
בקולנוע „לימור" ת"א ● 4.30 — 7.00 — 9.30

מכנסי קורדרוי
ג'ורדאש
בשלל צבעים
במכירת סוף העונה
סופר סיים
יבוא ושיווק בסיטונות וליחידים
תל-אביב: יהודה המכבי 57, 456351
רחובות: רח' הרצל 181, 054-76274
ר"ג: רח' דר כהן 2, פינת ביאליק 734730,66

ג'ורדאש ג'ינס
הצלחה דוהרת באצות-הברית
JORDACHE®

תן טרמפ לחייל

וידיאוסרט
הסרטת ארועים בוידיאו!
צילום חתונות, בר מצווה וארועים מיוחדים
סרט בן 3 שעות: $299 כולל מע"מ וקסטה
רח' רוזנבאום 5, ת"א, טל. 296662

במדינה

העם

חזרה ללירה

כך בדיחה נראית
כאמת, במדינה שבה
האמת נראית כבדיחה

הידיעה שפורסמה בגלי צה"ל, ביום השישי בבוקר, לא הפתיעה איש. היא עברה מייד מפה לפה, נפוצה בארץ כולה תוך דקות.

נאמר בה כי הממשלה החליטה לבטל את הנהגת השקל, ולחזור ללירה.

אנשי מדינה וכלכלה התייחסו לידיעה כאל דבר סביר. הסביר יו"ר אחת מוועדות הכנסת ל־בעל־שיחו: „העניין עם השקל נכשל. יש במישרדי הממשלה המון טפסים, שבהם מסומן הסכום בלירות. זה עולה מיליונים להחליף את הטפסים האלה. לכן ה־החלטה החדשה סבירה מאוד."

ליצנים ניבאו כי לא תהיה זאת סתם הזרה למצב הקודם, אלא להיפך: הלירה החדשה תהיה שווה 10 שקלים.

אין גבול. כאשר נוכחו העורכים בגלי צה"ל לדעת כי הידיעה התקבלה ברצינות גמורה, הם מיהרו להכחישה. הם הודיעו ש־היתה זאת מהתלת פורים.

אבל זה לא עזר. הקהל לא האמין להכחשה. היתה דרושה הכחשה חוזרת, ששודרה כמה וכמה פעמים, עד שהציבור השתכנע שאכן היתה זאת בדיחה.

המסקנה: אין בדיחות בישראל. הגבול בין המציאות ובין הקאריקטורה הוא כה מטושטש, עד שמסוכן מאוד להפיץ מהתלה. כל בדיחה נראית כאמת — כשם ש־האמת נראית כבדיחה.

יחסים מרחביים

הישראלי המוזר

„הישראלי הוא אדם
שיציג לך עשרות
שאלות — ואינו
ממתין לתשובה"

„שלושה אינם מבינים את המתרחש כיום בישראל, בימים שלפני הבחירות: אני, אתה — וישראל."

„אני" הוא אניס מנצור, עורך השבועון המצרי אוקטובר, איש־אמונו של הנשיא אנוור אל־סאדאת. „אתה" הוא הקורא של ה־

עורך מנצור
הבחירות בישראל הן מהתלה

שבועון המצרי החדש, הנושא את הוא שם של חודש: מאי. מנצור כתב את מאמרו על ישראל בשבועון זה, השייך למיפלגת ה־

(המשך בעמוד 34)

שר־החוץ מסר לכנסת ידיעה שהיא כוזבת בעליל - ועיתוני ישראל העלימו את ההכחשה

ערפאת
דו"שיח —

הידיעה היתה חד־משמעית. היא אישרה את החששות הכבדים ביותר השוררים בישראל ממילא.

כל עיתוני ישראל פירסמו אותה בהבלטה, בראשי עמודי־החדשות, צורת־הפירסום הדגישה את אמונת הערוכים כי זוהי ידיעה חשובה, מהימנה ומוסמכת.

הכותרת בהארץ, למשל, בראש עמוד 2, המוקדש בדרך־כלל לחדשות־חוץ חשובות: „ערפאת התבטא לפני שר־החוץ של איטליה: אם הקמת מדינה פלסטינית תהיה תלויה בישראל — אני מעדיף שלא תקום." (הארץ, 12 במאי 1981).

בגוף הידיעה נאמר כי שר־החוץ, יצחק שמיר, „דיווח" לוועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת כי שמע מפי עמיתו האיטלקי, אמיליו קולומבו, כי בשיחה עם מישלחת פרלמנטרית איטלקית התבטא ערפאת ש„אם הקמתה של מדינה פלסטינית תלוייה בהשלמה עם ישראל, הוא מעדיף שמדינה כזאת לא תקום."

אך הידיעה לא הסתפקה בכך. ערפאת גם אמר שהמדינה הפלסטינית, כאשר תקום, תפנה תחילה נגד ירדן, ואחר־כך נגד ישראל.

המסר הברור: ערפאת הודיע כי המדינה הפלסטינית, זה ביכר שלא תכיר בישראל, אלא שתפעל להשתלט מדרתה, אחרי שתחסל את ירדן.

השכל הישר

איך ישבו בוועדת־החוץ־והביטחון אנשים רציניים, היו שמים מייד לב לכך שיש בידיעה משהו שאינו מתיישב עם השכל הישר.

גם מי שמאמין כי יאסר ערפאת זומם בסתר ליבו להשמיד את ישראל, היה צריך לשאול את עצמו: מה פיתאום יגלה „מנהיג המחבלים" את צפונות ליבו לי־מישהו פרלמנטרית איטלקית?

מזה כמה חודשים פועל ערפאת עצמו במרץ רב לביסוס העמדה הרשמית החדשה של אש"ף, האומרת שאם תקום מדינה פלסטינית היא תחייה בשלום עם ישראל. לשם כך הודיע ערפאת בגדול השבועונים הערביים במרחב, אל־חוואדת הביירותי, כי הוא מנהל דו־שיח עם מיפלגת־של"י (הציונית), וכי הוא מזמין כל גורם ישראלי אחר להצטרף לדו־שיח זה. עוזרו ויועצו, הד"ר עיצאם סרטאווי, הודיע רשמית כי האירגון חותר למצב שבו „יקום ויתקיים השלום בין מדינה פלסטינית ומדינת־ישראל." באותה עת פירסם הביטאון הרישמי של אש"ף, פלסטין אל־ת'ורה, מאמר של סרטאווי, שבו קבע, כי יש בתנועה הציונית מגמה חשובה הדוגלת בזכות הפלסטינית להגדרה עצמית (העולם הזה 2264).

אריק רולו, הכתב רב־היוקרה של לה מונד הפאריסאי, סיפר כי שמע במו אוזניו ראיון שנתן יאסר ערפאת בטלוויזיה המקומית של ג'דה בסעודיה. בראיון זה גילה ערפאת כי מאז 1974 מקיים אש"ף דו־שיח עם גורמים ישראליים, ואף הודיע בגאווה כי יש בישראל מחנה גדול התומך בהקמת מדינה פלסטינית. הדברים נאמרו לקהל הסעודי המקומי.

אם כן, איזה הגיון יש בכך ש־ערפאת ימסור למישלחת זרה עמדה הפוכה? קל וחומר כשמדובר במישלחת פרלמנטרית איטלקית, שכל חבריה דוגלים בקיומה של ישראל? באיטליה, גם המיפלגה הקומוניסטית דוגלת בתוקף בזכותה של ישראל לחיות בשלום ובביטחון, לצד מדינה פלסטינית שתקום בגדה וברצועה.

גם מי שמאמין כי ערפאת הוא שקרן, וכי עמדותיו חמוצהרות בזכות דיקיום עם ישראל ועם ירדן אינן אלא תכסיסים, אינו יכול להעלות

על דעתו כי ערפאת יהרוס בהכרי־פיו, בפגישה חסרת־חשיבות, את כל אשר בנה במשך זמן רב.

אבל חברי ועדת־החוץ־והביטחון אינם מסוגלים לערוך חישובים כאלה. מאחר שכולם מאוחדים בדיעה שאסור להכיר בשום פנים ואופן באש"ף, שתו בצמא את דבריו של שמיר. כך גם עשו עורכי כל היומונים, שפירסמו את הידיעה בשימחה.

מעריב אף הרחיק לכת ולא הסתפק בפירסום, אלא הקדיש באותו יום מאמר ראשי לנושא. בחדווה גלוייה כתב העיתון הלאומני: „ראשי אש"ף בוטחים עתה בתמיכתן של מדינות־אירופה המערבית עד כדי כך, שאינם חוששים עוד לדבר איתן בגילוי־לב גמור."

ההכחשה נגנזה

מי שרצה להאמין לידיעה, יכול היה להסתמך לפחות על המקור. שר־החוץ קיבל על עצמו את מלוא האחריות לדברים, בקבעו כי שמע אותם מפי שר־החוץ האיטלקי.

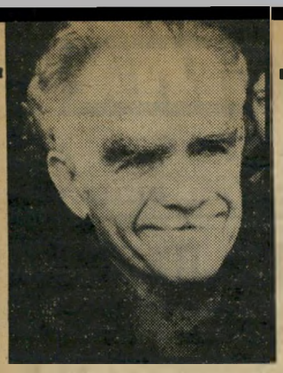
חברי־הכנסת ועורכי־העיתונים יכלו לטעון: אין זה מתקבל על הדעת ששר־החוץ ישמיע דבר־שקר בוועדה של הכנסת, ויפרסם אותו בכל העיתונים בשמו. קל וחומר כשהוא מסתמך על שר־חוץ אחר, האיטלקי, אשר יקרא את הדברים למחרת־היום.

אולם קרה משהו בדרך: צפוי: שר־החוץ האיטלקי הכחיש את הדברים מכל וכל.

עוד באותו יום פירסם דובר מישרד־החוץ האיטלקי הודעה נמרצת, שבה נאמר כי „שר־החוץ אמיליו קולומבו הכחיש שאמר מה שמייחסים לו בידיעות עיתונאיות לגבי אש"ף. הידיעות התייחסו לדברים שאמר שר־החוץ יצחק שמיר ביום הרביעי בוועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת."

וראה זה פלא:

אף עיתון עיברי

שמיר
— או השמדה?

לאמיתה, ושלא הוכחשה על־ידי איש.

עניין ממוסד

כוונתו של שמיר היתה ברורה לגמרי. הוא היה מודאג מהשפעת האיתותים האחרונים של אש"ף על דעת־הקהל הישראלית, והחליט להבחית מכת־מנע על־ידי פירסום ברווז.

אין זו הפעם הראשונה שמוסדות ישראליים נעזרים בידיעות־כזב שתולות, במיסגרת הלוחמה הפוליטית והפסיכולוגית באש"ף. זהו מישחק ישן, שהפך שיגרה.

הברווז

ערפאת התבטא בפני שר־החוץ של איטליה:

אם הקמת מדינה פלשתינית תהיה תלויה בישראל — אני מעדיף שלא תקום

זאת סיפר שר־החוץ שמיר בדיווחו בוועדת חו"ב

הכותרת ב„הארץ", 12.3.81
בראש עמוד חדשות החוץ —

Italian foreign minister

The Foreign Ministry spokesman yesterday denied that Italian Foreign Minister Emilio Colombo said what press reports attributed to him about the PLO. The reports conveyed remarks made by Foreign Minister Yitzhak Shamir Wednesday at the Knesset Foreign Affairs and Defence Committee.

ההכחשה ב„ג'רוזלם פוסט"
— כותרת מוצנעת בתחתית

אחד לא פירסם את ההכחשה!

העיתון הישראלי היחידי שראה לנכון לפרסם אותה היה ג'רוזלם פוסט. אך גם הוא שם אותה בתחתית העמוד השני. היתה זאת ידיעה בת תשע שורות (!), תחת כותרת סתמית שכימעט לא־יאמן: „שר־החוץ האיטלקי". כך הובטח שרק חלק קטנטן מקוראי העיתון ישימו לב לכך שהידיעה, שפורסמה בהבלטה כה רבה, אינה נכונה.

קוראי כל שאר העיתונים — ובראשם מעריב — לא ראו שום הכחשה, ובמילא נשארו בטוחים כי הידיעה המקורית היתה אמת

דוגמה אופיינית לשיטה: בשעתו נפוצה בעולם כולו ידיעה על ראיון שהעניק יאסר ערפאת לעיתון הדרום־אמריקאי החשוב איל מונדו („העולם"), ושבו הטיף להשמדת ישראל. חקירה מדוקדקת העלתה כי עיתון זה הוא ביטאון מפוקפק, חסר כל חשיבות, וכי הכתב מעולם לא התקבל לראיון אצל יאסר ערפאת.

הכתב, טען, לאחר מכן, כי קלט את הדברים ממקורות אחרים. ברור כי הראיון כולו פוברק בידי מומחים ונשתל בעיתון בלתי־אחראי — כדי לאפשר למוסד להציג לישראלי להפיצו ברחבי העולם, ואכן, בעזרת ידידי ישראל פורסם ה„ראיון" ברחבי העולם, צוטט פעמים אין־ספור ושימש הוכחה ניצחת לכוונותיו ה„אמיתיות" של אש"ף.

אולם יש הבדל עצום בין שתילתה של ידיעת־שקר בעיתון זר, לשם שימוש חוזר, ובין מסירת ידיעת־שקר ליוועדה של הכנסת מפי שר־החוץ של מדינת־ישראל, תוך הסתמכות על שר־החוץ של מדינה אחרת.

נראה כי יצחק שמיר עדיין לא עמד על הבדל זה.

שמיר גם לא מצא לנחוץ להתנצל לפני הכנסת ולהודות בטעותו.

חקירה העלתה כי יאסר ערפאת אכן קיבל מישלחת פרלמנטרית איטלקית, ויתכן מאוד כי תוכן השיחה נמסר על־ידי שר־החוץ האיטלקי לעמיתו הישראלי, כשזה ביקר באיטליה (באותו יום שבו העליב שמיר את האפיפיור על־ידי אי־הופעתו לפגישה עימו, כביכול ביגלל קדושת השבת — אף שיכול היה להגיע אל קריית־הוואטיקאן ברגל.)

אלא שערפאת לא אמר את הדברים שפורסמו על־ידי שמיר.

המומחים הישראליים לתחמה פוליטית לקחו את תמיכת השיחה, שינו כמה מילות־מפתח — וככך שמו בפי ערפאת את ההודעה שהודרה שימחה כה רבה כל ליבם של שוחרי־הסיפוח בישראל, המתנגדים לכך הדברות עם הפלסטינים עקרון שלום אפשרי.

השבוע במשק

פעימת מונה: 52 אגורות

יום שני, 16.3 — השבוע לפני 60 שנה נוסד הבנק ש„אנו גדלים איתו" *** המורים נוקטים שוב בעיצומים, מהבו־קר *** 4.5 מיליארד שקל זרמו לתוכניות־החיסכון החד־שות *** תוספת־היוקר לשכירים, החל מאפריל — 19.3% *** שוויה של נקודת זיכוי במס־הכנסה 174 שקל *** „בנק המזרחי" הוריד הריבית הדביטורית ב־3%, מ־98 ל־95 אחו־זים; החורדה האפקטיבית בחישוב שנתי — 6% *** גרעון „אל־על" לשנת 80/81 — 65 מיליון דולר *** ייצוא הנשק של ישראל ב־1980 — 1.3 מיליארד דולאר *** בבורסה: עליות שערים.

יום שלישי, 17.3 — נמשכים עיצומי המורים *** הגי־רעון המסחרי בינואר־פברואר בעלייה — 480 מיליון דולאר *** תקציב קופת־חולים הכללית — 9.5 מיליארד שקל *** מחיר הזהב עלה ל־507 דולר (לאונקיה) *** זבולון המר (שר התי־נוך ומ„מ שר־הדתות) תובע להעביר כספים לאגודת־ישראל רק דרך מישרד־הדתות *** לישכת מס־עיזבון בבני־ברק תיסגר החודש *** בבורסה: המחזור במניות — בשפל.

יום רביעי, 18.3 — „בנק לאומי" בין 100 הבנקים הגדו־לים בעולם *** אוגדה מסרבת לפרוע חוב של 12 מיליון דולר לסולל־בונה *** וטרינר: בהמות חולות מהגדה המער־בית הפכו לנקניק בישראל *** חבילת מצות לפסח תעלה 14 שקל *** מישרד־התיקשורת ישאיל (תמורת תשלום) רשי־מות מינויי הטלפון שעל סרטי־מחשב *** האוצר ילווה לעיר־יית חיפה 110 מיליון שקל *** בבורסה: שוב מחזור קטן; עליות קלות במניות הבנקים.

יום חמישי, 19.3 — הרווח הנקי של „בנק לאומי" גדל פי שלושה ב־1980 והגיע ל־525 מיליון שקל; המאזן: 140 מיליארד שקל *** ישראל רוכשת 40% מאספקת הנפט שלה בשוק החופשי *** סופית: הריבית הדביטורית בבל"ל, „בנק הפועלים" ו„דיסקונט" תורד בשלושה אחוזים החל מה־1.4 *** שער הדולר ירד, שער הזהב עלה *** חברת־הנפט הלאומית (חנ"ה) תגייס הון גם בבורסה למימון קידוחי נפט.

יום שישי, 20.3 — מהיום, עלייה בתעריפי התיקשורת: פעימת מונה — 52 אג' מיכתב הגיל 70 אג', גלויה ללא שינוי — 50 אג' *** כותרת השבוע: „אל־על" אופטימית בתחזית גרעונה (65 מיליון דולר) *** שער הדולר בסוף השבוע: 8.99 שקל *** רווחי „כלל תעשיות" — 159 מיליון שקל; פי שלושה מאשר ב־1979 *** המורים חוזרים ביום ראשון ל־עיצומים.

יום ראשון, 22.3 — כל הגנים הפרטיים מושבתים; מיש־רד־החינוך אינו ממלא אחר פסק־דין של בורר — טוענות הגנ־נות *** בבתי־הספר נמשכים העיצומים; המורים ישביתו הלימודים כליל — ממחר *** גם בחברת־החשמל שובתים, 2000 מהנדסים וטכנאים *** מהיום עולים תעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית: נסיעה בקו עירוני — 1.7 שקל; באוטובוס מתל־אביב לירושלים — 18 שקל, במונית 20 שקל; תעריפי הנסיעה ברכבת לא השתנו *** ישראל ניצבת במקום ה־67 ברשימת האמינות הבנקאית העלומית *** מתיחת פורים: השקל יבוטל, הלירה תחזור *** הזהב: 541 דולר בבורסת ניו־יורק.

בבורסה

הימנון חדש

השבוע (16.3—22.3) היה משעמם. החבר'ה בבורסה שיחקו עם עצמם והתוצאה: מחזורים קטנים של 40 מיליון שקל (בעשי־רית מהחיקף בימי השיא). השבוע נפתח ברגל ימין עם הרבה אופטימיות ועליות שערים מתונות, אך עד מהרה תפסו הירידות את מקום העליות.

גם הצמודים יורדים. הקרנות מוכרות בכמויות; הן חייבות למכור כדי שיהיה ממה לשלם ללקוחותיהן המושכים השקעו־תיהם. ובכן, הקרנות במצוקה — מניות לא כדאי להן למכור, גם לא מט"ח. ומי שיודע לנצל עובדה זו, צריך לקנות צמודים, שהם עדיין זולים. המחירים נוחים להשקעה גם במניות.

כולם מחכים לראשית אפריל; שנת תקציב חדשה, המבטיחה אולי הזרמות חדשות ובעיקר תשלום תוספת־יוקר. וגם הפסח קרב. אולי, אולי, יחזור למאורתו חלק מהכסף שברח? עד שיחזור, ותתממשנה הציפיות, שרים באולם המסחר בבורסה, בתום המסחר, הימנון חדש: „עוד לא אבדה תיקוותנו, אולי מחר יהיה יותר טוב."

במט"ח אחד

היין היפאני - להיט

המיתון הולך ומתפשט במדינות מערב־אירופה. ערפל הקרב של רונלד רגן בארצות־הברית עוד לא נמוג, התיקוות בעינן. אך כל הכלכלנים מתנבאים שהיין היפאני ילך ויתחזק. אומרים נבי־אי הכסף המיקצועיים: האבטלה ביפאן עומדת היום על 2% בילבד, לעומת 10%—7 באירופה. האינפלציה ביפאן, למרות התלות המוחלטת בדלק, היתה ב־1980 6.9% בילבד. הגידול החזוי בתוצר הלאומי — 5.3%; חוסנה של התעשיה היפאנית עולה, לפי כל קנה־מידה, על זה של כל מדינה אחרת. וכי באיזו מדינה מטילה הממשלה הגבלות וקנסות על הייצוא?

מוסכים

מחקנים פחות, משלמים יותר

למה מתקנים פחות? הוצאות האחזקה עולות, וגם מחירי הדלק והביטוח. פשוט אין כסף. מזניחים מה שאפשר להזניח. טיפולי עשרת־אלפים כבר לא קיימים, ומה שאפשר לא לתקן — לא מתקנים.

מתי באים? כשנגמר הקלץ', כשהמנוע מזייף, או כשהלכו הברקסים. ואז זה באמת מאוחר וחמור — גם מבחינה בטיחו־תית. אז זה גם עולה הרבה כסף וקשה ללקוח לעמוד בחוצ־אות והוא משלם בצ'קים דחויים. מחירי החלפים? טירוף. כל שבועיים־שלושה מחירון חדש של הייבואן. אני עומד היום באו־תה רמת־מלאי שעמדתי לפני שנה — בכסף, לא בחלפים. החש־דנות של הלקוחות לא קטנה, המחירים גבוהים. הפסקנו לחגוג. שעת עבודה עולה 157 שקל — המחיר נקבע על־ידי הייבואן, שאני מוסך־מורשה שלו. מישרד־התחבורה לא מתערב בקביעת מחיר העבודה והחלפים.

עד כאן מונולוג של בעל מוסך.

והוא ממשיך: כל כניסה למוסך ותיקון קטן עולים היום 500 שקל. אני חייב לעבוד עם הייבואן, שאני סוכנו, ועם החל־פים שהוא מספק לי. את הלקוח לא מעניין מניין החלק. אותו מעניינת השורה האחרונה בחשבון. וכשהמחירים כאלה, מביאים חלפים ישנים, או מחודשים, או תחליפיים, שהם זולים ב־50% מהמקוריים, ואומרים לי: תחליף! זה כמו להביא סנדוויץ' למיס־עדה ולהזמין סודה. הלקוח מחפש מציאות, ויש. התוצאה? תס־תכל בכבישים. מה יהיה? היו לי 14 פועלים, נשארו שלושה. תשמע, אחרי הבחירות, מי שיהיה לו כסף לשלם עבור מיכל דלק מלא, יקבל מכונית חינם. אפילו לסגור את המוסך אני לא יכול. מהיכן אשלם ארנונה של 24 אלף שקל לשנה, ובשנה הבאה, מי יודע כמה.

ייצוא

סוכני טפסים

מישרד התמ"ת (תעשיה, מסחר, תיירות) ממונה בין היתר על עידוד הייצוא, וכך גם „בנק ישראל"; באמצעות הבנק ועל־ידו ניתנים אשראי מוזל ליצוא וטפסים שונים למילוי בעת ביצוע הייצוא.

יצואנים שונים נוהגים לשלוח את מיטעני־היצוא שלהם דרך דואר־חבילות לייצוא, המצוי בבנין החדש של הדואר, בדרך החג־נה בתל־אביב. אין ייצוא ללא טפסים — של הדואר, של המכס, וכמובן, של „בנק ישראל". בדואר אזלו מזה כמה חודשים הטפ־סים של „בנק ישראל". מה עושים? שואלים את פקיד הדואר והוא מפנה אותך אל לישכת המסחר בתל־אביב. שם יש טפסים, ותמורת תשלום ימציאו לך בשימחה כמה טפסים שתרצה, משוכ־פלים על־ידם, ובצבע המתאים (ירוק).

ל„בנק ישראל" אזל תקציב הטפסים ולפיכך הפכה לישכת המסחר ביוזמתה (החיובית לכשעצמה) לסוכן־טפסים בתשלום.

כדי לאפשר ל„בנק ישראל" לספק טפסים חדשים, מוצע להם מקור מיוחד במינו: כדי להגביר ולעודד את היצוא ליפאן, מוכן מישרד התמ"ת לכסות הוצאה של 50 דולר ליום למתורגמן מאנגלית ליפאנית, במשך שלושת ימים, ליצואן השוהה ביפאן לצורך עסקיו. שני יצואנים הודיעו לי חגיגית, שהם מוכנים לוותר על יום תירגום אחד ואת התמורה על הוויתור — 100 דולר (כ־450 שקל) — לתרום לקרן הטפסים של „בנק ישראל".

מחצבות

מפוצץ מאוד

מיפעלי חרושת ח"ן (חומרי־נפץ) בעתלית הם נעדרי חן, טוע־נים נזרי המחצבות בארץ. למרות העדר החן, חייבות המחצבות לקנות במיפעל זה את חומרי־הנפץ שהוא מייצר. המונופול, כיצרן יחיד של חומרי־נפץ לשוק האזרחי, מקשה על המחצבות את חייהן, וזאת בשל המחירים הגבוהים ותנאי התשלום הקשים שהוא תובע מלקוחותיו.

המונופול שבידי חרושת חומרי־נפץ מעוגן בבניין פאלאס (בית התמ"ת) בירושלים. הוא גם מאשר את המחירים. נוסף על המחי־רים הוא אינו מאפשר לשום גורם לייבא ח"ן, או חומרי־גלם לייצורו. עניין של חזקה היסטורית שאיש אינו רוצה לשנותה, אומרים אנשי הענף. אפילו היבואן לשעבר „לחב", הפך סוכן ומפיץ.

אנשי המחצבות טוענים, שהמחיר הנגבה עבור חומרי־הנפץ הוא מפוצץ מאוד; עד 7000 שקל הטונה. ותנאי התשלום מתאי־מים אולי לשוק האירופי — מזומן. לעיתים, כאשר החשבון מאחר להגיע, מתבררי שהמחיר הועלה למפרע.

אנשי המחצבות אומרים: המחיר שגובה המיפעל הוא ב־50 אחוז גבוה מהמחיר שהיה דורש מתחרה, אילו היה כזה. מנהל חרושת ח"ן אומר: אנחנו משלמים במזומן עבור חומר־חגלם, עבור ההובלה וכל הכרוך בייבוא. אנחנו מחזיקים מלאי גדול במחסנים גדולים ונותנים שירות מיידי לכל לקוח, מהיום להיום.

אמנם כן, אומרים אנשי המחצבות, השירות טוב, אבל ח־מחיר מפוצץ!

במדינה

(המשך מעמוד 33)

שילטון". סמדר פרי, כתבת על המישמר לענייניים ערביים, פירס־מה אותו במלואו בעיתונה.

כמי שמקיים מגעים הדוקים יו־תר עם ישראלים מאשר כל אדם אחר במצריים, חיווה מנצור את דעתו על המצב בישראל. כמה מ־הגדרותיו עשויות לא רק לשעשע את הקורא המצרי, אלא גם את עמיתו הישראלי.

מזעזע העורך המצרי:

● לפעמים אני מתפלא: כיצד ייתכן כי שני האישים החולים הם החזקים ביותר — ואני מתכוון לבגין ודיין. אנשים אחרים, ברי־אים וחזקים, כימעט ואינם פעי־לים.

● מיהו הישראלי? זהו אדם המציג לך עשרות שאלות ואינו ממתין לתשובה.

● אתה שומע כי (הישראלים) מאחלים לעצמם שיקום בישראל אדם חזק, שיפסיק את המילחמות הפנימיות הללו. אך... אילו בא ה־

מזכיר נאור

בגין ידע

אדם הזה, הם היו ממהרים להת־אחד נגדו — עד שייעלם. כאשר היה נעלם, בסופו של דבר, הם היו ממהרים לבכות את היעלמו, ואף היו מתווכחים ביניהם על כמות הדמעות שיש להזיל על קיברו מדי שנה.

● שאל את הישראלי: מדוע אתה מצביע עבור פרס? וישיב לך: מתוך שינאה לבגין! ומדוע הצביע בעד בגין? מתוך ייאוש מרבין! מדוע תיתן קולך לגאולה כהן, אשר קרעה לגזרים את הס־כמי קמפ־דייוויד? מתוך ייאוש מאבנרי!

● הבוחר הישראלי אינו מצביע בעד מישהו שהוא מוקיר ומעריך. הוא יצביע בעדו ביגלל השינאה שהוא רוחש כלפי המועמד השני.

● הישראלים מזכירים לי את דג־הרעד המצרי. הדג רועד תמיד. כאשר תיקח אותו בין כפות ידיך הוא יישך אותך. הרעידות הללו אינן סימן למחלה. אלה הם חיים וחיוניות — וההגנה עצמית.

● (הישראלי) יחליט לבסוף למי יתן את קולו ב־30 ביוני, לי־ראשות ממשלת־ישראל. היה סמוך ובטוח כי ב־1 ביולי כבר יתחרט על כך.

פרשת נאור

בגין והגרמנים

בגין השתתף בתרגיל של אחיזת־עיניים כדי לטשטש את העובדה שנתן ראיון לגרמנים

במבט ראשון נראית פרשת לו־ריא־נאור כסיכסוך אישי עכור.

(המשך בעמוד 38)

* השם אוקטובר בא להזכיר את מילחמת יום־הכיפורים. השם מאיו (חודש מאי, בערבית) בא להזכיר את המועד שבו התגבר אל־סאדאת על יריביו הפנימיים, אחרי מות גמאל עבד אל־נאצר.

אורנה בנאי (1969) ובן־אברהם (1981)
יציאה מחושך לאור

אביה היה בצבא האדום ובכפייה עזב את יהדותו. היום משמש לה הסב ככרטיס־כניסה. אביה, לדבריה, היה המאושר באדם כשחזרה בתשובה. הוא התנגד לכניסתה לעולם השעשועים, כשנישאה לגברי בנאי. הוא, שהתנגד ליחסיה עם יקי יושע, קיבל בברכה את נישואיה עם החוזר בתשובה, ואמר לה: „לא יכולת לגרום לי אושר גדול יותר."

כדרכם של חוזרים בתשובה הפכה אורנה אדוקה יותר מהאדמו"ר. כשפגשה לעיתים חברים מהבוהימה, היתה אומרת להם בתדהמה גדולה: „איך קורה שבמדינת ישראל מסתובבים אנשים שלא קראו אף פעם בסידור. איך קורה, שבגלל החינוך שמקבלים פה, אנשים לא יודעים מה זאת יהדות או, למשל, בירכת־המזון. כשגיליתי את היהדות הרגשתי מרומה. הבנתי שרימו אותי כל החיים, שללו ממני את הבחירה."

הזוג בן־אברהם, שנישא בטקס ססגוני בקדמה, הגיע לבני־ברק. הבעל למד בישיבה, ואורנה ניהלה את חנות־הרהיטים המישפחתית. „במשך חמש שנים הסתגרתי, לא רציתי להכיר, לשמוע, לראות. כל פעם שהייתי עוברת בדיזנגוף במיקרה היתה לי הרגשה רעה, הרגשה שאני לא רוצה לחזור לשם לעולם. פה, בבני־ברק, הייתי דבר מיוחד לאנשים, הייתי תופעה. זה היה לפני שעניין בעלי־התשובה הפך עניין שבאופנה, ורבנים גדולים ומנהלי סמינרים שלחו שליחים שאבוא לדבר איתם. היתה לי זכות להיות מקורבת לאנשים הכי גדולים ביהדות בבני־ברק, ישבתי עם גדולי התורה, קיבלתי שיעורים מהמורות הכי טובות, טיפחו אותי."

„לב חדש ברא לי אלוקים"

אורנה הפכה דמות ידועה. הצעירה התמהונית, שהגיעה עם מיטפחת־ראש עשוייה כפייה בדואית ושימלה זרוקה, ארוכה, החליפה את המיטפחת חיש מהר בפיאה־נוכרית ואת השימלה הזרוקה בשימלה צנועה, עשוייה בקפידה ושאינה מעוררת תשומת־לב. כשנשאלה באותה תקופה אם אינה מתגעגעת לחייה הקודמים, ואם לא קשה לה לחיות במיסגרת כל־כך קפדנית, השיבה: „לב חדש ברא לו אלוקים."

לאחר טיפול ממושך נכנסה אורנה להריון וילדה שלישיית בנות. הבנות נקראו נחמה, יהודית וברכה. נחמה — על מות אביה שנפטר באותה שנה, יהודית

הזוג בנאי (1970)
מישפט גירושין סנסאציוני

— כהודייה לאל שהעניק לה ילדים בנוסף לבנה, אורי, שגדל אצל אביו, וברכה — על הברכה שנפלה בחלקה, אחרי שכל־כך הרבה זמן לא יכלה ללדת ילדים והנה אירע הנס. תשעה חודשים לאחר מכן אירע אסון, אחת הילדות נפטרה.

„זו היתה פעם שניה שישבתי שיבעה באותה שנה מהבוקר עד הערב. כל בני־ברק עלתה אלי הביתה, לניחום אבלים. אנחנו מסתכלים על המוות בצורה שונה לגמרי, אחרי כל מה שעברתי בחיים, ברגע שהתינוקת מתה חשבתי שאת זה אני לא אעבור. אבל אין כמו אשה דתית, הן בזמן לידה או חס־וחלילה במיקרה מוות. האמונה בחיי עולם הבא היא שמחזקת אותנו."

באותה תקופה החלה בהליכי־גירושין מבעלה: „זה היה קשה לעשות את זה, להתגרש, אבל אחרי ככלות הכל מסכת גיטין נכתבה בשביל יהודים."

אז גם החלה בפעילותה הציבורית. „קודם כל שכרתי דירה, אספתי בנות מבתים חילוניים, ומצאתי להם בית. בשלב מאוחר יותר שכרתי וילה, בהתחלה לא היה לי כסף, השתמשתי בכסף שלי, עד היום נמצאים בפנימיה רהיטים שלי וכלים שלי. רוב הבנות במוסד שהקמתי, שנקרא אשת חיל, הן מעדות המזרח, כי עדות המזרח הם החלק המקופח בעם שלנו. האשכנזים יודעים לעזור לעצמם. וכך נוסד המוסד שלי, אשת חיל. אני רואה בניהול המוסד שליחות עליונה, את שליחות חיי.

„הבנות שבאות אלי מתחלקות לשני סוגים: סוג אחד בא מבתים חילוניים לגמרי, ללא מיסגרת דתית, וסוג אחר בא מבית דתי, אלא שהרחוב מושך אותן, והן עוברות, לא עלינו, ניסיונות ואיסורים. אני מחתנת אותן ויש לי הרבה נחת. בלי עין הרע היו לי כל־כך הרבה חתונות בזמן האחרון, אפילו עד קנדה הגעתי לחתונה. כל בחורה שאין לה בית והיא זרוקה בעולם מוזמנת למוסד שלי, אני נותנת לבנות מחסה, אוכל ודואגת להן לאירוסין. את יודעת כמה בנות מידרדרות היום. כל־כך כואב לי על בנות ישראל, אף אחד לא אומר להן איך לחיות, כמה שזה נורא צורת החיים שלהן. הן מוכרות את עצמן כל־כך בזול, מגיעות לרחוב ומידרדרות."

אורנה בנאי—בן־אברהם הפכה, בעיקבות ניהול המוסד שלה, דמות ציבורית ידועה. האשה החרדית, שחזרה בתשובה, נוהגת במכונית מדגם סובארו, נוסעת לעיתים־קרובות לחו"ל, וכל זאת למטרות איסוף כספים. גם הקשר שלה עם שרי־הדתות, אהרון אבו חצירא, נוצר כשבאה אליו לראיון וביקשה ממנו שיעזור לה באיסוף כספים למוסד שלה. הרב הרוחני של מוסד אשת חיל הוא הרב משה חיים קרלנשטיין, שאורנה גם משמשת כאשת הקשר של ישיבתו בפתח־תקווה עם המוסדות הממשלתיים, בכל הנוגע לכספים.

כיצד נוצר הקשר של אורנה בן־אברהם עם אבו חצירא: „שר־הדתות היה ידוע תמיד כאדם שיש לו ראש ולב לבעלי תשובה. גם אורי ופופיק ביקרו אצלו. היתה לו הבנה לבעלי־תשובה ורצון לעזור. הגעתי אליו לראיון, סיפרתי לו מה אני עושה, וסיפרתי לו שיש אצלי במוסד בנות מהעדה המרוקאית, ובאמת הרגשתי שיש לו נכונות גדולה מאוד לעזור לי. הקשר בינינו התחיל מזמן, בלי כל קשר לציותי המישטרה. הוא עזר לי במידה מסויימת, במיסגרת האפשרויות של מישרד־הדתות. יש לי הרבה קשרים וידידים בעולם, קהילות יהודיות הזמינו אותי להרצות, אנשים מאוד מתפעלים מהרעיון של המוסד שלי. אני מספרת לכל מי שאני נפגשת אתו את הסיפור האישי שלי, הוא מאוד מעורר אנשים.

„אין לי תוכניות פוליטיות"

„עד כמה שנה הצלחתי לאסוף כספים די בקלות. בשנה האחרונה המצב קצת הידרדר. לפני שנה וחצי הבטיח לי אבו חצירא, שיכיר לי את ניסים גאון מז'נבה ואת תמן, הגיס של גאון. בינתיים הוא עסוק עם המישפט, ואני הגעתי לגאון דרך חברה שלי בז'נבה. הוא הבטיח לי עזרה, ואני מקווה שיקיים את ההבטחה. היום אני עומדת במצב שבו אני חייבת לבנקים מאות אלפי לירות באופן אישי. להחזיק את המוסד, לחתן את הבנות, עולה הון תועפות, ואני שוקעת מיום ליום יותר ויותר בחובות.

„אני נוסעת לחו"ל, כדי לאסוף כספים, אבל אני מוגבלת, יש לי בית עם ילדות ומישהו צריך להישאר בארץ כדי לנהל את המוסד. אני מקדישה את כל חיי למען הבנות, זוהי שליחות בשבילי. למרות שמערבים אותי בכל מיני פרשיות, אני רוצה להתרחק מתככים פוליטיים. ממילא על־ידי זה שאני זקוקה לכספים אני צריכה להכיר אנשי־ציבור, ובמיסגרת זו אני מבקרת לעיתים בכנסת. אבל למרות מה שאומרים, אין לי תוכניות פוליטיות. כל מה שמעניין אותי זה להרחיב את המוסד שלי."

ואכן, בבני־ברק יודעים לספר כי לאורנה יש אישיות פוליטיות, וכי בדעתה להיות חברת־כנסת מטעם המפד"ל. אחד מעוזריו של השר אבו־חצירא סיפר, כי השר אמר לו, בהזדמנות כי לו היה הדבר בידו, היה מכניס לכנסת את אורנה.

אורנה בן־אברהם חיה כאשה גרושה בחברה החרדית, האם לא קשה לה? „בפסיכולוגיה היו אומרים שעברתי שינוי מהותי, כל מה שהייתי רגילה לו אינו חשוב, כיום אני נחשבת לאשה מכובדת ואינני יכולה להינשא לכל אחד. אני רוצה להינשא לאיש גדול בתורה, לתלמיד חכם, כך שאני נמצאת במילכוד.

„את תהליך הנישואין הראשון שלי עשיתי באמונה שלמה. אחרי מה שקרה לי עם הילד הראשון שלי, שגודל על־ידי אביו, רציתי ילדים ורציתי לקיים מיצוות פרו ורבו. האמנתי גם, שכמו שנאמר, לא טוב היות האדם לבדו. האדם הראשון שהיה בקירבתי ושהיה מתאים, נישאתי לו. זו היתה חתונה יפה מאוד, וכשהוא שם לי את הטבעת, זו היתה הפעם הראשונה, כמובן, שהוא נגע בי. שנינו היינו אז בעלי־תשובה. כשהבנתי שזה לא נכון שנחיה ביחד, התגרשתי.

„זו התמודדות קשה להיות אשה גרושה בחברה חרדית, זה קשה, אבל העבודה שלי מעסיקה אותי 24 שעות ביממה. ניסו להכיר לי כמה אנשים חשובים וגדולים בתורה, אך אני איני מתפשרת, עד שלא אפגוש באדם המתאים, לא אינשא."

אורנה בנאי נחשבת גם בעיני בעלי־התשובה כאשה מורמת מעל. הם פונים אליה לעזרה והיא מגייסת עבורם כספים. לא מזמן פנו אליה חברי להקת הרוק זינגאלה בבקשת עזרה. להקת הרוק, ששלושה מחבריה חזרו בתשובה, רצו שאורנה תקים בשבילם ישיבת כולל, כדי שישבו וילמדו תורה. גם שם נקבע לישיבה, שערי תשובה. אורנה גייסה עבורם מאות אלפי לירות, רכשה עבורם דירות ברחוב קפריסין בתל־ברוך, וכיום יושבים חברי להקת זינגאלה לשעבר ולומדים תורה בזכותה של אורנה בן־אברהם.

למרות הצהרותיה, כי אין לה כל כוונות פוליטיות, טוענים יודעי־דבר כי אורנה נושאת עיניה למישרה פוליטית. היא רוצה לשנות מבפנים, להשפיע. האשה הנאה היא אורחת קבועה בחצרות ובלישכותיהם של רבנים, ומכירה אישית כל אישיות חשובה בעולם הדתי בארץ. בתוכניתה הקרובה לכתוב ספר הדרכה לחוזרות בתשובה. זה לא יהיה ספר ביוגרפי, היא אומרת, למרות שיהיה בו סיפור החיים שלי, בדי שהבנות תלמדנה ממנו ותבנה שאפשר לעבור מעולם של חושך לעולם של אור.

במדינה

(המשך מעמוד 34)

גם אם מקבלים את הגירסה של כל צד כמות שהיא, היא מטילה צל כבד על בעליה (ראה עמודים 45-47).

אך מעבר לשאלה מי מהשניים צודק פחות, מתקבלות כמה אמיתות בעלות משמעות חמורה ביותר לגבי הצורה שבה מתנהלת המדינה בשעה זו.

בין השאר:

● ברור לגמרי כי מנחם בגין הסכים ביודעין להעניק ראיון מייוחד לעיתון גרמני, ולקח חלק בקונניה שנועדה לטשטש עובדה זו.

הפרשה מטילה צל אישי כבד על מנחם בגין ועל אמינותו. במשך שנים ארוכות סירב בגין לדבר עם גרמנים, גם כשהיו בעלי עבר אנטי־נאצי מובהק. מאז שהגיע לשילטון שינה עמדה זו, אך טען כי מגעיו עם גרמנים יצטמצמו בעניינים רישמיים, המוטלים עליו בתוקף תפקידו.

והנה מסתבר כי בגין מוכן בהחלט להעניק ראיון לעיתון גרמני (ימני קיצוני), וכל דאגתו היא לטשטש עובדה זו על־ידי תכסיס בלתי־מכובד!

לצורך אחיזת־עיניים זו העמידו הכל פנים כאילו ניתן הראיון לרענן לוריא אישית, עבור "שרשרת העיתונים שהוא מייצג" — בעוד שהיה מובן וברור לחלוטין כי הכוונה היא אך ורק לעיתון הגרמני די וולט.

● קיים חשש כי נעשה שימוש בסודות־המדינה לשם מטרות פרטיות.

אין ויכוח על כך שאריה נאור מסר לרענן לוריא ידיעה על שיחת קארטר־שמידט. השאלה היא אם הייתה זאת ידיעה סודית, מתיקי הממשלה, או סתם ברווז שההתלך בין עיתונאים, "בדיחה" כהגדרת נאור.

שילטון מתמוטט. אם יתברר כי הגירסה הראשונה היא הנכונה, הרי תהיה זאת עובדה חמורה מאין כמוה. כי פירוש הדבר הוא שאנשי הליכוד, המאמינים כי שילטונם מתמוטט, מוכנים להשתמש בסודות־המדינה כברכושם הפרטי.

משה דיין כבר עשה זאת בסיפורו, שזכה באישור ממשלתי. הוא נטל את סודות־המדינה, שנגעו לו בתוקף תפקידו כשר־החוץ, ומכר אותם בכסף — בצורת ספר. עתה מייחס רענן לוריא לאריה נאור שיטה דומה.

● קשריו של אריה נאור עם העיתון הגרמני מעוררים ספקות. גם אילו התקבלה גירסתו של נאור עצמו, כמות שהיא, נשארים ספקות אלה בעינם. מגעיו עם עורכי די וולט חורגים מתחום היחסים הרשמיים בין עיתון ובין מזכיר־ממשלה. נוצר הרושם הבולט כי נאור אכן רצה למצוא חן בעיני העורכים הגרמניים, לשם יצירת קשרים מיקצועיים לעת־מצוא — כטענתו של לוריא.

הדבר מוזר שיבעתיים מכיוון שנאור ידוע ככמי שהיה אנטי־גרמני קיצוני. ואף נעצר בשעתו במהלך הפגנה נגד ביקורו של קונארד אדנואר בישראל. אדנואר היה פרו־ישראלי וימני כמו אכסכל שפרינגר, בעל די וולט.

פרטי הסיכסוך בין לוריא ונאור חשובים פחות, אף שיש גם בהם עניין רב. אך חשובה יותר התמונה הכללית של המצב בצמרת המדינה, כפי שהוא מתגלה בפרשה זו. היא מחרידה למדי.

בגין כמודעת „די וולט"
תכסיס בלתי־מכובד

נוער

רק בן 18

בין העומדים בראש המכון למדעים חיצוניים גאון בן 18

המכון למדעים חיצוניים אינו עוסק בחקר החלל, או העולם החיצון. המכון עוסק במדע האוטריה — העולם הנסתר, ובמדעים נון־קונפורמיסטים. הקבוצה שהקימה את המכון אינה דווקא של מכשפים או יחענונים, אלא צוות אקדמי, המגשש אחר תיפושים מדעיים בדרך האיזוטריה.

מעט המדענים השמרנים ששמעו על הקמת המכון מגיבים בזעזוע. החברה המדעית בארץ אינה אוהבת את הקשר בינה ובין עולם־האיזוטריה, והמכון זוכה לתגובות חריפות. בין העומדים בראש המכון ויוזמי הרעיון הוא שמואל ואקנין.

אלה המצפים לפגוש בראש הצוות מדען מבוגר, שבע־ימים, שהתייאש מהחיפוש המדעי, וישצא לחיפוש דרכים אחרות לבעיותיו המדעיות, ישאר נדהם נוכח נער בן 18 בלבד, אשר מאחוריו עשר שנות לימוד ומחקר מדעיים.

שמואל הוא בנם הבכור של דויד ומלכה ואקנין, ילידי מרוקו, שעלו לארץ והתיישבו בחיפה. „יש לי עוד ארבעה ילדים חוץ משמואל, תודה לאל, כולם בסדר, אף אחד לא גאון", אומרת האם.

שמואל נשלח לאבחנה אצל פסיכיאטר, שבדק את מנת־משכלו. כשהתבררה מנת־המישכל הגבוהה, הוא הוקפץ כיתה. „בשבוע הראשון עוד גיליתי עניין", מספר שמואל. „אך לאחר מכן שבתי לקדמותי, ואז הוכנסתי למיסגרת חדשה, והיא הלימודים האקדמאים."

שמואל למד בטכניון חוגים רבים. בתחילה למד פסיכולוגיה, אך לאחר מיספר סמסטרים החליט לימוד נושאים מעניינים יותר, ועבר לרפואה.

כעבור שנתיים, כאשר הגיע לפרק המעשי בלימודי הרפואה, כתיחת גוויות וטיפול בחולים, והוא ילד בן 11 בלבד, הוא נתגלה כלא מתאים.

לאחר לימודי הרפואה פנה לימודי אקולוגיה ופיסיקה גרעינית, מאוחר יותר התמקד בעיקר בטרמו־דינמיקה.

עד היום כתב מיספר תיזות מדעיות בנושאים שונים, שעליהם הוא מרצה בפני סטודנטים. כיום הוא כותב שלושה סיפרי מדע, האחד עם ד"ר גיורא גלצקי, במכניקה קלאסית ויחסותית, השני עם פרופסור צבי פייר, על מוח, חשיבה ופיסיקה, והשלישי עם ד"ר ויטאלי אשכנזי, על מודלים מתמטיים.

כמרכז עסוק שמואל בהקמת המכון המיוחד, המאגד בתוכו אנשי מדע ואיזוטריה. שמואל סבור כי „התארגנות זו חשובה מאוד לשני הגורמים המקיימים את המכון". קיימים בארץ הרבה מאוד אנשים העוסקים באיזוטריה באופן מעשי ורציני, אך אין, לדעתו, כל אירגון המאגד אותם ואוסף את הידע הטמון בהם.

„מצד שני," אומר שמואל, „המדע הגיע לפרשת־דרכים מסוייפת, וידיעתי היידע הטמון באוזטריה יכול לעזור לקידום הרבה מאוד מחקרים בשטחים שונים. איני איש אזוטריה, אך עם הידע של אנשי האזוטריה והידע של אנשי המדע אפשר להגיע לגילויים מדהימים." העפת מבט קצר על כיברת־הדרך

(המשך בעמוד 64)

שמת במיקונוס

8 ימים ו-7 לילות $449

כולל: טיסות ישירות, אירוח בכיתת מלון מפואר ו-2 ארוחות ביום.

בואו אתנו לקחת חלק בחגיגה – זה קורה רק במיקונוס.

מיקונוס – העליז באיי יוון, מקלט הנופש האופנתי והאהוב, מזמין אותך לבוא ולנקות את הראש.

הסתור, טיולי נופש פלוס

מועדונים ודיסקוטקים, בתי־קפה וחופי רחצה מלאי פעילות שמחה, מפרצים שקטים מיוחדים לנודיסטים, שמש מלטפת, כתים צחורים, אויר צלול וריח מתוק של חופש ואהבה.

אנשים בכל הגילים באים למיקונוס מכל העולם לקחת חלק בשמחה ולראות איך זה קורה.

השנה – יש טיסות צ'רטר ישירות למיקונוס.

ממריאים ב-10.00 בבוקר וכבר בצהריים באותו היום אתם בשמש המלטפת של יוון, מתחילים שבוע מרתק בבתי־מלון מעולים עם בריכות שחיה, מתקני ספורט משוכללים ואפשרויות בידור מדליקות.

ארקיע קוי תעופה ישראליים בע"מ

בואו איתנו בטיסה הראשונה ב-16.4.81. (מתקבלות הזמנות לכל העונה)

כל מה שסיפרו לך על מיקונוס...נכון

פרטים והרשמה: במשרד הסתור – טיולי "נופש פלוס" – פרישמן 76, ת"א. טל. 234356, 03-222155 6 7 8. ובסניפי "הסתור": ת"א – בן־יהודה 32, טל. 03-299281.
ירושלים המלך ג'ורג' 25, טל. 02-224171 2. חיפה – נורדאו 14, טל. 640313 04-664686. רמת־גן – ביאליק 47, טל. 03-721343 בכל משרדי הנסיעות, ובסניפי ארקיע.

תשקיף

תפורסם הוכחה

למדליף

חוגים המקורבים לראש־הממשלה עומדים לפרסם בימים הקרובים הוכחה ניצחת לגבי זהות מדליף הידיעה, על פגישותיו של ח"כ שימעון פרס במרוקו ובלונדון.

מקורבי ראש־הממשלה, שבידיהם מצויה הוכיחה זו, מעכבים אותה בינתיים, כדי לתת, לדבריהם, לפרס להסתבך בהכחשות לגבי זהות המדליף ובהאשמות־שקר.

אל"הו יצטרף

לדיין

ח"כ שלמה אליהו, בעל חברת־ביטוח הנושאת את שמו ואחד מפליטי ד"ש, עומד להצטרף לרשימה החדשה של משה דיין, אם יחליט בסופו של דבר יגאל הורביץ שלא להצטרף אליה.

שיחה ברוח זו התקיימה בין דיין לבין אליהו ערב הפלגתו של דיין לספרד.

בינתיים התברר שהמפכ"ל יישעבר, הרצי שפיר, התחיל לנהל מגעים עם המערך בדבר הצטרפות לרשימה זו, אחרי שהתברר לו, משיחה עם דיין, שדיין אינו נלהב לצרפו לרשימתו.

סקר סודי

במערך

המערך קיבל לידיו סקר סודי, הסקר הגדול ביותר, מבחינת מיספר המשיבים תתפים במידגם שלו שנערך אי־פעם בארץ, והחליט לשמור אותו בסוד.

עפ"י הסקר יזכה המערך לכ־45 מושבים בכנסת, הליכוד לכ־35, מיפלגתו של משה דיין לכ־10 והמפד"ל ל־12—11 מושבים בכנסת הבאה.

חיילות

לא יפוזו

ביוזמתה של קצינת ח"ן ראשית, אלוף־משנה דליה רז, עומד צה"ל לבדוק מחדש את הנוהלים לגבי פינוי חיילות מאיזורי־קרב בעת מילחמה.

עד כה הורו פקודות צה"ל לפנות חיילות מהחזית, מיובר כמה חיילות הממלאות תפקידים חיוניים ביותר. עתה עומד צה"ל, בעיקבות תזכירים שהגישה רז, לדון מחדש בנושא, ולשקול את ביטול הנוהג של פינוי חיילות.

"דחו הבחירות

למזכ"ל

גופים המקורבים לח"כ עוזי ברעם פועלים עתה למען דחיית מועד בחירת מזכ"ל מיפלגת־העבודה עד לאחר הבחירות לכנסת. המועד הקבוע עתה לבחירת המזכ"ל הוא אחרי הבחירות להסתדרות.

ברעם נפגע מההחלטה של ח"כ שימעון פרס למנות את ח"כ אליהו שפייזר לתפקיד מזכ"ל המיפלגה, ואינו מאמין להבטחתו של פרס למנות אותו כשר בממשלה הבאה, אם ירכיב אותה פרס.

איבצן איים –

בגין התערב

האיום הראשון בהתפטרות של מפכ"ל המישטרה החדש, רב־ניצב אריה איבצן, הושמע בתחילת השבוע. איבצן איים כי יתפטר מתפקידו, אם תאשר הכנסת את הצעת החוק בדבר זכויות העצירים — שלפיו תוטל שנת מאסר על שוטר שימנע מעציר את זכויותיו.

בינתיים החליט ראש־הממשלה, מנחם בגין, לפעול בתוך הקואליציה, כדי לטרפד את הצעת החוק. בגין עשה זאת עפ"י דרישה שהגיעה משר־הפנים, הד"ר יוסף בורג.

ניצים

ברשימת המפד"ל

עם פרישתו של ח"כ חיים דרוקמן מהמפד"ל, יתמודדו על מקומו ברשימת המפד"ל לכנסת הבאה שניים מבכירי הניצים של המפד"ל: הרב צפניה דרורי מקריית־שמונה והרבי יעקב פילבר מישיבת מרכז הרב בירושלים.

[illegible]לות רבות

[illegible]צמן

ועדת־השרים לענייני ספרים של עובדי המדינה, בראשותו של שר־המישפטים משה ניסים, פסלה חלקים ניכרים מסיפרו החדש של שר־הביטחון־לשעבר, עזר וייצמן.

חוגים המקורבים לווייצמן טוענים, שהספר נפל קורבן לביקורת שנמתחה על ניסים וחבריו לוועדה, בעיקבות אי־פסילות בסיפרו של משה דיין.

ברמן

לא יהיה יו"ר

יושב־ראש הכנסת, יצחק ברמן, החליט שלא להמשיך לכהן כיושב־ראש הכנסת בכנסת העשירית, גם אם יחסי הכוחות יאפשרו זאת.

ברמן הודיע על־כך לראשי הליכוד.

ח"כים פותחים

מישרד־יעוץ

שני חברי־כנסת של המערך, מיכה חריש ועדי אמזראי, עומדים לפתוח בתקופה הקרובה מישרד פרטי ליעוץ כלכלי.

ראשי המערך מנסים למנוע מהם לפתוח את המישרד לפני הבחירות, כדי שצעד זה לא יתקבל כאי־אמון בסיכויי המערך בבחירות הקרובות.

הראל החפטר

וחזר

ראש מטה־הבחירות של המערך, אהרון („ארי־ה") הראל, התפטר מתפקידו בשבוע שעבר, אחרי שיחה קשה בינו לבין יושב־ראש המיפלגה, שימעון פרס.

הראל טען שפרס עושה דברים מאחרי גבו, ולכן אין הוא יכול להמשיך ולמלא את התפקיד. בעיקבות שיחות שיכנוע של חברי מיפלגתו והבטחות של פרס, חזר בו הראל מהתפטרותו.

לוריא מציע

דו־קרב פוליגרפי

אחרי שעבר מיבחן בגלאי־שקר, ששאלותיו נוסחו על פי גירסתו שלו, מציע רענן לוריא דו־קרב מסוג חדש. אריה נאור והוא עצמו יעבור בו־זמנית בדיקות בגלאי־שקר, כשכל צד מנסח את השאלות שתוצגנה ליריבו.

רפול ימתיק

דינו של אלגזי

ראש המטה הכללי, רב־אלוף רפאל איתן, עומד להמתיק את דינו של סרבן השרות בשטחים, גדי אלגזי, שנדון למאסר של שנה, ולהפחית את העונש לחצי שנה. שאר העונש בגדר מאסר־על־תנאי.

פלאטו יסע

לצרפת?

שמואל פלאטו־שרון נמצא בימים אלה בעיצומם של מגעים עם שילטונות צרפת, במצעות אנשי בניים, שיאפשרו לו [illegible] בצרפת למשך כמה ימים, מבלי [illegible]צר.

[illegible]יליון קודם של פלאטו להגיע לידי הסכם עם הצרפתים — לפיו ישלם את חובו ואת הקנס שהוטל [illegible], תמורת ביטול עונש המאסר נגדו — נכשל. [illegible] שהצרפתים המכירים את פלאטו, לא האמינו [illegible] יעמוד בתשלומים שהוא הציע.

מועדון חדש

ביפו

קבוצת משקיעים צרפתיים רכשו השבוע חצי ממיבנה גדוד ביפו־העתיקה. הם מתכוונים להקים בו מועדון־לילה ומיסעדה, שיהיו פתוחים 24 שעות ביממה, בהשקעה של כ־650 אלף דולר, שהם כ־60 מיליון לירות.

המשקיעים רכשו את הבית שהיה שייך לאורי זוהר ולאברהם („פשנל") דשא. את החצי שלו מכר זוהר לבתו של איל־העסקים שאול אייזנברג, ופשנל מכר השבוע את החצי שלו לצרפתים.

תורג'מן יפקד

על האפסנאות

מפקד מישטרת חיפה, תת־ניצב אברהם תורג'מן, יועלה לדרגת ניצב, וימונה כראש אגף אפסנאות של המישטרה.

מינוי קרוב אחר הוא מינויו של תת־ניצב גבי אמיר, שימונה כסגן־מפקד המחוז הדרומי. אמיר משרת היום כעוזר ראש אג"ם במטה הארצי.

מילחמת

"אל־על" – "הארץ"

עפ"י הוראתו של יושב־ראש מועצת המנהלים של „אל־על", אברהם („בומה") שביט, הפסיקה השבוע „אל־על" לתת מודעות ליומון „הארץ".

שביט הטיל חרם על הארץ, משום שלדבריו העיתון תוקף אותו בקביעות. שביט גם ביקש מעורכי להכין לו תיק של כל התקפות הארץ עליו ועל אל־על.

עיתונאים יסולקו

מהמישטרה

עפ"י הוראתו של מפכ"ל המישטרה, רב־ניצב אריה איבצן, לא יורשו עוד עיתונאים המסקרים את עבודת המישטרה להיכנס למשרדי המטה־הארצי. ממלאת־מקום דובר־המישטרה, רב־פקד ריבקה וינטראוב, שוב לא תוכל להזמין לישכתה את העיתונאים, שעימם היא עומדת בקשרי עבודה.

אסי דיין:

„סמל לזה שעם ישראל בצרות!"

אסי דיין סיים בשבועות האחרונים את השלבים הסופיים בעריכת סירטו עם ישראל חי. אחר־כך הוא נעלם מהעיר, ומי שהתעניין בו מאוד גילה שהוא עושה את שירות המילואים שלו ביחידת צנחנים, אי־שם. איך שהוא חזר מהמילואים הוא הפיץ בעיר פוסטרים מדהימים לסרט שלו. הכוכב הראשי של הפוסטר: אבר־מין גברי, קשור, מפותל ומעוות.

● אסי, אנשים אומרים שהשתגעת, שמשהו קרה לך.

מה פתאום, זה נראה לי נורא כזה נכון, קשור לסרט. הרי הסרט עוסק בחברה־כנסת אימפוטנט, בן־אדם שמסתבך עם הזין שלו. תאמיני לי, זה הכי מתאים לסרט. וזה סימבול לזה שעם ישראל בצרות.

● ואתה לא בצרות?

כן, עם המפיקים. הם לא כל־כך רצו את הפוסטר הזה. הם כאלה אנמיים, רצו משהו רגיל, לא מיוחד.

● עוררת כבר מחומות?

תלינו את הפוסטר באולפני ברקי. אדם דתי שעובד שם קרע אותו לגזרים.

● הצנזורה תאשר את הפוסטר?

איפה, אפילו לא שלחנו אותו לצנזורה. ברור שלא יאשרו.

● אם כך, מה שאתה עושה לא חוקי.

זין עם פלונטר זה לפי דעתי נורא חוקי.

● אף אחד לא יפרסם את זה.

מה זאת אומרת? זה ציור. זה בא לי כשראיתי את הפוסטר של הסרט טיסה נעימה, שרואים בו מטוס כזה מפותל. תגידי, אם אורי לפשיץ היה חתום על זה היו מפרסמים?! טוב, אז אני אבקש מאורי שיחתום.

● מה זה עושה לך?

זה בעיני רחוק מלהיות אירוטי, זה משעשע.

● ובעיני השחקנים?

טוב, יש שחקנים שמתנגדים.

● מי?

חנן גולדבלט, למשל, הוא איש קצת מבוגר, לא נעים לו. אייל גפן, לעומת זאת, הודיע לי שהוא מוכן, בשימחה רבה להצטלם בקצה העליון.

● אתה לא רציני, נכון?

לא, לא, אני רציני מאוד. אני חושב שהפוסטר מסביר את הסרט. יש לנו פה מיקרה זין.

חיים קופמן:

„זה היה בסך הכל קוריוז!"

חבר־הכנסת חיים קופמן מהליכוד הוא בעל חברת צעצועים פופולרית ומשגשגת. בימים האחרונים מפרסמת החברה מיברק־תודה לשר־האוצר, יורם אריזור, על שהוזיל את מחירי הצעצועים.

● חבר־כנסת קופמן, אתה חושב שזה אתי מצידך לפרסם כזו מודעה?

מה קרה, אסור כבר לעשות צחוק? זה בסך הכל קוריוז ואני לא בדיוק שלטתי בעסק הזה. כל העסק היה די היתולי, ומי שאין לו חוש־הומור זו הבעיה שלו. הנה, חבר־הכנסת עמוס הדר פגש אותי בכנסת ואמר לי: שמע, חיים, זה חמוד מאוד.

● מישהו מחברי־הכנסת אמר לך אחרת?

לא, אף אחד.

● ושר־האוצר?

אני לא מדבר איתו על הדברים האלה, לא כל־כך יצא לי להתראות איתו בימים האחרונים.

● אתה באמת חושב שזה אתי?

תראי, אילו סוכנויות קופמן היו חותמות על המיברק, אז אולי זה לא לא כל כך יפה, אבל השם שלי לא מוזכר כלל.

● אבל כל יזד יודע שאתה בעל חברת הצעצועים.

שמעי, הנה גם לישכת המסחר פירסמה מודעת־תודה לשר־האוצר, ואני לא השתתפתי בה. אנשים צעקו עלי, כי אני חבר לישכת המסחר, ובכלל אני חושב שהעם הזה איבד את חוש־ההומור שלו.

● אתה נעלב כשקוראים לך חבר־הכנסת לגו?

אני לא נעלב. אני חושב שמי שקורא לי כך פשוט כואב לו שאני כל כך מצליח. כולם מקנאים בי. אני חושב שבהחדרת הלגו לישראל אני תרמתי לחינוך ילדים.

● זה מישחק לילדי עשירים.

70 אחוז מהמישפחות בארץ עשירות? ובכלל, מה רוצים ממנו? את יודעת שאוסטרליה, ניו־זילנד, ונצואלה, ובזמנו גם איראן, הורידו בכלל את המיסים על המישחק?

רונית שרף:

„מנהלי הכדורסל הם שוביניסטים!"

הן עלו על המיגרש באיצטדיון יד אליהו, כדי להתחרות על אליפות הארץ בכדורסל נשים. האיצטדיון היה ריק. אף לא אוהד אחד. אף לא אוהדת. ככה זה, אף אחד לא לוקח ברצינות את כדורסל הנשים בארץ, ונורית שרף, קפטן קבוצת הבנות של מכבי דרום רמת־חן, שזכתה באליפות, ירדה מהמיגרש עייפה אך לא מרוצה.

● רונית, את לא מתוסכלת מהעובדה שאף אחד לא שם עלי כדורסל נשים בארץ?

אני מסכימה אתך במאה אחוז, אבל אין מה לעשות, אי אפשר לשנות הרבה. צריך לחיות עם זה.

● למה אין השנה נבחרת נשים?

מפני שאת איגוד הכדורסל מנהלים גברים, זה הכל עניין של שוביניזם.

● הגברים, שאת מאשימה אותם, טוענים שאין נבחרת נשים מפני שאין שחקניות טובות.

שטויות! מה זה אין שחקניות טובות?! הם רוצים להעליב! אם יוציאו מקבוצות הכדורסל של הגברים את שחקני החיזוק תהיה נבחרת טובה?

● אז מה את מציעה?

שירכשו גם לנו שחקניות מקצועיות ואז נראה לאיזו רמה נגיע.

● את נעלבת כשאת עולה למיגרש וספסלי האוהדים ריקים?

אני כבר רגילה, אבל זה בהחלט אחרת לשחק עם קהל, ונוכחתי בזה במישחק האחרון, כשנהנינו מהעובדה שהיה קהל שבא לחזות במישחק של הגברים. תראי, לגבי אין הבדל כל כך גדול, קהל, לא־קהל, אני אוהבת כדורסל ואני משקיעה בזה את כל הנשמה. אבל יש בנות שהעידוד והעובדה שהן מופיעות לפני קהל בהחלט משפרים את יכולת המישחק שלהם.

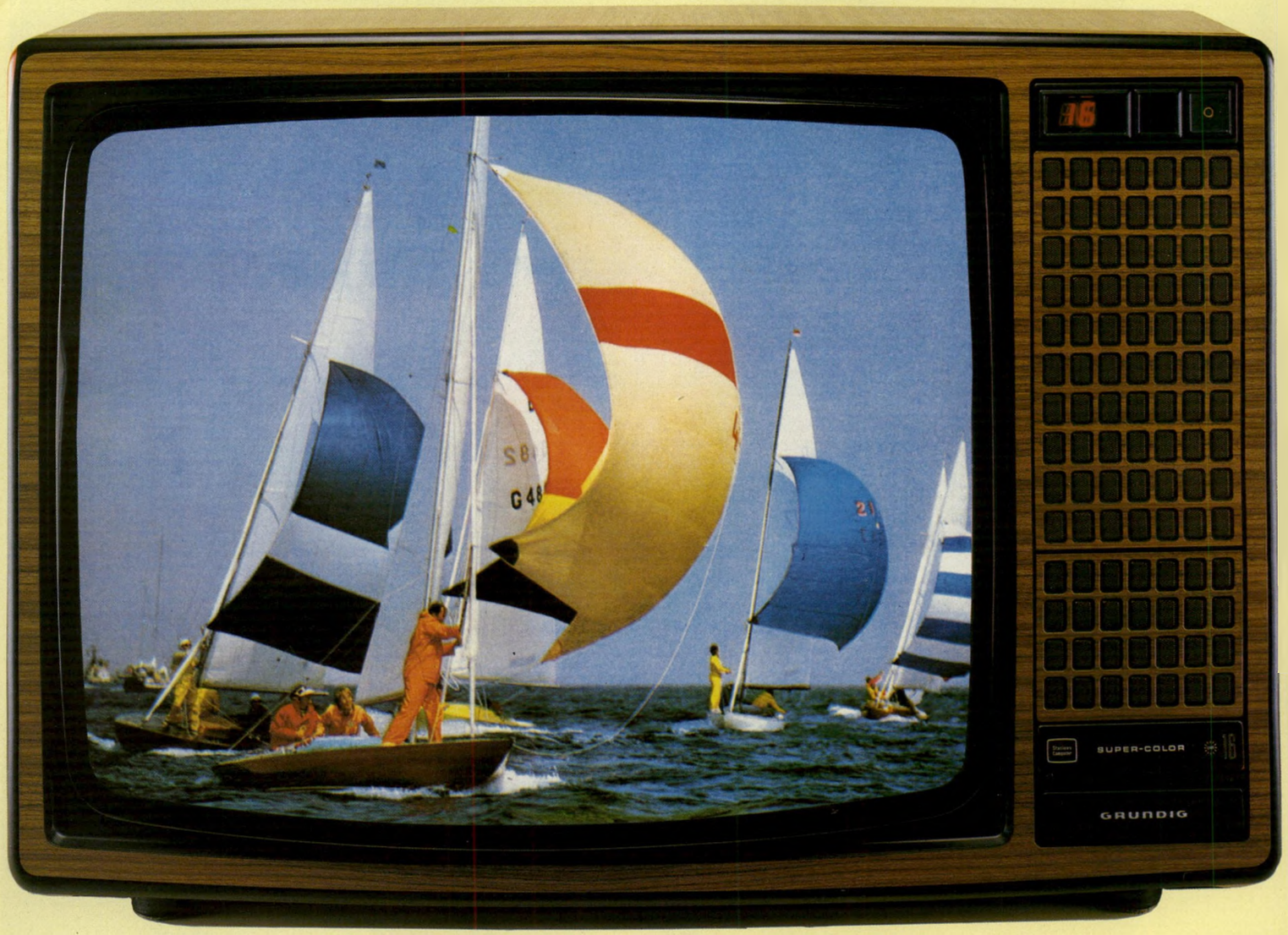

אתה לוחץ על הכפתור
אל העולם של סופר קולור

GRUNDIG

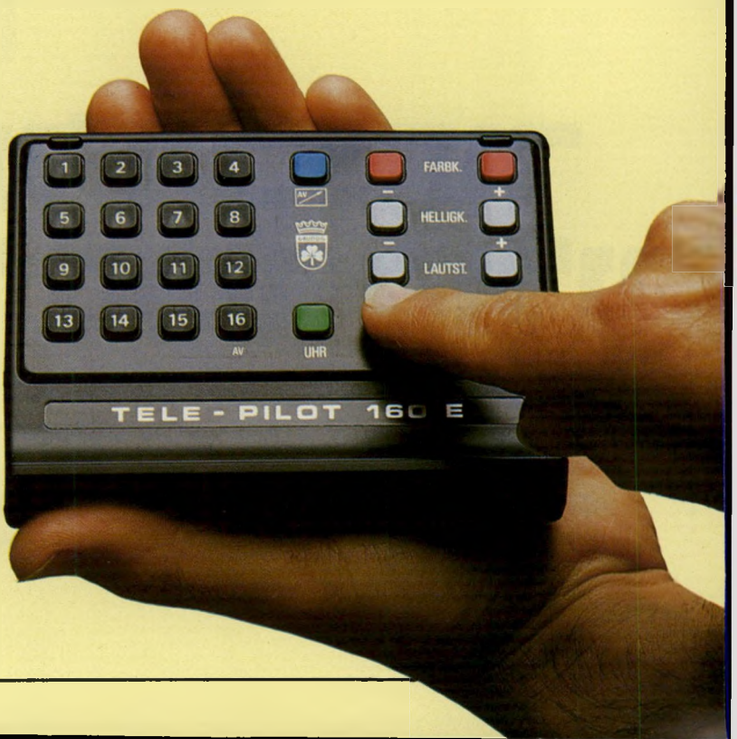

סופר קולור

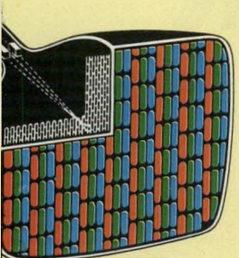

העולם הצבעו

אתה שולט. מאז נוסד מפעל גרונדיג הענק ממשיכים מהנדסי החברה להיות חלוצים בכל הקשור לשכלולים. כך גם בטלויזיה סופר קולור, מנגנון אוטומטי סורק ומאתר את התחנה הרצויה בלחיצת כפתור (בעזרת פס הפלא, AFC המופיע על המסך) ובקרת התדר מכניסה את התמונה להתאמה מלאה. כפתור נוסף „זוכר" את התחנה ויכול להחזיר אותך אליה במדוייק. שכלול נוסף מאפשר חיבור מכשיר הטלויזיה למערכות סטריאו וכן למכשיר וידיאו טייפ. שלט רחק (REMOTE CONTROL) המתוחכם של גרונדיג, המוכנס כקסטה לגוף הטלויזיה, מאפשר 25 פעולות שונות כולל שליטה ב – 16 תחנות, התאמת צבע, כיוונון בהירות, עוצמת צליל, הפעלת וידיאו טייפ ותמונה ללא קול. בלחיצת כפתור „מעלה" השלט רחק. על מסך הטלויזיה שעון קוורץ דיגיטלי.

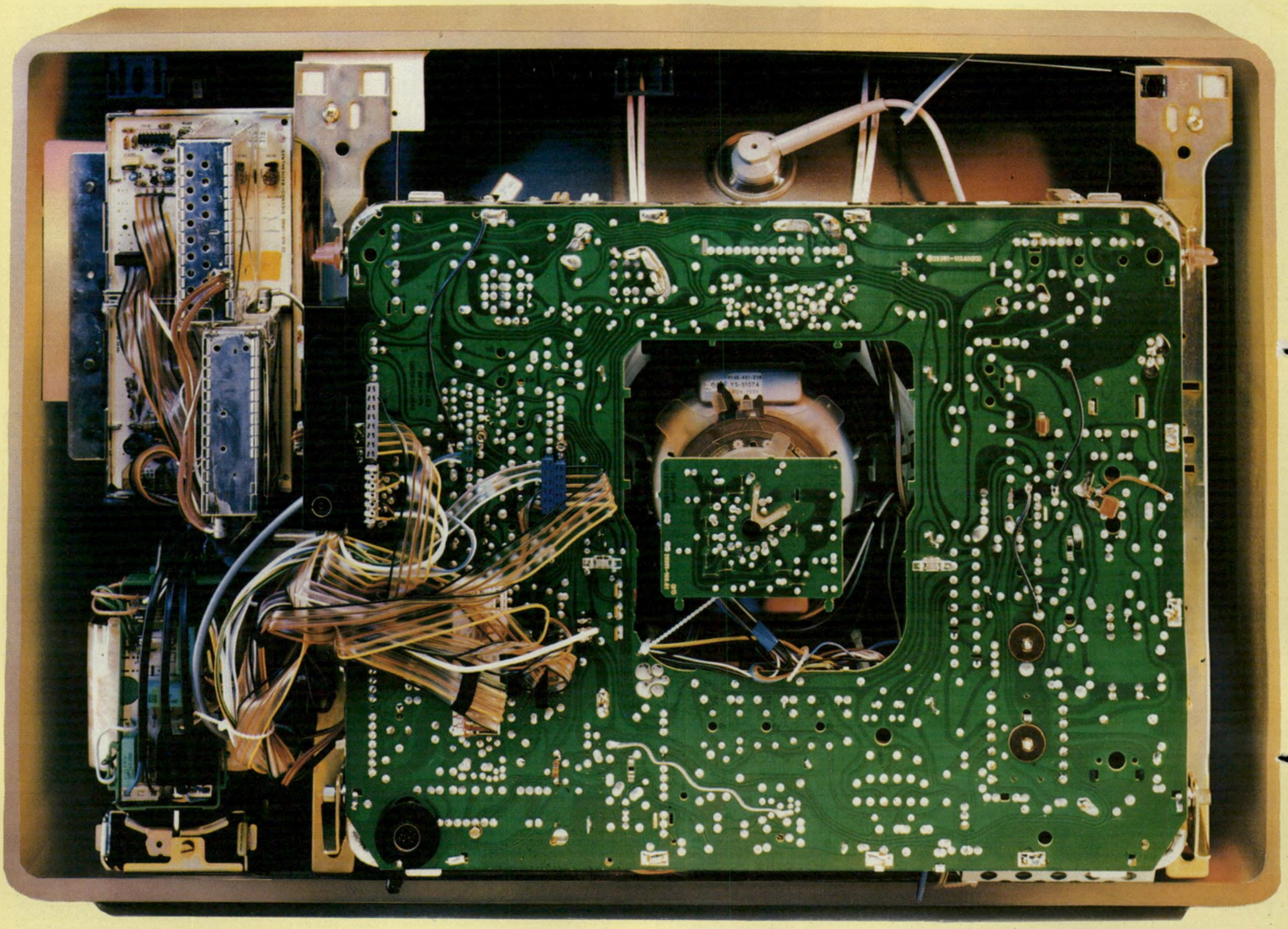

המסך עולה
ולבדוק אם תוכל ל
צבעוני המציג בפני

נמנעות הפרעות ונ
הצבע. מחשב קוור
הצבע האופטימלי
הנכונות של חוזק

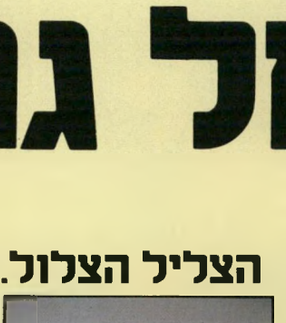
סופר טכנולוגיה

ני של גרונדיג

נסה בעצמך להשוות
מצוא עוד מכשיר טלויזיה
ך תמונה צבעונית עשירה
כמו זו של גרונדיג סופר
קולור. שפופרת המסך
הבלעדית המשולבת
בשיטת HI-BRI IN LINE
מוציאה לאור באופן חד
וברור את כל הצבעים
עד הגוון האחרון. היא
שומרת על מיקוד קבוע
של התמונה ובעזרת
מייצב מתח מיוחד
שמרת אחידות ובהירות
ן מיוחד בורר עבורך את
ומציג בפניך את הדרגות
מק הצבע.

הצליל הצלול. גרונדיג סופר קולור מצויידת במערכת צליל בעוצמה של 15 ואט R.M.S. וברמקול חזיתי באיכות HI-FI יחד עם כפתורי הבס והטרבל הנפרדים המאפשרים איזון מדוייק, מגיע אליך צליל מלא המלווה את התמונה העשירה.

סופר טכנולוגיה. קשה לדמיין כמה עושה גרונדיג כדי להבטיח את איכותן הגבוהה של טלויזיות סופר קולור כל רכיב אלקטרוני, כל מכשיר וכל מסך צבעוני נבדקים ונבחנים עד הפרט האחרון. טלויזיה גרונדיג סופר קולור עוברת סדרת „עיניים" כולל: מבחן הטבלה ברטיבות במשך 24 שעות, מבחן עליית מתח חשמלי מבחן זעזועים פיסיים; תנאי חום וקור קיצוניים, 200 שעות הפעלה ו – 1000 הפעלות וכיבוי של המכשיר. כך שאליך מגיעה גרונדיג טופר קולור, אמינה ומוכנה להוציא לאור את כל הצבעים עד הפרט האחרון.

GRUNDIG

גרונדיג סופר קולור – תוצרת גרמניה.
הטלויזיה הנמכרת ביותר באירופה.

וימר יעקבסון טמיר

SC 8372 (26 אינטש)

מסך רחב "26 בעל השפופרת הבלעדית המשולבת
בשיטת HI-BRI IN LINE שומרת על מיקוד עצמי קבוע
ומציגה בפניך תמונה צבעונית עשירה וחדה.
שלט רחק (REMOTE CONTROL)
בשיטת אינפרא אדום
לשליטה ב—16 תחנות ובכל שאר
פעולות הטלויזיה. שעון קוורץ
המופיע על המסך ע"י השלט רחק.
מערכת צליל בעוצמה של 15 וואט R.M.S. עם רמקול
חזיתי משובח

SC 8636 (26 אינטש)

מסך רחב "26 בעל עדשת מיקוד המתכווננת מעצמה
ומעניקה תמונה צבעונית חדה וברורה.
מייצב מתח מיוחד מונע הפרעות ושומר
על אחידות ובהירות הצבע. שלט רחק
מתוחכם מאפשר שליטה ב—16 תחנות,
כיוונון קול ותמונה וכן, הפעלה
והפסקה של פעולת הטלויזיה.
מערכת הצליל מצויידת ברמקול
חזיתי באיכות HI-FI ומעניקה צליל
מלא ועשיר.

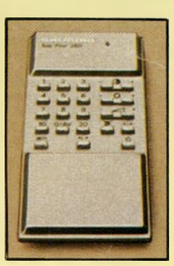
SC 6215 (22 אינטש)

מסך "22 בעל שפופרת בלעדית משולבת בשיטת
HI-BRI IN LINE השומרת על מיקוד עצמי קבוע
ומציגה בפניך תמונה צבעונית עשירה וחדה. 12 כפתורי
מגע להעברת תחנות בנגיעת אצבע קלה. כפתור כיוונון
לעוצמת קול, לקונטרסט צבע ובהירות התמונה.
רמקול חזיתי באיכות HI-FI מעניק צליל מלא ועשיר.
עיצוב מודרני מהודר.

SC 6236 (22 אינטש)

מסך "22 מעניק תמונה צבעונית חדה וברורה השומרת
באופן אוטומטי על צירוף אידיאלי של
צבעים. שלט רחק (REMOTE CONTROL)
מעניק שליטה ב—16 תחנות; כיוונון
עוצמת קול; קונטרסט צבע ובהירות
התמונה. את התמונה הצבעונית
העשירה מלווה צליל מעולה מתוך מגבר
בעל עוצמה של 6 ואט המגיע אליך
דרך זוג רמקולים חזיתיים משובחים.

רענן לוריא מספר בראיון עם שרית ישי על יחסיו עם אריה נאור ועם שאר אנשי בגין, על בנו הלומד ב"וסט פוינט" ועל תוכניותיו לחזור לשנה לישראל

טוביה סער אמר לי: תשמע, יש פה איזו בתורון, שהוא במיקרה מזכיר הממשלה...

כשאדם מזכר לי סודות או אינפורמציה חסוייה, אני רושם לעצמי בצורה מסודרת

אם אריה נאור נלכד בקסמי בגלל מיסעדה סינית, אז מדינת ישראל בצרות

אין לי שום קטטה איתו. הוא פשוט זקוק לטיפול. מישהו צריך לעזור לו

הוא הזמין אותי לארוחת־צהריים ב"הילטון", ואני שילמתי את החשבון

במצבי המיקצועי, אני לא זקוק לנאור, אני יכול להרים טלפון לקדישאי

"לא דרכתי על גוויות!"

האיש שפתח בפני את דלת הסוויטה שבקומה ה־11 במלון "הילטון" בתל־אביב היה ענייני. בקושי התיישבתי על הכיסא מולו, וכבר התחיל להרצות בפני את עניינו. רענן לוריא לא רצה לבזבז דקה. הוא הכין רשימות מסודרות ו־תילי־תילים של מיסמכים וקטעי־עיתונות. אשתו, תמר, בתה של מעצבת הדוגמניות לאה פלטשר, ישבה בתחילת השיחה מרו־חקת משהו. לוריא הזמינה להצטרף ל־שיחה, כדי שתאשר את דבריו והרבה להשתמש במישפט השאלה במילים „נכון קוקי?" תמר לוריא, היה מגדירה עצמה כמזכירתו הפרטית של בעלה, לפחות במיקרה של אריה נאור. היא זו המביאה את המיסמכים לאישור, והיא זו המנהלת בשבילו את שיחות הטלפון. היא השאירה את בתה התינוקת בידי המטפלת והגיעה חיש מהר ארצה, עם בעלה, כדי לטפל בצוותא בפרשת נאור (ראה במדינה).

רענן לוריא משולל חוש הומור. אינו אוהב שמסיטים אותו מכיוון מחשבתו. אינו אוהב לענות על שאלות שאת ה־תשובות עליהן לא הכין קודם לכן. ב־מהלך הראיון הודה, שהוא מנהל רי־שומים. הוא עצמו נראה ומתנהג כמו מכונת־חישוב.

לפני תחילת הראיון ערך עמי חוזה מוקלט, שבו התחייבתי לכתוב את ה־אמת, את כל האמת ואך ורק את האמת — מפיו של לוריא, כמובן. האדון לוריא עמד על כך שאחתום על הראיון בנוכחות אשתו. איש מסודר, לכל הדיעות.

● מי למעשה טיפל בראיון שלך עם ראש־הממשלה מנחם בגין?

יועץ ראש־הממשלה לענייני תיקשורת, דן פתיר, שהוא ג'נטלמן יעיל, קבע לי ראיון עם בגין מייד אחרי שראיינתי את רגן, ב־16 באוקטובר. מועד הראיון נקבע לשבוע האחרון של אוקטובר 1980, וסו־

„לא דרכתי על גוויות!"

(המשך מעמוד 45)

כם בינינו שאבוא במיוחד לצורך זה ל־ישראל.

● מדוע היית מעוניין לראיין את ראש־הממשלה, האם היתה לך סיבה מיוחדת?

מיסעדה הסינית, אז מדינת ישראל ב־צרות. פקידי מדינות אחרות דורשים בדרך כלל בילוי יקר מאוד, אבל אם מיסעדה סינית בינונית היא המחיר שצריך לשלם למזכיר ממשלת־ישראל, נו טוב. טוביה סער יעיד על כך, שכלום לא קרה בארוחה.

עד לאותו שבוע שלפני אוקטובר שכח־תי בכלל שאריה נאור קיים. אפילו לא נתקלתי בו במיקרה ברחוב. אז כשקרא.זי בעיתונים שהוא מספר על הידידות ה־עמוקה ביניהם חשבתי שנטרפה דעתו. ה־טלפון שלו אלי, להילטון תל־אביב, ב־28 או ב־29 באוקטובר, היה מוזר מאוד ומיו־תר לחלוטין. דן פתיר היה בירושלים, כל עניין הראיון התנהל דרכו או דרך מז־כירתו טלי. אריה אינו איש קשר טבעי ביני לבין ראש־הממשלה, והנה הוא מת־קשר אלי מירושלים ומבקש לבוא לבק־רני. שאלתי אותו בקשר למה, והוא אמר לי שהיה רוצה להזמין אותי לכרה ורוצה להגיד לי שלום כמחווה על הארוחה ב־ניו־יורק. חוץ מזה, כך אמר, רוצה לשוחח על הראיון עם בגין.

● מה הצטחקק על מינויו כמזכיר הממ־שלה וסיפר לי: „לא ידעתי אפילו אם תהיה לי עבודה, אם אמצא עבודה כעורך־דין, ופתאום מצאתי עצמי מזכיר ממש־לה." טוביה היה אתנו כל הזמן. נאור דיבר כל הזמן, ביחוד על חגיגות שנות ה־30 למדינה. רכילויות קטנות, שום דבר חשוב. אחרי שהורדנו אותו במלון שלו, תמר ואני השתוממנו שאדם כזה נמצא בתפקיד כזה. הוא עשה עלינו רושם של ליצן.

● אתה עיתונאי, הוא מזכיר ממשלת־ישראל; האם באותה הזדמנות לא ניסית ליצור אתו קשר יותר מסתמי, כדי שתוכל להסתייע בו, בעזרת קשריו בממשלת ישר־אל?

הוא עשה עלי ועל תמר רושם מאוד בלתי רציני. הקשר היחיד שהוא יכול היה לעשות בשבילי היה להגיע לבגין.

מריאיינים תמר ורענן לוריא

חוזה מוקלט

כדי להגיע לבגין יש לי אמצעים הרבה יותר טובים. במצבי המקצועי אני לא זקוק לקשרים, אני יכול להרים טלפון לקדי־שאי. נאור לא מספיק חשוב. כעת הוא מדליק לעיתונאים שהעניקתי לו טיפול אח"מים. אני לא לוקח אח"מים למיסעדה בינונית. הוא גם מדליק שהזמנתי אותו לביתי. אני מקפיד מאוד על מי שאני מכניס לבית בקונטיקט. מעולם לא לקח־תי אותו לביתי. ואם, כמו שכתוב בעיתו־נים, אריה נאור נלכד בקסמי ביגלל ה־לעשות בשבילך? הסתכלתי עליו ואמר־תי: „לא, תודה, אני לא חושב, אני מסודר בחיים." ואז ביקשתי את תעודת החברות באצ"ל, שיהיה מה להראות לנכ־דים. הוא אמר לי: תראה את זה כעשוי. אחר־כך עמד על כך שהוא רוצה להזמין אותי לארוחת־צהריים. הוא הציע כל מיני מסעדות, ולי לא היה זמן. אמרתי בוא נאכל בהילטון. הוא הזמין אותי לארוחה — ואני שילמתי.

● איך זה קרה?

מיסעדה סינית בינונית היא המחיר שצריך לשלם למזכיר ממשלת־ישראל, נו טוב. טוביה סער יעיד על כך, שכלום לא קרה בארוחה.

עד לאותו שבוע שלפני אוקטובר שכח־תי בכלל שאריה נאור קיים. אפילו לא נתקלתי בו במיקרה ברחוב. אז כשקרא.זי בעיתונים שהוא מספר על הידידות ה־עמוקה ביניהם חשבתי שנטרפה דעתו. ה־טלפון שלו אלי, להילטון תל־אביב, ב־28 או ב־29 באוקטובר, היה מוזר מאוד ומיו־תר לחלוטין. דן פתיר היה בירושלים, כל עניין הראיון התנהל דרכו או דרך מז־כירתו טלי. אריה אינו איש קשר טבעי ביני לבין ראש־הממשלה, והנה הוא מת־קשר אלי מירושלים ומבקש לבוא לבק־רני. שאלתי אותו בקשר למה, והוא אמר לי שהיה רוצה להזמין אותי לכרה ורוצה להגיד לי שלום כמחווה על הארוחה ב־ניו־יורק. חוץ מזה, כך אמר, רוצה לשוחח על הראיון עם בגין.

אני לא שודד בנקים
אני מצ"ב כסף ועובד
קשה מאד בשביל זה

הייתי במלון עם תמר ושתי בנותי, דפנה בת ה־15 ודניאלה בת השנתיים. היתה לנו סוויטה של כמה חדרים. האדון אריה נאור ישב באחת הכורסות, שילב רגל על רגל, וראיתי שזה מוצא חן ב־עיניו. הוא אומר לי: „אני רואה שדי ולט מטפל בך יפה. אמרתי כן, יפה מאוד. אחר־כך הוא עבר איתי על הפרטים ש־עברתי עליהם כבר עם דן פתיר. הוא הדגיש שבגין מאוד אמוציונלי בעניין גרמניה. אמרתי לו כן, דיברתי על זה עם דן. הוא אמר: בגין רוצה שתדע שזה חשוב מאוד ואם משהו ילך בצורה שלי־לית אתה תהיה אחראי באופן אישי. לא נשלח מיכתב מחאה לעיתון, לא נקבל מיכתב התנצלות. אתה אחראי אישית. אתה מודיע לנו מייד אם משהו לא כשורה.

אמרתי כן, כמובן, כך בערך כבר סי־כמתי את זה עם דן פתיר. אחר־כך הוא אמר: תשמע, אולי יש משהו שאני יכול מיטשטש. אני רושם רשימות ולמיקרה הצורך אני אוסף אותן ויש לי פרופיל של האדם.

● חשבת שאי־פעם תזדקק לי־פתק הזה שלא לצורך הכנת פרי־פיל על אריה נאור?

כשאדם רוצה למכור לי סודות או אינ־פורמציה חסוייה ואינטימית, ודורש ממני תמורה בצורה לא ישירה, אני רשם לעצמי בצורה מסודרת. הרשימות עוזרות לי ב־מהימנות. אני אוהב להיות מהימן והוגן.

● מה הבטחת לנאור באותה ארוחת־צהריים שאתה שילמת כי עבורה?

תשמעי, שמחתי מאוד להצעה שלו להעביר לי ידיעות, אני עיתונאי. הדגשתי בפניו שאני לא מחלק עבודה בדי ולט, אבל אמרתי לו שאני יכול להכיר לו אנ־שים. ידעתי שדי ולט ישמחו מאוד להכיר את האדון נאור, שהרי הם מחפשים כל הזמן קשר עם ישראלים, שלא לדבר על ישראלי סופר־יהודי ורשמי כמו נאור.

● למה חורעו הקשרים שלך עם „די ולט"?

תראי, לא ברור לי איפה אני עומד מבחינת סוב־יודיצה.

● בכך זאת.

אני תובע את די ולט על כמה דברים. ביחוד על העובדה שהפיצו למאות אלפי בתי־אב בגרמניה עלון תעמולה עם צי־לום שלי מחייך מאוזן לאוזן, והגדירו אותי בתור קריקטוריסט מפורסם וחשוב.

● מה רע בכך?

או, די ולט הבטיח לכל אותם מאות אלפי בתי־אב, שאם יחתמו על העיתון לשבועיים יקבלו תיק נהדר של רענן לוריא עם שש קריקטורות. הם לא צרי־כים להוציא הון־עתק ולקנות ציורים של צייר כל כך מפורסם, הם רק צריכים לח־תום שבועיים על די ולט ולקבל אותו חינם. לא רק שלא נתתי הסכמתי לזה, אפילו לא ידעתי בכלל על כל העניין. אבל הסיפור הזה הוא רק אחד הסעיפים בתביעה שלי.

● כמה תבעת?

שני מיליון מארק, אבל בשבילי זה מישפט עקרוני ואני מוכן לקבל גם מארק אחד.

● האם לא ניסו להגיע איתך לפשרה?

הסיכסוך התחיל בלי תביעה, הם היו מוכנים לפצות אותי בכסף.

● כמה הציעו?

סכום של מאות אלפי מארקים.

● זה לא סיפק אותך?

לא. אצלי זה עקרוני. בכל זאת הם ניסו להשפיע עלי ואמרו לי למה לך בעיות, אז קבענו פגישה ל־6 בינואר. חיכיתי לפגישה וכידוע אני לא קורא את די ולט כי אני לא קורא גרמנית. יום אחד מתקשרת איתי עיתונאית של שטרן ואומרת לי: שמע, אולי אתה יכול לארגן לי קשר עם בגין. אמרתי לה שבגין לא נותן ראיון לגרמנים ואז היא כיוונה אותי למודעת פירסומת של די ולט, שבה פורסמו שמות כל האנשים שרואיינו על־ידי די ולט, ובהם בגין. מייד התקשרתי אל המערכת אמרתי להם השתגעתם? איך אתם עושים דבר כזה, הרי אני נתתי את הבטחתי. הם אומרים לי, אתה יודע מה, אנחנו לא בטוחים שהתחייבת. שמענו מירושלים דברים אחרים.

שאלתי אותם: אם בגין לא עמד על כך, אז למה שאדרוש שהראיון לא יהיה בלעדי לי? ואז הם אמורים לי: אתה רודף פירסומת אישית במקום שדי ולט יראיין את בגין לוריא ראיין את בגין.

● מה עשית?

הרמתי מייד טלפון לדן פתיר. השיחה היתה עניינית וקצרה. אמרתי לו תשמע זה וזה קרה, זו טעות טכנית שלהם, אך חשוב לי שתדע שידי לא היתה במעל. דן הופתע וביקש לראות את החומר. אחר־כך אמר לי, שאם יוחלט לעשות משהו בעניין הוא ישיג אותי. צילצלתי גם ל־נאור.

● מדוע צלצלת לנאור. איש יח־קשר שלך עם בגין היה, לדבריך, דן פתיר?

כי הוא בא במיוחד מירושלים לתל־אביב כדי להסביר לי כמה בגין אמוציו־נאלי וכמה העניין חשוב לו. רציתי לה־יות מכוסה. אני מכיר את בגין. זוכר את ההיסטוריה שלו. יודע איזו מין אמוציות יכולות להתעורר אצלו.

● איך הגיב נאור?

הוא נזעק. איזו חוצפה, הוא אמר, איך העזו לעשות זאת לבגין. אמרתי לו ש־אני פשוט מתנצל. והוא עונה: מה זאת אומרת מתנצל, זה משהו נורא. אתה הת־חייבת דרכי לראש־הממשלה ואני לא יודע איך להגיד לו את זה.

אמרתי לו: תשמע, אם אתה רוצה, שלח מיכתב. והוא: מה זאת אומרת מיכ־תב? מיברקים צריך לשלוח. אמרתי: ב־בקשה, שלח מיברק, אשלח מיברק מת־נצל, ואז שנינו מכוסים.

● למה התכוונת במילים „שנינו מכוסים"? מדוע המיברק של נאור היה חשוב לך?

הייתי מקדם בברכה מיברק, כדי להר־כיח לדי ולט שאכן התחייבתי בפני ראש־הממשלה ושלא ביצעתי תעלול לצורך פירסומת אישית. ביום שבת המיברק לא מגיע. אני מצלצל אליו הביתה והוא אומר לי: זה ביגלל המטומטמת החדשה שהגי־עה למישרד, (בהירה, מזכירתו של נאור) איננה. בינתיים מגיע יום שני. שום מיב־רק. אני מורה למזכירה שלי לבדוק ב־בתי־הדואר של בון אם הגיע מיברק מ־מישרד ראש־הממשלה. שום מיברק. מרים טלפון לנאור ואומר לו שתדע לך שלא שלחתם מיברק. הוא אומר: אני לא מבין, אשלח עוד פעם.

● למה לא פנית לדן פתיר?

אני מכיר את דן פתיר. הבנתי שאם הוא לא הגיב אז מבחינתו העניין סגור. לא רציתי להפציר בדן, הנחתי שיש לו שיקולים משלו.

● למרות נסיונך העיתונאי לא חשדת בנאור?

בשלב הזה נאור היה בעיני איש אמין פחות־או־יותר, נציגו של בגין. רק אחר־כך ראיתי מיהו. אחר־כך הוא סיפר לעי־תונאי שלא רצה לסרב לידידו וכלל לא התכוון לשלוח מיברק. הוא כל הזמן רי־מה אותי, יחד עם זאת התקשר לשפרינגר וסיפר לו על „בקשותיו" של לוריא. אמר לו: „לוריא מסית אותי לשלוח מיברקים." הוא הבין שאני מסוכסך עם די ולט ולא יכול לקדם את העניין שלו, וכל מה ש־עניין אותו היה להגיע לבית־ההוצאה. הוא הבין שהוא גמר עם הסוס של לוריא והגיע הזמן להחליף אדונים, ולצורך זה הוא נהיה מלשין. אני בטוח שהוא מעולם לא הגיע לידי מגע ישיר עם שפרינגר, אלא רק עם הכפופים לו. ואז הוא שואל אותם אם יש משהו שהוא יכול לעזור להם, בדיוק כמו שהוא שאל אותי. ואז הם אומרים תעודה עם עובדות מזוייפות, תפורות לפי המידה שלהם. כלומר, ש־הוא יכחיש שהיתה התחייבות מצידי ל־בגין. ואני רוצה שתביני, בשביל הגרמ־נים לקבל מיכתב כזה, עם סמל מדינת־ישראל, מידי מזכיר ממשלת־ישראל, הם לא צריכים יותר מזה.

● מדוע רצה נאור לכתוב לי־גרמנים את המיכתב על ניר רשמי של ממשלת־ישראל?

הוא חיפש הזדמנות לחתום „אריה נאור מזכיר ממשלת־ישראל", שהם ידעו להם שהם לא מתעסקים עם איזה שמגדריק אלא עם „מדינאי".

● אתה עצמך יעצת לו כיצד להרשים את „די ולט".

כשספרינגר נסע ארצה, ביחד עם ה־איש מס' 2 שלו, קרמר, יעצתי לנאור

DIE WELT
UNABHÄNGIGE TAGESZEITUNG FÜR DEUTSCHLAND
heute
Bilanz
Oppenheimer in
West-Berlin
Kultur
Nr. 283 – 44. W. – Preis 1,80 DM – 1H 7109 AX
sehen zeigt, wie
nee im Lande
rüderschaft" übt
Pläne der Koalition mit Kfz-Steuer sind „Unfug"
Lange Gespräch mit Ministerpräsident Begin
„Reagan begreift den Wert Israels für die USA"

לנסות לחתוך בין שפרינגר ובגין, ואז זה יעזור לו בעתיד. הוא טילפן אלי ואמר לי „הזקן הזה, חכם (ראובן הכט ממגורות דגון), סותם לי את כל הדרכים. ההכט הזה מוכרח לשים את עצמו על המפה."

● מה קורה אחר כך?

ב־27 בחודש יש פגישה רשמית בין עורכי־הדין שלי ושל דר ולט. הם משתדלים לסיים את העניין איתי, אומרים לי קח כסף ורק אל תתבע אותנו למישפט. מציעים לי, בין השאר, חוזה עם רשת עיתוני אכסל שפרינגר, וזה, תאמיני לי, חוזה שמן מאוד. הם משלמים אפילו יותר טוב מהעולם הזה. אני לא מסכים. בשבילי זה עסק עקרוני.

● אנשים אומרים שכך מה שמעניין אותך זה כסף.

אנשים אומרים הרבה דברים. כשאתה מצליח, זה מציק לאנשים. אני לא שודד בנקים, אני מצייר כסף. אני עובד קשה מאוד בשביל זה.

● מה אירע בפגישה בינך לבין „די ולט"?

שש פעמים אמרתי לא מוכן לפשרה, בפעם השביעית הם אמרו לי אם אתה לא מוכן לפשרה, נפעיל נגדך את המיסמך הזה של ממשלת־ישראל. ואז הם שולפים לי ממעטפה מסודרת את המיכתב של אריה נאור. נדהמתי. זה קפץ לי לפני העיניים. הרגשתי שנקלעתי למצב קפקאי ושקרני, כשנאור מוגן במגן המפואר של ממשלת־ישראל, וזה עושה רושם אדיר, בייחוד על הגרמנים של אכסל שפרינגר. שאלו אותי אם אני מודה. אמרתי שהדבר היחיד שאני מודה בו הוא שטילפנתי ל־נאור. הם אמרו לי: אם כך, אנחנו מפעילים את המיכתב נגדך.

● איך הגבת?

כל כך התרגזתי, שהוריתי מייד להוציא צו־מניעה להפסקת הפצתו של אלבום הקריקטורות, וזאת אחרי שכבר הודפסו עשרות אלפי עותקים שלו. הם לא היו מודאגים. מיכתבו של נאור הפך להיות מיכתב־סחיטה נגדי, מיכתב שאמור היה לגרום לי שאתפשר על כסף.

● ואז החלטת לנקום בנאור...

המיכתב הזה היה כל־כך נורא, ביגלל הקומבינציה שלו. פתאום ממשלת־ישראל מתייצבת נגדי. לא בעל המכולת שלי, אלא ממשלת־ישראל.

● מה עשית?

הראיתי את המיכתב לשגריר ישראל בבון, יוחנן מרוז, ונסעתי ארצה. אני רוצה שתביני, הריב שלי הוא לא עם בית־ההוצאה של אכסל שפרינגר. הריב שלי הוא עם העורך הראשי של דר ולט, פיטר בניש... וכאן אני רוצה להגיד לך, שסעיף נוסף עליו אני תובע את דר ולט הוא שבניש פעל ללא ידיעתי ופירסם שאני הולך להיות הקריקטוריסט של בילד צייטונג.

● מדוע פנית דווקא לשמואל תמיר?

אני מכיר אותו מזמן. לא רציתי לקחת מישהו מהמערך, כדי למנוע פוליטיזציה. החלטתי לבקש את תמיר כי הוא נחשב לאיש הליכוד וגם נאור הוא מהליכוד.

תמיר רק שמע את שמו נאור, מבלי לדעת במה המדובר, ואמר שאינו יכול לקבל על עצמו את הקייס, כי נאור עבד אצלו פעם כמזכיר והוא לא יכול לייצג אותי נגדו, כי כמו שהוא התבטא „זה לא יהיה הגיוני". הלכתי לגידעון האוזנר ולשרגא בירן. שרגא יעץ לי להתקשר לתמיר, שיפגיש אותי ואת נאור. הוא אמר שחשוב שנאור יכתוב מיכתב שיבטל את המיכתב הראשון.

פגשתי את תמיר במישרדו, ראה את המיכתב של נאור ואני, מתוך אדיבות, לא אומר את מה שהוא אמר. הוא ביקש ואני הסכמתי שהמיפגש יהיה חסוי, ולמרות שנאור הפר בצורה גסה וברוטאלית את ההבטחה בגליון העולם הזה הקודם, אני כפות בהבטחה שלי לשמואל תמיר. אני רק יכול להגיד, שכל מה שנאור אמר על המיפגש הוא שקר וכזב.

● מתי החלטת לשלוף מהכובע את השפן נגד נאור?

בפגישה נרשם תוכן המיכתב שמר נאור יכתוב על נייר ממשלתי רשמי. נסענו לירושלים במכוניתו של נאור, שכבר היתה מוכרת לי. נכנסנו למישרד ראש־הממשלה. הוא שלח את הפקידה לתקתק, בא אלי בפנים חיוורות ואמר לי: אני מוכרח להכניס משהו לטובת דר ולט. הבחור הזה כבר אז היה משרת האינטרסים של דר ולט וכנראה קיבל הוראה מברלין. אמרתי לא באל"ף רבתי. תבעתי מנאור להתקשר מייד לתמיר. ופה אני לא יכול להגיד מה תמיר אמר. ואז אירעה ההתפוצצות: לפתע נאור אומר לי: „אתה נאיבי, הסיפור שמכרתי לך על קארטר ושמידט היה בדיחה, מתיחה. לו ידעת מאיפה השגתי אותו, היית מתגלגל על הארץ מצחוק."

כששמעתי את זה ישר מפי הסוס, מהמקור שנתן לי סיפור כזה חמישה ימים לפני הבחירות בארצות־הברית ושכמעט גרם לכך שאני אחתום את שמי עליו, חשבתי שזה שיא הזדוגיות. ביחוד שהאיש הוא מזכיר ממשלת־ישראל. הרמתי את קולי והמזכירות שמעו, ואמרתי: „נאור, אני הולך לראש־הממשלה ומשם ליועץ המישפטי," והלכתי ישר לבגין. הוא לא היה גם קדישאי לא היה. פתיר היה. הוצאתי את המיכתב ואמרתי לו: „דן, זה מה שידידך נאור עושה." דן אמר לי: „רענן, אני לא מבין בכלל מה נאור עושה בתוך העניין?"

ואז נכנס נאור לחדר, משך אותי בשרוול ואמר: „רענן, בוא אתן לך מה שאתה רוצה." לקח אותי לחדר ואמר: „אתן לך איזה מיכתב שאתה רוצה, בתנאי שתתן לי תצהיר שאף פעם לא מכרתי לך סודות־מדינה או סודות חסויים ושאף פעם לא תתבע אותי." הסתכלתי עליו. הוא היה חיוור כמו קיר, היה לו טיק בפנים. נדמה היה לי שאני עומד בפני אדם העומד לפני משבר נפשי. ידעתי שאיחרתי את המטוס שלי. אמרתי לו: „אם אתה רוצה משהו ממני, נעשה את זה בנוכחות עורך־דין." במשך שעה וחצי, עד שהגיע שרגא בירן, הסתובבו בפרוזדור ודיברנו. הוא הודה לפני ששיקר שקרים לבנים. כששאלתי אותו מדוע כתב את המיכתב, אמר לי: „הגרמנים אמרו לי שאתה מתכוון לנצל את המיבוק שרציתי לשלוח נגדם. הם אמרו לי שאתה תתבע סכומים אדירים ומילבד זה הזכירו איזה טובות עשה שפרינגר לישראל ו־אמרו שהגיע הזמן שנעזור גם לו ובנקודה הזו אני חושב שהם צודקים."

● זאת אומרת שבמשך הזמן הזה התפייסתם?

אין לי שום קטטה איתו, וזה לא משהו אישי. הוא פשוט זקוק לטיפול. מישהו צריך לעזור לו. הוא לא יכול לתקן את עצמו. הוא אמר לבירן: „אנסה לדבר דרך הכט שידבר עם הגרמנים שיבטלו את המיכתב הראשון." הבנתי שהוא עושה את הכל בשביל לקבל ג'וב בדר ולט.

הגרמנים לקחו את המיכתב הראשון שהוא כתב וביגלל המיכתב הפסיקו לי את העבודה ואת החנאים המיוחדים ש־הקצו לי, כדי שאוכל לעשות את עבודתי לרשת העיתונים שלי.

חזרתי לגרמניה ואז הגיע אליהם מיכתב שני של אריה נאור. הם תופסים בשעררותיהם ואומרים: הסתבכנו!

את מבינה מה קרה? אריה נאור הצליח לסבך במכה אחת את הוצאת שפרינגר, שהרגישה עצמה גיבורה עם מיכתב זה ויצאה למילחמה נגדי. סיבך אותי, כמובן, סיבך את מדינת־ישראל עם הסמל שלה, שמונח בבית־מישפט גרמני בהמבורג. גם את עצמו סיבך עד סוף ימי חייו. חשבתי שמיכתב מס' 2 שמפריך את מס' 1 יספק אותם, ואז אני מקבל מיכתב שאומר: אם אתה תתבע אותנו, אז אריה נאור יבוא מישראל ויעיד נגדך שהמיכתב הראשון היה מדוייק. ואז, ורק אז, עשיתי מעשה. קודם כל הגשתי בקשה רשמית להיפגש עם ראש־הממשלה דרך שגריר ישראל בבון, שהיה בקיא בכל העניין.

● השגריר אמר שלא היתה לו כל מעורבות אישית ושהעביר את בקשתך כשם שהיה מעביר בקשה של כל אזרח ישראלי אחר. מה קרה לבקשתך?

עד היום לא שמעתי מזה דבר, אבל ברוך ברקאי, שהוא רוויזיוניסט וידיד טוב, הביא לי היום את הספר המרד, בחתימת ידו של בגין.

● ביקשת את זה?

לא, לא ביקשתי. מר ברקאי הביא את הספר. הוא נשמה טובה. שאל אותי אם יש מקום למגמות שלום, ואמרתי שביני לבין נאור זו לא מילחמה אישית. נאור איש מסוכן שצריך להוקיע אותו.

נאור הצליח לסבך במכה אחת את הוצאת שפרינגר, אותי, ואת ממשלת ישראל

זוריא וכנין בעמוד הראשון של „די ולט"*

האם ראיון עבור עיתון גרמני?

● החתימה היא מלפני חודש.

סביר שברקאי ביקש מראש־הממשלה לחתום לפני שהעסק התפוצץ. אגב, בגין חתם לזוריא במקום לוריא.

● מי הדליף את הסקופ?

ב־9 במארס התקשר אלי לפלורידה צבי לידר, נציג הטלוויזיה בגרמניה, ואמר לי ששימעון שיפר שהוא סקופיסט ידוע ועלה על העסק של נאור ומדווח לו ששירותי־הביטחון עלו על נאור. קודם לכן לא שמעתי מעולם על שיפר ופגשתי אותו לראשונה במסיבת־העיתונאים שערכתי, כשבא והציג את עצמו.

● אתה מתכוון שצבי לידר ידע על הסיפור לפני הפיצוץ ברדיו?

צבי לידר ידע על הסיפור תוך הבטחה מפורשת שלא יפרסם מילה. הוא היה ג'נטלמן והתייעצתי איתו כל הזמן. זהו סיפור מורכב. יש בו אינטרסים לאומיים ומוסריים.

● אולי לידר הדליף לשיפר?

לא. לידר אמר לי שלשיפר יש רק חלק מהסיפור, ושהוא ראה מיסמך ובתוכניתו לפוצץ את העסק. אמרתי ששיפר יעשה מה שהוא רוצה אבל בלעדי. אני אדבר קודם כל עם היועץ המישפטי. לידר אמר לי שידוע לו כי נאור עומד לקבל תפקיד חשוב מאוד תוך יומיים־שלושה. אמרתי לו: אם כך, אני משחרר אותך מהבטחתך. אז הסקופ היה בחלקו של שיפר ובחלקו של לידר.

● מדוע לא פירסמת את החדיפה של נאור בעניין קרטר ו־שמידט?

בתשע בבוקר, ב־31 באוקטובר 1980, יום אחרי שקיבלתי את הידיעה מנאור, זימנתי מייד את ארבעת העורכים הראשיים, כי פיטר בניש נעדר באותו יום, ואמרתי: „יש לי פה סקופ בינלאומי ממדרגה ראשונה, חשוב מאין כמוהו, וזה סקופ שנכתב בכתב־ידו של בעל תפקיד בכיר ביותר בממשלה זרה. זו ידיעה כל כך מהממת ומלאת אמוציות, שלמרות זה היה ללא ספק מרע את יחסי ישראל ארצות־הברית.

● ויתרת על הידיעה בקלות?

לא. טלפנתי לנאור לירושלים והדגשתי: אתה תצטרך לתת לי עוד מקורות שלך לגיבוי, כדי לפרסם את זה. זה מסוכן, זה עשוי להוריד את קארטר. נאור, אמרתי לו, לך תבדוק עוד מקור, שאוכל להצביע גם עליו. אמר לי אר־קי, אלך להסתכל בתיקים. הוא מצלצל אלי למחרת בשבת ואומר לי: המקור הוא לא אי־איי, אבל זה הגיע דרך השגרירות בגרמניה. אז החלטתי לא לפרסם.

● לא ידעת שהידיעה פורסמה כבר עיידי משה זיק מ„מעריב"?

זה נודע לי רק אחרי שהעסק התפוצץ. דיברתי על זה עם זיק. שאלתי אותו מי הדליף לך, נאור? הוא אמר לא חד־משמעי.

● למה שכאתי וכאן אמרו לי עיתונאים קולגות „הוא כריזונה, תזהרי ממנו, הוא ינסה לעבוד עלייך". למה יש לך תדמית כזו?

לא יודע, באמת לא יודע. הוצגתי כהרבה יותר עשיר ממה שאני באמת. אני לא טוען שאני זקוק לליישכת הסעד, אבל כל הסיפורים שאני שווה עשרה מיליון דולר מילבד הבית, מוגזמים.

● פורסם שאתה מרוויח חצי מיליון דולר נטו לשנה.

חצי מיליון זה לא אחרי הורדת המיסים. אבל נכון, ההכנסה היא טובה.

● אתה אזרח אמריקאי?

ואזרח ישראלי...

● אולי דרכת על גוויות בדרך של ההצלחה?

תראי לי גוויה, הביאס קורפוס. תראי לי מישהו שזרקתי מהגיב. האם, למשל, השתמטתי בחזית או שלחתי חיילים לפני? אני הייתי החייל הישראלי הראשון שנסע כל הדרך לשכם.

● אולי אנשים מתרגזים מפני שחבן שיק הלך לווסט פוינט תחת שיתגייס לצה"ל?

זהו הבן שלי, שהוא בחור נהדר ובתוקף הנסיבות גדל בארצות־הברית מגיל חמש. אני לא מכוון את חייו. זכותו להחליט את החלטותיו ואני, אחרי שהחליט, קיבלתי. הוא קודם כל בן שלי. אחרי שניסיתי להניא אותו, ולא הצלחתי, אני נותן לו גיבוי מלא. כעת הוא קדט בווסט פוינט, אקדמיית עילית של הצבא האמריקאי. הוא מרגיש אמריקאי לכל דבר, אבל מעריץ את צה"ל. שלחתי אותו כל שנה לנוח אייתן, לקצה"ל, איש היחידה 101. הוא אמנם מאוד אוהב את הארץ ומדגיש שהוא דור שביעי.

תמר לוריא: הוא נמצא בווסט פוינט בסך הכל חצי שנה. לרענן לא פירגנו עוד ממקודם. לא יתכן שבגלל הבן נוטרים לו טינה.

● אתה יודע שאם הילדים שלך לא משרתים בצבא הם לא יכולים לבקר בארץ?

בגלל ברק ובגלל דפנה, שהיא בת 15, יצרתי פה מגעים בתיקווה ליצור בסיס מוצק בשבילם, שיהיה להם בית, שיהיה להם לאן לחזור אם ישרתו בצבא. דפנה משגעת על הארץ וגורמת לי הרבה נחת.

● עם איזה עיתון יצרת קשר?

עם מעריב והארץ, אבל סביר להניח שאעבוד במעריב. אני מרגיש שם בבית, באופן טבעי.

---

* הכותרת הראשית: לוריא דיבר עם ראש־הממשלה בגין: רגן מבין את עמדת של ישראל למען ארצות־הברית".

טלוויזיה בתחפושת

הזוג המלכותי

מישפחת לפיד. טומי ואשתו עייפים, אחרי שעה ארוכה של ריקודים, וצפו בהמונים שאיכלסו

המנכ"ל חילק קפה והכתב שתה ושתה עד שנגרר החוצה על־ידי אשתו

כאשר פלש ההמון הרב אל המחסן, נעלם כל הכיבוד והיה כלא היה. „אפילו פרור לא השאירו," התלונן יגאל לוסין, במאי הסידרה עמוד האש, שהגיע באיחור של כמה דקות. למאחרים לא נותר אלא להס־תפק במשקה החריף שחולק בשפע — ולהשתכר. מאוחר יותר נראה לוסין מס־תובב בין הצוהלים כשצלחת ריקה בידו. „אמרו לי לתפוס צלחת ולשמור עליה," הסביר לוסין, „מכיוון שאחר־כך יחלקו קבב. אומרים שקנו בשר בחצי מיליון לירות, אז אם הפסדתי את השולחן הרא־שון אולי אצליח לצוד משהו מהבשר."

דן בירון, בעלה גבה־הקומה של שרי רז, ניגן באקורדיון והתאמץ לעורר את החוגגים.

את יוסף לפיד, מנהל רשות־השידור, לא היה צריך להרקיד. הוא קיפץ ורקד את מחסן התפאורות. המנהל ואשתו התאמצו לשמש דוגמה, התחפשו ורקדו נון־סטופ. טומי אף היה כוכב הסרט שהוקרן במסיבה. מצלמה נסתרת עקבה אחריו כשהוא מוכר במיזנון כריכים.

„אף אחד לא מתעסק היום עם פילגש," הכריזה זיוה אוריין, מפיקת מישדרי־שירות בטלוויזיה. „כל אחד הביא את האשה או את הבעל ל־מסיבה ועושים ערב שמח בלי בגידות."

המסיבה של אנשי הטלוויזיה נערכה באחד המרתפים של הבניין, שבו מאחס־נים בדרך כלל את התפאורות. במחסן ה־מאובק הצטופפו הפקידות, המנהלים, ה־מזכירות והשדרנים. „אף פעם לא חשב־תי שמיספר עובדי הטלוויזיה הוא כל כך עצום." פלט אביטל מוסינזון עם כניסתו למחסן. אחרי שבחן את הקהל, וראה ש־הכוכבים לא נוכחים, נטל לידיו בקבוק יודקה ונדר לסיימו בכוחות עצמו.

„השקיעו כאן המון כסף," לחשה פקי־דה באוזני חברתה והצביעה על שולחן האוכל העמוס לעייפה, ומסודר בפאר רב. במלוא המרץ, כל העת, בחברת אשתו.

אחרי שעה ארוכה של הרקדה וזלי־לה הוקרן על מסך טלוויזיה ענקי, ש־מוקדם במרכז המחסן, סרט שצולם במצ־למה נסתרת בצוהרי אותו היום. הסרט שימש ההפתעה המוצלחת של המסיבה, הצליח לעורר תגובות צחוק גם אצל ה־עייפים. במהלכו רואים את טומי לפיד כשהוא עומד מאחרי הדלפק, במזנון. בניין

רעב יגאל לוסין וצלחת ריקה בידו מצפה לרגע חלוקת האוכל.
בתמונה התחתונה: הכתב אליעזר יערי.

מישפחת הכמרים

אריה אורגד הופיע בחברת אשתו, כשהם מחופשים ל־כמרים. הם מיהרו להסתלק כשנוכחו לדעת שרוב הכוכבים אינם.

המבוקש

רם לוי, לבוש בג'לבייה, הגיע אל המסיבה באיחור. עם בואו הקיפו אותו נשים רבות והוא נגרר אל רחבת הריקודים שם גילה מרץ רב.

הצדקנית

זיוה אוריין היפהפיה הסביר לאורחים שזו בעצם מסיבה מישפחתית. „כולם הביאו את בני הזוג החוקיים ולא בוגדים," אמרה, לקול צחוק החוגגים.

החמים

יורם קימור, כתב **כול־בוטק**, התחפש לאיש תמים והסתובב כשמשקה חריף בידיו. למטה: אדיר זיק, מחופש לבוקר.

משהו לא ברור

כך הגדיר יאיר שטרן את תחפושתו, שכללה פאה בלונדית וכובע. בהגרלה שנערכה במסיבה זכה יאיר בארגז בירה.

הטלוויזיה, ומחלק סנדוויצ'ים וקפה לעובדים. העובדים שקנו סנדוויצ'ים מידי מנהל הרשות עוררו הדי צחוק בקרב החוגגים. אחת הפקידות שצולמה נטשה את אולם המסיבה מבויישת וכעוסה.

עם תום ההקרנה שבו כולם למקומותיהם. בקבוצה גדולה שהתיישבה סביב שולחן עגול בלטו ויקטור נחמיאס, אשתו הקצינה אילנה ובני מישפחתם. שולחנם זכה בכינוי „השולחן המצרי". לאחר שסבעו ושתו לשוכרה נטשו את המסיבה.

רוב החוגגים היו פקידים ומזכירות שגררו למסיבה את בנך מישפחותיהם ואת שכניהם. הללו באו לצפות בכוכבים מקרוב, אך נכונה להם אכזבה. הכוכבים לא טרחו כלל להגיע ואיש מהם לא התחכך בהמון. רובם היו עסוקים בחלטורות או שהלכו למסיבות אחרות. והיו ששוטט העדיפו להישאר בבית עם האישה והילדים — ולראות טלוויזיה. **נורית מאנה**

מגן עצמי

משה גרטל, כתב הספורט של הטלוויזיה, לבש בגדים צבעוניים וקשר לבוש־מגן על מותניו. „אני מגן על גופי," העיד על עצמו הכתב. **בתמונה מימין:** רקדנית הבטן שמאחר יותר התגלתה כאמריקאית.

דויד שווייצר (מימין) זועק: לפתוח את כל הרשימות ולתת לשחקנים תשלום הוגן בעד ההצגה!

למי מגיע הכסף?

"עובדה שנציגי האגודות דנים שוב בחוק הקפאת השחקנים, מוכיחה שהיתה זו טעות גדולה להמציא אותו," מצהיר דויד שוויצר, מאמן הפועל תל־אביב.

ישראל היא המדינה הראשונה בעולם אשר שללה משחקן הכדורגל לבחור לעצמו קבוצה שבה ישחק. לנוכח המחירים המאמירים בשוק רכישת שחקנים, הח־ליטו העסקנים באגודות, שהתרופה הנכונה היא לסגור את הקבוצות, ולקבוע לכל שחקן מהו המחיר שהאגודה מסוגלת לשלם לו. "הגיע הזמן," אומר שוויצר, "שינהלו את הקבוצות רק אנשים אשר יביגו, שלמען קידום הספורט יש לפתוח את הרשימות ולהבין את השחקן."

איך ישפיע החוק על הצגת הכדורגל, שתוגש בעונה הבאה על כר־הדשא הירוק?

● הפועל תל־אביב

יעקוב בוזגלו (25) נקנה לפני שתי עונות בסכום של 700 אלף לירות, שנחשב אז כמחיר יקר מאוד בשוק השחקנים. הוא לא פיצה את האגודה על המחיר ששולם עבורו. בתחילת העונה סבל מפציעות גופניות, ואת מקומו תפסו שני שחקנים צעירים. היום אין לו עוד מקום בנבחרת, והוא יושב על הספסל. אילו יכול היה לעבור לקבוצה אחרת, הוא היה חוזר למצות את כישוריו, ולהרוויח סכום כסף נכבד.

זיתוני יעקוב (30) נחשב בעונה הקודמת לשחקן מוכשר עם ניסיון. היום הוא מאבד את מקומו בנבחרת, ונמנעת ממנו האפשרות לצאת לקבוצה, שבה יוכל לשחק ולהרוויח סכום כסף גבוה יותר, לקראת סיום הקאריירה שלו כשחקן כדורגל.

● הפועל ראשון־לציון

קבוצה עם שחקנים צעירים, שאינם מבוקשים בשוק.

● שימשון

גידעון דמתי הוא השחקן המבוקש ביותר. יש אגודות המוכנות לקנות אותו ב־10 מיליון לירות. באגודתו לא מוכנים לוותר עליו, אולם יתכן שהסכום יגרום למנהלי־האגודה לשקול את ההצעה המפתה שוב. גידעון דמתי נחשב לשחקן המביא קהל רב למיגרש, ובכל אגודה היו מוכנים לתת לו תשלום גבוה יותר מהסכום שיכולה אגודה כשימשון, שקופתה דלה, לשלם לו.

בלאיש יצחק, השוער בקבוצת שימשון, נחשב לאחד השוערים המצטיינים בליגה. קבוצות רבות הציעו לו לעבור אליהן, בעוד שהוא חייב להמשיך לשחק בשימ־שון, עם מיטען של הפרות־משמעת וסיכסוך, המתמשך לאורך כל העונה, כי שימשון לא מסוגלת לשלם לו סכום כסף הוגן עבור כישוריו.

● מכבי תל־אביב

דני נוימן הנערץ, שפרח בבית"ר ירושלים, לא הצליח להתאקלם במכבי תל־אביב. לאגודת מכבי הוא לא תרם, למרות הציפיות הגדולות שהיו לאגודה ממנו. ההקפאה לא איפשרה לו לחזור לשחק בבית"ר ירושלים, לצד בן זוגו, אורי מלמיאן, ולזכות שוב באהדה כבעבר. ואילו מכבי תל־אביב לא יכולה לרכוש שחקני־חיזוק, אשר יחזירו אליה את האוהדים הרבים, שהם מקור ההכנסה לקופתה, והיא עשויה לשקוע ולהפוך לקבוצה אפורה.

● מכבי יפו

אגודה הנהנית מחוק־ההקפאה, אשר מונע מאגודות אחרות לגזול ממנה שחקנים. הרבה קבוצות מוכנות לשלם עבור מוצי ליאון, הבלם המצטיין של מכבי יפו, כל סכום שיידרש.

● הפועל רמת־גן

ההקפאה איפשרה לקבוצה להמשיך ולהחזיק בשחקן

מאמן זלצר וכדורגלן נוימן
נתן שם ולא מישחק

ההקפאה להישאר בקבוצה, ונמנעה מהם האפשרות לצאת לקבוצות שבהן היו יכולים לתרום.

● מכבי רמת־עמידר

נהנית מההקפאה, מכיוון שקבוצות אחרות אינן יכו־לות להתחזק, והיא מצליחה להישרד בליגה הלאומית.

● הפועל חיפה

שלום שורץ, אלי מיאלי ונחום תאשמע נרכשו כשחקני־חיזוק בעונה החולפת. כל אחד מהם היה כוכב בקבוצתו הקודמת, ואילו העונה הם לא רוו־נחת מהאגודה הסוב־לת מניהול כושל. כל אחד מהם חיכה לסיום העונה, כדי לצאת מהקבוצה. בזכות ההקפאה תוכל הפועל חיפה ליהנות עונה נוספת משירותם של שחקני־חיזוק מוכשרים אלה.

● הפועל יהוד

קבוצה ללא־יומרות, שנהנית ממצבה הנוכחי במרכז הטבלה, וקיומו של חוק־ההקפאה מונע את דירבון ה־שחקנים.

● הפועל פתח־תקווה

ויקטור נימני, עמוס ברטר ומשה זיתון הם שחקנים מוכשרים, שקבוצות אחרות לוטשות אליהם עיניים. ההקפאה בקבוצתם מאלצת אותם להמשיך לדרוך במקום מבחינה מיקצועית.

● מכבי פתח־תקווה

מעדיפה מצב של הקפאה, כדי שלא יגזלו ממנה שחקנים מוכשרים, שקבוצות אחרות היו מוכנות לרכוש.

● הפועל כפר־סבא

כנ"ל.

● הפועל ירושלים

ביטול ההקפאה יציל את הקבוצה שרכשה בעונה הקודמת צמד שחקנים, שלום אביטן ויהושע פיגנבאום, הנחשבים כמוכשרים וכבעלי ניסיון בכדורגל הישראלי. מהרגע שדרכה כף־רגלם בקבוצה הירושלמית לא פסקו הסיכסוכים ביניהם, שהעכירו את האווירה בקבוצה כולה. נוצר מצב שבו האגודה שילמה להם משכורת, מבלי להפיק מהם תרומה.

"הריצה אחרי כוכב, שימשוך קהל למיגרשים, תעלה את מחירו בשוק," מצהיר דויד שוויצר, "אם אגודה לא מסוגלת לשלם לו עבור ההצגה שהוא מגיש, היא חייבת לרדת מהמפה. הזכות של השחקן היא לעבור מקבוצה לקבוצה, עד שיימצא את המקום המתאים לו. רק כך נעלה את הרמה המיקצועית בכדורגל."

אם התאחדות לכדורגל אינה מסוגלת להסיר את החוק, משמע, שהאינטרס הכספי של האגודות חזק יותר מטובת שחקן ספורט הכדורגל בארץ.

כדורגלנים דמתי ובן־טובים
שווים הרבה כסף

אשר שורצבוים, שהושאל מהפועל תל־אביב. שחקני־רכש נוספים, כעודד שולר ודויד לגזיאל, נאלצו עם

● כפר־סבא

קבוצה שכיכבה בראש הטבלה בעונה הקודמת, וש־זקוקה לשחקני חיזוק חדשים, שיחזירו לה את תיפארת העבר. הקפאת ההעברות של שחקנים מאיימת על האפ־שרות שלה להשביע את אהדיה המאוכזבים, שהם המקור לרווחים כספיים. בעונה הקודמת היא רכשה את השחקן ויקטור בוני, אשר בלחץ האוהדים, הרואים בו נטע זר בנתניה, נשאר לשבת על הספסל. האם הוא יאלץ להישאר בקבוצה שלא רוצה בו?

● בני־יהודה

אגודה שקופתה מאפשרת לה לרכוש כוכבים, שימשכו עוד קהל למישחקיה. בעוד שההקפאה גרמה לדויד סולמי, מזכיר האגודה והאיש החזק בקבוצה, להכתיב לשחקן שלמה קירט, המסוכסך איתו, את התנאים הכספיים שבהם ישחק. כל קבוצה היתה מציעה לקירט סכום העולה על מיליון לירות, כדי שיעבור לשחק בה.

שחקן כמו אהוד בן טובים, שאוהדי בני־יהודה לא מוכנים לוותר עליו, היה יכול לדרוש מאגודתו סכום העולה על שני מיליון לירות. אולם חוק ההקפאה אילץ אותו לקבל רבע מהסכום שמכתיבה לו קבוצתו.

● הפועל באר־שבע

לבאר־שבע יש אוהדים רבים, החולמים על כתר ה־אליפות. פתיחת הרשימות תאפשר לה לרכוש שחקני־חיזוק, שיוכלו לעלות אותה בעונה הבאה לראש הטבלה.

כדורסל

כמה הם עולים

אחת השאלות המעסיקות את עיתוני־הספורט היא שאלת משכורתם של השחקנים. לכן ממהר כל כתב־ספורט לפרסם כל פירור של ידיעה על משכורת שנודעת לו, בדרך זו או אחרת.

אבן מרסר, שחקנה הכושי של קבוצת הכדורסל של הפועל תל־אביב, מקבל מהאגודה סכום של 2.5 מיליון ל"י לעונה. **ג'ון ויליס**, שחקן אחר של הפועל, מקבל סכום גדול יותר. שכרו של ויליס הוא כדי השתתפות באימוני הקבוצה ובמישחקיה, הצליח לסיים ספר הדן בכדורסל בעידן המחשב. בסיפרו מסביר בוטרייט כיצד ניתן להשתמש במחשבים כדי להגביר את היכולת של השחקנים באופן אישי וכחלק מהקבוצה. ישראל אינה מהווה שוק טוב לספר זה, וג'מבו נושא את עיניו למוציאים־לאור בארצות־הברית ולקבוצות המיקצועניות שספר זה יכול להיות להם לעזר.

פרשת עזיבתו של בוטרייט, כפי שהיא נראית למקורבים לקבוצה, עומדת גם בסימן מחאה על־כך שהשחקן המצטיין לא קיבל די אשראי מהמאמן **רודי דאמיקו**. אילו היה ג'מבו עולה בהמישייה הראשונה, אומרים אנשים אלה, יתכן שהיה דוחה את יציאתו.

קל"ן וברודי יאמנו את מכבי

רודי דאמיקו, מאמן קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב, לא ימשיך בתפקידו גם אם מכבי תל־אביב תנצח בשטרסבורג. **ריק קליין**, מאמנה הקודם של הקבוצה, יחזור אליה. ההפתעה הגדולה תהיה באיש אשר ישמש כעוזרו של רלף. יהיה זה שחקן־העבר המהולל של מכבי תל־אביב, **טי ברודי**, שיחליף את **צביקה שרף**.

למרות הצלחותיה של הקבוצה עד כה, יש ביקורת חריפה על שיטתו של דאמיקו, וזוהי, כנראה, גם הסיבה לאי־הארכת החוזה איתו. שיטה זו — שגם ניצחון בגקודה אחת הוא ניצחון — אינה מקנה לו מעריצים בקרב אותם הסבורים שעיקר כוחה של הקבוצה היא הרוח שפיעמה בה, שסחפה אותה לניצחונות חשובים. המישחק המבוקר זר לשחקני הקבוצה, וקיים חשש שלטווח ארוך יהיה בעוכריה.

הנהלת מכבי ממלאה פיה מים בקשר לביקורתה כלפי דאמיקו. „יש לי ביקורת על שיטתו," אמר אחד מחברי ההנהלה, „אולם כל עוד הוא חלק ממכבי, אין אני מוכן לדבר על זה עם העיתונות."

כדורגל

איצטדיון במקום בנק

קבוצת הכדורגל של מכבי תל־אביב מחפשת תורמים שיסכימו לתת את שמם לאיצטדיון, אשר יוקם על־ידי האגודה בשטח שניתן להם על־ידי ראש העיר, **שלמה** („צ'יצ") **להט**. השטח נמצא ליד מרכז־הספורט והמלון של **הקאונטרי קלאב**.

אחד המועמדים הרציניים הוא **בוב הכט** מטכסאס, שהוא אחד מראשי המגבית היהודית בארצות־הברית. הכט ניסה בזמנו לקנות את בנק הספנות, אך המיליונר **שאול אייזנברג** הצליח לחטוף את העיסקה מידיו, למרות שהצעתו של הכט היתה גבוהה יותר.

בזמנו הודיע המיליונר הטכסאסי על משיכת ידו מעסקים בישראל, אך אין מניעה בכך שיקבל את הצעת מכבי תל־אביב לממן את בניית האיצטדיון ולקרוא לו בשמו.

אוהד שרוף בתחנה

רבים מאזיני גלי צה"ל תמהו אם הפכה התחנה נושאת־הדגל של קבוצת הכדורגל של הפועל תל־אביב, בתוכנית־הבוקר שלו הילל ושיבח **אלי ישראלי** את הקבוצה, שניצחה במשחק־הגביע בשבת את אלופת אשתקד, מכבי נתניה. אלי ישראלי השמיע את הימנון הקבוצה: „הנה הם באים הם־שדים האדומים", בביצוע **יגאל בשן**, גם הוא אוהד שרוף של קבוצה זו, ודיבר בשיבחו של **משה סיני**, שהבקיע פעמיים את רשת נתניה.

אין זו הפעם הראשונה שאלי ישראלי משתמש בתוכניתו לקידום הפועל תל־אביב. מפקדי התחנה זוכרים היטב את הטלפונים שהתקבלו מאוהדים נזעמים של מכבי תל־אביב, כשזו נוצחה על־ידי הפועל.

פרשה זו, שמאזינים רבים התמרמרו עליה, לא עירערה את ביטחונו של ישראלי, שממשיך בעיקביות מעוררת־הערצה לעודד את הקבוצה שלו.

יציעים ריקים, קופה מלאה

הצופים הרבים שבאו לאיצטדיון בלומפילד בשבת כדי לחזות במישחק המסקרן על הגביע בין קבוצת הכדורגל של הפועל תל־אביב ובין מכבי נתניה, התפלאו לראות שהיציעים שמאחרי השערים ריקים. אגודת הספורט, שאירחה במישחק חשוב זה את הנתנייתים, לא הוציאה למכירת כרטיסים ליציעים אלה, שכן מחירי הכרטיסים הם רק 200 לירות לכרטיס. כך גדלה הכנסתה של האגודה במישחק זה פי כמה, שכן הצופים הרבים, שהגיעו לאיצטדיון גם כדי לצפות במישחק־גביע נוסף בין שימשון תל־אביב ומכבי יפו, נאלצו לקנות כרטיסים יקרים. האגודה תסכימה למכור כרטיסים מוזלים לחיילים אך ורק בשער 9, אולם יתר הצופים, ובתם אותם דים מושבעים של האלופה, נאלצו לשלם סכום מלא של 450 עד 600 לירות.

היתה זו גם הפעם הראשונה שלא נמכרו כרטיסי־ילדים, שמחירם גם הוא 200 לירות. הילדים שבאו למישחק שילמו גם הם סכום מלא.

אחד הסודות השמורים ביותר במדינה. שאלת משכורתם של השחקנים היא, משום מה, עניין סודי גם במכבי תל־אביב. „כל שחקן אצלנו מקבל משכורת אחרת," אומר אחד מחברי ההנהלה, „איננו רוצים שאנשים ירגישו עצמם מופלים לרעה. לכן אין שחקן אחד יודע את משכורתו של האחר, ואין לו שום סיבה לבקש יותר ממה שהוא מקבל."

סכנה לאיצטדיון

מזה זמן רב פועל איצטדיון הכדורסל של הפועל תל־אביב, ברחוב אוסישקין בצפון העיר, ליד הנמל הישן, ללא רשיון־הפעלה. ראש עיריית תל־אביב, שלמה („צ'יצ") להט, הוציא צו לסגירת המקום. הצו היה צריך להיכנס לתוקף ב־1 במארס. אולם מועצת־העיר התערבה, ו**יהושע כצמן**, מנכ"ל מת"ס — מיפעלי־תרבות־וספורט של עיריית תל־אביב — נחלץ לעזרת מרכז הפועל ודחה את הצו הסינהלי.

בינתיים ניתנה ארכה לאגודה להשיג את הרישיון הנכסף.

מדוע עוזב ג'מבו?

קפטן קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב, **ג'ים** („ג'מבו") **בוטרייט**, שקיבל אזרחות ישראלית לפני חמש שנים, לא גוייס, עד כה, לצה"ל.

השחקן, שהיה נדרש כל־כך במישחקי הקבוצה הצליח, בעזרת עסקני מכבי תל־אביב, לדחות את גיוסו. רבים מאמינים שהוא עוזב את הארץ בגלל חששו מפני הגיוס.

הקלע המצטיין הוא גם אדם יוצר. תוך

השיער של מיזרחי

יו"ר מיזרחי
יש מיספרה

אוהדי קבוצת הכדורסל של מכבי תל־אביב והצופים העוקבים אחרי מישחקי הקבוצה בטלוויזיה רגילים לראות את יושב־ראש מחלקת הכדורסל שלה, עורך־הדין שימעון מיזרחי, מסורק למשעי, כשכל שערה סדורה במקומה כאילו יצא זה עתה ממספרה. אין אנשים אלה יודעים שמיזרחי באמת יצא מהמספרה זמן מועט לפני המישחק, וזו הסיבה לכך שבכל אירוע של מכבי נראה היושב־ראש של האגודה מסודר כל־כך.

מיזרחי מקיים מסורת של שנים: לבקר במספרה בצפון תל־אביב. אלי, ספרו האישי של מיזרחי, יודע לומר שאם מיזרחי לא יגיע למספרה לפני אחד המישחקים החשובים, יביא הדבר מזל רע לקבוצה, והמישחק יתחיל ב„רגל שמאל". אולם מילבד היות הביקור אצל הספר כעין קמע למיזרחי, הרי עניין התיסרוקת ממש מעסיק אותו. אלי מספר שבביקורו האחרון של מיזרחי באנגליה ניסה לעשות „פן" (ייבוש השיער תוך כדי יישורו) לפני אחד המישחקים, אך הספר לא ידע להגיע לרמה שמיזרחי התרגל אליה. אולם לא איש כמיזרחי יתעצל. נותר לו זמן עד לתחילת המישחק. לכן ניסה מזלו אצל ספר נוסף, אך גם זה נכשל.

כשחזר מיזרחי לארץ, גמלה בליבו החלטה לקחת עימו למישחקי־החוץ את ספרו האישי. אולם החלטה זו נשארה בגדר רעיון בלבד. לפני נסיעתו לשטרסבורג, ביום הראשון, ביקר מיזרחי אצל אלי, וזה טיפל בשערותיו זמן רב למדי.

„אני עושה לו פן עד לשרשי השערות," אמר אלי, „שיהיה לו למזל לגמר בשטרסבורג."

הרצל שפיר נדפק שוב

אוהד שפיר
אין כרטיס

עוד לפני שהחל מישחק־הגמר בשטרסבורג הסתמנה מגמה של נהירה המונית לצרפת, כדי לקחת חלק בחוייה. אלפי ישראלים מאושרים, שהצליחו למצוא כרטיסים, הציפו כבר את העיר, וכמותם איטלקים מבולוניה, עירה של הפינאליסטית השניה, סינסינאטי.

אכזבה גדולה נפלה בחלקם של כל מי שקנו כרטיסים במישרד הדרן. הדרן גבה 88 פרנקים צרפתיים, שהם כ־1584 לירות. אולם הזהיר את הקונים שקיים סיכוי לכך שהכרטיסים שנמכרו לא יגיעו למישרד. המישרד הבטיח להחזיר במיקרה זה את הכסף.

רבים ששילמו סכום זה בתיקווה לקבל כרטיסים, התאכזבו לשמוע שלא יוכלו לקבל אף לא כרטיס אחד, וכספם אכן הוחזר להם. היו שעל סמך התשלום נסעו כבר לאירופה לטיפול בעיסקיהם, מתוך ביטחון שהכרטיסים אמנם יגיעו. אנשים אלה יגיעו במילא לשטרסבורג, בנסיון למצוא כרטיס, ויש לשער שיצטרכו לשלם סכום מפולפל לספסרים שהצליחו לשים ידם על חלק מהכרטיסים.

אחד הנוסעים לשטרסבורג הוא מפכ"ל המישטרה לשעבר, הרצל שפיר, שגם הוא לא הצליח להשיג כרטיס, והמקווה למצוא כרטיס במקום.

בארץ כבר מהמרים מי תהיה המנצחת. המהמרים הקבועים של קפה אכסודוס הימרו על סכומים בני חמש ספרות, כאשר רובם מעניקים את הניצחון למכבי תל־אביב. ביום הששי הקרוב יהיו בבית־הקפה כמה פנים עצובות נרכנות על כיסים ריקים.

אוהד ישראלי
יש פידסומת

רחל מרחלת על כל העולם

האמת על כלבוטק

אם יש מישהו במדינה הזאת שאיכפת לו מאוד הרי הוא **רפי גינת**, עורך ה־תוכנית כלבוטק בטלוויזיה, שמחטט וחופר כדי לחשוף עוולות שנעשו לאזרח הקטן, ובזריזות רבה מחפש להן פיתרונות. הדינמיות של הבחור השחרחר הזה, בן ה־32, ממש ראויה לציון.

אך מה שלא מתפרסם על המסך־הקטן הם בעצם חייו הפרטיים של הבחור, שרק אולי המקורבים לו ידעו, לפני שנה, שנפרד מהחוקית שלו ועזב את הבית. רק לפני תקופה קצרה נפרדו בגט פיטורין. אך לא על כך באתי לספר לכם, או בעצם אפילו לא הספקתי, כי אם חשבתי לתת לרגשות להצטנן קצת. רפי הפתיע שוב, ומה שאני באה לבשר, בעצם, זה על נישואיו הקרובים לבחירת־ליבו, **נאוה קוטאי**, בת ה־27.

מי שיתבונן היטב ברפי, יבחין כי הפחית ממישקלו הרבה קילוגרמים, והוא מתאמץ להיות חתיך. הכל קורה בגלל העלמה האקזוטית, שצמודה אליו כבר חמישה חודשים.

ההיכרות בין השניים נעוצה הרחק בהיסטוריה, כשרפי עוד היה רווק ויצא עם נחמדה שהיא בת־דורה של נאוה. לנאוה, העובדת במישרד רואה־חשבון, בהכנת משכורות, נכנס ג'וק בראש לעשות הסבה מיקצועית. לאחר התייעצות מיש־פחתית קצרה היא הופנתה לרפי על־ידי הבת־דודה, שעדיין שומרת עימו על קשר, כדי שיסדר לה איזה ג'וב מעניין ב־טלוויזיה.

רפי גינת
הפקה מזהירה

אני יכולה כבר לספר לכם שבעניניי העבודה לא יצא כלום, ונאוה נשארה עם המשכורות, אבל בלב התרחשו הרבה שינויים. רפי נפל בשבי, ובעוד כחודש ימים, לעיני מאות משתתפים, יענוד טבעת לאצבעה של נאוה, ויציג אותה לפני כל חבריו המפורסמים כאשתו החוקית השניה.

בקשה אישית מהפושעים

הדמויות מאחרי המיקרופון ברשות־השידור, שקולותיהם בוקעים מן המקלט הקטן, אינן מוכרות לכל אזרחי המדינה

מייק הזהר (עם בתו)
שוטרים וגנבים

כמו אלה המופיעים על מסך־הטלוויזיה, אך **מייק הוזר** בוודאי מצליל היטב לכל המשכימים לקום. כל בוקר הוא מדווח על הפלילים והפשיעה בלילה החולף.

כתב הרדיו לענייני מישטרה הוא בן 45 ואב לשלושה ילדים: **טלי** (20), **גידי** (15) ו**רועי** (9). כבר שבע שנים מתמודד מייק לבדו בגידול וחינוך צאצאיו, מאחר שהתאלמן, אך נראה כי השנים הקשות חלפו והיום אני אשת־בשורה — **רותי בודקובסקי** השלימה מחדש את התא המישפחתי והפכה גברת הולר.

לא באקראי פגש מייק ברותי, וגם לא אתמול. השניים מנהלים רומן שקט כבר ארבע שנים, לאחר שידיד טוב של מייק העביר לו מיספר טלפון אחד עם המלצה חמה.

למען האמת העניין לא היה כל־כך פשוט, רותי, שהיא לבורנטית וטיפוס רציני כזה, לא הסתדרה כל־כך עם גישתו הקלילה של מייק לחיים, ובחצי השנה הראשונה דחתה אותו בלך ושוב. אך מייק התגלה כעקשן לא קטן, ולא פסק מחיזוריו עד שהגברת הוכנעה. כשהגיעה לפני תקופה קצרה עם הפולקסוואגן המצוחצחת שלה לאולפן, הבינו חבריו שהעניינים מתחממים.

לפני חודש שלח מייק שניים מחבריו באולפן, **גדעון רותם** ו**בני רום**, לשמש לו עדים ברבנות. השניים קפצו מעורם מרוב אושר, נדחקו למכונית ודהרו לרב־נות בתל־אביב, לממש את הכבוד שנפל בחלקם. אך כשממהרים מפספסים לפעמים, ולאחר המתנה במקום הסתבר כי הבנאדם שייך לאיזור השיפוט של רמת־גן. אז נכנסים שוב למכונית, ואפילו שהפרצוף כבר קצת חמוץ וייגע, מכניסים למהלך ויוצאים לדרך.

החתונה שהתקיימה בבית־סוקולוב בתל־אביב היתה הכי מוזרה שראיתי בחיים שלי. הפושעים ישבו עם המפקדים הכי גבוהים של המישטרה — הפעם בלי מעצרים.

חתונת הבורקס

אני לא יודעת אם השם **איציק אל־קומברי** מפעיל להרבה מכם פעמונים בראש, או שולף דמות מהארכיון של המוח הקטן, אבל סמי בורקס כבר מצלצל אחרת, ומעביר גרויים למיצי־הקיבה.

איציק וסמי הם אחד ובקרוב יהיו שניים.

כבר היה מי שאמר „טובים השניים מן האחד", כך שטבעת הנישואין על אצבעה של **לאה אבגי**, בת ה־20, תסיים פרק נוסף בחייו של איציק.

סיפורי האושר תמיד עושים לי טוב על הלב, ולא חשובה המתכונת. גם שידעתי על הרומן הממושך הזה של השניים כבר מזמן, עלצתי לרעיון שיש עוד סיבה לשמוח, וחתונה הרי זו שימחה אמיתית: רוקדים, שותים ואוכלים, רק שלא תהיינה למישהו מהמוזמנים אשליות, בורקס לא יחלקו שם.

כל הרומן התחיל בעין תחת עין באחד מבתי־הקפה בתל־אביב. איציק שם עין ולאה את השניה, ותאמינו לי היה על מה להסתכל. מי שזוכר את מלכת־החן שלנו מלפני שנתיים יודע על מי אני מדברת. לאה הצעירה היתה אז לפני השירות הצבאי, הרבה הצעות היו שטוחות לפניה, והיא בחרה מתוכן שתיים — איציק ולימודים. עם איציק היא מאוד ביחד עד היום, אך מהלימודים נפרדה זה עתה, לאחר שסיימה שנתיים ביולוגיה והתגייסה לצה"ל.

לאה אבגי ואיציק אלקומברי
החתלה בבית־קפה

מצטערת לא פנויה

מי שמסתובב במסיבות ובאירועים, הנערכים לעיתים־קרובות במלון אכדיה, נתקל תמיד בחתיכה צעירה, שאינה בין הקרואים, לא מצד החתן ולא מצד הכלה. גם במסיבות המפוצצות של כל המי ומי לא נפקד מקומה, ואני לא יכולתי להתאפק מלחטט קצת בזהותה של עלמת־החן.

אז למי שרוצה לדעת ולחטוף את השוק אגלה כי **יפית אופנגן**, בת ה־26, היא לא פחות ממנהלת־האירועים של המלון, ושלא תחשבו שזה בגלל מניות או פרוי־טקציה. יפית היא פשוט בחורה מוכשרת, שעשתה מה שאחרים עושים בהרבה שנים תוך תקופה קצרה מאוד.

כמו הרבה יפות אחרות היא התחילה את הקאריירה כדיילת עונתית של אל על, והתייצבה על הקרקע בתום שנה. כששמעה על מישרת מזכירה במחלקת־האירועים במלון, היא לא היססה והחליקה לתפקיד כמו לכפפה. הזיווג היה כל־כך מוצלח, שכבר אחרי חצי שנה מונתה למנהלת־המחלקה.

עכשיו תבינו למה היא תמיד לבדה, אך זה תופס רק במיסגרת העבודה, כי ליפית חבר צמוד כבר שנה תמימה, חתיך משגע, בלונדי עם עיניים כחולות. שמו **יאיר ששון** והוא בן גילה של יפית. יאיר לומד כלכלה באוניברסיטה, ומתפרנס כמעט כמו כל הסטודנטים כקצין־ביטחון. הרבה לא מצליחים השניים להתראות, כי יפית באמת עובדת קשה ועד מאוחר, אבל הם בכל־זאת מצליחים להחזיק מעמד.

אני מאמינה שעשיתי שירות קטן ליפית, שבוודאי אינה יכולה להסתובב עם שלט זיהוי, ולכל הסקרנים חיסלתי עוד סימן שאלה.

במודעת

לא כל יום פורים

של

רנו

המתפרסמת בעמוד 74, צריך להיות:

המחיר: 113,082

נכון ליום 20.3.81

צלילים ונופעים

ב„מרתף ליריק" דיזנגוף 120 ת"א

במרתף ליריק — המרכז לספרות ולאמנות יופיעו ביום שישי, ה-27.3.81, בשעה 22.30 קבוצה מובחרת של אמנים צעירים בלקט נבחר של שירים, לחנים חדישים, נגינת גיטרות „מיצג" מודרני, מוסיקה אלקטרונית וקטעי בידור וקסמים.

המשתתפים: מאיה בז'רנו, רוני סומק, אלון אלטרס, אבי פלדשטיין, משה גרודר, אלון וולף, חזי לסקי, יוסי מר-חיים, דן הנדלסמן וישראל הוקסמן (הקוסם).

בערב יוקראו שירים חדשים, יושמעו הלחנות לשירי לורקה, הופעה תיאטרלית מיוחדת („מיצג"), קטעי גיטרות וחלילית וכן מעשי קסמים מבדרים.

מפיק: ארנון הדר.

רשת חנויות „ליריק" ברחבי הארץ:
ליריק פ"ת, ליריק רמת השרון, ליריק נהריה,
ליריק ת"א (ככר המדינה) ומרתף ליריק ת"א (דיזנגוף 190).
דמי כניסה — כולל קפה — 30 שקל.

ליריק - ספר ותקליט לכל אחד.

מרתף ליריק, דיזנגוף 190 ת"א,
פתוח כל יום עד 11 בלילה (כולל מוצ"ש).
ספרים, תקליטים וציורים — בהנחות.

לגילי ורונית גבוליאלי

ברכות להולדת

מורן

שרית ישי **תחיה אדר**

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל-אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

מועדון 5 לחברות חדשה
רח' הס 5, תל-אביב
טל' 297263

יום שלישי, 31.3
יוקרן סרט קולנוע עם וודי אלן

המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

בכורה עולמית ממוצאי שבת 28.3 בעת ובעונה אחת:

תל-אביב „אורלי"	**ירושלים** „אוריון"	**חיפה** „שביט"	**קרית-ביאליק** „סביון"

בת-ים „בת-ים"	**חולון** „רינה"	**נתניה** „אסתר"	בקרוב: **גם בפתח-תקוה**

קולנוע

סרטים

חוויה מרחקת

סרט תיעודי, לכאורה, הוא סרט שצריך להציגו רק בטלוויזיה. זהו סיפור על מעשים, לא על דמויות חיות — שיחזור דברים שהיו, ומשום כך בנאלי, ולא סיפור־בדים זוהר ומבדר. לכן אפשר לראות סרט תיעודי בבית, בכורסה, עם או בלי גרעינים, אבל לא כדאי לטרוח ולצאת מן הבית, לחפש מקום חנייה למכונית, לקנות כרטיס לקולנוע, לסבול את ההערות הדביליות של השכנים ועוד למצוא דו״ח־חנייה בדרך הביתה, משום שעיריית תל־אביב מתנכלת לך אישית ידורכת לך על היבלות בכל הזדמנות.

נכון? לא נכון. סרט תיעודי יכול להיות חוויה מרתקת, מבדרת, מעניינת וגדושה בדמויות חיות ומעניינות יותר מכל סרט עלילתי שאפשר להעלות על הדעת. ויש מיקרים שבהם כדאי ליטול את כל הסיכונים כדי לראות סרט שכזה. לדוגמה: סרט תיעודי בשם הבחור הטוב, שיוצג בקרוב בתל־אביב. בשנה שעברה הוא זכה ב־אוסקר כסרט התיעודי הטוב ביותר של השנה.

איירה ווהל, היהודי הצעיר שעשה את הסרט, לא חיפש איזו בעיה הרת־עולם כדי לדון בה. לא יצא להפלגה במקומות מרוחקים כדי לחשוף נופים שלא הוצגו כמותם קודם לכן. ואף לא ראיין את המדינאים הנסתרים, שמושכים בחוטי העולם עד שהוא ניראה כמו תיאטרון־בובות.

וווהל בחר דווקא את מישפחתו — למעשה בחר בתופעה אחת, מאוד מוגדרת, במישפחה זו — ועקב אחריה במשך שלוש שנים תמימות. התוצאה היא אחת התעודות האנושיות הרגישות ביותר שאפשר להע־לות על הדעת, עשויה בהרבה תבונה ובאהבה אינסופית לדמויות שבה.

כרוניקה אישית. לאיירה ווהל יש בן־דוד בשם פילים (פילי בפי הקרובים ופייבלה בפי הוריו), שהוא בעצם „הבחור הטוב״ שעל שמו קרוי הסרט, אם אפשר לקרוא לגבר בן 52 בחור. לפילי זה יש בעיה. מוחו הפסיק להתפתח מאז שמלאו לו חמש. בשלב מסויים חשבו הוריו למסור אותו למוסד, אבל אחרי ביקור קצר במוסד, העדיפו לשמור את פילי בבית. השנים עברו, אחיו הבכור של פילי נפטר, ההורים עברו את גיל ה־70, והמיש־פחה, עם איירה הבמאי בראשה, מתחילה לדאוג לעתידו של פילי. הוא אמנם בחור טוב, מנקה את הבית, שוטף את הכלים ועוזר לאמו בקניות, אבל עדיין תלוי בכל בהוריו. לכן עליו ללמוד כיצד לדאוג לעצמו, או לפחות כיצד לחיות ללא הוריו.

מרגע זה והלאה מתחיל הסרט, שהוא מעין כרוניקה אישית של איירה ווהל, שיחד עם ידידו, הצלם טום מקדונו, כימעט עברו לגור בבית דודו ודודתו. תחילה רומזים להורים שעליהם לחשוב על עתיד הבן, אחר כך מלווים אותם בנסיונותיהם למצוא פתרון. הסרט מסתיים עם מציאת הפתרון.

תמונה אנושית. לכאורה זהו סרט

במאי איירה ווהל וכך־דודו פיליפ
הוא בחור טוב

פיליפ ואמו
אין עונש כבד יותר

על גבר מפגר בשיכלו, ועל הדרך שבה הוא מצליח להתאים עצמו לסביבתו ול־זכות במידה מסויימת של עצמאות אישית. חרף מיגבלותיו. למעשה זהו סרט על מישפחה, מאוחדת ואוהבת, שמתקשה להשלים עם הרעיון שעליה להיפרד מן הבן הזה, למרות ש„אין בעולם עונש כבד יותר מילד מפגר,״ כפי שאומרת ברגע מסויים אמו של פילי, כשדמעות בעיניה. זהו סרט על אהבה הקורנת מכל תגובה, מבט ומישפט. סרט שבו הדאגה של האחים והאחיות, הדודים והבני־דודים, יוצרת אולי את התמונה האנושית וה־מלפת ביותר של המושג „יידישע מישפחה״.

סרט שיש בו רגעים עצובים, כמו אותו שלב שבו האבא של פילי צריך לעבור ניתוח עיניים והאם מתוודה: „מה אפשר לעשות כאשר אלוהים אותו גבר כל כך הרבה עשרות שנים?״ אבל הוא יכול להיות גם סרט עליז, בעיקר כשפילי חוזר, מלא חדוות־ילדות, אחרי יום מוצלח בקייטנה היום, או כשהוא מקבל את הוריו בדילוגים קלים, במחנה הקיץ הראשון שבו הוא מתארח, בגיל 53.

לאן נעלם החופש האקדמי של האוניברסיטה

לפני כמה ימים הגישו שני צעירים, אילן שאול ונחום מוכיח, תלונה במישטרה נגד „האולפנים המאוחדים״ על הוצאת דבר מידיהם במירמה. השבוע הם מתכוננים לפנות בעתירה נגד אוניברסיטת תל־אביב, משום שהחרימה לפני חצי שנה סרט קצר, שעשו השניים במיסגרת לימודיהם במגמה לקולנוע.

תביעה יוצאת־דופן זו היא תוצאה של פרשה חלמאית עגומה, אשר התחילה להתגלגל לפני קרוב לארבע שנים. אבל השלכותיה עשויות להשפיע על ההמשך של החוג לקולנוע באוניברסיטה, ולהטיל על כף־המאזניים את ההכרעה בדבר קיומו או היעדרו של החופש האקדמי באוניברסיטה.

ההתחלה היתה תמימה: שני סטודנטים בחוג לקולנוע של אוניברסיטת תל־אביב עשו סרט בן 12 דקות בשם „גלגל ראשון״. כנהוג במוסד שמשאביו הכלכליים אינם מספיקים כדי לממן את תרגילי תלמידיו עד הסוף, הוסיפו השניים על הציוד וחומר־הגלם, שנתנה להם האוניברסיטה, גם כמה עשרות אלפי לירות מכיסם. בין התחלת הסרט לסופו כבר לא היו השניים תלמידי האוניברסיטה, שכן העבודה נמשכה בהפסקות במשך שלוש שנים. כשהקרינו לעצמם את הסרט המוכן, בכוונה להכין ממנו עותק נוסף ומתוקן, התברר להם שבמקום לצאת מן המעבדה עם סרט ביד, יצאו בידיים ריקות. מנכ״ל האוניברסיטה, אמנון גולן, החרים את הסרט, בהסתמכו על החוק, הקובע כי מבחינה מישפטית שייך הסרט לאוניברסיטה, שכן בעל הנגאטיב היא האוניברסיטה.

נשאלת השאלה איך קרה שהסרט הגיע לידיו? לשם כך צריך להתבונן בנושא: שני אנשי מילואים מסתלקים בלי לשלם, אחרי ארוחה שאכלו במיסעדה בכפר ערבי, במיסגרת סיורי פאטרול שיגרתיים. בעל המיסעדה מחליט להתלונן במימשל. השניים מגלים אותו, בדרכו, תופסים אותו לאחר מירדף, משלשלים אותו לבאר ומרפים מן החבל לקול חבטה.

אש״ף יקנה. סיפור זה הוגש בשעתו לדויד פרלוב, שהיה אז המורה האחראי לאישור התרגיל, שהשניים היו צריכים לבצע בשנת לימודיהם השניה. מאז חלפו ימים רבים. אילן עזב את הלימודים באמצע וחזר לקיבוץ שלו, נחום סיים בינתיים את הלימודים. כשהם ביקשו לפני חודשים מארנן צפריר, רכז החוג לשעבר, את הנגטיב של הסרט, כדי להשלימו, קיבלו אותו לידיהם ללא בעיות.

הם גזרו בעזרת העורכת, רבקה יוגב, במעבדות „ברקי־פאטה־האמפריס״, שבע דקות מתוך מה שהיה כ־19 דקות, והקרינו לעצמם את הגירסה הסופית.

„בסוף ההקרנה יצאה אלינו העורכת, מריאנה גרוס, מעובדות המעבדה, כשכולה נרעשת. ככה בדיוק התחיל גבלס, אש״ף יקנה מכם את הסרט בחרבה כסף,׳ היא טענה״, מספר אילן.

למחרת התחילה הסחרחורת. „האולפנים המאוחדים״, המפעילים את המעבדה, הזעיקו את מנכ״ל האוניברסיטה, זה הזעיק את כל האנשים המוסמכים שבמוסד, ובסופו של דבר נאמר לשניים שהסרט נמצא בכספת של האוניברסיטה, עד שיוחלט על גורלו.

כאשר נשאל אמנון גולן, לפני חצי שנה, מה יעלה בגורל הסרט, אמר ל„העולם הזה״: „הפרשה עדיין בשלבי דיון, לדעתי האישית לא ראוי לאוניברסיטה שסרט כזה יופק בשמה.״

הוקמה ועדה שבה חברים אנשי־ציבור ובראשה עומד פרופסור רוני שובל, חבר הוועד־המנהל של האוניברסיטה. אלא שהיום, חצי שנה אחרי הקמת הוועדה, הסרט עדיין בכספת, ושום דבר מעשי לא נעשה בעניין. לטענתו של אילן שאול, הוועדה אכן המליצה לשחרר את הסרט ולהחזירו לידיהם. אלא שאז פרצה שערוריה מאחרי הקלעים, וחברי הוועד־המנהל של האוניברסיטה, איימו שיטילו את מלוא מש־קלם נגד ההחלטה. לעומת זאת, לפניית „העולם הזה״ אל האוניברסיטה אמרה הדוברת, בשם פרופ׳ יורם דינשטיין, דיקן הסטודנטים, שהתגובה היחידה של האוניברסיטה היא, ש„הוקמה ועדה, שתבדוק את ההיבטים השונים של הבעיה״. זאת הרי כבר נאמר לפני חצי שנה, ושום תוספת אינפורמציה אי־אפשר היה להוציא.

לפנות לערכאות. אילן שאול ממשיך וטוען שהציעו לו עיסקה, כדי למנוע בכל מחיר הכפשת שמה של האוניבר־סיטה, אם יגיע הדבר לכלי־התיקשורת. „במשך חצי שנה שתקנו ושמרנו על פרופיל נמוך, כדי שלא לגרום לשערוריה. איבדנו את אמונתנו באוניברסיטה. פירושה של העיסקה שהוצעה לנו היה דחייה נוספת של כל הסיפור לזמן בלתי־מוגדר. לכן החלטנו לפנות לערכאות.״

עכשיו אפשר לשאול כמה שאלות: ראשית, איך זה שמרשים לתלמידים באוניברסיטה להפיק סרט של 12 דקות במשך שלוש שנים, או שמא זו אחת הסיבות לבעיות שיש לבוגרים אחר־כך, כשהם יוצאים להתמודד עם הקולנוע מחוץ לכתלים המוגנים של המוסד?

שאלה שניה, באיזו מידה יכולה האוניברסיטה, מבחינה מצפונית, לראות עצמה בעלת סרט, כאשר מראש ברור לכולם שאין לה כסף לשלם אלא חלק מהפקתו, והיא דורשת מן התלמידים לכסות את כל היתר?

שאלה שלישית, ממתי מחווים „האולפנים המאוחדים״ סניף תל־אביבי של המועצה לביקורת מחזות וסרטים?

שאלה רביעית, מה קרה לאותו מושג נשגב ונעלה ששמו „החופש האקדמי״? ושאלה חמישית, שאלת תם: אם יש לאוניברסיטה מדיניות מסויימת, והיא רוצה לסתום פיות מסויימים, מדוע שלא תדאג להסביר למורים העובדים בתחו־מיה שיש נושאים אשר אסור לאשר להפקה, ואז לא יעמידו תלמידים אומללים במצב נואש, כשסרט שעליו הוציאו את חסכונותיהם המועטים סגור בכספת, ולא תהיה סכנה של שערוריה ציבורית?

... שאילו נכתב על־ידי תסריטאי, ... של סרטים ובויים על־ידי במאי ... עלילתיים, יכול היה להוות הצלחה מיסחרית. בתנאי, כמובן, שגם הכוכבים יהיו גדולים, מפורסמים ומוכשרים.

המצפון האנושי

ששה אנשים נמלטים מרכבת גרמנית, ליד גבול שווייץ, בימי מילחמת־העולם השניה. צעירה יהודיה (שבעלה הנוצרי מצא כבר קודם לכן מיקלט בשווייץ) ואחיה, ישיש יהודי ונכדתו, ילד קטן שאינו דובר אלא צרפתית ועריק מן הצבא הנאצי, עושים דרכם אל מעבר לגבול. לקראת בוקר, תשושים, הם מסתתרים באוררוה ליד אחד הכפרים. עם בוקר מגלה אותם בעלת המקום, פונדקאית שווייצית חסונה. תגובתה הראשונה — זעם: איך מעזים זרים לפלוש לתחומה הפרטי? אחר־כך צצים הרחמים: היא מוכנה להכניס אותם למיטבח, לתת להם לאכול ולאפשר להם להסתלק עם רדת הלילה. אלא שבעלה בריא־הגוף, שמגלה את הפליטים, מעדיף לצלצל מייד לשוטר הכפר, כדי להימנע מסיבוכים. אך עד שמגיע השוטר מגלה הפונדקאי את היאוש הגיבט מעיני ששת הניצולים, ועתה מוכן גם הוא לסייע להם. הוא אפילו מדריך אותם כיצד עליהם להציג עצמם בפני השוטר, כדי להימנע מגירוש מיידי.

כך מוצא עצמו העריק הגרמני בתפקיד בעלה של האשה היהודיה. היהודי הישיש הופך להיות אביה. נכדתו של הישיש והילד הצרפתי (שמתבקש לא לפצות פה כדי שלא תתגלה זהותו) מוצגים כילדי הזוג הצעיר, ואילו אחיה של האשה הצעירה לובש את מדיו של החייל הנאצי. כך הם יכולים להתאים לתקנות השווייציות ביחס לפליטים פוליטיים. שכן שווייץ, כך מסתבר, מוכנה לארח עריקים מן הצבא, כי זה פוליטי; לקבל נשים עם ילדים מתחת לגיל שש, כי זה הומאניטרי, אבל אינה מוכנה לקבל יהודים, כי זה אינו עניין פוליטי, ואשר לצד ההומאניטרי — אותו לא כדאי בכלל להזכיר.

למנוע המתכוכות. כך מתחיל הסרט הסירה מלאה, של השווייצי מארקוס אימהוף. הסרט היה לדעת הכל (פרט לצוות השופטים הרשמי) הסרט המוצלח ביותר שהוצג בפסטיבל הסרטים בברלין. אימהוף מציג, בלי שום הצטעצעות או צדקנות מצדו, את המשכו של הסיפור שהוא ביסודו סיפור אמיתי: כיצד מתגלה הזהות האמיתית של ששת הפליטים ואיך משתררת המבוכה בין אנשי הכפר, שאהבת זרים אינה התכונה החזקה שלהם ויחד עם זאת הם כולם אנשים ישרים והגונים, ובעיני עצמם גם טובי־לב.

„מי שחוקק את החוקים כפי שהם היום, ידע בוודאי מה הוא עושה," הם אומרים, ומוצאים לעצמם מיפלט בתקנות הכתובות. זה נוח, מונע הסתבכות ומאפשר לסלק את הזרים המפוקפקים, שבאו להפר את שלוות נפשם של הכפריים המסודרים.

אמנם יש כאלה, כמו הפונדקאית ובעלה, שמוכנים לסייע. היא עושה כן אולי מתוך

הומור

הכלה

הלכה לצבא

טוראית בנימין (פאר, תל־אביב, ארצות־הברית) — נא לא לדרוש מן הסרט הזה שיהיה דומה למציאות. לא היתה לו מעודו כוונה כזאת. מן הרגע הראשון נועד הסיפור להיות מצוייר בקווים עבים וגסים, כמו כל קריקטורה ראויה לשמה.

בעל טרי נופח את נשמתו בליל הכלולות, שרוע על זוגתו הנכנעת, על ריצפת חדר האמבטיה. דווקא שם אחז בו החשק העז, שאין לעמוד בפניו.

הגברת הצעירה והמאוכזבת, תחת שתטביע את יגונה בטיפה המרה, מתגייסת לצבא. וזאת משום שהיא התמימה האחרונה בעולם, המאמינה עדיין שהצבא הוא מחנה־נופש לבני־טובים. ומה שקורה לה בצבא זה לא רק טירונות, תירגולי מישמעת ומיסדרים, אלא גם שיעור בסיסי במינהגי העולם הזה. כולל, כמובן, דרכים שבהן נערה קטנה, זהובת־תלתלים ובעלת עיניים גדולות ותמימות, יכולה וצריכה לנקוט כדי להסתדר בעולמם של גברים מאוסים או מעצבנים ונשים נבזיות או נכנעות.

גולדי האון, בתפקיד הראשי, מנצלת כאן את כל מעלותיה כקומיקאית, ועוברת בקלילות ובביטחון רב מ־הומור פיסי, לעתים אלים למדי, בסצינות הטירונות, לקומדיה הרומנטית המהודרת של השלבים האחרונים בעלילה, כאשר החיילת ג'ודי, שהתגברה על כל מיכשולי החיים בצבא, כימעט ונופלת בפח החיים האזרחיים.

גולדי האון: תסריט לפי מידותיה

הבמאי הווארד זיף, שהתמחה לאחרונה בקומדיות קלילות, מנצל היטב את הנתונים שהועמדו לרשותו, וצוות של שחקנים מנוסים מאוד, כמו איילין ברנן (קצינה מגוחכת) וסאם ואנאמקר (אבי הטוראית) מספקים את הרקע המת־אים. יחד עם כל זאת יש להודות, שזוהי הצגת־יחיד חשייכת כולה לגולדי האון.

אהבה

אהבה בנוסח הישן

עכשיו תורי (סטודיו, תל־אביב, ארצות־הברית) — אם גבר היה עושה את הסרט הזה, היו אומ־רים עליו שהוא מנסה לפתות את הנשים לדבר־עבירה, ולשכנע אותן ששיוויון־זכויות, עצמאות, אי־תלות וקאריירה, אינם יכולים להוות תשובה למאוויים העמוקים של נפש האדם. אבל מכיוון שלא מדובר בבימאי אלא בבימאית ובתסריטאית — אין לחשוד בכשרותן.

מתמטיקאית מצליחה, שחיה עם ארכיטקט חביב ו־משעשע, אינה מוכנה להסתפק במה שיש לה ורוצה משהו יותר. ואם ה„משהו יותר" שהיא חפצה בו זו אהבה מן הסוג הישן, אהבה עם התחייבויות, עם הזדקקות הדדית עמוקה ועם חופש אישי מוגבל, סימן שסבא וסבתא בכל זאת ידעו משהו.

במבט ראשון ניראה הסרט כקומדיה רומנטית לכל דבר, עם משולש קלאסי במרכזו ואשה שצריכה לבחור בין שני גברים. אלא שבזכות התסריט של אלינור ברגשטיין והבימוי של קלאודיה וייל, מצביע הסרט על כמה נקודות־תורפה בולטות במוסר החדש ועל כמה חרדות שמעיקות גם על האנשים המצליחים ביותר, לכאורה.

ג'יל קלייבורג בתפקיד מן הסוג שבו התנסתה כבר כמה פעמים, מעבירה היטב את הרגשת הריקנות המתלווה ליחסים עם גבר (צ'ארלס גרודין) הפותר כל בעיה בבדיחה ומתייחס לאהבה כאל שותפות בלתי־מחייבת לזמן בלתי־מוגדר. ואילו מייקל דאגלס מהווה את הניגוד המתאים,

קלייבורג ודאגלס: ההתגלמות המתאימה

בדמות הספורטאי לשעבר. זוהי התגלמות המתאימה ביותר למשבר הגיל, שהרי במקצוע שלו להיות בן שלושים פירושו לצאת לגימלאות.

אולם ההצלחה האמיתית שייכת לווייל וברגשטיין ולדרך שבה הן מתארות את היחסים בין השלושה. יש אמנם בסרט לא מעט קלישאות רומנטיות שצצות מדי פעם, אבל אין זה מוריד ממעלותיה של אחת הקומדיות האינטלי־גנטיות ביותר שהוצגו לאחרונה בישראל.

מתיאס גנדינגר, טינה אנגר וקלאוס שמיגר ב„סירה מהאה"
ההצלחה של פסטיבל ברלין

טוב־לב, רחמים והתחשבות בילדים (היא עצמה אינה יכולה ללדת), והוא, אולי משום השלהבת הקטנה שהציתה בו הפלי־טה היהודיה הצעירה, בעיקר כשהיא עומדת ליד אשתו החוקית, המבוגרת והעקרה.

אלא שגם עזרה זו אינה יכולה לחוק היבש. בסופו של דבר מוחזרים האזרחים הגרמנים הנמלטים לידי שילטונות מולדתם, בנימוס ובקפדנות רבה, בלי שום אלימות ובלי שום אכזריות נראית לעין.

הבמאי אימהוף (40) נגע, אולי לראשונה בקולנוע, באחד מתסביכי־האשמה הנפוצים בקרב צעירי ארצו: האחריות הרובצת על אלה שניצבו מן הצד ולא נקפו אצבע, שעה שפשע מחריד בוצע נגד עיניהם. אימהוף מציג את הבעיה במונחים פשוטים: סיפור אמיתי, אנשים שאינם מפלצות, אלא בני־אדם פשוטים, עלילה שאין בה מעשי גבורה עילאיים ואין בה רשעות מופגנת. ואולי דווקא העובדה שהצופה יכול להבין לרוחן של כל הדמויות, היא זו שהופכת את הסרט לתעודה כל כך מסעירה ולכתב־אשמה חסר־פשרות נגד האנוכיות האנושית בכלל, והשווייצית ב־פרט.

ומה שנאמר בסרט זה על בני שווייץ, מתאים גם לגבי רבים אחרים, מחוץ לשווייץ, הניצבים יום־יום בפני קטל

ואכזריות מבלי שיתערבו, כי כך מלמדים אותם כללי „החוק והסדר".

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב:

קאגאמושה, התוועדות, סרט מטוגן, איש הפיל, משחקי ריגול, המסרו האחרון.

תל־אביב

★★★★ **קאגאמושה** (גורדון, יפן) — מיפגש קולנועי מרהיב, הכובש בתוכנו ובצורתו גם יחד. סרט על ההבל שבגלל בירה ועל השטות שבכאריזמה. מלא חוכ־מת־חיים של אדם בגיל 70, אקירה קורו־סאווה, במאי שאינו צריך עוד לתת דין וחשבון לאיש על הדברים שהוא אמר. דיה והיינץ בנגט, בהדרכת פרנסואה טריפו.

ירושלים

★★★½ **לילה מיפרי מאוד** (סמדר, הונגריה) — בית־בושת של תחילת המאה הופך למשך יום אחד לפנימיית־בנות, כדי לאחז את עיני אמו של סטודנט המתגורר במקום. נוסטאלגיה מעודנת ויפה לעין. במאי: קארולי מאק.

פ ימי זהב בים התיכון באניות ARION VERGINA

חופשה נפלאה בחג הפסח !

השנה בלה את חופשת הפסח על הים. במחיר מקביל לחופשה בישראל תוכל לשלב ביקור ביפים שבאתרי הים התיכון ובילוי על סיפונן של האניות „אריון" ו־„ורגינה".

ARION – 17.4. - 26.4.81

בדרכה תפקוד האניה את הנמלים הבאים: לימסול, רודוס, אתונה־פיראוס, והאי לסבוס. המחיר ליחיד בתא זוגי ממוזג אויר כולל ארוחות ומיסי נמל החל מ־**478 $**.

VERGINA – 16.4 - 25.4.81

בדרכה תפקוד האניה את הנמלים הבאים: לימסול, כרתים־הרקליון, אתונה־פיראוס, ברנדיזי — איטליה. המחיר ליחיד בתא ממוזג אויר כולל ארוחות ומיסי נמל החל מ־**460 $**.

בשתי האניות תוכלו להנות מבריכת שחיה, סיפוני שיזוף, חנות פטורה ממכס, דיסקוטקים, בארים, ערבי הווי ובידור ותזמורת ריקודים.

* מחירי ההפלגות אינם כוללים סיורי חוץ.

הבטח מקומך לשייט — מספר המקומות מוגבל.

דרגת סיווג בטיחותית שנתנה ע"י מנהל אגף הספנות והנמלים:
„אריון" שנת בניה 1965 א"א.
„ורגינה" שנת בניה 1964 א"א.

פרטים נוספים אצל סוכני הנסיעות ואצל:

כספי בע"מ

חיפה, העצמאות 76, פנת קייזרמן 1, טל. 663026, 640093
תל־אביב — רח' אלנבי 36, טל. 651412, 6־654361
ירושלים — רח' ינאי 4 — טל. 244266, 247315

ד"ר מנגלה רץ לחפש את החינוקת המתה בערימת הגוויות -

התצלום היחיד של תאי־הגאזים אינו אמיתי - ההבדל בין המופתי

וסאדאת - הישוב האמין כי הידיעות על השואה הן תעמולה

סובייטית - האם היתה תוכנית מצדה? - מאחרי הקלעים של הסידרה

איך נעלמו תאי הגאזים?

הפרק ה־12 של עמוד האש, שכותרתו היא „הפיתרון הסופי" (1942—1941), נפתח ב„מיבצע בארבארוסה" (הפלישה הגרמנית לבריה"מ) וראשית ה„פיתרון הסופי" שהגרמנים מכינים ליהודים. בעיתוני הארץ מתפרסמות ידיעות על רצח המוני של יהודים — אבל הנהגת היישוב מסתייגת מן הידיעות. ביניהם מתקרבים חיילי הקורפוס האפריקאי של ארווין רומל לארץ־ישראל, ובריטניה עורכת תוכניות לפינוי כוחותיה ממצריים ומארץ־ישראל. נשאלת השאלה: האומנם תיכננו היהודים בהר־הכרמל קרב התאבדות נוסח מצדה?

היינריך הימלר מקיא

אחד הקטעים המרגשים והמחרידים ביותר, שנמצאו בחומר התיעודי המצולם של המילחמה העולמית השניה, מתאר את הפצצת הכפר יונאבה, עיירה יהודית בליטא.

הסרט המצולם הזה מתאר את הצורה שבה הוצאו היהודים מתוך בתיהם. על אי־תורו מספר עורך הסידרה, יגאל לוסין: „מצאנו את הסרט הזה בצרפת. למיטב ידיעתי זהו חומר שאנחנו משתמשים בו שימוש בילעדי. מצאנו אותו ביגלל שיטת־החיפוש שלנו.

„כאשר אתה עורך מחקר־פילם, בכל רחבי העולם, על נושא כה רחב כמו הנושא שלנו, שמתחיל בשנת 1896 ומסתיים ב־1948, אתה מוצא בהכרח דברים שלא היית מוצא אילו היית עוסק רק בתחום צר.

„למשל, אילו עשינו רק סרט על השואה, לא היינו מוצאים את הקטע הזה. אבל אנחנו הרי התמזרנו בכל מקום על שטח גדול, וחיפשנו את כל הרשימה בכל הארכיונים. את הסרט על יונאבה מצאתי בארכיון הטלוויזיה הצרפתית.

„הבאנו את עדותו של סונגסון, שבא מעיר בשם אישישוק, ליד וילנה. את סיפורה של אישישוק מצאתי בספר תולדות ההגנה, שם מסופר כי באישישוק ליד וילנה נרצחו בסוף המילחמה העולמית חמישה יהודים שניצלו ממגה, ובכיסיהם נתחבו פתקים ועליהם נכתב, כך יהיה גורלם של היהודים שנשארו בחיים'. ואז חיפשנו מישהו מניצולי אישישוק ומצאנו את סונגסון. אבל בראשית סיפורו מספר לנו סונגסון על פרוץ המילחמה, ועל כניסת הגרמנים לאישישוק."

אנשי הזונדר־קומנדו מכניסים גופה לכיבשן
הקרמטוריון נועד למתים

סונגסון: „שיא השחיטה, זה היה ביום ראשון, ה־10 במאי, יצאה פקודה: מי ששאר בחיים, יקבל חנינה. אל יפחד — שיתאספו בכיכר. התאספו כ־300 איש, אלה שאפילו לא היו ליד הבורות. התאסף גם ומחכים מה יגיד ליסאק — ראש ה'אנדרמריה. אז הוא ניגש לכל אחד. כל יהודי שהיה ליד הבורות, שחפר את הבורות, היה לו סימן. הלא הם עבדו בחצי בגדים, כל אחד קיבל עם השוט על הגב, כדי שיהיה סימן שהוא היה בבורות.. הוא בחר ב־18 יהודים — זקנים, ילדים, נשים — בחר אותם, ואנחנו עמדנו כולנו כך עם הפנים אליו. הוא נתן פקודה למישטרה הפולנית, שיקחו את היהודים להרג, ואולי עשרה מטר מאתנו, ירו בהם ואנחנו שומעים אותם — לא רואים אבל שומעים את הצעקות של ההרוגים, איך שהורגים אותם..."

לוסין: „סיפור אחר שמספר סונגסון מתאר את כניסת הנאצים לעיר. הוא מתאר כיצד הילד שלו התחיל לבכות. הם פחדו, וכדי שהילד לא יבכה, חנקו אותו. טרגדיה נוראה. ממש סיפור סמדר הרן. הוא ממשיך ומתאר כיצד התעללו בהם הלאה. סונגסון הוא הקול המלווה של הסרט הנדיר הזה שמצאנו בצרפת. נראה שאיזה חייל גרמני צילם את הסרט הזה, שבו ניתן להבחין איך שהנאצים יורים לפי השיטה שהם ירו בבאבי־יאר...

„היו כל מיני סיבות שהביאו את הגרמנים להפסיק לירות ביהודים. זה היה איטי מדי עבורם, ועורר, כנראה, גם דמוראליזציה אצל החיילים. מספרים שאפילו היינריך הימלר, כאשר ראה איך שהחיילים מבצעים את הפקודה שלו בשעת חיסול יהודי מינסק, חש ברע והקיא. ואז הם החלו לשנות את שיטות חיסול היהודים למה שהם כינו ,שיטות יותר יעילות,' ובהדרגה הם עברו לביצוע רעיון תאי־הגאז."

על יהודים ועכברים

באחד מקיטעי־הסרט המחרידים ביותר נראים יהודים מתגרדים וממחישים חזותית את היותם מעבירי־חיידקים. קטע מצולם זה לקוח מתוך סרט בשם טיפוס.

לוסין: „זה חומר שמצאנו בארכיונים של לוחמי־הגיטאות, סרט מסרטי־התעמולה של גבלס.

„לגרמנים היתה בעייה היסטורית, להסביר לגרמנים ולעמי מזרח־אירופה שהשמדת היהודים היא בבחינת מעשה חיובי. סרטים אלה נועדו להוכיח לגרמנים שהיהודים מסוכנים לבריאות הציבור, שהם נושאים רמשים וחיידקים. סרטים אלה באו לשכנע את המרצחים, שלא היו אנשי הסדר עולם התחתון, אלא גרמנים רגילים ונורמליים, שהמעשה שהם עושים הוא חיובי, כעבודת הסניטאר המשמיד עכברושים.

התא המשוחזר בכחנה דכאו (עם הכתובת: „מיקלחת")
הצבע היה טרי

„אנחנו גם מראים בפרק זה את אנשי האס־אס כחובבי־מוסיקה ואנשי־תרבות, כאנשים מעל לממוצע הגרמני. כאשר נשאלת השאלה כיצד הם הגיעו למה שהגיעו, התשובה היא בסרטים אלה, בהברת עניין האינדוקטרינציה שלהם. טיפוס הוא אחד מסידרת־סרטים שנועדו להמחיש עד כמה שזה טוב וחשוב לחסל את היהודים."

גמדים תאומים ועדות מחרידה

הפרק מטפל בחלקו של הד"ר יוזף מנ־

(המשך מעמוד 57)

גלה ובניסיונותיו המדעיים בבני־אדם.

לוסין: „בניגוד ליומני־חדשות ולסרטים ברי־טיים, הסרטים הגרמניים וכתבות־השואה דרשו בדיקה קפדנית וזהירה על שולחן־העריכה. ישבנו יום אחד מול שולחן־העריכה, התבוננו בסרטים שלא היה לנו כל מושג מה שיש בהם, אם זה גיטו זה או גיטו אחר, וביקשנו מהפרופסור יהודה באואר לבוא ולסייע לנו באיתור ובזיהוי התצלומים.

„הא ישב והעיר את הערותיו. ואז, למראה תצלום של צמדים־צמדים הפוסעים ב־מסך, קבע ‚אלה התאומים והגמדים של הד״ר יוזף מנגלה.׳ בדיקה מקרוב גילתה שבאמת היו אלה התאומים והגמדים, ש־מנגלה ערך בהם את ניסיונותיו המדעיים.״

אחת מניצולות מחנות־הריכוז, שסבלה מנחת־ידו ומנחת־ניסיונותיו של הד״ר מנ־גלה, היא רות אליעז, שאותרה על־ידי נעמי קפלנסקי.

סיפורה: „היינו שתי נשים ראשונות שחזרו מאישהו טרנספורט... הטרנספור־טים שעוזבים את אושוויץ יש להם יעד. כולנו חשבנו שהטרנספורטים הולכים ל־גאז. כשהגינו כבר באושוויץ ידענו שיש גאז. כך־והנה אנחנו באנו הנה. סנסציה עד כדי כך גדולה שזה הגיע לאוזניים של מנגלה.

„מנגלה בא לבקר אצלנו: איפה שתי הנשים שחזרו? והוא התחיל לשאול אותי: את עברת את ה... הוא לא השתמש ב־‚סלקציה׳, ‚עברת את ההפרדה׳, או משהו כזה, הוא אמר, איזו מילה בגרמנית. אמר־תי ‚כן׳, הוא לא יכול היה להבין איך שתי נשים בהריון הצליחו להימלט. אז ב־קול ובפנים סרקסטיים — לא סרקסטיים, יותר אירוניים הוא אמר לי: נו, תלכי לל־דת, ואת תראי אחר כך. לא תיארתי לי מה שמחכה לי...

„ילדתי ילדה. למחרת הגיע מנגלה. נתן את ההוראה לקשור את השדיים שלי, כדי שלא אוכל להניק את הילדה, והילדה בכתה מרעב. לי החלב עלה וסבון לא היה. צמר־גפן לא היה. חיתולים לא היו. מישהו נתן לי כמה חתיכות של איזושהי כותנת לילה, ובזה עטפנו את הילדה.

„הילדה נורא בכתה. לקחתי את הלחם היומיומי שקיבלתי. טבלתי אותו בקפה שחור או במרק שקיבלנו, ונתתי את זה למצוץ לילדה שלי, כי לא יכולתי להניק אותה. פעמיים ביום הגיע מנגלה לראות אם אני... והוא התחיל למדוד את הילדה ועשה לו כל מיני... כתב את הרשמים שלו.

„הילדה היתה נראית נורא. אחרי שלו־שה ימים זה היה סבל בלתי אפשרי. היא כל הזמן בכתה ובכתה והתחילו פצעים בכל גופה. התחילה להתנפח. אחרי שמו־נה ימים הילדה כימעט לא נשמה יותר. כל יום עד אז ישב מנגלה ליד המיטה שלי בצורה מאוד נחמדה, הייתי אומרת, ושאל כל מיני שאלות על החיים שלי, ועל הס־ביבה, ועל טרזיינשטאדט וכל מיני... אני נאלצתי לענות לו בכל המצב הזה האיום, שהוא ראה שהילדה ככה מתנפחת...

„ביום השמיני הגיע מנגלה ואמר לי: ‚מחר תהיי מוכנה, אני בא לקחת אותך עם הילדה. ידעתי שמחר אני הולכת לגאז, זה היום האחרון שלי. התחלתי נורא לבכות ולצעוק. אני חושבת שיצאתי מדעתי, והגיעה אלי רופאה, שהיא עבדה שם, ושאלה אותי למה אני צורחת. אני אמרתי לה שמחר אני הולכת לגאז, והיא אמרה: אני מוכרחה להציל אותך.

„היה בתשע כיבורי־אורות, ופיתאום הרופאה, אותה רופאה, הופיעה עם זריקה ביד ובצורה קצרה אמרה לי: תני את זה לילדה שלך. אמרתי: מה זה? אמרה לי: מורפיום. נגנבתי את זה. אמרתי: מה זה, את רוצה שאני אמית את הילדה שלי? אז היא אמרה לי: נשבעתי פעם אחת שבועת־היפוקרטס, ואני רוצה לה־ציל את החיים שלך, אבל אני לא יכולה להמית. את מוכרחה לעשות את זה.

„דיברה, דיברה, עד שלא היה לי כוח התנגדות יותר, ועשיתי את זה... אני הרוצחת של הילדה שלי. בלילה לקחו את הגופה הקטנה. בבוקר אני הייתי מוכנה ללכת עם מנגלה. מנגלה הופיע ואמר לי, כאשר ראה אותי בלי הילדה: איפה הילדה? אמרתי: הלילה נסטרה. הוא רץ החוצה לחפש את הגופה. אבל את הגופה הקטנה בערימה הזו שאספו כל יום באושוויץ, אפילו מנגלה לא היה יכול למצוא...״

תאי־הגאזים בדכאו

אחת מתעלומות השואה התבררה במ־חקר עצום ומקיף של נושא זה, כשערכו את הסרט שלהם המכה ה־81 שהם הכינו ביחד עם המשורר חיים גורי. הם היו מוכנים לתת לנו את כל חומר־הגלם הפילמאי שהיה ברשותם, ולחומר זה צירפנו חומר נוסף שמצאנו בכל מיני ארכיוני־סרטים אחרים. אבל בארבעת הסרטים המסקרים את השואה, חלק מכובד של הקרדיט הוא לסרטים של לוחמי־הגיטאות.

„ישבנו וקיטלגנו את כל החומר הפיל־מאי הזה. מיינו אותו ורשמנו את כל הנושאים ונושאי־המישנה שבו, ומובן שלפעמים הגעתי למצב שבו אתה לא זוכר מה ראית ומה לא ראית. אבל הייתי גם משוכנע שיש לנו קטע־פילם ובו תאי־הגאזים.

„הגשתי לבמאי ניסים מוסק את תסריט־העבודה. ביחד אתו הוא קיבל עריכה של סרטים גולמיים. כעבור זמן מה הוא בא אלי ואמר, ‚מרתי לסדר את זה. איפה תאי־הגאזים בפילם?׳ אמרתי לו, שאין מה לדאוג, ושזה יהיה בסדר, ושאני ראיתי במו עיני תאי־גאזים בפילם.

„כעבור זמן, איתרתי את החומר הזה אצל סטיב אדוארדס (במאי הסרטים הלך הכנתו של פרק זה: תעלומת התיעוד הקולנועי של תאי־הגאזים, שבהם הוש־מדו מיליוני יהודים. במהלך פיתרון תע־לומה זו נערך קרב עקשני בין במאי הסרט, ניסים מוסק, ובין עורכי הסידרה והיועצים המדעיים שלה.

לוסין: „כאשר ערכתי את תחקיר הרקע של תקופת השואה בגרמניה למדתי כי נושא זה הוא בבחינת פרובוקציה טל־ויזיונית בפני עצמה, ועד מהרה החלט־תי להפנות את עיקר המאמצים לאיתור סירטי־הקולנוע מהשואה בארכיון הסר־טים של בית־לוחמי הגיטאות בקיבוץ לוחמי הגיטאות, מכיוון שהם ערכו כבר 3—8 בעמוד האש) — סרט מצולם על מחנה־דאכאו, שהיה למעשה מחנה־הרי־כוז הנאצי הראשון. בחומר הזה היה צילום קולנועי של תאי־הגאזים. הבאתי את זה למוסק. זה חומר טוב מבחינה קולנועית. רואים בו את המקלחות עם השילוט כתוב בצבע טרי. מדובר כאן בתצלומים מאוד משכנעים.

„כעבור זמן־מה ראה הפרופסור יהודה באואר את הקטעים האלה אצל מוסק. הוא הסתכל על הסרט, ואז אמר: ‚אל תגע בסרט הזה, אסור לגעת בחומר הזה ואסור להקרין אותו!׳ שאלתי: ‚למה?׳ אז החל באואר מספר את הסיפור על המגמה החדשה של חוקרי־שואה מסויי־מים, המכחישים את עצם קיומה של השואה, ואפילו הציעו פרס למי שיביא הוכחות מצולמות בדבר קיומם של תאי־גאזים. לטענתם, הנאצים לא הרגו כלל שישה מיליון יהודים, אלא רק מיליון אחד, וגם אלה מתו להם מכל מיני מגיפות והפצצות, ולא מהשמדה מתוכננת.

„באואר אמר שקטע זה, שאותו מראים בכל הסרטים כהוכחה לקיום תאי־הגאזים, לקוח מתוך סרט על מחנה־הריכוז דאכאו, שלא היה כלל מחנה־השמדה. דאכאו זה בגרמניה, והרי בגרמניה לא השמידו את היהודים, אלא בפולין, וכל עניין תאי־הגאזים בדאכאו הוא תמוה מאוד.

„מסתבר, שישנה סברה כי תצלומים אלה מדאכאו נעשו בכלל בידי צלמים אמריקאיים. ושהאמריקאים הקימו את זה למען יראו וייראו, שהם פשוט שיחזרו את תאי־הגאזים, וזו הסיבה לכך שהצבע כה טרי בתצלומים, והכל יפה וכל־כך מסודר. ולדברי באואר, ההיסטוריונים הטוענים שלא היתה שואה אומרים שמ־קובל על כולם כי התאים האלה מדאכאו הם משוחזרים. לכן אסור לנו להראות אותם בעמוד האש.״

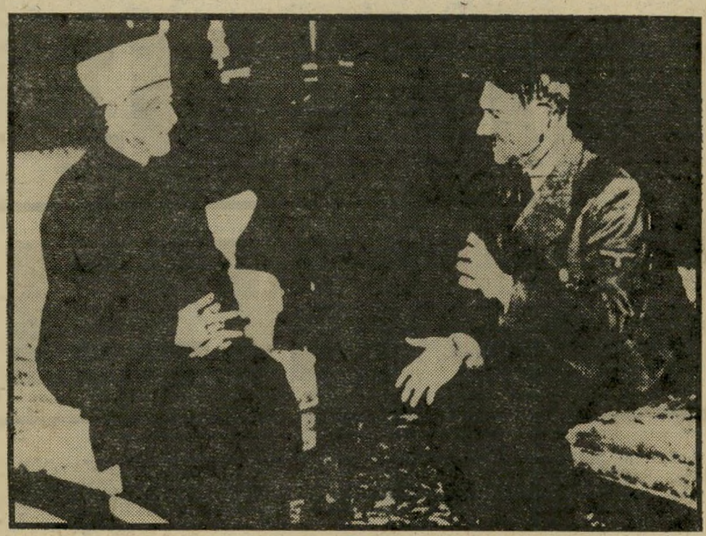
„מיד קיבלתי את זה. אבל הודעתי לבאואר, שעכשיו עליו לספק הוכחות ויזואליות אחרות שהיו תאי־גאזים. באנו ליד ושם, אבל עד מהרה התייאשנו מאפשרות שנשיג פילם של תאי־הגא־זים. ניסינו גם להשיג תצלומים בפולין, והפולנים התחמקו מאיתנו. הייתי בעצמי באושוויץ, ולא היו שם תאי־גאזים. מס־תבר שכאשר נסוגו הגרמנים ממחנות־ההשמדה, הם הקפידו להרוס ולהשמיד את תאי־הגאזים.

„באואר הפנה אותנו לד״ר קולקה מיד ושם, והממונה על מחקר התמונות שלנו, דיתה גרי, הלכה אליו, חיפשה וחיפשה, ולבסוף הביאה לנו כל מיני תמונות, שאתה יכול לעשות בהן חידונים ולשאול: מה הם היו?

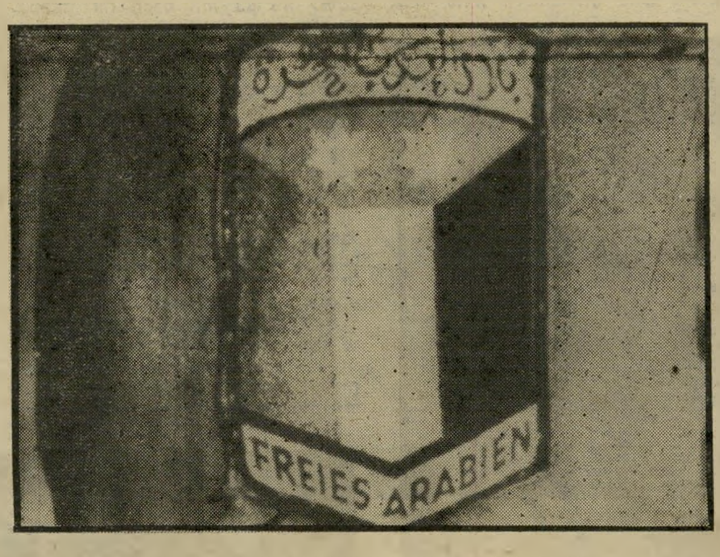
„מסתבר שאין תצלומים מאיתו דבר שתיארו לנו, בניין נאה ומטופח, ולידו ערוגות של פרחים, כאשר אנשים נכנסים אליו מבעד לדלת שעליה כתוב ‚מרח־צאות׳ אל החדרים שבהם היו המיקלחות. לתיאור זה לא נותרה כל עדות חזותית.

„קיימים התיאורים הספרותיים, וגם מאנשים שהיו שם, כמו העדות שאנחנו מביאים מאיש הזונדר־קומנדו׳, מילטון בוקי. אבל מה שמדהים אותי הוא שיד ושם, המוסד להנצחה, לא היה מסוגל לספק לנו חומר חזותי איכותי על נושא זה.

„אז הייתי בהתרגשות. מפני שאם לא נותנים לך להשתמש בחומר המצולם של דאכאו, אז מה אתה עושה? ניסים מוסק חרק שיניים. הוא רצה להשתמש בכל מחיר בתצלומים אלה מדאכאו, והוא אמר: ‚אני רוצה להראות לאנשים סרט, והתמו־נות הללו משמשות עבורי דגם. מה איכפת לי מאיפה התצלומים?׳ אבל אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו את זה. גם כאשר יש תמונות מבויימות, ואנחנו מציינים את זה בגוף הסרט. אנחנו קורבנות לכך שהגרמנים מחקו את עיקבות פישעיהם, ושכמה היסטוריונים מנצלים את זה כדי לטעון שההשמדה לא היתה ולא נבראה.״

פגישת היטלר והמופתי
לא ניתן לו תפקיד

תג היחידה „ערב החופשית״ בצבא הגרמני*
לא היתה טבילת אש

מונולוג של איש
הזונדר־קומנדו
מילטון בוקי

„כאשר רק הגענו בטרנספורט לבירי־קנאו, אז מייד הורידו 300 אנשים מן הטרנספורט ועשו לנו (קיעקעו) את ה־מיספרים, ולמחרת בבוקר ציוו עלינו להתייצב...

„אז עדיין לא היו בנייני הקרימטוריו־נים... שרפו בבורות, והיו כאלה תאי־גאז קטנים... העבודה היתה לאסוף את המתים... היה צריך לשים את המתים על מין עגלות כאלה, ולהוביל לבור, ובבור הם נשרפו...

„חילקו אותנו לפלוגות... הקאפו חילק אותנו. אלה ממיינים את הגופות מתאי־הגאזים, אלה סוחבים את המתים, ואלה משליכים את הגוויות, זה עד שהיו בנ־ייני קרימטוריונים...

„שם היו חמישה תנורים, והיו אלה שקראו להם המסיקים, שעבדו ליד הת־נורים. מילבדם היו כאלה שעבדו בעקיר־תן של שיני־הזהב של המתים, או בגזיזת השיער... מישמרת היום הלכה ובאה מישמ־רת הלילה, אם היה צורך...

„בתחנה, כשהביאו אותם, מיינו אותם שם. נשים וילדים לחוד, וגברים לחוד. וכך הביאו אותם, לחוד גברים ולחוד נשים...

„למטה היה החדר שבו התפשטו... אחר־כך הוכנסו לתאי־הגאזים, ושם נאמר לא־נשים שהם עומדים להתקלח. על הגג היו מין חלונות כאלה, שדרכם הוכנס הגאז. היה איש אס־אס מיוחד שהיה מגיע בע־גלה של הצלב־האדום, או הוא הגיע ושפך לשם את הגאז.

„זה נמשך כעשרים דקות, ואז איש האס־אס פתח את הדלת והסתכל אם כולם נחנקו בגאז...

„לקחנו את המתים, זרקנו למעלית... המעלית עלתה למעלה עד התנורים שהיו למעלה, ושם סחבו את המתים אל התנו־רים... למעלה עמדו אנשי זונדר־קומנדו אחדים, וסחבו את הגוויות אל התנורים, דחפו אל התנורים, ושם הגוויות הושמו על קרש, ונדחפו אל תוך התנורים. היו שם חמישה תנורים...״

* זונדר־קומנדו — „יחידה מיוחדת״.

* הדגל הוא הדגל העיראקי.

„מעבר להישג דמיון האדם...“

למרות הניסיונות המחוכמים של הגרמנים להסוות את תהליך־ההשמדה השיטתי של יהודי אירופה, החלו ידיעות על ביצוע „הפיתרון הסופי“ לדלוף אל בעלות־הברית ואל ריכוזי היהודים החופשיים בעולם.

אלא שהיו אלה דברים שלא ייאמנו.

לוסין: „ההודעה הרשמית הראשונה של הסוכנות היתה בדצמבר 1942, בערך שנה וחצי אחרי שתהליך־ההשמדה התחיל. אומנם, הגרמנים לא קראו אז לדבר בשמו, אלא בשמות־צופן כמו: ‚שילוח למיזרח‘, ‚התיישבות מחדש‘ או ‚הפיתרון הסופי‘.

„אבל האמת היא, שאין הכבר לכך שה־עולם לא הגיב על הידיעות הראשונות שהגיעו מאזורי־הכיבוש הגרמניים.

„כאשר אתה פותח את עיתוני הארץ מאותם הימים, אתה רואה שהתפרסמו ידיעות שונות על השואה, ידיעות שלא פורסמו בכותרות ראשיות, ועוד עם המון דברי הסתייגות, ועם המון סימני־שאלה. וזה חל כימעט על כל הידיעות שהגיעו משם. למשל, נודעו הפרטים על הטבח בבאבי־יאר, ידיעה שאותה הביא שר־החוץ הסובייטי מולוטוב במוסקבה. אז היו כאלה שאמרו, זו תעמולה סובייטית‘, ובחלק מהעיתונים בארץ־ישראל זה הופיע עם סימן־שאלה, ובאחרים עם הסתייגות ה־מערכת...“

עמוד האש מביא כמה תצלומים של עיתוני ארץ־ישראל, שציטטו ידיעה בשם סוכנות־הידיעות היהודית סט“א על טבח איום שנערך ביהודי פולין, רוסיה והאר־צות הבאלטיות, ובה דיווח על פוגרום באבי־יאר ויהודי אוקראינה בעיקר. הידי־עות פורסמו בתחתית העמודים הראשונים של העיתונים.

לוסין: „הבאנו את עניין הדיווח של העיתונות העברית פעם אחת בעניין באבי־יאר ופעם אחרת, מאוחר יותר, בעניין מרד גיטו וארשה.

„כאשר מסרתי לפרופסורים טיוטה ראי־שונית הבאתי דוגמות מתוך דבר, הארץ, הצופה ופלסטיין פוסט, ויהודה באואר השמאלי שאל אותי: מה עם המשקיף?“. אז שלחתי את שרה בלום, מהצוות שלנו, לסיפריה הלאומית. הבנתי שבאואר רוצה להראות שכל המיפלגות בארץ לא תפסו את גודל השואה. שהרי יש לו טענה שהשואה, בשל היותה מעבר להישג דמיון האדם, השכל לא יכול היה לתפוס דבר כזה, ולכן היו משוכנעים בארץ שאלה הן ידיעות חסרות־בסיס — לא מתוך רישעות ולא מתוך טימטום.

„כאשר שרה בלום חזרה עם תצלום של המשקיף, התברר שהיה זה היומון היחיד שהביא את הידיעה הזאת בכותרת ראשית.

„קפצתי אז מיד לאוניברסיטה ושאלתי את הפרופסור באואר: ‚אתה בכלל יודע מה ביקשת שאחפש?‘ הוא ענה ‚לא!‘ אז הוצאתי לו את התצלום, והוא הסתכל בו. שאלתי: ‚מה לעשות?‘ והוא אמר: ‚תוך כדי כתיבת התסריט הגעתי לסיפ־

* העיתון היומי של התנועה הרוויזי־ניסטית.

ערב החופשית

קטע של ראיון המופיע בפרק זה, שבו נשאל נשיא מצריים, אנוור אל־סאדאת, על הנטיות הפרו־גרמניות שלו ושל כמה בהבדיל בשלבים הראשונים של המלחמה העולמית, חופף דברים שאמר באחד ה־פרקים הקודמים של עמוד האש אנואר אל־נוסייבה, שצונזרו מתוך הסידרה.

לוסין: „הפרופסור יהושע פורת קבע שזיקתו של המופתי הירושלמי לנאצים היתה יותר אידיאולוגית. אצל סאדאת איש מהפרופסורים לא העיר דבר. שאלתי אותם, שהרי סאדאת אומר כמעט את אותם הדברים שאמר נוסייבה, הוא הרי אומר, אויבו של אויבי — הוא ידידי‘, וזה נאמר עם התקרבותו של רומל למצריים. אז פורת, שאמר על נוסייבה שהוא מדבר כעורך־דין, העיר על דברי סאדאת, זה אותנטי‘.

„אם להישאר בנושא זה: את הקטע, ש־בו רואים את המופתי הירושלמי בתנועה, מצאתי בבונדס־ארכיב הגרמני בקובלנץ, זהו קטע מיומן־קולונע גרמני, שאנחנו מביאים עם הקריינות המקורית, המהללת את המופתי כראש התנועה הלאומית ה־פלסטינית, וסרט זה מעודו לא הוקרן ב־הארץ“.

באותו ארכיון בקובלנץ איתרנו גם כת־בה בגרמנית על היחידה הערבית ‚פראייס ערביאן‘ (ערב החופשית) שהגרמנים יס־דו ואימנו בגרמניה ושלא עברה טבילת־אש.

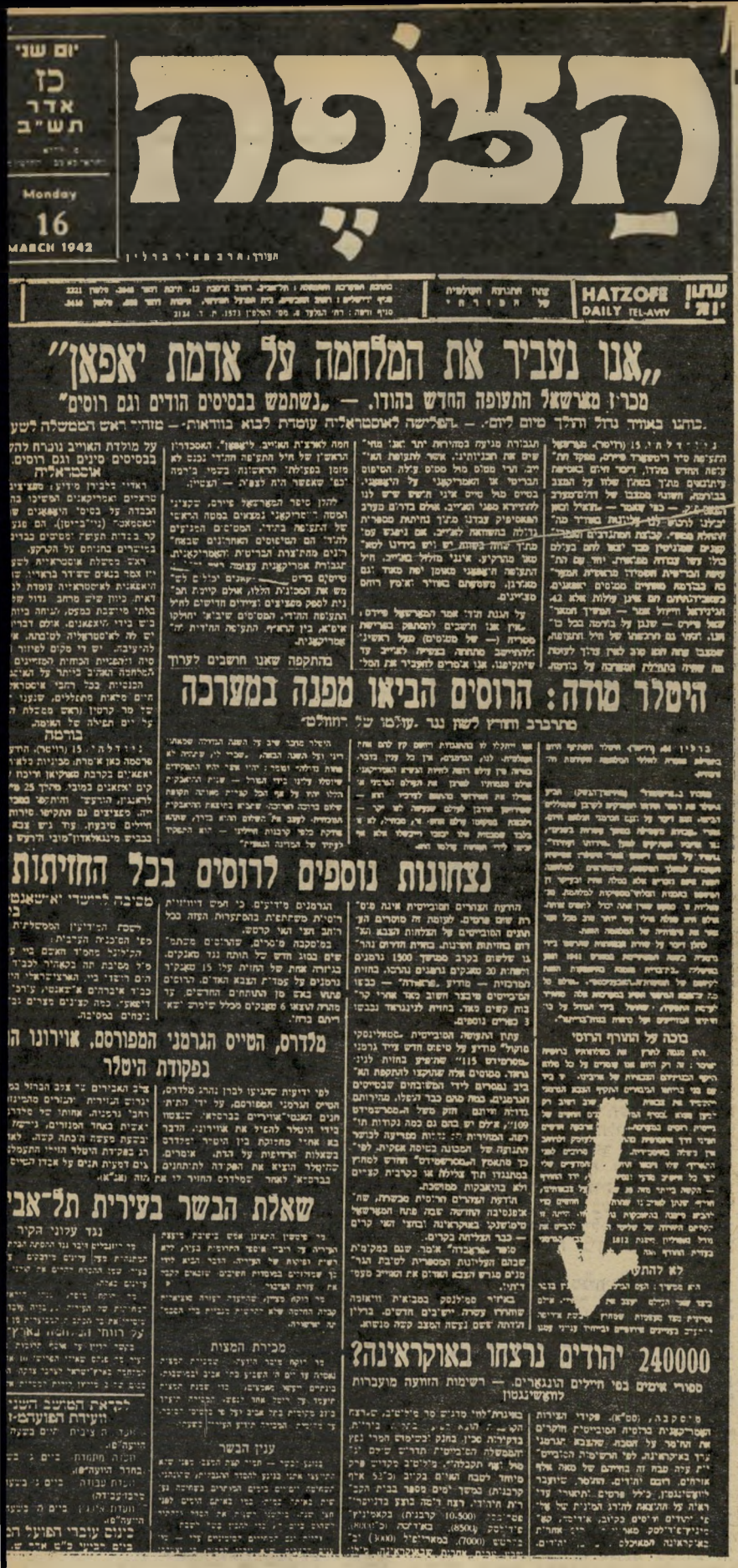
מיתוס ושמו „מצדה בכרמל“

באחד הרגעים שבהם היתה המילחמה העולמית קרובה לארץ־ישראל מכיוון ה־מידבר המערבי במצריים, עלו ביישוב חששות לגבי העימות הצפוי עם הגרמנים. מאותה תקופה קיים הסיפור על „מצדה ב־כרמל“.

לוסין: „אנחנו הבאנו את ישראל גלי־לי, שאומר ‚פה נתנגד‘, ויגאל ידין, ה־מאשר את קיומה של התוכנית כשלישו של מפקד ההגנה. כך גם כתוב בזיכרונו־תיו של יוחנן רטנר, וגם דויד הורוביץ מדבר על זה.

„המשקיף“ מיום 16 במארס 1942
רק בעתון אחד — בראש החדשות

„הצופה“ מיום 16 במארס 1942
השואה בסימן שאלה

רו עב־הכרס של יואב גלבר, המודיע, לא היו דברים מעולם‘, ספר שבו ניפץ את המיתוס של ‚תוכנית הצפון‘.

„גלבר טוען כי הוא לא מצא אפילו דוקומנט אחד המאשר את קיומה של ה־תוכנית הזאת, חוץ מאיזה מיכתב של ישראל גלילי לאשתו.

„אז עלתה השאלה: כיצד נותר לו ה־מיתוס הזה? התיזה של גלבר היא ש־כאשר התחילו להגיע ארצה בשנת 1945 הפרטיזנים ולוחמי־הגיטאות, וסיפרו את מה שקרה ביערות ובגיטאות, הם שאלו את הארצישראלים: ומה אתם עשיתם? ואז, יצחק שדה סיפר להם על ‚תוכנית הצפון‘, ואז נוצרה לה האגדה. במילים אחרות: אילו רומל היה מגיע, היינו עו־שים כאן מצדה, או גיטו וארשה.

„ערכתי שינויים בהתאם לכך בתסריט, וכתבתי על ‚תוכנית הצפון‘ את ה‚אם אומנם היתה‘...

„אבל שוקה פורת בא ומחק את הס־תייגותי, ואמר ‚היתה תוכנית גם היתה‘, והוסיף שלא יתכן שכל כך הרבה אנשים מרכזיים כיוחנן רטנר (ראש־מטה ההגנה) וגלילי יחזרו על הסיפור סתם. הוא אמר את זה כאדם בעל מיימנות של היסטור־יון.

„גם יהודה באואר החזיק בדעתו של פורת. בשבילי, תוכנית ‚מצדה בכרמל‘ היא רק משל ציוני, להוכיח מה קורה כאשר יש לך הטריטוריה שלך. או איך ניסח את זה ד“ר חיים וייצמן: ‚תנו לנו נשק לפתוח בארץ־ישראל, כדי שנוכל להיכחד כשאנחנו נילחמים על נפשנו.‘“

בשבוע הבא: חפרק ה־13 „השואה והגבורה“ (1943—1942), שבו מתוארת מפלת הגרמנים באל־עלמיין ובסטאלינ־גרד. הגרמנים ממשיכים לבצע את „הפית־רון הסופי“. ראשי גיטו־וארשה מוציאים בגניבה הודעה: „תננו למסור לכם על הרצח הגדול ביותר בכל הזמנים...“ שלו־שה חודשים אחר־כך פורץ מרד גיטו־וארשה.

שידור

מאחרי הקלעים

פורום שפיגלמן

פורום החדשות של השבוע שעבר, שבו השתתפו ראשי הטלוויזיה והרדיו, הוקדש לנושא נדיר ביותר, שכונה בפי כמה ממשתתפיו כ„פורום שפיגלמן".

היה זה מנהל חטיבת־החדשות בטלוויזיה, **טוביה סער**, שפירט באוזני הנוכחים בישיבה את סיפור המודעות, שהתפרסמו בשבוע שעבר בכמה מהיומונים, ושכותרתן היתה „האם ייפתח אריזור את הברזים ?" על המודעות היה חתום „א. שפיגלמן."

סער סיפר כי הופתע למיקרא המודעות לא פחות מהכתב־הכלכלי של הטלוויזיה, **אלישע שפיגלמן**, שדומה היה כי שמו חתום על המודעות, המבוססות על המחלוקת התיקשורתית שבינו לבין שר־האוצר יורם אריזור. שפיגלמן פנה אל כמה ממערכות העיתונים, כולן זועם ורותח, וביקש לדעת את פשר המודעות ומי הוא הגורם שפירסם אותן. הוא הופנה אל אחד ממישרדי־הפירסום התל־אביביים.

בירור באותו מישרד־פירסום העלה עד מהרה כמה פרטים מוזרים. פרט ראשון: שמדובר במכירה במחירים מיוחדים של ברזים. „א. שפיגלמן" החתום על המודעה, אינו אלא גיסו של בעל חברת־הפירסום, שהוא, בין השאר, גם בן־דודו של שפיגלמן מהטלוויזיה.

המסע של אחימאיר

השינויים הפרסונליים, שנערכו באחרונה בין מגישי מהדורות מבט, שהביאו להגדלת מיספר המגישות המביאות את חדשות הטלוויזיה אל המירקע, אין להם קשר עם אי־הנוכחות של עורך מבט במשך מזה שבועיים.

יעקוב אחימאיר, שרק בחודש שעבר היה בסיור בן שבועיים במערב־גרמניה, כאורח ממשלתה, יצא לחופשה נוספת בארצות־הברית. את מקומו בעריכת מבט ממלא **טוביה סער**, מנהל חטיבת החדשות. סער מנצל את סיורו של אחימאיר לחיזוק הייצוג הנשי במסך. אחימאיר ישוב למלא את תפקידו ב־30 בחודש.

איסורי בחירות על השדרים

חוזר חדש שפירסם היועץ המישפטי לרשות־השידור, **נתן כהן**, חולק בין חל איסור מוחלט להשתתף אישית, בצורה כלשהי, בתוכניות תעמולת־הבחירות עצמן. איסורים אלה חלים, כאמור, על כל עובדי רשות־השידור ללא יוצא מן הכלל. איסור זה נוסף על הכלל, שכל עובד חייב לבקש רשות מראש על כל עבודה פרטית, בין בשכר ובין שלא־בשכר. כל האמור לעיל חל גם על עובדי הרשות בחופשה (בין רגילה ובין ללא תשלום)..."

בחוגי הטלוויזיה מניחים כי הערת־תוספת זו בחוזרו של היועץ המישפטי מכוונת כלפי **ירון לונדון ומוטי קיר־שנבוים**, שהם ב„חופשה־ללא־תשלום", ו**חיים יבין**, המופיע כמראיין בערבי־ראיונות מטעם מועצות־הפועלים השונות בארץ. נושא זה נמצא כיום בבירור של מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיר**.

מליאה במילכוד

רשימת חבריה של מליאת רשות־השידור, שעומד להגיש לממשלה השר המונה על ביצוע חוק רשות השידור, **זבולון המר**, עלולה לגרום בשלוש השנים הבאות התכתשויות חסרות־תקדים בין המליאה ובין אנשי התיקשורת.

עם החברים החדשים, שהשר עומד להמליץ עליהם, נמנים הפרסומאי **דויד אדמון**; הקריקטוריסט **קריאל** („דוש") **גרדוש**, העיתונאים **אורי פורת** ו**וולי יצחק חירושלמי**; איש תנועת־החרות עורך־הדין **דן מרידור**, אשת סגן יו"ר הכנסת **אהובה מירון**, והנציג העדתי **גבריאל בן־שימחון**.

רשימה זו, הדומה יותר לרשימה של נציגי־מיפלגות מאשר לחשימה של „נציגי ציבור", כנדרש בחוק, עשוייה להוות מילכוד, שיסכן את המשך פעילותה של עצמאית של רשות־השידור. פרט מעניין: חמישית מתושבי ישראל, בגי המיעוטים למיניהם, אינם זוכים לייצוג הולם ב־מליאת הרשות, ושום ערבי אינו מצוי בוועד־המנהל של רשות־השידור, שרוב דיוניו עוסקים בטלוויזיה, שקרוב למחצית זמן־השידור שלה הוא בערבית.

הקרב על אח"א

מאבק עקרוני מתנהל בימים אלה בין מחלקת־החדשות בטלוויזיה ובין **דויד הירשפלד**, מנהל מחלקת־שירותי־ההפקה בטלוויזיה. הנושא: שמונה מצלמות אלקטרוניות חדשות שנרכשו בידי הטלוויזיה, והעומדות להיכנס בקרוב לשימוש. אנשי מחלקת־החדשות טוענים כי ציוד זה חייב להיות ברשותם, בשל הצורך הקבוע לדיווח מיידי, המסתרבל לעיתים קרובות בשל המיבנה הביורוקרטי המסורבך של הטלוויזיה.

המצלמות האלקטרוניות החדשות, המכונות בפי־כל „מערכת לאיסוף־חדשות אלקטרוני", היא שיטה שבה אין צורך בכל התהליך המורכב של פיתוח סרטים, מעבדות וכו'. ניתן להשתמש בחומר המצולם בשימוש מיידי, מהצילום לשידור. הקרב על אח"א עוד יהדהד במיסדרונות הטלוויזיה.

רדיו

דמוקרטיה בגל"צ

לפי ידיעה שנפוצה במיסדרונות, **דני נוף**, שהוא מנהל מחלקת־המוסיקה בגלי צה"ל והאחראי על מפיקי תוכניות־המוסיקה בתחנה, קשור עם חברת־התקליטים הד ארצי. אשתו של נוף, דורית היא מפיקת התקליטים של חברת־היד ארצי, שהפיקה, בין השאר, את תקליט שירי האירוויזיון. דבר ששווי להשפיע על שיקוליו של נוף במדיניות המוסיקלית של התחנה.

פנייה אל מפקד גלי צה"ל, **צבי** („צבי־קה") **שפירא**, העלתה את הדברים הבאים: „אנחנו לא רואים טעם כלשהו לפגם בעניין זה, מאחר שהמדיניות המוסיקלית של גל"צ נקבעת על־ידי הנהלת גלי צה"ל, ודובי נוף, כמנהל מחלקת המוסיקה, מבצע את המדיניות המאורה, ולא קובע אותה."

בדיקה נוספת גילתה כי בניגוד למדיניות־השידור המוסיקלית של קול ישראל (ובעיקר רשת גימ"ל), הנקבעת על פי טעמם של העורכים המוסיקליים, בלא בקרה, ומדיניות קפדנית, מצוי בגלי צה"ל מוסד־בקרה, שכותרתו היא „פליי ליסט" (רשימת שידור). במוסד זה יושבים כל העורכים המוסיקליים, נציג של הנהלת גלי צה"ל, נציג של מגישי־התוכניות ו־נציג של מחלקת־המוסיקה בתחנה. כל אחד מהנוכחים יש לו קול אחד בילבד (כולל קולו של נציג הנהלת התחנה), וזהו הפורום הקובע את מה ששפירא מכנה „טיב המדיניות המוסיקלית של התחנה."

זוהי השיטה להתוויית המדיניות המוסיקלית בתחנה הצבאית, כאשר ההנהלה סומכת ידיה על המיומנות ועל השיקולים המיקצועיים של עובדי התחנה, וביניהם דובי לנץ. מעולם לא חשו בשינוי כלשהו במדיניות זו, בשל מקום עבודתה של אשתו, דורית. יתכן כי ה„פליי ליסט" מסביר את עליונות תחנה זו על שידורי קול־ישראל.

פסקול

„דאלאס" בירידה

גבות רבות הורמו במיסדרונות הטלוויזיה בשבוע שעבר, כאשר התברר שצוות של אנשי־טלוויזיה יצא לביקור בן 10 ימים ברומניה, כאורחי הקהילה היהודית שם ורבה, הרב רוזן. בין אנשי־הצוות: הבמאי העולה מרומניה **אנדרה קאלארשו**, מפיקת תוכניות־הילדים **צלילה רוז** ומפיק תוכניות־הדת **חיים חוויזמן**. יש מי שלוחש כי הזמנה זו היא בבחינת מענק של הרב רוזן ושל השילטונות ברומניה לטלוויזיה על התמיכה העקרונית, ועל הסיקור הקבוע שמחלקת־הדת בטלוויזיה מעניקה לרב רוזן, אשר גורמים שונים השמיעו נגדו טענות שונות בעניין יציאתם של יהודים מרומניה. עניין זה זוכה בסיקור חד־צדדי בטלוויזיה הישראלית ●● הסידרה דאלאס, שהטלוויזיה הישראלית היא אחת האחרונות בין תחנות־הטלוויזיה בעולם שהחלו בהקרנתה, הגיעה כבר בכמה ארצות לנקודה שלאחר נקודת השיא והרוויה. סקרים שנערכו באחרונה באנגליה גילו שלאחר הסצינה „מי ירה בג'יאר ?" שבה צפו אשתקד 27.3 מיליון איש (כמחצית האוכלוסיה באי הבריטי) הלך ופג המתח הציבורי, וישנה ירידה קבועה במיספר הצופים. בארצות־הברית ירדה התוכנית למקום השני לפי מדד־נילסן (המדד הכל־אמריקאי לצפייה בתוכניות־טלוויזיה), אחרי התוכנית 60 דקות ●● בפגישה במועדון המיסחרי בתל־אביב קרא מנכ"ל רשות השידור, **יוסף לפיר**, לתקן את חוק־הבחירות לגבי רשות־השידור, בעניין הגבלת 150 הימים ציין לפיד כי „החוק אינו מגדיר מהי תעמולה..." לפיד הוסיף בלעג ש„יש 120 חברי־כנסת ולפחות 20 רשימות, כך שצריך להיזהר שלא לעלות על המסך 2400 אישים מרכזיים במדינה" ●● ב־ימים אלה שב לחופשת־מולדת כתב־הרדיו בוושינגטון **שלום כיתי**, המתכונן לסקר בשבוע הבא מכאן את ביקורו של שר־החוץ האמריקאי, **אלכסנדר הייג**, ושיחותיו עם ראשי השילטון כאן ●● הסבה הדרגתית ממחלקת־החדשות למחלקת־הסרטים־התיעודיים עובר הכתב המעולה **אורי גולדשטיין**, העובד בימים אלה על השלמת סירטו התעודי הראשון פרטים קטנים, שיוקרן כמה ימים לפני שידור הטלתרום. סירטו של גולדשטיין מנסה להביא מעולמם של ילדים נכים.

עורך לנץ ואשתו דורית במסיבת־פורים
שיקולים טהורים

במאי גולדשטיין
הסבה מיקצועית

שדר שפיגלמן (כפורים)
פירסומת לברזים

עובדי הרשות (הרדיו והטלוויזיה), יש בו פירוט של איסורי־הבחירות החלים על עובדי רשות השידור.

נוסף על כך יש בחוזר הערה, המיועדת לכמה מעובדי רשות־השידור, שהחלו באחרונה לפעול בגלוי במיסגרת מסע־הבחירות להסתדרות, כמו בערבי־ראיונות שמועצות־הפועלים עורכות כמסורת וכתחליף לאסיפות בחירות. בהערה זו של היועץ המישפטי נקבע בין השאר: „כן

יום רביעי

25. 3

● **ווֹלט דיסני: המפלצת באגם התותים (חלק ב') (5.30 — מדבר אנגלית בצבע)** — שלושה תלמידים מנסים לשכנע את אנשי העיירה שאכן הם גילו כנופיית־מבריחים. בעזרתם של הילדים מסתיים הסיפור בכי טוב.

● **מדע בידיעני: חלוצי החלל חלק ב' (6.15 — בצבע, מדבר אנגלית)** — עקב שביית הטייס עולים שווייצי הגודע, פרידריך דיראנמט, בכיכובם של אינגריד ברגמן ואנטוני קווין (הוצג בארץ בכיכובם המועלה של אלישבע מיכאלי ורפאל קלצ'קין). אלמנה עשירה השבה לכפר הולדתה ומוכנה לסייע לתושביו העניים, בתנאי שיאפשרו לה לנקום במי שהיה מאהבה.

ברגמן: ביקור הגברת הזקנה
יום רביעי, שעה 10.05

יום חמישי

26. 3

● **בידור: לקראת אירוויזיון 1981 (חלק ב') (8.03 — בצבע, דוברת עזית)** — המשכו של החלק הראשון, שהוקרן אתמול.

● **ספורט: מכבי תל־אביב בגמר גביע אירופה (9.30 — בצבע, מדבר עברית)** — שידור ישיר משראסבורג.

● **בורסה: מהון לחון (11.00 — שחור־לבן, מדבר עברית)** — ירחון הסוקר את המתרחש בשוק ההון הישראלי. עורך ומנחה: הפרופסור ברוך לב.

יום שישי

27. 3

● **סידרה לילדים: הקלברי פין וידידיו (3.00 — בצבע, מדבר אנגלית)** — הפרק „אוצר גנוז" שבו תום והקלברי פין מנסים להשכיח את ניקמתו של ג'ו האינדיאני ויוצאים לחפש אחר אוצר נטוש.

● **סרט ערבי: פנים אל פנים (5.32 — מדבר ערבית)** — חילמי מוסטפה עזב את עולם הפשע הלבנוני ומבקש לפתוח דף חדש בחייו ולהתמסר לחינוך של בנו. אך מפעיליו ושותפיו אינם מרשים לו. הפעם הם מסבכים אותו בשוד עתיקות במצריים. לחילמי מישפחה המתגוררת במצריים. בעת ביקור הוא מגלה כי אחיו שהוא קצין במישטרה, ממונה על לכידת הרשת שעימה הוא משתף פעולה. בהשתתפות פיהיל רמזי, מחמוד עבד־אל־עזיז, אמינה וזק חילמי.

● **בידור: בצוותא עם אושיק לוי (9.15 — מדבר עברית, שחור־לבן)** — בידור בהשתתפות אושיק לוי, אחיו לוליק, חנן גולדבלט, יצחק („צ'רצ'יל") קלפטר ותיזמורת.

● **סרט טלוויזיה: קשת בענן (10.15 — בצבע, מדבר אנגלית)** — סיפורה של כוכבת־זמר צעירה שהלהיבה מיליונים ברחבי העולם. זוהי פרנסס גאס, המוכרת יותר כג'ודי גארלנד האגדית. קשת בענן מתאר את חייה של ג'ודי הצעירה מאז ראשית הקאריירה שלה ועד לשיא, בסרט הקוסם מארץ עוץ. בתפקיד ג'ודי מופיעה אנדראה מקארדל; אמה ואביה הם פייפר לורי ודון מוריי.

שבת

28. 3

● **סרט תעודה בערבית: ניצני שלום (6.30 — מדבר ערבית, שחור־לבן)** — תוכנית עצמאית ובלתי־פוליטית ביוזמת יהודים וערבים, כולם אזרחי ישראל. יוזמה שמטרתה לעודד שיתוף־פעולה בין בני כל העדות. הניצנים גרים בשלושה כפרים ערביים במשך שנתיים, והם ממלאים תפקידים שונים במיסגרת הקהילה: חינוך, בריאות, עבודה עם נוער. בימוי: אילנה אלעד.

● **סידרה: דאלאס (10.05 — מדבר אנגלית, בצבע)** — מורגן פירצ'יילד, ששיחקה בסידרה סוחרי החלומות, מופיעה בפרק זה בתפקיד ג'ינה וייד, צעירה שבובי ביקש פעם את ידה ועתה היא שבה ונכנסת לחייו, מבקשת שיעזור לה ולבתה שהתייתמה. מתוך חשש שהילדה אינה אלא בתו שלו, מוצא בובי את עצמו עוזר לג'ינה וייד. פאם רואה בנוכחותן של ג'ינה ובתה איום של נישואיהם.

● **סידרת־מתח: קווינסי (10.50 — בצבע, מדבר אנגלית)** — רצח לפי נהלים.

יום ראשון

29. 3

● **שידור חי: ארץ מתרחש במערכת של יומון בלוס־אנג'לס.**

● **דיון: שיחה בשנים (10.50 — מדבר עברית).**

● **קומדיה: כנסון (11.20 — בצבע, מדבר אנגלית)** — הצבא קורא לך. מגיפת שפעת מתפשטת במעונו של המושל. בנסון ניצל ממנה לפי שעה. החדשות הרעות מגיעות בצורת מיכתב רשמי, המורה לו להתייצב בבסיס צבאי לצורך „בדיקת המיקרה שלו". בנסון, ששירת במילחמת קוריאה, אינו יודע במה העניין. כשהוא מגיע אל

דייוויס וזופי: דאלאס
מוצאי־שבת, שעה 10.05

יום שני

30. 3

● **בידור: זה הסוד שלי (8.03 — מדבר עברית)** — החידות של הטלוויזיה.

● **תרבות: שמונה וחצי (8.30 — מדבר עברית)** — ביקורת תיאטרון ובלט.

● **דת: שורת הדין (9.30 — מדבר עברית)** — הצגת בית־הדין הרבני באולפני הטלוויזיה.

● **בידור: דרכים (10.25 — שידור חוזר, מדבר עברית)** — תוכנית הבידור של שלמה ארצי בצוותא.

יום שלישי

31. 3

● **תיעוד: עמוד האש (8.03 — מדבר עברית, בצבע)** — פרק 13, השואה והגבורה (43־1942).

● **דרמה: סיפורו של רוס אוואנס (10.00 — מדבר אנגלית)** — במיסגרת תיאטרון הכורסה, דרמה המספרת על בחור משועמם הזוכה בהצעת־עבודה מוזרה בהלך בילוי רצוף הפתעות בבית־קפה.

● **שירה: כוכבים בחוץ (11.25 — מדבר עברית)** — מישדר לקראת יום השנה לפטירתו של המשורר נתן אלתרמן. התוכנית, שהופקה בידי הטלוויזיה הלימודית, משודרת כאן לראשונה.

לקראת שידור: להיות אשה חיילת

סרט תיעודי המנסה לבחון את מעמדה של האשה הישראלית מבעד לעיניים צבאיות. גיבורות הסרט הן החיילות אורלי ואביגיל, המשחזרות את חייהן במיסגרת הצבאית מרגע גיוסן, ובמשך שנתיים. הסרט יוצא מתוך הנחה כי פוטנציאל כוח־האדם של

חיילת אורלי: להיות אשה חיילת
יום חמישי, שעה 10.00

האשה הישראלית אינו מנוצל די הצורך במיסגרות של צה"ל. במאית הסירט היא שולי אשל. הסרט יוקרן במיסגרת שידורי־תעודה, ביום החמישי, 2.4, בשעה 10.00.

בזכרונו של ויילד סטאר זיכרונות הקשורים באלכס, אחיו שנעלם, והוא מנסה לפגוע בטייס השבוי. אחרי שמתברר כי הטייס אינו יודע פרטים על גמילון, פוקד הקפטן לשחרר את הטייס עם מטוסו.

● **דת: עקבות (8.03 — מדבר עברית, שחור־לבן)** — במסיגרת „מורשה" מובא סיפורו של יעקב (ז'קי) גולדברג, מדען־גרעין־דתי, המקשר בין אמנותו ועיסוקו המדעי.

● **בידור: לקראת אירוויזיון 1981 (חלק א') (8.30 — בצבע, דוברת עזית)** השירים שישתתפו בתחרות הזמר האירופית אירוויזיון 1981 יוקרנו בשני חלקים. היכרות ראשונית עם השירים קודם שידורה של תחרות הזמר במופע פומבי, ב־4 במארס.

● **סרט קולנוע: ביקור הגברת הזקנה (10.05 — שחור־לבן, מדבר אנגלית)** עיבוד קולנועי למחזה של ה־

מיבחרדיו:

בעיקבות ברל

ביום שבת (28.3) בשעה 2.10 ברשת ב', יובא במיסגרת המישדר „ארץ חמדת" שידור מיוחד של התוכנית „פועל ב־כינרת, מורה הדור". הד"ר אניטה שפירא, מחברת הביוגרפיה על ברל כצנלסון, עורכת מסע בעקבות ברל בארץ־ישראל. הראשון בסידרת מישדרים, שבמהלכו מבקרים שפירא ועורך התוכנית יואל רפל בפתח־תיקווה, כינרת ועין־חרוד. שפירא משוחחת עם גיסו של ברל, סלוצקי בן ה־92, שעמד איתו בקשר הדוק במשך שנים ארוכות.

אהבתי (8.03 — מדבר עברית) — תוכניתו של מאיר שליו, נושאים אקטואליים וכאלה הקשורים בארץ־ישראל.

● **סידרה: זו גראנט (10.00 — בצבע, מדבר אנגלית)** — הפרק סכנה רוחית. סיפורים מרתקים על ה־המטה, הוא אינו פוגש את המפקד. מתברר שלפני שנים רבות, מעט אחרי מילחמת קוריאה, נחשפו כמה חיילים לניסוי של לוחמת־חיידקים שערך צבא ארצות־הברית, ולאחרונה נתגלו אצל כמה מהם תופעות לוואי. במעון המושל חוששים שבנסון גוסס.

מנהלים וועדי עובדים*
סוף סוף מתנה אחרת !!!

* משקה חריף מהטובים בעולם,
* כלי דקורטיבי מהיפים בארץ,

שני אלה באריזה מפוארת
במחיר החל מ-150, שקל לסט,

לשירות מהיבואנים:
בית הלחמי, מוצרי נוי בע"מ -
יצרני קרמיקה, עץ, זכוכית ונחושת
פנקס 33, ת"א. טל. 441292, 443523.

החברה הסקוטית למסחר בע"מ,
יבואני ג'וני ווקר, רמי מרטין,
ג'ין גורדון ועוד.
גרוזנברג 26, ת"א. טל. 622891.

* בכל הארץ

אמנות

לשפץ את ההיסטוריה

מה עושים כשמוצאים קיסר מהולל כמו אדריאנוס מוטל עמוק באדמה, פניו מכוסים שכבות עבות של ליכלוך, והפאטינה איבדה את ציבעה, כתוצאה מחימצון? אז קודם כל הארכיאולוגים נפעמים מהימצאות פסל כה נדיר בישראל. אחר־כך הם מעבירים אותו למוסיאון ישראל, ושם הוא נמצא כשנה מלבד אולי כאלה פרטיים שלא ידוע עליהם, ואין מופקדת עליהם עבודת שיחזור רבת־היקף, כמו זו שאולג עובד עליה כעת.

כרגע הוא משחזר כמה פרוייקטים רציניים, כמו תמונת יום כיפור בבית הכנסת של **מאוריציו גוטליב**, שכל ילד תל־אביבי זוכר אותה תלויה במוסיאון, עוד כשהיא שכן בשדרות־רוטשילד. אך לפני שלוש שנים, כשהצבע החל להתפורר, היא הורדה אחר כבוד למרתף. אולג משחזר אותה, יחד עם פסלי ארכיפנקו, לתערוכות שתיערכנה בקרוב.

כיצד הצליח להסיר עיקבות של קרוב ל־1850 שנה מהפסל הרומי? הוא מספר שכדי שלא לפגוע בפטינה (השיכבה של גימור הברונזה) הוא שיפשף בעדינות במיברשות־זכוכית ונעזר באיזמל. כל יום היה משפץ ריבוע קטנטן, וכך עבד במרתפים, כי אין מי שיודע איך לטפל בדבר כזה. האמת היא שמיקצוע השיחזור של יצירות אמנות הוא נדיר בעולם כולו, ולא רק בארץ. מעטים פונים ללמוד מיקצוע זה. אחד הבודדים בארץ הוא **אולג שצ'רבקוב**, ואליו פנו ממוסיאון ישראל, כדי שיטפל בקיסר ירום הודו.

פסל אדריאנוס
הכבוד האבוד שהוחזר

כשעלה אולג לארץ מרוסיה, לפני כארבע שנים, התקבל לעבודה במוסיאון ישראל. למוסיאון יש כידוע אגף־עתיקות רחב, והפסל הקיסרי, שהיה ללא יד מטפלת, חיכה למומחה כמו אולג, שיביא לו עדנה. העבודה הזמנית של אולג במוסיאון התארכה לשנה. בפרק זמן זה הוא התחיל לנקות בזהירות חלקים־חלקים מהפסל. כשראו את עבודתו אמרו לו: אל תנקה כל־כך הרבה, מספיק להסיר רק מחצית מהשכבות.

את מיקצועו המיוחד במינו למד אולג ברוסיה, במשך שמונה שנים, במכון לרסטוראציה. שם עסק בשיחזור איקונות ותמונות עתיקות. הרקע שלו היה מבית לא דתי, אך רדיפות ועלבונות שספג, גרמו לו לעזוב תנאים כלכליים מצויינים (בעת לימודיו קיבל משכורת קבועה), ויחס טוב לעוסקים במיקצוע נדיר ומבוקש זה, וברגע שקיבל היתר־עליה — עלה מיד לארץ.

כיום הוא נכס של מוסיאון תל־אביב, ויחד עימו יש עוד משחזר אחד בלבד. בירושלים ישנם ארבעה משחזרים במוסיאון, ובזה מסתכם מיספר המשחזרים הלאומי.

חיים אברהם
ציורים מעודנים באקוורל

"B" - סטודיו למחול

ארלוזורוב 80, ת"א, טל. 237026

נפתחים חוגי בוקר חדשים

ג'אז למתקדמים בהדרכת **טוביה טישלר**
(שעה וחצי) יום ג' 10.00

שרון גולן
(שעה וחצי) יום א' 10.00

סטפס - TAP בהדרכת **שרון גולן**
יום א', ג' 11.30

נוחול נוודני (בינוניים) בהדרכת **אמירה קדם**
יום ד' 11.00
יום ו' 12.30

* הסטודיו מארגן קורס קייץ יוצא דופן בעיר אילת. מעוניינים להשתתף בקורס שמשולב ב־4 שעות ריקוד ביום עם נופש וקייט, יתקשרו לסטודיו. הקורס מיועד לרמת בינוניים ומתקדמים בג'אז מודרני וסטפס.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים: ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול,
צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור,
הוצאת שיער בשעווה
* הנחות נלות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל-אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

תן טרמפ לחייל

על הראש והטורסו. את הכתפיים שיחזרו אמנים אחרים.

כיום, מאושר אולג בחייו בישראל. הוא טוען שהוא חש כאילו חי פה שנים רבות.

פסלו המפואר של אדריאנוס שוכן באגף־העתיקות של מוסיאון ישראל, ומרגין את לב הצופים בנכס התרבותי היחיד במינו, שריד לתרבות הרומית הנמצא בישראל. קיסר, שבימיו הבסה יהודה במל־חמת בר־כוכבא, והושלם הטבח ביהודים, ששם קץ לשילטון יהודי בבית שני — קיבל למרבה הפלא טיפול ואירוח יוצאים מן הכלל מידי שרידי הטבוחים, שהשיבו לו את הדרו.

מהציור לקולנוע

ובחזרה

מי שחושב שרק בחלל גלריה או מוסיאון ניתן לערוך תערוכה — טועה. **חיים אברהם** תלה את ציורי המים המעודנים שלו בחלל חנות למיסגרות, בדיזנגוף סנטר בתל־אביב, והתוצאה זהה בדיוק למה שיכול היה להיות, לו תלה אותה בגלריה הסמוכה. החדר המלא מציורי חיים, אינו מרמז על מהותו, מלבד אוסף מיסגרות שו־נות, התלוי כקובץ מהתיקרה, ו־הנראה כפסל מושגי — והחלל מתאים בהחלט לעריכת תערוכות, מה גם שאין צורך בתשלום שכר־דירה לגלריה, או להיות חבר בקבוצת לחץ.

חיים אברהם התחיל את דרכו האמנותית כצייר לפני כ־13 שנים, כשהחל ללמוד לצייר בבית־הספר הגבוה לציור. כשסיים את לימודיו חש שלא הכל מוצה, והחל ללמוד קולנוע באוניברסיטת תל־אביב. התוצאה — כיום עובד חיים ב־טלוויזיה־הלימודית, וממשיך את יכולתו בתחום זה, ובזמנו הנותר הוא ממשיך לצייר ולהפיק „שי־רים" מעודנים, מציירים.

את הגופים היפים שראה בכנרת ובגליל הנציח באקוורלים רגישים וליריים. אולי יש בציורים אלה חלק מנפש הפייטן שבו, כי ב־מיסתרים הוא חוטא גם בכתיבת שירים. יש בכמה ציורים רמז ברור לכיוון שבו ילך בעתיד — כשהתימצות והנחת המיכחול, ה־מזכירה את הציור היפאני המעו־דן, מוליכים לכיוון אישי יותר ומחקדם.

כמיהה לעושרשים

„אני מודה באימפוטנציה" — אומרת הציירת היפה **זיווה רון**, כשהיא מתכוונת לכך, שאי־אפשר לצייר כיום כמו **אדגר דגא**. בסיגנון אקדמי־קלאסי היא נוטלת את ציורי דגא, כנקודת פתיחה, ועל הדיקטים היא מצייר־רת, בשכבות על שכבות, צבע ופס־

זיוה רון
שילוב קלאסי ומושגי

מחווה לדגא שד זיוה רון
„ראו מה היא עשתה לי"

טלים מעורבים בפחם, ציורים מעו־דנים בסיגנון המזכיר את גדולי האמנות.

תערוכתה של זיוה רון בגלריה דוגית היא חזרה לציור הפיגורי־טיבי של פעם, מחאה כלפי אלה שלא מסוגלים לצייר, ומחפים על־כך באימוץ סיגנונות קלים ולא מחייבים. אך בראש ובראשונה היא מייחסת תערוכה זו לנוסטלגיה העמוקה שהיא רוחשת לצייר ה־צרפתי הדגול, שכמות נכבדה מ־ציורי המתרחצות שלו מרוכזת בכמה אולמות באוסף המטרופולי־טן מיוזיאום, בניו־יורק, החל מחו־דש מאי שעבר, וזכתה לכיסוי נר־חב בכל עיתוני ומדורי האמנות ב־ניו־יורק.

זיוה רון זכתה לכיסוי תערו־כתה הקודמת, בבית־האמנים ב־תל־אביב, במדור זה, בשנה האח־רונה. אז הסבה את תשומת־לב המבקרים למסר החברתי החריף, שהתבטא באמנות מושגית־פיסו־לית, תוך שימוש בחפצים יום־יומיים. התערוכה נקראה רקוויאם לחברה הצרכנית, ובה הראתה רון את כוחה כאמנית מושג לא לשם הרושם, או ההצטרפות לזרם אופ־נתי. כך הרגישה, וכך עשתה, והיטב. מאז חשה צורך עז לחזור לריאליזם. רחוק בעבר היתה זיוה מציירת בסיגנון הפופארט האמ־ריקאי. מכאן ניתן לראות את הק־שר בינו לשלב הנוכחי ביצירתה.

כמה מציוריה בדוגית משלבים ציור קלאסי עם אמנות־מושגית, כמו למשל ציור המתרחצת העי־רומה טובל כולו (עד קרסוליו) ב־תוך גיגית פח אמיתית, ללא מים כמובן. האמנות המושגית והקלא־סית יצרו זיווג מושלם. את חותמה מטביעה הציירת ביצירותיה, כש־היא מציירת „בלונים" (בסיגנון פופ), וכותבת את מחשבות המצו־יירים, כמו פורטרט של אשה, ש־אפה הוארך על־ידי זיוה, והיא אומרת: „ראו מה היא עשתה לי!"

יש בתערוכה גם כמה יצירות סיסוליות, שבהן יצרה כעין ספ־רים מעץ, ונתנה להם שמות ה־מרמזים על דעותיה: כל מה ש־רצית לדעת על האמנות מאת דגא, כשבוונתה לרמז מאין צומחות ה־רגלים של האמנות... או שם ספר: You can not do it!, ומכאן ביקורתה החריפה כלפי עצמה וכל־פי האחרים, שלא יוכלו לעולם לשוב ולצייר כמו גדולי המייסט־רים.

זיוה היא לוחמת ותיקה, אחת ש־כואבת את כאב המצב העגום שאליו נקלעה האמנות בישראל, את ה־קצר שנוצר בין המוסיאונים וה־אמנים, הניכור בין מבקרי האמנות ליוצרים. את מחשבותיה היא מפר־סמת בעיתון 77, ולאחרונה התחילה לכתוב ביקורת־אמנות בירחון את. אשת־אשכולות ואמנית רגישה, ה־מפתיעה בכל אחת מתערוכותיה, מחפשת אתגרים חדשים וכובשת מטרות חדשות.

(המשך מעמוד 52)

הארוכה, שאותה עשה נער בן 18, מביאה אנשים מבוגרים לידי תמיהה ואולי אף מביכה.

„אולי באיזשהו מקום הייתי רוצה להיות כמו כולם, ולהתפתח ככל נער אחר, אך איני יכול לזה", אומר שמואל, „הסקרנות הזעזומה שלי לידע מביאה אותי להגיע לאשר אני מגיע."

בעתיד רוצה שמואל להיות שייך לקהיליה המדעית. כיום הוא מודע שבאיזשהו מקום נגרם לו עוול. „מעולם לא היתה לי יד מכוונת, אם בשטח המדעי ואם בבעיות החברתיות שאליהן נקלעתי. בגיל 9 נזרקתי אל הלימודים האקדמיים שעיוותו אצלי לא מעט מתחושות הילד והתפתחותי כילד".

שמואל רב־הפעלים, המצליח להביך אנשים רבים בהישגיו מקווה שלא להביך את עצמו מאוחר יותר.

מדען זאקנין
ילד גאון

שאיפתו היום היא להתמקד בתחום מדעי מסויים, שבו יוכל לעשות גדולות.

הסתדרות

שוד הטבחיות הזקנות

12 נשים, שהקימו את מיטבחי־הפועלים, מתוך אידיאולוגיה, מאשימות היום את ההסתדרות בהשתלטות על רכושן

„רק לאחר ארבעים שנה הבנתי פיתאום שההסתדרות, האמורה לי הגן על זכויותי, הפכה בעצם מנשלת, ומחכה לרגע שכבר אמות ולא אדרוש את המגיע לי!" טוענת סוניה גולדנברג בת ה־75.

סוניה, השוהה היום בבית־האבות של משען ברמת־אביב, היתה בעבר אחת מ־12 הנשים שהגיעו ארצה כאסירות־ציון מרוסיה ומפולין, ושהקימו את מיטבחי־הפועלים. מיטבחי־הפועלים הוקמו כקואופרטיב, שחצי ממניותיו שייך לחברות המקימות וחציו למרכז הקואופרציה, שהינו המוסד העליון של הקואופרטיבים הפועלים בחסות תנועת העובדים של ההסתדרות.

„היינו 12 נשים עם אידיאולוגיה ואמונה, שעבודתנו במיטבחי־הפועלים הינה התגלמות העבודה החלוצית," מספרת סוניה. „היינו פתיות, ומרכז הקואופרציה ידע זאת היטב, וכיוון כל צעד מראש, על־מנת לנשל אותנו מזכותנו לבעלות על מניות מיטבחי־הפועלים."

סוניה גולדנברג הינה בעצם האשה היחידה, מקובץ הנשים המתלוננות, המסוגלת עדיין להסביר את דרישתה, ולכתת רגליה אל מישרדי ההסתדרות, „יתר החברות הן חולות, או שאינן כבר איתנו," מסבירה סוניה.

סיפורן של סוניה וחברותיה מתחיל בשנת 1931 ברחוב גרוזנברג בתל־אביב, שם הוקם מיטבחי־הפועלים הראשון.

מספרת סוניה גולדנברג:

היינו בחורות צעירות, חברות בתנועות־נוער בחוץ־לארץ. התנועות היו בלתי־לגאליות ובשל כך נשלחנו לסיביר ולאסיה־התיכונית. הצלחנו לברוח ולעלות ארצה באופן בילתי־לגאלי, וחלומנו היה להיות חלוצות ולעזור בהקמת המדינה. היינו בוגרות תיכון מבתים טובים.

הקמת המיסעדות הקואופרטיביות היתה אידיאולוגית, רצינו להקים מקום עבודה ללא ניצול, ולשרת את ציבור־הפועלים, שבעצם היו החברים שלנו. המיסעדה היתה מקום־מיפגש של כל החברים, אם אנשי־ציבור ואם פועלים.

באותה תקופה היו גם הרבה חברים מובטלים, עיקר דאגותינו היתה להגיש להם ארוחה חמה במחיר סימלי. הכספים, שהיו כפידיון עבודתינו, נשמרו, ומעט מאוד עבר לידינו. כך הצלחנו כעבור שנתיים לפתוח מיטבח שני בבית־ברנר ולאחריו עוד מיספר מיטבחים. היינו קונים מיגרש, או משתתפים בבנייה, ופותחים מיטבח פועלים, שבו עבדו החברות 12 שעות רצופות.

בעצם, עם התרחבות מיטבחי־הפועלים התחילו להשתנות המעמדות. החברות־הפועלות חוייבו על־ידי מרכז־הקואופרציה לקנות מניות, ובכך להגן על זכויותינו בעתיד.

„מצפים בכיליון־עיניים שנמות". תקופה קצרה מאוחר יותר נכנסנו לקשיים כספיים. היתה זו תקופת מלחמת העולם השניה. המשק היה במצב רע, ואנחנו יצאנו לעבוד במחנות הצבא הבריטי בנגב. בתקופה קשה זו של מצוקה כספית ניצל מרכז־הקואופרטיבים את ההזדמנות והקים שני קואופרטיבים — האחד קואופרטיב מיטבחי־הפועלים בע"מ והשני קואופרטיב עובדי מיטבחי־הפועלים בע"מ.

בקואופרטיב המיטבחים רוכז הרכוש, ובקואופרטיב העובדים רוכזו החברות העובדות. אז נמסרה מניה אחת לכלל העובדים, המניה לחברת העובדים של ההסתדרות, וארבע המניות הנותרות נרשמו על שמות עסקנים של מרכז הקואופרציה, שבעצם לא השקיעו מעולם לירה אחת בקואופרציה.

אז לא היינו מודעות לנושא הבעלות על הרכוש. איש מאיתנו לא תאר לעצמו שפעילויות רישמיות אלה או אחרות יכולות לקבוע עובדות, ושבבוא היום יציגו אותנו כחסרות־כל, בעוד שמרכז הקואופרציה יהפוך בעל־הבית, שיחרוץ את גורלנו על־פי נדיבות ליבו.

סוניה גולדנברג (שלישית מימין) במיטבח הפועלים בת"א
גזל 40 השנה

לפני כעשרים שנה, לאחר ארבעים שנות עבודה מאומצת, ללא חיי־מישפחה נורמלים וללא לוח־עבודה קבוע, עמדנו לפרוש לפנסיה. כנהוג בקואופרטיבים ציפינו לקבל את ערך מניותינו ולפרוש. אבל רק אז התברר לנו, שבעצם אנחנו לא רשומות כבעלות הרכוש.

התחלנו להתרוצץ בין מישרדי ההסתדרות הביורקראטיים, כשכל פקיד שולח אותנו אל פקיד אחר, עד שהגענו לבית־המישפט הפנימי של ההסתדרות.

המישפט התנהל שנים ארוכות, וכל פעם נדחתה ההכרעה, עד שהוכרע שבעצם רימו אותנו, שהמניות הן שלנו. מרכז־הקואופרציה עירער, והמישפט נמשך הפעם בבית־הדין העליון של ההסתדרות. שוב ניצחנו במישפט וצידקתינו יצאה לאור. אך כשדרשנו להוציא לפועל את פסק־הדין של בית־המישפט העליון של ההסתדרות, התברר שכלל אין כל אפשרות לבצע זאת, כי להסתדרות אין הוצאה לפועל. 20 שנות התרוצצות חלפו. בינתיים רוב הנשים נפטרו, או שיצאו מכושר פעולה והן מרותקות למיטתן.

אנו חיות מקיצבאות של 440 שקלים לחודש, ואין לנו אפשרות לפנות לבית־מישפט אזרחי. היום אנו יודעות שבעצם במרכז הקואופרציה מצפים בכיליון־עיניים לרגע שבו הטבע יעשה את שלו, ושלא תיוותר אשה אחת שתוכל לדרוש את רכושה.

עד כאן סיפורה של סוניה גולדנברג.

מדובר ההסתדרות, שמואל סולר, לא הצלחנו לקבל תגובה.

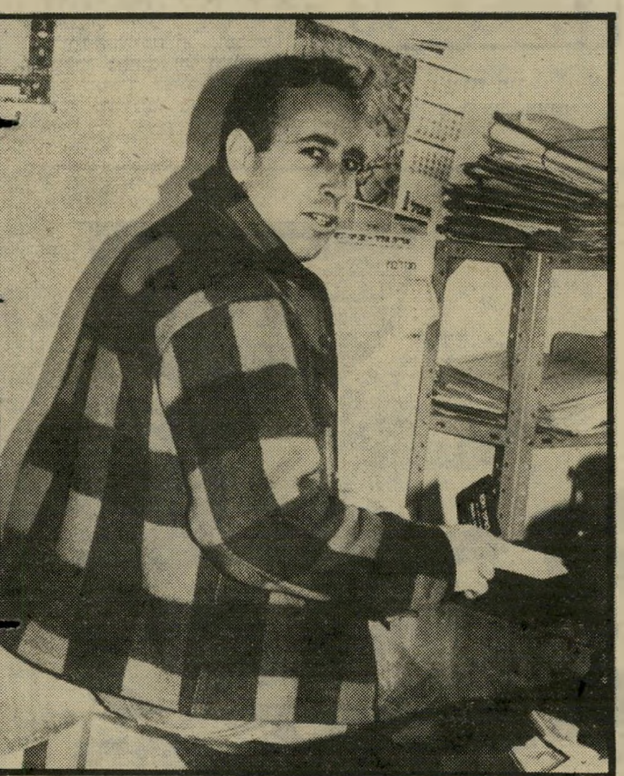
בועות האחרונים כל־כך הרבה כותרות בעיתונים. ד"ר יערי הוא הרופא שיצא כעד התביעה הראשון נגד ד"ר מנשה דולברג, הנאשם בפלילים.

ד"ר דולברג היה סגן־מנהל המחלקה הגינקולוגית בבית־החולים מאיר בכפר־סבא. בכתב־האישום הוא נאשם בשלושה מיקרים של גרימת מוות לעוברים. בכל המיקרים באו היולדות לבית־החוליים כשמצבן הגופני הצריך ניתוח קיסרי. ד"ר דולברג התנגד לניתוח, וגם כאשר במיקרה אחד היתה זו הלידה ה־15 של האשה, הורה להזליף לה פיטוצין לזירוז הצירים, ומשך את התינוק בידיו. בטיפול זה רוסקו עצמותיו של התינוק, וכתוצאה מכך נגרם מותו. ליולדת נקרע הרחם.

בפרטי אישום נוספים נאשם סגן־מנהל המחלקה במירמה והפרת־אמונים, על דרך ניהול התחנה־לליקויי־פוריות. לדברי כתב־האישום היה ניהול המחלקה רשלני ביותר. לא היו תורמי־זרע, וכל ההפריות נעשו מזרעם של בעלים, שהתכוונו להפרות בו את נשותיהם בלבד. או שבמקום להזריק לנשים זרע, היה הרופא מזריק להן, בלי ידיעתן, הידרוקורטיזון. חומר זה עלול לגרום לאשה מכאוב, מחלה וליקויים גופניים. ואינו מביא כמובן להפריה.

רופאים שמרו מאז ומעולם על מיקצועם בקנאות. מאז ימי־הביניים שמרו בסוד ובמיסתורין את

חומת השתיקה הקדושה

מאשים יערי
סיכון עצמי

„אני שונא פירסומת, ותמיד שלי בעיתון תהיה ממש אסון!" אמר ד"ר אורי יערי, וגונן על פניו בפיסת־נייר מפני המצלמה.

היה זה מוזר לשמוע מילים אלה מפיו של האיש שעשה בשנים האחרונות כל־כך הרבה כותרות בעיתונים. ד"ר יערי הוא הרופא שיצא כעד התביעה הראשון נגד ד"ר מנשה דולברג, הנאשם בפלילים.

ד"ר דולברג היה סגן־מנהל המחלקה הגינקולוגית בבית־החוליים מאיר בכפר־סבא. בכתב־האישום הוא נאשם בשלושה מיקרים של גרימת מוות לעוברים. בכל המיקרים באו היולדות לבית־החוליים כשמצבן הגופני הצריך ניתוח קיסרי. ד"ר דולברג התנגד לניתוח, וגם כאשר במיקרה אחד היתה זו הלידה ה־15 של האשה, הורה להזליף לה פיטוצין לזירוז הצירים, ומשך את התינוק בידיו. בטיפול זה רוסקו עצמותיו של התינוק, וכתוצאה מכך נגרם מותו. ליולדת נקרע הרחם.

בפרטי אישום נוספים נאשם סגן־מנהל המחלקה במירמה והפ־

מיהו הגינקולוג ד"ר אורי יערי, שהחליט לפרוץ את חומת השתיקה של הרופאים, ולהתלונן נגד מנהלי מחלקתו בגרימת מוות לעוברים? יערי העיד בבית־המישפט, למרות שידע כי יפוטר מעבודתו ומסכן את עתידו המיקצועי

נאשם דוכברג
נגד ניתוח קיסרי

לשונם הרפואית, שהיא עד היום לאטינית. ואת היותם כת מאוחדת ומיוחדת.

„משבר קשה"

ורכי־דין, שניסו למצוא אי־פעם רופא, שיעיד בבית־המישפט נגד עמית למיקצוע, ב־מקרים של רשלנות רפואית, נתקלו לא אחת בחומת־שתיקה. אף רופא לא היה מוכן לצאת חוצץ נגד חבריו, להיות נתון לנקמתם, ולהחשב כבוגד במיקצוע.

ד"ר יערי, צבר צעיר ובישן, העז להפר קשר זה. מניעיו נחקרו על־ידי סניגורו של ד"ר דולברג, ד"ר דויד ליבאי, שטען כי השינ־אה לדולברג העבירה את הרופא הצעיר על דעתו. לעומת זה רמזה התובעת, עדנה ארבל, כי דווקא החינוך החלוצי שקיבל יערי בילד־דותו בקיבוץ, וחוש־המוסר המפו־תח שלו, הם שדחפוהו לכך.

יערי עצמו לא היסס לרגע, כא־שר נשאל למניעיו. הוא גילה כי במלחמת יום־הכיפורים עבר מש־בר קשה. וכאשר חזר לבית־החו־לים החליט כי אחרי שראה קור־בנות כה רבים, לא יתן למעשי רשלנות רפואית להביא למותם של תינוקות, ולהפריה שיקרית של עקרות. כאשר עלה על דוכן־העדים ידע יערי כי הוא מסכן את מקום־עבודתו בבית־החולים מאיר, ואולי את כל עתידו המיק־צועי. כאשר הוא יוצא נגד קשר השתיקה של הרופאים.

הוא פוטר בזמנו מבית־החולים, דה שלעולם לא יעבוד בבית־החולים באופן קבוע, בשטח שבי בחר.

אשתו, אורה, היתה עזר כנגדו במשך כל הזמן. כל מי שפוגש בהם יחדיו מבחין מיד ברעות המופלאה המאחדת אותם. אורי ואורה הם ילידי קיבוץ גבעת־חיים. הם סיימו את לימודיהם ב־קיבוץ יחד, והחליטו להשיג תעו־דת־בגרות בכוחות עצמם. בתקופת הלימודים הזו התקשרו איש ל־רעותו, ולפני שמלאו לאורה 19, היא נישאה לאורי.

שניהם קיבלו את תעודת־הבג־רות, והחליטו להמשיך את לימו־דיהם בשווייץ. כשסיים אורי את שירותו בצה"ל נסעו שני הצברים הצעירים, חסרי אמצעים ושפה, ללמוד בארץ זרה.

שערי הבורסה

אורי לכמד רפואה, ואורה פסי־כולוגיה של ילדים. כדי להתפרנס עבדו בשגרירות, וכא־שר קונץ תקציבה והם פוטרו, סמכו על התמיכה של ההורים. שבע שנים למדו שם, עד שסיים אורי את לימודיו, ואורה זכתה בתואר דוקטור לפסיכולוגיה. שני ילדיהם הבכורים נולדו בשווייץ. וכאשר סיימה אורה את לימודיה לפני בעלה, פירנסה אשת־החיל את המישפחה בעבודתה בבית־ספר בקנטון אמנטל, בשווייץ.

שני אחיו של אורי, בני קיבוץ אף הם, יצאו לארצות־הברית לל־בית־היולדות הוא חלק נפרד מבית־החולים מאיר, וכימעט או־טונומי. באותו זמן היה ד"ר שמר־אל מלץ מנהל בית־היולדות, וד"ר מצב החולים, בישיבת הבוקר, היה מלץ מעיין בשערי הבורסה, ומטלפן לפקיד־הבנק, כדי שיבצע בשבילו עיסקות.

ובישנות. אך ליד שולחן הקפטריה של בית־המישפט לא יכלו להימיץ מלשוחח בנושא המעסיקם ימים ולילות בשנים האחרונות.

ועבר לעבוד כרופא במישטרה. אולם מאז התמנה מנהל חדש למחלקה הגינקולוגית בבית־החו־לים, הוא עושה שם תורנויות־לילה, למרות שהשלים עם העוב־דה שלעולם לא יעבוד בבית־החולים באופן קבוע, בשטח שבי בחר.

אשתו, אורה, היתה עזר כנגדו במשך כל הזמן. כל מי שפוגש בהם יחדיו מבחין מיד ברעות המופלאה המאחדת אותם. אורי ואורה הם ילידי קיבוץ גבעת־חיים. הם סיימו את לימודיהם ב־קיבוץ יחד, והחליטו להשיג תעו־דת־בגרות בכוחות עצמם. בתקופת הלימודים הזו התקשרו איש ל־רעותו, ולפני שמלאו לאורה 19, היא נישאה לאורי.

שניהם קיבלו את תעודת־הבג־רות, והחליטו להמשיך את לימו־דיהם בשווייץ. כשסיים אורי את שירותו בצה"ל נסעו שני הצברים הצעירים, חסרי אמצעים ושפה, ללמוד בארץ זרה.

שערי הבורסה

אורי לכמד רפואה, ואורה פסי־כולוגיה של ילדים. כדי להתפרנס עבדו בשגרירות, וכא־שר קונץ תקציבה והם פוטרו, סמכו על התמיכה של ההורים. שבע שנים למדו שם, עד שסיים אורי את לימודיו, ואורה זכתה בתואר דוקטור לפסיכולוגיה. שני ילדיהם הבכורים נולדו בשווייץ. וכאשר סיימה אורה את לימודיה לפני בעלה, פירנסה אשת־החיל את המישפחה בעבודתה בבית־ספר בקנטון אמנטל, בשווייץ.

שני אחיו של אורי, בני קיבוץ אף הם, יצאו לארצות־הברית לל־בית־היולדות הוא חלק נפרד מבית־החולים מאיר, וכימעט או־טונומי. באותו זמן היה ד"ר שמר־אל מלץ מנהל בית־היולדות, וד"ר מצב החולים, בישיבת הבוקר, היה מלץ מעיין בשערי הבורסה, ומטלפן לפקיד־הבנק, כדי שיבצע בשבילו עיסקות.

ובישנות. אך ליד שולחן הקפטריה של בית־המישפט לא יכלו להימיץ מלשוחח בנושא המעסיקם ימים ולילות בשנים האחרונות.

מוד כלכלה, ולא שבו לארץ. אך אורי חזר לישראל מיד עם תום לימודיו, ובשנת 1971 החל לעבוד כמתמחה בבית־החולים מאיר, ב־כפר־סבא.

דולברג סגנו. בעדותו סיפר יערי כי מלץ נראה לו מלכתחילה „כ־נשיא כבוד", כאשר כל הסמכויות נתונות בידי הסגן. כאשר היה הצוות הרפואי מדווח למנהל על שיטותיו של דולברג, ילידרומניה, שבה גם למד, לא נר־או מלכתחילה ליערי. ובעדותו הזכיר מיקרה אחד שזיעזע אותו במיוחד. היה זה בחדר־ניתוח. כא־שר מחט חלולה נפלה ארצה. בני־גוד לכל כללי ההגיינה, הרים דולברג את המחט, ונעץ אותה בביסנה של האשה המנותחת. ה־חינוך השווייצי לא הכין את יערי לנוהגים כאלה.

נאים דוכברג (במרכז) עם פרקליטו ליבאי (במישקפי שמש)
„השינאה לדולברג העבירה את הרופא על דעתו"

„פסיכולוגית צמודה"

מיקרה אחר, המפורט ב־כתב־האישום, התחילו בניתוח להוצאת הרחם. במהלך הניתוח הבחינו הרופאים כי גם בשחלות נראים שני גידולים נוספים, ש־נראו להם כממאירים. הם הציעו כי דולברג יבצע ניתוח יסיד־וגדול יותר מהמתוכנן, כדי להציל את האשה. אולם סגן־המנהל חי־רב, ואמר כי אם יהיה צורך „נפתח את הבטן עוד פעם". חולה זו לא היתה בין הנשים שנקראו להעיד במישפט, היא נפטרה מאז ממחלה ממארת.

אורי עמד על דוכן־העדים ימים תמימים, וענה על כל שאלה, מביכה ככל שתהיה. אשתו, אדו־מת־השיער, ישבה באולם ועיניה נעוצות בבעלה. היא נעלבה כאשר הסניגור רמז כי יערי זקוק לה כפסיכולוגית צמודה, ולא רק כ־חברה ורעיה. אורי ואורה הם יוצ־אי קיבוץ טיפוסיים. צברים נלה־בים. שסרבו בכל תוקף לתת ראיון לעיתונאים, „מתוך צניעות

מאז שובם לישראל נולדו לזוג עוד שתי בנות, שהקטנה בהן היא כיום בת חמש. בנות אלה נולדו בבית־החולים מאיר, בשעות התו־רנות של אביהן. הוא יילד את אשתו בעזרת מיילדת, וללא רוכא נוסף. כי סמך רק על עצמו. „אלה היו לידות נפלאות", אומרת אורה בחיוך. הילדים מעורבים ב־בעיות המישפחה, וקוראים בעיון בעיתונים את מה שאמר אביהם בבית־המישפט. וכאשר נשאלה ה־בת בבית־הספר אם תשמח כאשר דולברג ילך לבית־הסוהר, ענתה ברצינות: „אף אחד לא שמח כשמישהו הולך לבית־הסוהר"

תיק נשי

„ה וא אדם חזק", אומרת אורה. גם אורי אמר דברים אלה בעדותו, כאשר נשאל על־ידי הסניגור מדוע הוא שונא את דולברג. „אינני שונא אותו", ענה, „אמרתי לו זאת פנים אל פנים, כששאל אותי פעם את או־תה השאלה. הרגש הקרוב ביותר למה שאני חש אליו הוא הרח־מים. ‚אני אדם חזק ואתה אדם חלש', אמרתי לו אז."

למרות שכל התיק עוסק בלי־דות, ניתוחים קיסריים, הפריות מלאכותיות, עקרות וסדרי מחזור, האשה היחידה המשתתפת בו היא התובעת ארבל. קצת מוזר לחשוב כי דווקא בתיק נשי כזה לא חש־תתף אפילו שופטת אחת, שיל־ה, הרתה וחשה על בשרה את נושאי המישפט.

איזנה אלון

האתגר של אריזור

(המשך מעמוד 17)

הורביץ, בסירה אחת עם מזכ"ל ה־הסתדרות, ירוחם משל, ושניהם הסבימו שיש לתבוע „קורבנות מהעובדים" למען הדברת האינפלציה, וכך, למשל, הסכימו האוצר והנהגת ההסתדרות על עידכון מדרגות המס — תמורת אי־עידכון נקו־דות הזיכוי. העיתונות שלנו, המתבלבלת לא פעם בין דיעותיה שלה ובין דעת־הקהל, תצליחה כמעט לשכנע אותנו ש־העם בישראל תומך בכל לב במדיניות זאת, האנטי־שיוויונית וחסרת־ההצלחה מבחינת בלימת האינפלציה.

עד שהגיע אריזור.

שר־האוצר החדש השליך אבן לתוך

„אריזור הלך בכיוון הנכון, אך ללא הצמדת השכר, הורדת הריבית ומיסוי הגן לא יצליח"

מי־המנחות של קונסנזוס „הריסונים ו־הקורבנות". חסל־סדר דיקלומים על ה־תועלת העצומה שבהורדת השכר הריאלי, קיצוץ תקציב הרווחה והטלת מיסים גבו־הים למען המשק הלאומי.

אפשר היה להתעלם מטענותיה של התחומה מעלה, שמזה חמש שנים חוזרת וטוענת בזכות תוספת יוקר הצמודה ב־100%. אפשר אפילו להתעלם מטענותיו של מי שהיה מועמד לשר־האוצר, יעקב לוינסון, בזכות ריסון המחירים. אך אי־אפשר להתעלם ממעשיו של שר־האוצר. אלה מחייבים התייחסות.

וכך יוצא המימסד הכלכלי למלחמה. המומחים של נשיונל קונסלטנס עורכים לוחות. מינהל הכנסות המדינה טען בעד הורדת מיסים, ואף מכריז שתמיד רצה בכך (חבל שאיש לא שמע). פרופסור חיים בן־שחר כועס, נגיד בנק ישראל, ארנון גפני, מצליח גם להסכים וגם

נגיד גפני (מימין) עם שר־האוצר לשעבר הורביץ
מסכים ומסתייג

להסתייג. לפתע מנסים כולם לברר מה באמת היו הגורמים לאינפלציה, ומהן השיטות שיועילו באמת כדי להאבק נגדה. זהו הישג חשוב של אריזור. גם אם יהיה זה הישגו היחיד, כבר קנה לו מקום מכובד בתולדות המחשבה הכלכלית ה־ישראלית.

שלוש תפיסות

האתגר שמעמידה מדיניותו של אריזור בפני חבריו, הפוליטיקאים, הכלכלנים והעיתונאים הוא עקרוני. הם חייבים להשיב על שלוש תפיסות שמציג אריזור, בין במוצהר ובין למעשה:

● אפשר לעצור את האינפלציה בלי שהעם „ישא בקורבן". בנקודה זו מוצ־אים את תוכניתו לשלם תוספת־יוקר ה־צמודה ב־100% בכל חודש, עידכון מיידי של מדרגות המס, וסיבסוד מוצרי־היסוד.

● צד ההוצאות של תקציב המדינה אינו האחראי העיקרי לאינפלציה. עוב־

ואינפלציה דוהרת.

כאשר משתמשים בגורעון התקציבי ל־צורך פיתוח, לא גורמים לאינפלציה. אך כאשר מאזנים את התקציב על־חשבון ה־פיתוח — גורמים לאינפלציה. זאת למדו יפאן וגרמניה־המערבית על־בשרן.

באשר לכיסוי הגרעון — הדרך הטו־בה ביותר לעשות זאת היא להקטין את חובות הפנים של הממשלה, המגיעים ל־15% מהתקציב. הכרזת מורטוריום (דחיית פרעון חובות) למשך שנה תספיק לאיזון התקציב השוטף, אם אמנם יש בכך צורך. מורטוריום כזה יקטין את הנזילות הרבה במשק, ויהווה חיסכון כפוי למשך שנה.

הנקודה השלישית — הסגיעה ה־ישירה בעליית מחירים — זו ודאי רצוייה ומוצדקת. אין שום פסול בשיי־מוש בהורדת מיסי קנייה או סיבסוד־יתר, תוך העלאות מחירים ושוטפות ר־נמוכות־יחסית. אך בדרך זו אי־אפשר להמשיך זמן רב ללא שליטה ופיקוח על שער המטבע. לכן יש להפסיק את ניוד השקל.

רצוי היה גם להוריד את מיסי הקנייה

דה: נעצרו תהליכי הקיצוץ בתקציבי השרותים החברתיים.

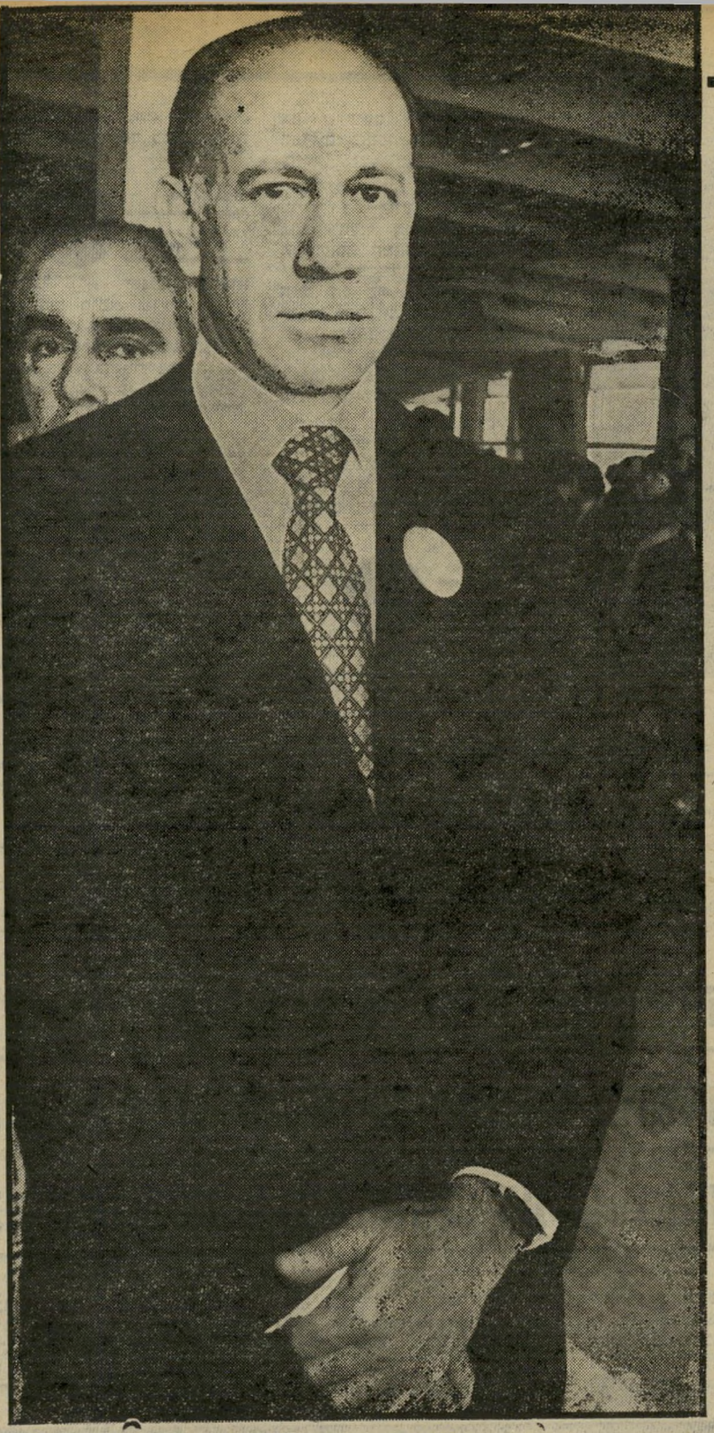
● אפשר לפגוע ישירות במחירים, לא רק באופן עקיף, על־ידי צימצום הביקוש. לעניין זה שייכים הורדת מיסי־הקנייה, וסיבסוד מוגבר של מוצרי־יסוד ואנרגיה.

יותר שכר

באשר לנקודה הראשונה — ש־פרושה למעשה העלאת השכר ה־ריאלי — אין לי שום ספק בחיוניותה. בעשרות מאמרים חזרתי וטענתי כי ה־ירידה בשכר הריאלי היא אינפלציונית, מכיוון שהרווחים העולים על־חשבון ה־שכר היורד מגבירים את האינפלציה. חר־סר השיוויון בחלוקת ההכנסות נגרם על־ידי האינפלציה, וממשיך ומגביר אותה. כדי להילחם באינפלציה יש להגביר את השיוויון. הטענה שהצמדה מלאה של תוספת היוקר ובלימת המיסוי על השכר הם צעדים אינפלציוניים, מכיוון שמצט־בר כסף רב בידי „הציבור", היא חסרת־שחר:

כוח הקנייה אמנם גדל — אך רק בחלק מסויים של הציבור — בידי השכירים. עד־כמה שתהיה ההכנסה הפנוייה ש־בידי השכיר רבה, לא יהיה בה די כדי להעלות את מחירי הדירות משלושה מיל־יון ל־י לארבעה מיליון ל־י, ואף לא את מחירי המכוניות החדשות מ־1.3 מיליון ל־י ל־1.6 מיליון ל־י. השכירים רבים, והתוספת מתחלקת בין כולם. לפי ההיג־יון וגם על־פי הניסיון ההיסטורי, יכולות תוספות שכר כאלה להעלות את המחירים ב־3% עד 4% בשנה לכל היותר. הגברת כוח הקנייה של המתעשרים, לעומת זאת, שפרושה תוספת עצומה בכוח הקניה ב־ידי מעטים, היא הגורמת לאינפלציה של 130% בשנה.

יורם אריזור צודק גם בכך שאינו מק־ציץ בהוצאות תקציב המדינה, קיצוצים כאלה לא עצרו אינפלציה בשום מקום. קיצוץ בתקציב הפיתוח גורם לאבטלה, וכשלזו מתלווה אינפלציה, פרוש הדבר סטגפלציה — שילוב של ניוון כלכלי

מועמד לשעבר לחיזבון
לפגוע במחירים

באופן סלקטיבי: רק מתוצרת הארץ, ולא ממוצרי ייבוא. ואם זה לא ניתן — אפשר להוריד את מיסי הקנייה בשיעור שווה, אך להעלות את המכס על הייבוא, כדי לעודד את הייצור המקומי, ולא לנסות לבלום את האינפלציה תוך הזרמת כסף לחו"ל.

זכאן אנו מגיעים למה שאינו כלול ב־מדיניותו של אריזור עד כה. אם לא

„הדרך להילחם באינפלציה היא לפגוע את ההכנסה הלאומית בידי שכירים רבים"

ייכללו הצעדים הבאים — אין לו סיכוי להצליח במדיניותו ולבלום את האינפלציה. ואלה הם הצעדים:

● גודלו של הייבוא שווה בערך ל־הכנסה הלאומית, ופירוש הדבר שהוא מהווה כמחצית מכלל המקורות במשק. כאשר שר־האוצר אינו שולט במחירי המטבע, פירושו של דבר שהוא אינו שולט במחירי הייבוא, ולכן אין לו שליי־טה על מחיר עלויות הייצור. אם לא ירסן שר־האוצר את הפיחותים בשער המטבע המקומי לעומת הדולר, ימשיכו לעלות מחירי הייבוא וגם מחירי הייצור המקומי, שחומרי הגלם שלו מובאים מ־בחוץ. השפעה על מחירים אלה באמצעות מיסוי וסובסידיות היא שולית, כשלא מתלווה אליה טיפול בשער החליפין של המטבע. המצב עתה הוא שבנק ישראל מכוון את שער המטבע. הכוונה זאת צרי־כה לחזור לידי האוצר, באמצעות פיחו־תים תקופתיים.

● גם את שער הריבית מכוון בנק ישראל. שער הריבית במשק גבוה ב־הרבה משיעור האינפלציה. כאשר הרי־בית גבוהה כל־כך, פירוש הדבר שהייצור יקר מאוד, וכך, מצד אחד, משלם הצרכן מחירים גבוהים, ומצד שני — מגיעים ריווחי הייצור לא אל הייצרן עצמו, אלא אל הבנקים. משני טעמים אלו צריך ל־גרום להורדה גדולה בשער הריבית, ולא להסתפק במה שהבנקים הואילו להוריד.

● פירוש המיסוי על „רווח ריאלי" בלבד הוא, שכל מי שחלה עליו צורת מיסוי זו כמעט שלא ישלם מס, שכן אין שום בעייה חשבונית להפוך כל רווח נומינלי חיובי לאפס־רווחים או אף ל־הפסד „ריאלי". יש לדאוג לכך שכל מי ש־צריך לשלם מס במשק, אכן ישלם אותו, הן כדי להגביר את הכנסות הממשלה, והן כדי לתגביר את השיוויוניות המועילה לבלימת האינפלציה.

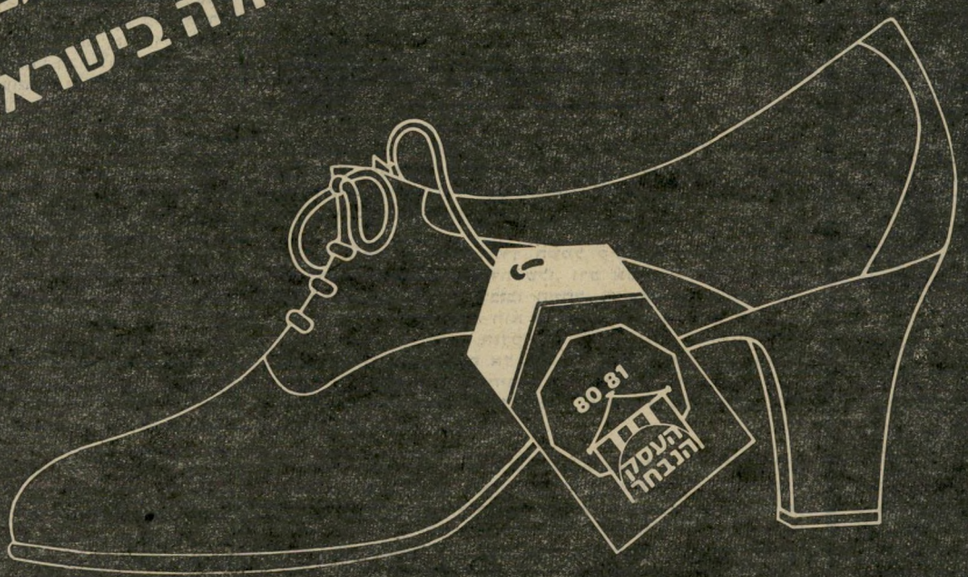
לסיכום: העקרונות המנחים את אריי־דור הם נכונים ברובם, אך צעדיו אינם עיקביים תמיד, והבעייה העיקרית היא, שהצעדים שנקט ביעתיים נוגעים רק ב־שולי האינפלציה, ואילו הצעדים החשוו־בים — וראשון להם הצמדה מלאה של השכר — עדיין לא ננקטו.

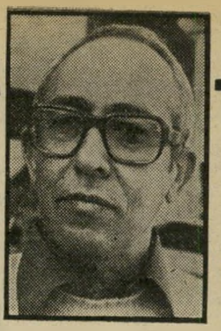
31 תארים תחת שם אחד

תודה
לציבור הלקוחות
על שבחר בנו וב-31 סניפינו

נוסיף לצעוד יחד בעקבות האופנה
עם מבחר הנעליים המגוון שלנו:
נעלי פיל לילדים
נעלי ספורט
ונעליים אלגנטיות לאשה ולגבר

אבנעל-רשת ההנעלה הגדולה בישראל

יעקב שרת / איש ממאדים
פיתרון מדיני?

ישראלים רבים, שלא אחד מהם נמנה עם האליטה המדינית או עם האליטה הביטחונית במדינה, או עם שתיהן גם יחד, התרגלו כל כך למחשבה שישראל תוכל לקיים קולוניה בדרום־לבנון לנצח־נצחים, ואף להרחיבה עד לליטאני ומעבר לו כאשר לבנון אומללה זו תתפורר סוף־סוף לגמרי, עד שהם כבר מצדיקים מצב זה לאו־דווקא בכורח ביטחוני, אלא בהנאות כלכליות (כוח עבודה דרום־לבנוני זול; סיכוי סביר לנצל בעתיד חלק ממי הליטאני, המתבזבזים לריק).

אבל נראה, שמשהו השתבש בחלום הקולוניאלי הצפוני שלנו, שכן לפתע נשמעות זמירות „פתרון מדיני" מירושלים של בגין, ואיני משער, שסיבתן בהתעוררות עצמית שהוליכה להבנה, כי פשוט לא יתכן שישראל תהיה קיסרות זוטא, כשם שאיני משער, למשל, שאי־העברת לישכת ראש־הממשלה למזרח־ירושלים נובעת משיקול שכל־כולו ישראלי.

התגלית של „פתרון מדיני" מעניינת מאוד, ואפשר לומר ממש מדהימה. פתע פתאום נתחוור, שכוח הזרוע אינו פותר הכל! לגבי מדינה שכבר הספיקה לשכוח זאת מאז נחתם הסכם השלום עם מצריים, נתפסת לאמוק־התנחלויות וסופדת יותר ויותר לאובדן שטחי־חיץ ומשאבי־נפט בסיני, זה באמת הישג שבבגרות.

האומנם יש מי שמחשב, מה היה אפשר לעשות במיל־יארדים שהושקעו בכל הרפתקת הקולוניה הדרום־לבנונית שלנו, כדי לקדם פתרונות מדיניים, בצד טיפול מתוחכם במניעת פיגועים בישובי הצפון? היש מי שמחשב, כמה עוד תעלה לנו ההרפתקה הדרומ־לבנונית בשיבוש קשרינו ומעמדנו הבינ־לאומיים, שלא לדבר על כך, שהיא אינה יכולה שלא להסלים את המילחמה הישראלית־פלסטינית? הרי אך זה נתבשרנו, כי לפלסטינים טנקים, וברי כי זה לא יהיה סוף־פסוק — איני מניח שנשק זה או אחר בידי הפלסטינים יסכן את קיום מדינת־ישראל, אבל השאלה אחרת לגמרי: האם אנו שוחרים הסלמה, כלומר מילחמה תורנית נוספת, או פנינו למיתון פינג־פונג הדמים, שחרף כל הפגזות המזל הטוב הניב בשנת 1981 את הפיכת קריית־שמונה לישוב ספר מוכר, ואפילו לפתרון מדיני?

אז מה, בדיוק, אנחנו רוצים — פתרון מדיני נוסח ירו־שלים, או עוד זבנג־ולא־גמרנו נוסח פיקוד הצפון?

הצדיק מיום כיפור

ברגשי בחילה וקבס אני מקדיש בזה כמה מילים למשה דיין, הצדיק מיום־כיפור ובעל צל"ש „אגרנט רבא", שבער־מומיותו כי רבה מצליח להיות בחדשות ערב בוקר וצהריים יום־יום, ולא חשוב אם הוא מאוזכר לטוב או לרע, העיקר לדידו ששמו יאויר כהלכה. ומכאן הבחילה והקבס, שכן גם שורות פלסתר אלה בוודאי עושות לו שרות כלשהו, על דרך אני־מושמץ־משמע־אני־מישהו.

יקשה לחדש משהו בנושא זה לאחר כל שכבר נדוש בו. ובכל זאת, הרי כמה התבוננויות:

א) כתלמידו של דויד בן־גוריון, שהכל זוכרים לו, ובצדק, את גדולותיו ושוכחים ומשכיחים, שלא בצדק, את חטאיו למיניהם מזה ואת אחריותו העלובה והמחפירה מזה — אחרית שבלי ספק משה דיין חרד מפניה יותר ויותר — שינן גיבורנו היטב כי אחת מסגולותיו החשובות של מנהיג לאומי בישראל היא המיסתורין. עולם־גולם צריך להיות שרוי במתח מתמיד: מה הוא, המנהיג הגאוני, שהוא ו„היד הנעלמה" של ההיסטוריה חד הם, עומד לעשות הלילה? מחר? מחרתיים? היושיט ידו לשלום או יצווה על צבאו להלום? היפרוש לקרן־זווית לצקת את שרעפיו על ספר חשוב ביותר, או יפנה לעשייה פוליטית מהפכנית, ישבור כלים מפלגתיים, יבגוד בשם שר טובת־האומה במורשתו ובחבריו ויצפצף עליהם (כמו שציפצפה אותה ותיקה חביבה מנהלל לפני שבועות לא רבים, כאשר ריאיינו אותה בפרשת פיגולגש בגיבעה), וינסה כוחו בהקמת גוף פוליטי חדש? היתעטף בשתיקה רועמת או יגלה סודות מן החדר, במאמץ מעורר רחמים להיות מדובר בציבור? הילחץ ידי ספורטאים בתחרויות בינלאומיות (המקבילה היא נשיקת ילדות נאות המגישות פרחים לשליטים עריצים, המסוגלים לחרוץ דין רבבות למוות בלי ניד עפעף)? הייפגש לשיחה עלומה עם איזה מנהיג ערבי, כדי לקיים את שקר מומחיותו ל„בעיה הערבית", (שקר שאין לו רגליים, כפי שמלמדות רגלי בסאם שכעה, שמפוצציהן טרם נתגלו)? היוצא שוב למסע חו"לה, שכידוע אין סגולה טובה הימנו להרשמת הבוחר מבית (ומדובר בבוחר נוח להתרשם עד מאוד, כפי שמוכיחה בעליל התרכובת המחרידה של הכנסת התשיעית)?

כן, משה דיין הוא ממש אש"ף בכגון דא. היש מד־מתה, שיוכל למוד את הציפיה המתוחה של האומה להחלטתו הגורלית לרוץ או לא לרוץ לכנסת העשירית? ואני לא מדבר פה באותה חבורת רפי־אונים המתייחשים על שבט רפ"י המהולל, הם ונספחיהם הקופצים על העגלה בכוונה גדולה לתפוס מקום בטוח על־יד העגלון, המתעלל בהם לעיני כל ומשתין עליהם בישיבה על הגדר שלו, שהיא קיר־המוות הפוליטי שלהם; לא, אני מדבר פה על האומה, שפשוט יוצאת מדעתה לדעת מה המושיע הזה יעשה סוף־סוף, אבל ליתר ביטחון מעניקה לו בינתיים פחות סיכויים מלשולמית אלוני, מצב שבוודאי מחזק מאוד את ידי בעלי השמות המבטיחים, שדיין מחכה להצטרפותם לכנופייתו, לאחר שנכ־שלו גישושיו המסורבלים לחזור למפלגת העבודה. האם האומה מתעתעת באשם הפירסום העצמי חזה פשוט מפני אי־הבנה נפשעת, או אולי משום שמהמתנתו להצטרפות נספחים מרשי־מים אל רשימתו אינה מעידה על ביטחון עצמי מובהק, ואם תרצו, על מנהיגות?

ב) דיין החופר קברי־מתים, המתגפף במחשכים עם שוכני־עפר, המתגרה אישית במוות שוב ושוב, אולי כדי להרגיש שהוא עדיין חי — דיין הנקרופיל — משתעשע במישחקים מסוכנים לא רק במישור האישי. הוא הימר על הבנק גם במישור הלאומי בעת שדחף בהצלחה את המנהיג שטיפח אותו, ואת צה"ל שהיה למכשיר בידיו, למילחמת 1956 הגורלית, שהולידה את מילחמת 1967, שהולידה את מילחמת 1973. הפתרונות החד־צדדיים שלו לבעיה הפלסטינית מבטי־חים, כמובן, את המשך הסיכסוך הישראלי־ערבי, המשך הטומן בחובו מילחמות באות. ובינתיים, מישחק ההימורים בסכנה נמשך, ומשתקף בחשיפת סודות מדיניים מן החדר. שוב — ההתגרות בסכנה, במיני טאבו לאומיים, היא המקנה לו תחושה חריפה של מאבק קיום, של חיים, אמצעי־התיקשורת ההמוניים, הניבנים מכל אסון ופגע, אישי ולאומי — החל מהמודעות השחורות וכלה בכותרות ראשיות מבשרות רע — עטים, כמובן, על השלל הדייני, שכן לא רק המין מוכר, אלא גם הפשע והאסון.

ג) הליכוד מקווה, שדיין יכרסם במערך והמערך מקווה להיפך, ואין מחסור גם בגורמים לא מפלגתיים, החושבים ממדיניות מערך שפויה יותר (אם כי התבטאויות שימעון פרס אינן מבשרות אותה במיוחד), ולאו דווקא מאהבת דיין אלא משינאת המערך מעוניינים אף הם בהשתתפות דיין בבחירות, בתיקווה שהוא יכה בפרס ושות'. אך מצב מוזר זה מסביר את התהודה המוגזמת שזוכה לה דיין באמצעי־תיקשורת ממלכתיים ואחרים. אגב, שימעון פרס, אחיו תאומו של משה דיין מצד האב דויד בן־גוריון, מתאפק בחוכמה, אם גם לא בגבורה רבה, מלטפל בתאומו הבוגד, שכן חניכתו היתה אצל הד"ר להמן בבן־שמן, ולא בנהלל הקשוחה, שילדיה, ככל הנראה, גודלו לא על ברכי עמוס וירמיהו, אלא על ברכי יהושע בן־נון המשמידן והשופטים הארכי־רוצחים שבאו אחריו. הוא מקווה, שיבלת דיין תיבש ותנשור מעצמה.

ומה אם לא? מילחמת קין והבל?

צ'יבוטרו רד!

כאשר מישהו, לא חשוב מי, מארגן מסע פירסומת עצמי, או מסע פירסומת המחניף לציבור — כמו המסע האווילי של חברת צ'יבוטרו — או־אז אני שואל את עצמי: איזה שלד יש לו, שם בארון?

כל אזרח ישראלי הצורך חשמל קיבל את החלם המגיע לו בחשבון החשמל האחרון שלו, ורק אם הוא אידיוט שאין לו תקנה הוא המשיך לבזבז חשמל. אני עבדכם חינכתי את בני ביתי, כי זרם חשמל הוא כמו זרם מים — כשם שסוגרים אוטומטית ברז אחרי הזדקקות למים, ולא מניחים למים להמשיך לזרום כך סתם אל הים, כך סוגרים את ברז החשמל הקרוי מפסק, ואין מניחים לזרם החשמל לזרום „לאוויר" בחדר ריק — הרבה לפני שאדון צ'יבוטרו בא לעולם, ויש להניח שאיני יחיד במיני.

הגיעו בעצמכם: חברה ממשלתית שעובדיה נהנים מצריכת חשמל ללא הגבלה, חברה ממשלתית שהכניסה את האומה בהוצאות מיותרות לא־ישוערו בפרשת הפריקה האווילית של הפחם בחדרה, חברה ממשלתית המתפקדת במדינה שאין מנהיגים בה שוון־קיץ בגלל סיבות בורגניות חומייניות (בעי־תונים נמסר, שהחיסכון בנסיון הפעלת שעון־הקיץ בזנב העונה שעברה לא היה גדול — משמע, חיסכון היה!) — חברה שכזו מעזה לבזבז כספים על מודעות ועל תשדירי־פירסומת מורוניים, הקוראים לחיסכון!

צ'יבוטרו! אתה חזק ממני. אם אני לא אשלם לך את חובי, אתה תמחוק אותי מספר החשמל. במצב לא־שווה זה לא נותר לי אלא להגיד לך: אתה צבוע!

וגם מגעיל, חרף השם התנכ"כי המצלצל שלך, שכמו „חשמל" גם הוא לקוח, בוודאי, מיחזקאל.

רד!

קורא יקר

(המשך מעמוד 3)

האם הגזמנו אז בהתקפתנו על חיים כהן? אילו זה היה כך, יכולתי עתה ל־מצוא הצדקה בדברים שאמר חיים כהן לתום שגב לפני שבוע: „אם אתה לא מגזים, אתה לא יכול להבהיר את העניין כמו שצריך."

כשנשאל חיים כהן, בראיון עם שגב, על יחסו לעיתונות אז, הודה כי בדבק מגיש־תו הקיצונית של בן־גוריון, ששנא את העיתונות ושראה בה גורם חבלני. „היו שנים שבהן הייתי משוכנע שהעיתונות מסכנת את ביטחון־המדינה. הייתי קצת מושפע בעניין זה מבן־גוריון. הוא היה חדור באמונה שהעיתונות היא האוייב מס' 1 של האנושות. בתור יועץ מישפטי ראיתי כאחד מתפקידי לרסן את העיתו־נות."

מכיוון שכל העיתונות היתה אז צייתנית וממושמעת, ו„ועדת־העורכים" קפצה לפי פקודותיו של בן־גוריון הנערץ, אפשר ל־החליף במישפט זה את המילה „עיתו־נות" בשם העולם הזה.

עכשיו מעיר חיים כהן, אולי בחיוך, ב־דברו על יחסו עם העיתונות בימים ה־הם: „לא כולם ראו בי, כמו העולם הזה, את אוייב העם."

אדם שונה לגמרי

כאשר התמנה חיים כהן כשופט ב־בית־המישפט העליון, ליווינו את המינוי בחדרה רבה. אך במהרה נוכחנו לדעת כי האיש היושב על כס־המישפט הוא אדם שונה לגמרי מן האיש שפעל על פי פקודו־תיו של בן־גוריון.

מעניין להשוות את דרכו של כהן לזו של שמואל תמיר. יש כאן הקבלה מוזרה — אך בכיוונים הפוכים בדיוק.

את כתבת העולם הזה (812), שניתחה את חוק־ביטחון־המדינה, כתב, למעשה, שמואל תמיר. באותם הימים לא היה תמיר רק היועץ המישפטי של העולם הזה, אלא שותף מלא במילחמתנו. אני זוכר היטב כיצד ישבנו שנינו במישרדו של תמיר, בשדרות־רוטשילד בתל־אביב, עברנו על הצעת־החוק סעיף אחרי סעיף, ניתחנו את ההשלכות וכתבנו מה שכתבנו.

אז היה תמיר עורך־דין צעיר ולוחם. פעלנו בשיתוף־פעולה הדוק ביותר, יומ־יומי, במאבק נגד המגמות של המישטר הבן־גוריוני ונגד עושי־דברו של בן־גוריון, ובראשם איסר הראל וחיים כהן. כאשר הגיש חיים כהן את המישפט המפורסם נגד מלכיאל גרינוואלד (שנודע לאחר־מכן כ־„מישפט קסטנר"), עזרנו לשכנע את הנא־שם לקחת את תמיר כסניגורו, ועמדנו לצידו של תמיר באש ובמים.

מי יכול היה אז לחלום על כך ששמואל תמיר, כשר־המישפטים במשלתו של מנחם בגין, יגיש הצעות־חוק שיעלו ב־כמה בחינות אף על החוקרות הדראקונ־יות של הצעת חיים כהן? מי יכול היה לחלום על כך שחיים כהן, כשופט עליון, יחסום לא פעם את מעשיו האנטי־דמוקרא־טיים של שמואל תמיר, שר־המישפטים?

אכן, מוזרות דרכי החיים.

לא נותר לי אלא לאחל לחיים כהן פעי־לות ארוכה לטובת זכויות־האדם. השלום והמישטר הדמוקרטי במדינתנו. גם מחוץ לאולם בית־המישפט הוא יכול לפעול רבות, ואני מקווה בכל ליבי שאכן יעשה כן.

אין שותפים

ובעניין אחר:

לפני שבועיים התפעלנו עד כדי כך מ־תמונות־הפוטומונטאז' על מסעי־ההרפתקות של משה דיין, שהכין ליאון אלאלוף עבור פינתו של מאיר שליו בטלוויזיה, עד ש־ביקשנו מן הטלוויזיה להעביר לנו העתקים לפירסום. רשות־השידור נענתה, ברוב אדיבותה, לבקשה זו.

מן הראוי היה שהתמונות יפורסמו ב־מדור הטלוויזיה. אך מטעמים טכניים — חוסר מקום באותו מדור — העברנו את התמונות לעמודים שבהם דיווחנו על הכנס של דיין (העולם הזה 2271).

היתה זאת טעות בשיקול, כי עלול היה להתקבל הרושם כי הטלוויזיה משתפת את עצמה בהערכותינו לגבי יזמת דיין — דבר שאין לו, כמובן, שחר. על כך אני רוצה להתנצל.

גם את דיין אנחנו שופטים על פי מע־שיו (ומחדליו) — ואין אנו מחפשים שות־פים להערכה זו.

אם את דואגת לבתך תני לה טמפון בלי מוליך

רק או־בֶּה טבעי ובטוח!

בתך הגיעה לגיל שבו היא עשויה לקבל את המחזור החודשי בכל יום. מנסיונך את יודעת שההתחלה קובעת לא מעט את התיחסות הנערה ל"אותם ימים". הכיני בביתך קופסה של או־בֶּה מיני בלי מוליך — המיועד במיוחד לנערות ולבתולות החל מהמחזור הראשון.

טמפון או־בֶּה אינו זקוק למוליך – דחיפה קלה והוא בפנים. כדאי שתזכרי שמוליך ולו גם העדין ביותר, אינו טבעי ולכן הוא עלול לפגוע. המוליך הטבעי ביותר נמצא בקצות האצבעות... או־בֶּה מיני הנו בעל כושר ספיגה הטוב בעולם, קטן ובלתי מורגש, קל לשאתו ולהסתירו אפילו בכיס הג'ינס או בארנק הכסף. נסי את או־בֶּה מיני אין טוב ממנו.

לכ' או־בֶּה מח' ההסברה ת.ד. 2115, חיפה
אבקש לשלוח אלי את חוברת ההדרכה + השי:
3 טמפונים בגרתיק

שם _____

כתובת _____

_____ גיל _____

☐ משתמשת בטמפונים ☐ לא משתמשת

o.b.

או־בֶּה טבעי ובטוח.

המופע הבינלאומי הגדול לכל המשפחה

חגיגה על הקרח

בתכנית:
"הלו אמריקה"
"הלו דולי"
"חופשה בגרמניה"
"סיפור אהבה"
"קזצוק"
"וינה העליזה"
מחרוזת רוסית"
"הליצנים"
"מחול החרבות"
"ימי הוליווד"
"עולם החיות"
"הים האכזר"
"גבירתי הנאוה"
"כנר על הגג"
ועוד.

בחסות:
פינה קולדה

- 50 משתתפים
- סולנים אלופי עולם ואלופים אולימפיים
- 800 תלבושות ססגוניות
- תזמורת 10 נגנים
- חוויה נדירה
- חגיגה מרהיבה

מיקצבים לוהטים מרהיבים ביופיים שטרם נראו כמותם בישראל

המופעים יתקיימו באוהל מפואר ביותר ועל קרח מלאכותי

תל־אביב

במגרש "רידינג"
(דיזנגוף פינת אבן־גבירול)
מערב יום העצמאות
6.5.81 ועד ל־21.5.81

כרטיסים: הפצה ראשית "הדרן", אבן אבן גבירול 20, טל. 248787. למוסדות — 248844, וביתר המשרדים בעיר. **וכערים:** יפו, ר"ג, בת־ים, חולון, הרצליה, פ"ת.

חיפה

איצטדיון קרית חיים
כתופשת הפסח: 11.4.81—25.4.81

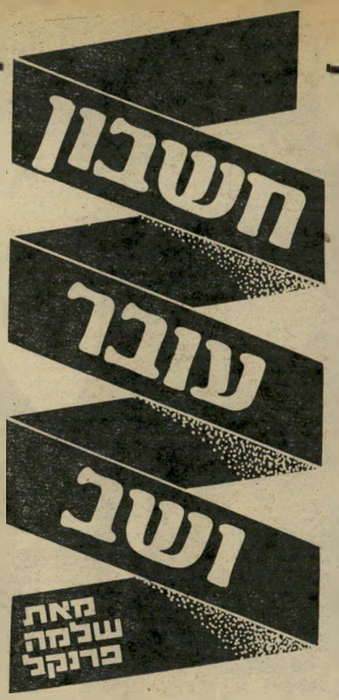
כרטיסים: העצה ראשית "קופת חיפה", הרצל 21 טל. 662244 ובמשרדים: גרבר, "גובה־גרבר". **בנהריה** — שרותי דוד, טל. 920330. **בכרמיאל:** במועצה המקומית.

ירושלים

לשבוע ימים כלבד: 30.5.81—6.6.81

כרטיסים: למוסדות: משרד "קלעים" רח' שמאי 8, טל. 02־234061 ובמשרד "כהנא־בנאים", רח' יפו 38, טל. 224008. **בכית שמש:** במועצה המקומית.

בבאר־שבע ברחבת המרכז האזרחי (בחג פורים) 19.3.81 ועד 22.3.81. **כרטיסים:** הפצה ראשית "פרגוד", פסג' אוניקו, טלפון 057־79836 וב"מרקור", פסג' רסקו. בדימונה, ערד אופקים, נתיבות — במתנ"סים. במצפה רמון, מרחבים ושדרות — במועצות המקומיות. **באשקלון במרכז נפתי** (ע"י בית־המשפט), **ל־3 ימים כלבד**; 28.3.81—30.3.81. **כרטיסים:** באשקלון במשרד פרסום חן (פסג' הדר), טל' 22080. **באשדוד** במשרד "יונה". **בקרית גת** במר־עצת הפועלים ובצומת קסטינה במזנון. **ברחובות** במגרש "מכבי" רחובות, **ל־4 ימים כלבד: 1.4—4.4.81. כרטיסים:** משרד "לוטוס", טל' 057־57200. בנס ציונה, יבנה וראשון לציון — במועצות הפועלים. **בחדרה** ברחבה שלמול התחנה המרכזית, **ל־3 ימים כלבד: 6.4.81—8.4.81. כרטיסים:** קופת קולנוע חוף. **בבנימינה** וזכרון במועצה המקומית. פרדס חנה ב"מכבסה". **צפה—טבריה** ברחבת אולם הספורט "בית בנדל", **ל־3 ימים כלבד: 27.4.81—29.4.81. כרטיסים:** במועצה האזורית עמק הירדן, טל' 067־51421, **בטבריה** — "בידור הצפון", טל' 067־22542. **בכית שאן — במרכז** הקהילתי, טל' 065־88220. **בעפולה — ידיעון עפולה. אילת השחר** בקיבוץ אילת השחר **ל־3 ימים כלבד: 2.5.81—4.5.81. כרטיסים:** למוסדות — באילת השחר, קופת אולם התרבות (דוד שחר), טל' 067־37592. **בקרית שמונה** — במשרד "מידע 8" טל' 067־40106, 067־41159. **בכפת** — חנות גרינבוים. **במטולה** — מועצה מקומית. **נתניה** ברחבת שד' בנימין — ביה"ס יונתן **ל־4 ימים כלבד: 8.6.81—11.6.81. כרטיסים:** משרד "מופע", טל' 053־30335 ומשרד סיגנל. כ"ס — ניסן. אור־עקיבא. במועצת הפועלים.

שיעור במדיניות כלכלית

אם יש משהו ששר־האוצר החדש שלנו, יורם אריזור, למד מההסתדרות, ודווקא על זה צריך לברך אותו, זו הדאגה לעובדים. גם ההסתדרות וגם אריזור דואגים מאוד מאוד לעובדים.

ההוכחה נמצאת בטבלת־השכר החדשה, על השכר שישולם לעובדים באפריל. התבוננות קצרצרה בטבלת־השכר הזאת מגלה כמה רבה הדאגה לעובדים. הנה: לכולם השכר עלה! פשוט לכולם. ויש גם התאמה יפה מאוד בעלייה הזאת, כמו שאפשר לראות בטבלה. ככל שהשכר גבוה יותר, ככה השכר עולה יותר, וככל שהשכר נמוך יותר, ככה השכר עולה פחות, מה שמראה שאפילו בברדק הכי גדול יודע שר־האוצר איך לע־שות סדר.

וגם הרבה צדק יש בזה, כי העובד שהרוויח עד היום 12 אלפי שקלים בחודש יצטרך עכשיו לקנות עוד מכונית, ואתם יודעים איזה הוצאות יש על מכונית שנייה למשפחה! ואילו העובד שמרוויח רק 2000 שקל לחודש, יוכל לקנות רק עוד קצת לחם, ובלחם אין שום הוצאות, רק הכנסות.

ואת כל זה למד אריזור מההסתדרות, שכאשר חתמה על הסכם השכר האחרון עם המעסיקים זכרה הכל, חוץ מאשר לעדכן את נקודות הזיכוי ממס־הכנסה, וזה דפק רק את העובדים שמרוויחים מעט.

משכורת חודשית נטו	אחרי		מאז	
	ילדים	רווקי	ילדים	רווקי
2000	1867	2386	2250	383	20.5%
3000	2573	3579	3093	520	20.2%
4000	3239	4772	3935	706	21.9%
5000	3835	5965	4777	942	24.6%
6000	4441	7158	5503	1062	23.9%
8000	5458	9544	6815	1357	24.9%
10000	6398	11866	7937	1539	24.1%
12000	7198	13866	8849	1651	22.9%

שעורים בכלכלה מדינית - או: העולם שבו אנו חיים

שיעור ראשון:

נוגרשים

נניח שאזרח מסויים רוצה לעשות הר־בה כסף. הוא מקים חברה ושמה א', קונה מיגרש לא גדול ורושם אותו ב־טאבו על שם א'. האזרח לא מחכה הרבה. הוא מקים מייד כמה חברות נוספות, ב', ג', ד', ה' ו־ו', ואם הוא במצב־רוח טוב במיוחד, הוא מקים אפילו חברה שישית — ז'. עכשיו בא האזרח מצד חברה א', ומוכר את אותו מיגרש לעצמו מצד החברות ב' עד ז', הכל חוקי לגמרי, עם נוטריון, בולים, חותמות ושטר־מכר. מכיוון שאף אחת מהחברות ב' עד ז' לא מבקשת שהמיגרש יועבר על שמה בטאבו, נשאר המיגרש על שם א'.

מיגרש קטן

עכשיו מפרסמת כל אחת מהחברות מו־דעה צנועה, שבה היא מודיעה שיש לה מיגרש למכירה. המיגרש לא גדול, נמצא במקום טוב, והחברה אפילו מודיעה שהיא מוכנה למכור חתיכות מהמיגרש למשקיעים קטנים. באים המשקיעים ל־חברות ב' עד ז', ורואים שהכל בסדר: יש שטר־מכר. אם אחד מהם חשדן והו־לך לטאבו, הוא מוצא שהמיגרש רשום שם על שם א'. אם הוא חוזר לחברה ושואל, מדוע לא הועבר עדיין המיגרש בטאבו, מסבירים לו שזה כדי לא לשלם עדיין לשילטונות המס, שהעברה בטאבו תתבצע מייד כאשר תושלם מכירת ה־מיגרש.

כך לא חולף זמן רב, והאזרח שביקש להתעשר מכר את המיגרש שקנה פעם אחת, שש פעמים אחרות. אין צורך לומר שכל אחת מהחברות ב' עד ז' יכולה להקים לעצמה שתיים־שלוש חברות־בנות, ויעני למכור להן את אותו המיגרש עצמו; שוב — חוקי לגמרי, עם שטר־מכר וחכל, כדי שהחברות־הנכדות ימכרו את אותו מיגרש פעם נוספת למשקי־עים התמימים.

עד פה הכל כלכלה טהורה. איפה פה הצד המדיני? הוא מגיע.

כדי שהתרגיל הזה יצליח ויימשך לאו־רך זמן, עם עוד מיגרש ועוד מיגרש, כדאי מאוד שכאשר המשקיעים יבואו לחברות־הבנות לקנות את המיגרש, הם יפגשו ברשימת מועצת־המנהלים שם יפה אחד או שניים, של ציר במועצת העירייה, או אפילו בבית־הנבחרים. כדאי גם שעו־רך־הדין שיחתום על העיסקות יהיה מכובד וידוע, וכדאי שכל הפוליטיקאים ועורכי־הדין הללו כאילו לא ידעו מה הולך, ואחר־כך יוכלו לספר איך רימו, בעצם, גם אותם. כדאי גם שאם במיק־רה אזרח אחד חושד במשהו והולך למישטרה, יהיה פקיד מסויים במישרד־המישפטים שייעכב את החקירה. כדאי גם שאותו פקיד, או אולי פקיד אחר באותו מישרד, יודיע לאזרח שבו מדובר שכבר אי־אפשר לעכב את החקירה, כדי שאותו אזרח יספיק להימלט בזמן עם כל הכסף לאיזו ארץ נידחת באמריקה הלטינית, נניח, ולהיבחר שם לבית־הנב־חרים, כדי למנוע את הסגרתו למדינה שבה רימה כל־כך הרבה אנשים תמימים.

שיעור שני:

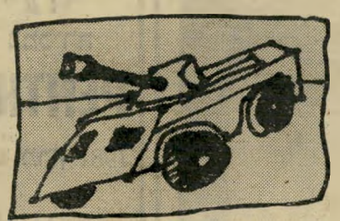
גזים

האזרח השני שבו ידובר, בעצם אינו אזרח, אלא קצין בכיר בצבא, נניח מפקד חיל־אספקה. יום אחד קורא ה־קצין מאמר מפורט על סכנת הגזים לשי־מוש צבאי. המאמר הזה מופיע בכתב־עת חשוב של הצבא האמריקאי. חודש אחר־כך מקבל הקצין הבכיר חזמנה מהצבא האמריקאי, לחזות בתרגילי התגוננות נגד התקפת־גזים של דיוויזיית מארינס. שבו־עיים אחר־כך קורא הקצין מאמר על ה־גזים שבהם השתמש צבא האוייב בתי־מן. חולף עוד חודש וחברה מסויימת בארץ אשכנז מזמינה קבוצת קצינים — והקצין שלנו ביניהם — לסיור במיפעל שלה המייצר מסיכות־גז. לא חולף שבוע נוסף, והנה בא אל הקצין הבכיר שלנו קצין־מודיעין, ומודיע לו

גילו מצבורי־גזים גדולים אצל האוייב.

עכשיו עובר רק חודש, והקצין שלנו מקבל הזמנה נוספת מאותה חברה בארץ אשכנז. הוא נוסע, אוכל טוב, שותה טוב, מבלה יפה, ובשיחה עם מנכ"ל החברה האשכנזית שואלים אותו גם מה יש בדעתו לעשות אחרי שיגמור את שרותו הצבאי. הקצין שלנו עדיין אינו יודע, אבל הם כבר יודעים. הקצין חוזר לארץ, ומריץ תזכיר בחול למטכ"ל על הסכנה הנו־ראה המרחפת על ראשינו מחמת הגזים שמכין לנו האוייב — ראה מאמרים וראה

עכשיו כבר הכל עניין של ביורוקרטיה, מחשבים ותוכניות־התגוננות. התוצאה: כמה מיליוני מסיכות־גז נגד גזים מגי־עות לארץ שבה מדובר, גם בשביל הצבא וגם בשביל האזרחים, והמסיכות שוכבות במחסנים עד עצם היום הזה. החברה שעושה את המסיכות בארץ אשכנז היא בעצם חברת־בת של החברה האמריקאית

שיריונית מצוחצחת

שעושה את המסיכות בשביל המארינס. אותה חברה — כמה מפתיע — עוסקת גם במכירת ציוד מכ"ם. ואילו הקצין הבכיר שלנו (שהוא כבר אזרח) הפך להיות — כמה מפתיע — הסוכן הראשי של אותה חברה אמריקאית באותה ארץ שבה המדובר.

שיעור שלישי:

שיריוניות

נניח שיש מדינה אפריקאית מסויימת, שהיא עוד ממש תינוקת בשוק המדינות, וכבר יש לה המון־המון אורניום. מכיוון שמדינה כל־כך קטנה וחדשה עדיין לא יודעת מה לעשות עם כל־כך הרבה או־רניום, באה לעזרתה מדינה אירופית מסויימת. נניח שזו מדינת צרפת, ש־מציעה למדינה המסויימת עיסקה מק־סימה: תמורת מאה טונות אורניום, תקבל המדינה האפריקאית המסויימת עשר שיריוניות חדשות ומברוקות עם תותחים קטנים. במדינה האפריקאית המסויימת יודעים, כמובן, שזהו שוד־לאור־היום, אבל אין להם ברירה. למה אין ברירה? קודם כל מפני שלנסיך המקומי פתחו חשבון בבנק שווייצי; ושנית, מפני שהמודיעין הצרפתי הענף הודיע למדינה האפריקאית המסויימת שצבא המדינה האפריקאית הסמוכה לו־טש עין ורוצה לכבוש את מרבצי האורנ־יום; ושלישית, מפני שבגלגל כל מיני הסכמים חדדיים באירופה רק צרפת מו־כנה להעניק למדינה האפריקאית ה־מסויימת עשר שיריוניות עם תותחים קטנים.

ומה קורה בינתיים במדינה האפרי־קאית הסמוכה, גם היא די חדשה, שלה יש דווקא הרבה יהלומים? המדינה הזאת מייד נבהלת מעשר השיריוניות החדשות של המדינה השכנה, והבינו הישראלי או הסובייטי או הבריטי ממהר להודיע לה שיש תוכניות פלישה זדוניות. מייד מקב־לים הישראלים או הסובייטים או ה־בריטים זיכרונות נדיבים לכריית יהלומים תמורת תריסר שיריוניות מצוחצחות עם תותחים קטנים.

עכשיו, כשנודע למדינה הראשונה ש־למדינה השנייה יש שתי שיריוניות יותר, תתארו לעצמכם את הבהלה. הצרפתים,

מפיכת גז

מצידם, מוכנים מייד למכור חמש שיר־יוניות נוספות, אבל יש להם בקשה אחת קטנה.

אותו סיפור בדיוק נראה הרבה פחות משעשע כאשר האמריקאים והגרמנים, ל־משל, מוכרים מטוסים חדשים ומצוחצ־חים עם תותחים גדולים לסעודים, נגד הרוסים הנוראים ושליחיהם הסורים. ב־אותו זמן עצמו מתחילים הרוסים ל־מכור לסורים מטוסים מצוחצחים עם תותחים גדולים נגד האמריקאים הנור־אים ושליחיהם הסעודים. באמצע נמצ־את מדינה קטנה שלה קוראים ישראל. גם הסורים וגם הסעודים פוחדים מפניה. וישראל מצידה פוחדת שכאשר יסעו ה־מטוסים האמריקאים להילחם נגד ה־מטוסים הרוסים של הסורים, וכאשר יסעו המטוסים הרוסים של הסורים להילחם נגד המטוסים האמריקאים של הסעודים, הם יעשו ביקור בארץ הקודש. נו, תנחשו מי מוכן למכור עכשיו מטו־סים לישראלים כדי להתגונן בהצלחה מול האיום הכפול הזה?

רצים ל-

THE VILLAGE

גריל

כמו בימים הטובים!

„הוילאג" • בית הגריל • טל' 475550

תחנת הדלק פז, ליד הכפר הירוק.

שוב ניתן להשיג
את ספריו של
המשורר

דורון יוגב

בהוצאת עקד:

„ללא כותרת"

„לריק אבדנו
להשכיל"

חיפה:
„מדע", הרצל 49, „ספרים", סירקין 3, „טמיר", נורדאו 34.

תל-אביב:
אונו ת"א בשכפול, „גודטיים" — בנין הקאמרי, „ליריק" — דיזנגוף, „עקד" — בר כוכבא 29.

הגיע!
ונמצא במכירה

PENTHOUSE

גיליון חודש מרץ 1981

הפצה בלעדית
סטימצקי

פורים שמח

עם מצלמה ופלש מפוטו-ברנר. פתוח תמונות צבעוניות ע"י המעבדות הטובות ביותר בארץ. מכבדים כרטיסי VISA, ישראכרט.

צילומי-פספורט, בן-רגע!

קניה — החלפה — מכירה.
מבחר עשיר של אביזרי צלום.
בימי שלישי סגור, כל היום.

פוטו-ברנר
חיפה, רחוב החלוץ 13

תן
טרמפ
לחייל

במדינה

משטרה

שחקן הכדורגל

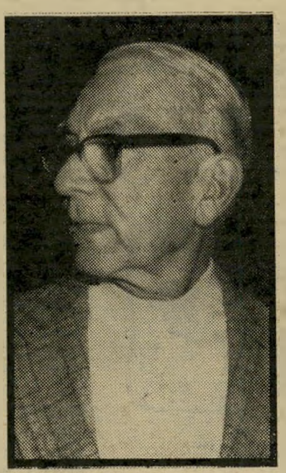
הוא ביריון

ביריון מאיים ותוקפן
או בעל תכונות
אופי ברוכות

יוסי יחיא הוא שחקן כדורגל באגודת הפועל יהוד. בעונה ש־שעברה הבקיע יוסי יחיא שבעה שערים עבור קבוצתו, ואף נבחר לשחקן המצטיין בשדה. אלא שהוא הצטיין גם בתקיפת שוטר והע־לבתו, ונידון על כך לשמונה חודשי מאסר בפועל.

סיפור המעשה התחיל בערב קיץ, לפני כשנתיים. חבורה של צעירים ישבו להם ביהוד ועישנו סמים. שוטר בבגדים אזרחיים שעבר ב־מקום ניגש אליהם, וכאשר השגיחו בו התחילו לברוח. השוטר ניסה לתפוס את הבורחים, והודיע ל־שניים מהם שהם נתונים במעצר. התפתחה קטטה, ושלושה בחורים תקפו את השוטר, התיזו גז מדמיע בפניו וניסו לחטוף את אקדחו. במהלך ההתכתשות נפלטה יריה מהאקדח.

שאלה של אופי. השוטר היה העד היחיד במישפט, הוא זיהה את

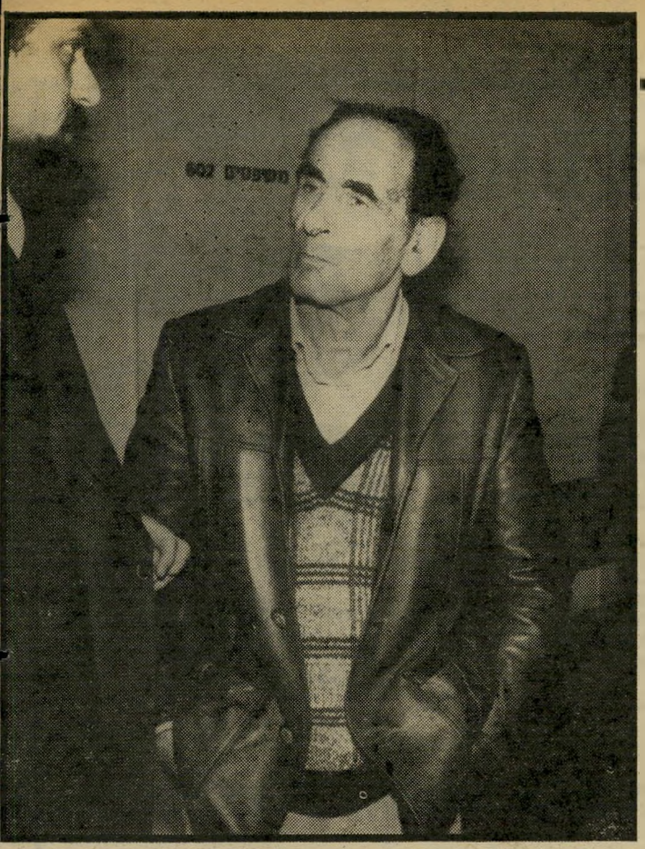
שופט כהן
לא כדאי להיות מפורסם

יחיא כיוון שהוא שחקן כדורגל נודע בעיירה. ויחיא הודה כי אמנם היה במקום אך טען כי לא התכתש. בית־המישפט זיכה את שני הצעי־רים האחרים שהועמדו לדין יחד עם יחיא, כיוון שלא הודו כי היו במקום, וזיהויים על־ידי השוטר לא היה בטוח. אבל את יחיא זיהה השוטר ללא כל פיקפוק, וגם ידע להצביע על בית מגוריו.

בבית־מישפט השלום נידון יחיא לשנתיים מאסר, מתוכן שמונה חו־דשים בפועל. הוא ביקש ארכה לביצוע העונש עד לסיום העירעור בבית־המישפט המחוזי, וזכה לארכה זו. במשך השנה שעברה, מיום פסק־הדין ועד לשמיעת העירעור, הספיק יחיא להתחתן ולבנות בית, ובית־המישפט התחשב בנימוקים להקלת העונש שהביא בפניו ה־סניגור, אהרון ברוכין, והמיר את העונש במאסר־על־תנאי.

השופט בנימין כהן, נשיא בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, תיאר את יחיא כבריון שהעליב ותקף שוטר, וראה את התנהגותו ב־חומרה. ואילו במיכתב שהוגש ל־בית־המישפט כותב מנהל קבוצת הכדורגל שבה משחק הנאשם, כי יחיא הוא „בעל תכונות אופי שכל מנהל אגודה היה מתברך אילו כל שחקניו היו כאלה", ומוסיף כי הנהלת הקבוצה עותרת לשחקן

(המשך בעמוד 74)

אנס פרינברג
סקלירוזה בראש

יוסף פרינברג (58) חורשע בימים אלה בבית־המישפט־המחוזי בתל־אביב באונס, ונידון לתישעה חודשי מאסר. הוא נאשם כי אנס את שרה (שם בדוי, בית־המישפט אסר את פירסום שם המתלוננת), בת 47, אשר לפי התעודות הרפואיות שהגישה התובעת במישפט, נורית שניט, היתה בתולה בליל המיקרה.

פרינברג, נגר במיקצועו, עלה לארץ מרוסיה בשנת 1964, אינו יודע קרוא וכתוב בעברית, ודובר עברית עילגת. הוא גרוש מזה כארבע שנים, ואב לבת בוגרת. לדברי סניגורו, אברהם אורן, נפגש יוסף עם שרה כמה פעמים אחרי שהכירו בעזרת שדכנית, למטרת נישואין. לדבריו, הם באו במגע מיני מהסכמה שבוע לפני המיקרה, והיא באה אליו בליל המיקרה מרצונה, כדי לבלות איתו את הלילה. אולם כיוון שהיה לה מחזור, לא קיימו יחסי־מין כלל בליל המיקרה. אולם השופטים האמינו כי היא התכוונה לשמור על בתוליה עד ליום חנישואין, והרשיעוהו.

מאת

יוסף פרינברג

מספר יוסף פרינברג:

„ולדתי בעיר קובן בשנת 1923, בחצר רבנים. אני גרוש ויש לי בת. אני נגר במיק־צועי, ועובד בבית־הספר כל הש־נה עם מורים וילדים. אני מיק־צוע נגר גבוה! אני גרוש אחרי עשרים שנה, אני בן־אדם לא שי־כור, לא שחק קלפים, אני בן־אדם בריא, נקי, לא עצלן ולא קמצן.

אני איש־צדק, בן־אדם גדלתי, עובד כל החיים, אין לי השכלה, יש לי מיקצוע. אני עברית לא יודע, כותב פולנית. בת יכולה האשה. אני גרוש ארבע שנים, חי לבד. אני פדנטי. לא כל אשה מר־צא־חן בעיני. היא אומרת: „אשה טובה, נקיה, אין לה הורים." אני אומר: „יש לה ילדים?" היא או־מרת „לא! אין לה ילדים." או, זה אני מחפש. בלי ילדים. אני אומר: „נו, זה יהיה אמונה, יכולה לקחת אותה", „את רואה אותי. אני נקי!".

נכנסתי, והיא אומרת (השדכ־נית): „בוא תיכנס". היא (שרה) יושבת ככה, רגל אחת תחת ישבן, אני הסתכלתי כמה דקות ויצאתי. השדכנית יצאה למדרגות ושאלה

„ליוויתי אותה לתחנה מרכזית, הלכתי שמה לעזאזל יחד איתה."

לשים יד על התורה, לא קורא עברית.

אני חשבתי מה יכולה שדכנית לעזור לי מהרחוב? אני כבר בדק־תי העניין, תעזוב אותי עם שדכ־נים היא אומרת: „בוא זה אשה מפולניה. אני יכול להכיר לך אשה טובה". אני אומר: „אני קודם כל רוצה לראות סחורה." ככה אמרתי, פשוט גברי. אני לא מאנשים חסי־דים, לא מודרניים, רוצה לראות אותי: „ווס?" אני אומר: „העי־ניים אצלה עיוור, לא סימפטי, אין סימפטיה שמה." היא אומרת: „בוא תיכנס רגע."

ראיתי נמוכה, היה לה איזה בגד, לא ראיתי צורה רגליים, לא חזה. ככה חבית. אשה־חבית זה לא בש־בילי אני רוצה לצאת, היא אומרת לי: „שב". ליוויתי אותה לתחנה־מרכזית, הלפתי שמה לעזאזל יחד איתה. היא אומרת: „אתה רוצה

יוסף פרינברג בן ה־58 הורשע באונס בחולה בת 47

מונולוג של אנס

אתה פוגש? מחר תבוא פה". חשב־תי שזה לא בשבילי. זה ברוטא־לית, זה לא בשבילי. בשביל מה אני צריך? אני גרשתי, יש לי הכל טוב, ואני צריך זאתי אשה? בשביל מה? אני צריך אשה חי, זה לא חי, זה לא בשבילי.

אני אומר: „שרה דברי, מי את?" היא להתחיל המילה הראשונה: „מי אני? אני קדושה!" הלכנו יחד לסרט, שילמתי 150 לירות, נותנת, פרא בן־אדם, אני אמרתי, זה אשה בלי השכלה, זה אשה לא פדנטי. זה אשה לא סכסי. בשביל מה אני צריך אשה? לבשל? אני יו־דע לבשל. אני יודע ספונג'ה, שי־רותים לנקות לבד. כביסה, הכל אני יודע. את רואה מי אני? לבוש יפה, מיכנסיים לבן, ככה חולצה יפה, בריא יוסף.

ישבנו ודיברנו, „תראי שרה, את יודע למה אני הולך אתך?

„בושה לבת שלי. אני צריך לאנוס בהמות כאלה?"

חבל על הכסף. הייתי מדליק נרות על הגוף שלה.

אנחנו ראינו קוף קטן בחלון, היא כל הזמן מדברת קופיקו. שרה יושבת שמה על אבן, יוציא מה־תיק שלה שני תפוזים קורץ, היא אומרת: „אתה רוצה אחד?" אני אומר: „שרה, אולי את רוצה לש־תות?" היא אומרת: „אני לא שר־תה ברחוב". אני קניתי סוכריות לקולנוע, שתי חבילות. אני אציע סוכריה לשרה, היא לא לוקחת. אני קחת, אני ככה שם יד שלי על יד שלה, היא שמה יד, אני יד שלי למעלה. היא קצת מחזיקה. אני נתתי לה עוד סוכריה. היא קיבלה.

אני להגיד האמת. את לא ככה יפה, אבל נו, אין לך ילדים, אין לך הורים, אצלי גם כן אין. אני גרוש אחרי עשרים שנה, אין לי אף אחד, אני סבלתי בחיים, עזבתי הכל. זה תנאי־חיים? זה בדואין! תנאים של פרא־אדם. אצלי את לא תעב־די, ככה בשפה רוסית. „את רוצה להיות אשה טובה?" אני נותן לה נשיקה בשפתיים, נתנה שפ־תיים מלא. אני רואה משהו לא מפותח. לפי השדיים ראיתי, צמי־גים! אני אומר נכון, ראיתי אשה לא עברה שימוש ככה, חזה מלא, גוף שלה תחתון אצלה מלא ככה צמיגים. היא לא זריזה. לקחתי

סניגור אורן
הכרה בעזרת שדכנית

נתתי לה מיספר טלפון שלי, יוסף מספר הכל. יוסף יש לו בית, הוא שובר קיר. יוסף אומר הוא בונה מיטה. יוסף יש לו ידיים זהב. יוסף גרוש, יוסף רוצה אשה בלי יל־דים. ילד לא יכול להיות אצלי. למה גדלתי שלי ילד, אני אף ילד לא מקבל. ככה אצלי בדם.

עברנו שמה אור ירוק; שרה לא זזה. אני אמרתי ביד, שרה לא אותה ביד, היא אומרת: „רק ב־פארק, ברחוב לא אוהבת".

בפעם שניה הלכנו לים. עם שני ארנקים, שרה הולכת איפה שמה יורדים בגדים, הרבה זמן, אני כבר הייתי יכול להיות בים. שרה יש לה נעליים חדשות על הרגליים. היא הולכת ככה, כובע חדשה, בגד־ים מבריק, שחור, חדש. היא סים־לך קודם על הבגד־ים הזה. אחר־כך אמרה: „יוסף, בוא הביתה, אני לא יכול לסבול שמש". נסענו מכיכר־מושבות. אני חושב היא מזמינה אצלה בבית. כבר אצלי היתה פעמיים, עכשיו תור שלה. אבל לא? היא הולכת עם הסלים לטכסי פתח־תקוה. בא הביתה, מ־דברים, היא עוזרת לי, היא בלי שאלות: „יוסף אני הולך מתרחץ" „לכי מתרחץ". היא להוריד בגד־ים, רוחצת אותו, שרה תחתונים שחורים נפלו גם, תמיד שחור אצ־לה, תחתונים שחור נפלו. היא שמה עושה משהו כביסה עם הבגד־ים, אני הפכתי לצד שמאל בשביל הכל חול, ואני עוד פעם בדלי. אני לא מתבייש. ותליתי אותו על ה־שמש. והזה תחתונים שלה תליתי, יש לה תחתונים אחרים.

חם לה, אני אומר את יכולה להוריד את השימלה, היא להוריד לשימלה. שרה ערומה לגמרי, הכל בתולות בחיים, לא יודע מה זה הבדל. הייתי יודע זקנה בתולה, הייתי קיבל אותה לבית? מה אני? סקלוריזה יש להם בראש. אני

„היא הפסידה כל החיים. לא יהיה לה גבר כמו אני"

לא ידעתי. ככה היינו עד החושך. אחר־כך היא נסעה. אני הבאתי לה טכסי, עכשיו היא נסעה.

היא הבטיחה לבוא בשביל לי־שון אצלי. הגענו, עשיתי בוילר, אשה צריכה מים חמים קצת. ישב־

תובעת שנידט
תעודות על בתולין

איבר אני מכיר שלה, יש לה פה חתוך, היא מגלח, אני מכיר.

עוד לא דיברנו על להתחתן, עוד לא דיברנו על רבנות. זה היה אחרי שעה שתיים. וינטלטור עו־בד פה, מיטה חדשה, אני ככה לקחתי קצת אלי." נו שרה, „אני עוד נשיקות ככה, ואני אומר: „שרה, את אומרת נישואים, פעם

נו, „את רוצה לאכול אולי? יש לי מקרונים, אני לבד עשיתי עם שלוש ביצים." לבד עשיתי, מקרו־נים, מרק טוב הכל. קצת אני אוכל זה, היא טעמה רק, אני גמרתי אוכל שלה. לפני זה אנחנו שתינו משתי כוסות קריסטל קוניאק.

„תפתח טלוויזיה," פתחתי טל־וויזיה. מסתכלים קצת, הטלוויזיה

„אצלי לא היה בתולות בחיים. לא יודע מה זה הבדל"

אחד ככה לבדוק, אני מתאים לך." היא אומר: „הו", אני אומר: „למה את צועקת?" „אתה לא הדלקת רדיו, למה לא סגרת המשקופים". וככה אני נשקה אותה יפה, ואני אמרת: „שרה מה את ככה?" יש לך טבעת שמה?" אצלי לא היה

זה עובד בצורה ערבית, אני לא סובל, שרה לידי. פיתאום ככה שרה חם, הולכת להתרחץ. אני חשבתי, תראה, היא הולכת אצלי מתרחץ? פעם היא מתרחצת, עכ־שיו איזה אשה באה אל גבר מ־לוכלכת? מה אין לה בוילר? שו־

אל אותה, „לא יוסף, חם לי, אני מזיע". שמה מתרחצת, אומרת ככה: „צמר־גפן, יש לי וסת מוק־דם". אני אומר לה: „שרה! את יודעת מה, תקחי את הרגליים שלך, מה את באה עם וסת אלי? שרה, את עובדת כמו כל הנקבות, מספיק. אני איש גרוש, אצלי לא עושים קונצים." רציתי לגרש אותה, נתתי לה צמר־גפן.

מה פיתאום היא באה עם הווסת שלה? מה אומרים בעברית, מח־זור. „לפני שבוע את ככה, עכשיו את באה עם וסת?": „יש לי בן בן 20 בלונדון", היא אומרת. אני אומר: „שרה, השניה את לובשת ויוצאת מהבית, על המקום!" אני אומר: „שרה! קחי דברים שלך. אני לומד אותך לעבוד עלי!" שרה הלכה לעזאזל. איפה אני שלחתי, שמה היא הלכה. „לגהה לכי!" היא עשה קריזה שלה. היא שברה דלת מהרדיו, אז זאתי משיגעגע. היידה דופקת בדלת. שרה באה. „מה את רוצה?" היא מספר לי ארנק... כל המריבה ביננו בגלל היא אמרה בן! שיקרה אותי! אני קי־בלתי איתה לאשה כמו אני ראיתי. לא עם בן תוספת! יש לי, זה עוול בשבילי.

היא באה עם כותונת־לילה. מה היא באה אצלי? אשה למיטה. ככה פרה קונה בעיר בשביל בשר, לא בשביל להסתכל על הער שלה. עבדו עלי, אני חצי שנה לא יושן, מלא עצבים! בושה לבת שלי. אני צריך לאנוס בהמות כאלה? עכשיו יהיה 47? אני לא נגעתי אותה אותו הלילה.

אותה צריך לעצור, לא אותי. כבר חצי שנה אני משלם עבור זה יומם ולילה. אני לא עושה כלום בבית שלי. כבר חצי שנה אין מצב־רות. כולם יודעים בעבודה.

מה את חושבת, אני הבאתי שרה בשביל לרחוץ כלים? אני בדם שלי איזה מפגר? אימפוטנט? אני יכולתי להגיד לה: „מה זה אשה עם וסת לעשות מיספר עם גבר במיטה?" זה ברוטאלי! החוקר בא, לוקחת תחתונים שלי אחרי אמב־טיה. מה אני חולה־מין?

למה היא מתלוננת עלי? שרה, או היא פוחדת מהאיבר שלי, יותר מדי גדול. או אולי רוצה לראות יש לה ילד ואני מסכים עם ילד לקבל אותה. סימן היא שוה מחיר מלא. מתי היא אמרה ילד, אני גרשתי עם כל המתח החוצה, צע־קות החוצה קיבינימאט! זה היה בשפה רוסית. אולי היא מרגישה הייתי בתולה, והיא כבר עשה מש־הו אתי והיא מפסידה. אולי היא רוצה פירסומת?

היתה בבוקר בבוקר לא אומרת יש לה בן. הייתי היום נשוי. היא הפסידה כל החיים. לא יהיה לה גבר כמו אני. אני מתי מרחמן, זה מרחמן! יש לי לב טוב יותר מדי. היא הפסידה."

עד כאן סיפורו של יוסף פרינברג.

במדינה

(המשך מעמוד 72)

„בגלל התנהגותו היפה, ההולמת, החינוכית וכישוריו הספורטיביים".

הנשיא גם התייחס לשינוי שחל בחיי השחקן מאז פסק־הדין ואמר: „השינוי הזה של הנישואין, איננו יודע מה הוא מבשר, אך אומרים שנישואין הם גורם ליתר אחריות." לכן חפץ את ה־מאסר למאסר־על־תנאי.

דרכי חיים

הזהב שבקיר

מגדת העתידות יא סיפרה שהזהב עתיד להיעלם

כאשר יצאו בני מישפחת ג'אבר מכפרם, טייבה, ונסעו להיוועץ ב־מגדת־עתידות בירושלים, השאירו את מרים עקאף חאג' לשמור על ילדיהם. כנהוג בכפרים ערביים, לא לוקחים בייבי־סיטר, אלא מבק־שים מאחת השכנות שתשים עין על הילדים.

אין לדעת מה גילתה מגדת־הע־תידות לבני הזוג, אבל כאשר חזרו

שופט חאג'־יחיא
השמרטפית זוכתה

למחרת לביתם, גילו בעצמם כי מטמון מטבעות הזהב ששמרו ב־תוך חור בקיר נעלם ואיננו.

היה זה מטמון גדול. כל אוצרה של המישפחה, שנשמר במטבעות זהב, הוערך בכחמישה מיליון לי־רות. אחרי שהסתיימו כל החיפו־שים והיה ברור לגמרי כי הכסף נעלם ללא שוב, התחילו בני ה־מישפחה לחקור מי גנב את כספם. החשודה הראשונה היתה השכנה הטובה ששמרה בנאמנות כה רבה על הילדים.

חומוס ומיפפונים. הילדים העידו כי הם בילו בנעימים עם הבייבי־סיטר, וכי היא שלחה אותם מפעם לפעם להנות להשיג עבורה גרעינים, מלפפונים וחומוס. הדבר הגביר את חשדם של ההורים והם פנו למישטרה בתלונה נגד מרים ובעלה, כי קשרו ביניהם קשר לגנוב את המטמון.

כל הפרשה קרתה ב־1976, אלא שמרים ובעלה התגרשו ביניתיים, וקשה היה לזמנם לבית־המישפט בעת ובעונה אחת. לכן נמשך ה־מישפט עד לפני כמה ימים. השופט יוסף חאג'־יחיא שמע את כל ה־עדים, ואת טיעוניה של הסניגורית ליאורה פרנקל, שהסבירה לבית־המישפט כי כיוון שהגניבה נת־גלתה רק למחרת, יתכן שהספיק כבר מישהו אחר להיכנס לבית

(המשך בעמוד 78)

לא כל יום פוריש!

רנו 14 היום בהנחת חג פסחית

"רנו 14" היא המכונית שבה יושמו כל חידושי הידע והפיתוח במתקדמים ביותר – רנו 14 היא הקניה הטובה ביותר

יש בה מנוע – 1218 סמ"ק, מירווח פנטסטי לנוסעים, מושבים אורטופדיים, היגע קדמי המבטיח יציבות ובטיחות, צריכת דלק חסכונית מאוד. רדיוס היגוי מושלם – נוחה לחנייה, ביצועים מרשימים, נוחות סלונית. "רנו"–מקום ראשון במכירות בשוק האירופאי המשותף.

היום, תודות להפחתת המסים

במחיר של **109,662** שקלים בלבד!*

RENAULT

* המחיר נכון ליום **25.3.81** וכולל מ.ע.מ.

בני משה קרסו תל אביב טל.333241. ירושלים טל.226491. חיפה טל.721751, 510296

P.P.C

שיפור נוסף ברהיטי המתכת הטובים ביותר

שיטת הגימור P.P.C. שהונהגה לאחרונה במפעל רהיטי המתכת של "הארגז" היא השיטה המתקדמת, המודרנית והמשוכללת ביותר בעולם. אין בישראל איכות, גימור וצביעה של רהיטי מתכת ברמה כה גבוהה. בדוק, השווה ואמת עובדות אלה לפני הרכישה.

1981 המוצר הנבחר

הארגז

רח' החרש 4, תל־אביב, טל: 332231

אציל לרנר – רח' קרליבך 15 ת"א • **אחים המבורגר** – רח' פינסקר 21 פ"ת • **אלריס בע"מ** – רח' יפו 44 חיפה • **המדריך** – רח' סמולנסקי 2 נתניה • **א. וולינץ** – רח' הרצל 164 רחובות • **וילשטין** – רח' יפו 30 ירושלים • **מרכז המדף** – רח' מטלון 58 (מרכז מסחרי) ת"א • **כרמל** – רח' קרליבך 10 ת"א • **מעין בע"מ** – רח' רוטשילד 61 ראשון לציון • **לאוטמן** – רח' נחלת בנימין 52 ת"א • **נחמיאס יצחק** – רח' מקוה ישראל 22 ת"א • **לנדאו יצחק** – רח' אחוזה 106 רעננה • **סוכנויות הדרום** – אשדוד • **דורון גדרה** – גדרה • **הוכמן** – מרכז מסחרי אילת • **אעוני אל־חשאם** – עזה • **הארגז** – רח' החרש 4 ת"א • **נין נון בע"מ** – דרך העצמאות 61 חיפה • **וסרמן את קורצברג** – רח' העצמאות 55 חיפה • **הספר** – רח' ויצמן 9 נתניה • **אופק** – רח' סוקולוב 72 רמת־השרון • **קרביץ לנגב** – רח' הרצל 70 ב"ש • "מאיר" – דרך השרון 59 הוד־השרון • **גזית** – רח' אבן גבירול 98 ת"א • **סניפי קרביץ** • **פויכטונגר** – אחד העם 24 ת"א • **סניפי המשביר המרכזי**. לוי יעקב – טבריה, פסג' חמ"א.

בני מזל טלה אמיצים, תקיפים ותוקפנים, שלווים, בעלי מישמעת עצמית ומשרים בטחון

(המשך מעמוד 11)

זכר והנקבה גם הוא מורכב מניגודים, וקשה לתאר את החיים ללא שיתוף זה. לכן, מכל המזלות הקוטביים דווקא הקשר בין שניים אלה עשוי להצליח. חייהם לא יהיו נקיים ממריבות ואי־הבנה, אולם הקשר הריגשי החזק שיווצר, יהווה בסיס איתן ומוצק כדי להקים עליו מישפחה.

טלה עם עקרב

שניהם נשלטים על־ידי כוכב מארס, שמבטא רצון חזק, סיפוק מהיר של המאוויים האישיים, ולפעמים קושי לוותר ולהתחשב בזולת. למרות שאותו כוכב שולט בהם, הם לא דומים ב־אופיים, ולא יהיה להם קל להסתדר האחד עם השני. על־פי־רוב בן עקרב מתייחס ברצינות רבה לקשר בינו לבין שותפו לחיים, והטלה רוצה להנות מכל רגע, ולפעמים מרשה לעצמו חירות, שעלולה להכעיס ולהרגיז את העקרב. אך אם בכל־זאת יחיו יחד, הטלה יעדיף לוותר לעקרב, ולתת לו להיות שליט בלעדי, כל זמן שלא יגביל אותו ויכבד את רצונותיו. כאשר תהיה להם מטרה משותפת, הם יתמידו בה, והיא תשמש בסיס איתן לקשרים ביניהם.

טלה עם קשת

שניהם שייכים למזלות־האש, ויתאימו האחד לשני. אי־אפשר לומר שהם דומים, ולפעמים קשה להבין מהו מקור המשיכה ביניהם. אך העובדה קיימת, צירוף כזה ניתן למצוא כמעט „שלושה" שוק איש־איש בענייניו. הצורך לחרוג מהשיגרה ולצאת להרפתקאות מסוכנות, וכן המשיכה לספורט, משותפים לשניהם. והעיקר, הם אינם משתעממים בחברת עצמם.

טלה עם גדי

טלה וגדי נמשכים האחד לשני, אולי בגלל הניגוד החזק בין הקיים באישיותם. הטלה, שאה־בת־הכיבוש מדרבנת אותו לנסות לכבוש את היעד הקשה מכולם — את הגדי, מתעקש ונלחם, וכשהוא משיג לבסוף את בן־הזוג שעליו נלחם, הוא מוצא גישה מאוד שונה משלו לחיים. יצר־ההרפתקנות, היכולת לקחת דברים בקלות, והתייחסות שאינה די־עמוקה לעומת התייחסותו של בן גדי, כל אלה גורמים לאי־הבנות, סיכסוכים ומריבות ביניהם. בדרך־כלל הראשון שישלים ויוותר יהיה בן גדי, שיהיה מוכן לסלוח בכל פעם מחדש לשיגיונותיו של הטלה. לעומת־זאת, האופטימיות שבה ניחן הטלה, עוזרת לגדי לעבור תקופות של קדרות ועצב, ולהביט על העולם שוב בצבעים עליזים.

טלה עם דלי

התאמה טובה יכולה להיווצר ביניהם. אישיותו הדינמית של בן טלה, והיוזמה שבה התברך, יגרמו לשיתוף־פעולה חיובי. הדלי יבריק ברעיונותיו המקוריים, ובעוד הוא מדבר ומתכנן, הטלה כבר יבצע את הרעיונות בצורה מושלמת. הרצון להרפתקות חדשות מלהיב את שניהם. ויחד יבנו להם חיים שבהם יירבו ניסיעות ובטיולים. שניהם ייזהרו מלהגביל את האחד את החירות של השני, וביתם יהיה חמים ונעים, והאווירה בו אופטימית.

טלה עם דגים

בשותפות מסוג זה ירגיש עצמו בן דגים פגוע בדרך־כלל, אך מלא תיקווה שהעתיד יחזיר לו את מה שהיה לו בעבר. הטלה רגיל להתלהב מכל קשר חדש, נחנה מהערצה ומהסכמה של בן־הזוג לכל מעשיו, ולא במהרה ינטוש ויעזוב, כהרגלו. ולאחר זמן, כשההרגל יחפוך את הקשר לקבוע, יתכן שיחושו שניהם בחברת חגישה ביניהם. בן־דגים, חאידיאליסט, חרגיש והקנאי, לא יוכל לסלוח להרפתקות הקצרות והחולפות של הטלה, ולא יוכל להבין ולשכוח. ואילו בן טלה לא יראה להתייחס לרגשויותיו המרובות של בן דגים. הוא יתעייף, זה ימאס עליו, וחדבר עלול לגרום לניתוק הקשר.

קחו לכם שבוע על כוכב אחר.

גם השנה ארגנה חברת דיזנהויז בשיתוף עם ארקיע טיסות קבועות ומובטחות - ישירות לאי KOS שביוון.

אנו ממריאים קבוע בכל יום ב', בשעה 10.00 בבוקר - תמיד ישירות ל-KOS. הנופש ב-KOS מתחיל כבר בטיסה וכבר בצהריים אתם על שפת הים בשמש המלטפת, פותחים שבוע בילוי מרתק, בבתי מלון מעולים עם בריכות שחיה, מתקני ספורט שונים ואפשרויות בידור רבות.

בואו לחגוג איתנו את הטיסה הראשונה ב-13.4.81 ואתם מוזמנים לממיבת ליל הסדר ב- 18.4.81

מחירים מיוחדים לילדים. טיסות ישירות - קבועות ומובטחות בכל יום ב' בבוקר. מתקבלות הזמנות לכל העונה.

מי עוד מכיר את האי KOS כמונו?*

אנחנו טסים שוב ל KOS גן העדן של איי יוון.

לעצום את העיניים ולחלום, לראות את החולות הלבנים, לטבול בים הבדולח הנושק להם...
לעבור בין מקדשים עתיקים והרי געש מלאי מסתורים, לסעוד ארוחות נפלאות בטברנות לצליליי בוזוקי...
לצאת לציד עופות בנופים טבעיים...
פקחו את העיניים.
אתם באי KOS.

8 ימים ו-7 לילות של חופשה שלא מן העולם הזה כולל טיסות ישירות, אירוח בבתי מלון וארוחות בוקר החל מ-

$299

* אלפי הישראלים שכבר היו איתנו ב-KOS

ארקיע

הרשמו בהקדם.

דיזנהויז בע"מ
קוי תעופה ישראליים בע"מ

משרד ראשי: רח' בן-יהודה 21, טל. 652140.
סניפים: רח' בן-יהודה 33. טל. 652676.
רמת-גן, בניין בורסת היהלומים, טל. 266222.
ירושלים: רח' שמאי 9, טל. 246868.
ובכל משרדי הנסיעות בארץ

כפוף לאשור מנהל התעופה האזרחי.

ורשבסקי - פרילוך / קורן

תן טרמפ לחייל

נמר של עיר

נתיבה בן־יהודה: „מלחמת השיחרור היתה נגד הבריטים. לא בלענו את הסיפור הזה של שיאנה כזאת נגד הערבים... הבחורים הצעירים, בני שמונה־עשרה ותשע־עשרה, נהרגו בתולים... לפני שהבינו את החיים הם נתנו אותם למולדת..."

מונולוג

מלחמה וחלום

נתיבה בן־יהודה (53) נולדה בתל־אביב, למדה בגימנסיה הרצליה, התגייסה לפלמ"ח למחרת השבת־השחורה (1946). במלחמת־השיחרור לחמה עם הגדוד ה־שלישי בחטיבת יפתח בקרבות הגליל־העל־יון. למדה פיסול בבצלאל, נישאה ולמדה אמנות באוניברסיטת לונדון. אחר־כך למדה באוניברסיטה העברית, לשון ובלשנות, אך גמרה עם האוניברסיטה ולא את האוניב־רסיטה. עבדה באנציקלופדיה העברית. החל מ־1959 ליקטה וכירטסה את הער־כים למלון עולמי לעברית מדוברת, שראה אור ב־1972 (בשיתוף עם **דן בן־אמוץ**). בימים אלה ראה אור סיפרה 1948 — בין הספירות (בהוצאת כתר).

את הדברים הבאים סיפרה **נתיבה („תיבה") בן־יהודה** לנמר של נייר —

● תיכף אחרי מלחמת השיחרור, כאשר לא היתה לי עבודה ולא קיבלו אותי בשום מקום, היו כאלה שהציעו לי לעשות קפיטאל מהחוויות המילחמתיות שלי. באו והציעו לי לשבת ולכתוב ספר. אפילו נתתי להם דוגמות. אבל אז לא היה כמו היום, היו כותבים דברים כמו „האבנט אל המ"פ־ניק"... האם יבינו", והיה קרב עם חמ"לים על המ"פ־ניק ושאר בעיות מסוג זה. ניסיתי לכתוב ברצי־נות, אבל כלום לא יצא מזה. העברית של אז לא היתה שפה מתאימה לתיאור חוויות־קרב נוסח הערומים והמתים של **נורמאן מיילר** או שיח לוחמים שעשו אחרי מיל־חמת 1967, ושנראה לי מסורס, לא־אמין ולא־אמיתי.

● ישנן עוד סיבות שעצרו אותי אז מלכתוב. אנשים אומרים שבדרך כלל צריך פרספקטיבה. אבל הבעייה האמיתית היא שצריכים קוראים. בני דורי לא מעניינים אותי — אני לא כותבת לבני דורי. ולכן הבעייה שלי היתה קוראים. היו לי גם מעצורים רבים לבטא את עצמי בעניין המילחמה, ועד ליום־העצמאות ה־30 לא התראיינתי. היה נדמה לי, שאיש לא יאמין בכך שיש בכוונתי להביא בפניו את המסר של ההרוגים. אבל בשנת ה־30 ל־מדינה התחלתי להיכנס לעניין הזה. היה בי איזה פחד שהכל ילך לאיבוד. הפחד שכל מה שישאר מהפלמ"ח יהיה ספר הפלמ"ח, הוא הלך בשדות והם יגיעו מחר, חכמים כאלה. **נתן שחם, משה שמיר** ואחרים.

אני לא אומרת שמה שנכתב עד היום אין לו כל ערך. אבל זה כל כך חד־צדדי, כך שגם הקול שלנו, של הלו־חמים, צריך להישמע. וזאת למרות שב־1948 לא חשבתי שהם סופרים חרא. הייתי אז יותר מדי פישרקה, וחשבתי שאני אידי־יוטית — והאמנתי שהם סופרים טובים מאוד. אבל כאשר שאלתי אותם, מדוע הם לא ממשיכים לכתוב, אז הם אמרו שהם צריכים פרספקטיבה. אז חיכיתי 30 שנה לפרספקטיבה.

● והיום העברית כבר מתאימה לפרס־פקטיבה הזאת. יש מקום לזה, והאנשים של היום רוצים לשמוע את הסיפור ה־אמיתי של תש"ח. יש יותר מדי חציות ביותר מדי מישורים באוכלוסיה. לא מס־פיק שבכל העולם יש הבדל בין האוכ־לוסיה של הגברים לאוכלוסיה של הנשים. המצב הוא כזה, שכאילו רק הגברים יכו־לים לבלוע את הצרות הלאומיות. מפני שמה שהם ידברו עם הנשים כאשר הם חוזרים הביתה — הן לא תבנה מזה כלום. הגבר שהיה במילחמה לא מסביר לאשתו דבר. ואשתו לא מבינה מה פתאום הוא קופץ בלילה מחלום. קופץ מהסיוטים. לכן הוא גם מכניס את הבוהן שלו למיכ־נסיים ואומר לאשתו: „מה את מבינה", וזה נותן לו כוח.

נתיבה („תיבה") בן־יהודה
הם נתנו את הגוף שלהם למולדת

האוכלוסיה שלנו חצוייה בין אלה שהיו בשדה־הקרב לבין אלה שלא היו שם. אבל אני טוענת שלא היתה אף פעם בהיס־טוריה הפרדה בין עורף לחזית. אף פעם בהיסטוריה לא היה מצב שחברה יכולה להגיד שהעורף לא מעורב במילחמה. חוץ מהמילחמות שבהן השתתפו שכירי־חרב.

● אם לנקוט לשון של היפוך, אני כתבתי את הספר, מפני שאחה שותף למילחמה אפילו אם ישבת בשקט בתל־אביב. מפני שאז זו חברה לא דמוקרטית ואתה לא תוכל להחליט החלטות בלעדי. אני מוסיפה ואומרת, מוסיפה ושואלת: איך זה קרה שבארצות־הברית דעת־הקהל הפ־סיקה את מילחמת־ויאט־נאם? מי ערב לי שהספרים שהתחילו **בריימארק**, ואחר־כך **בנורמן מיילר**, לא עצרו את המח־שבה שבביזבוז ובחוסר התוחלת שבמיל־חמות. אז מדוע שלא נדע את הדברים האלה גם כאן, ועוד היום, כאשר אנחנו כבר מתחילים להריח שלום. חשוב מאוד שאנשים יבינו את זה.

● יש עוד נקודה. אתה פוגש באדם ששוקל אם להמשיך להיות אזרח בארץ או לא. ילד שגדל כאן בארץ צריך לדעת מה מחכה לו. אבל כאשר הוא שוקל את שי־קוליו אם להיות כאן או לא, האם הוא יסתפק בספר הפלמ"ח ובשיעורי־ההיס־טוריה? האם ספר הפלמ"ח יסביר לו, לאותו צעיר, מה היה כאן? גם ילקוט הכזבים לא יסביר לו.

● בארצות־הברית לפני מאה שנה שפ־כו אנשים מ־70 ארצות בארץ אחת. כמו־בן שהיה להם ניכור. מי יודע, אולי השי־דד המפורסם **ג'סי ג'יימס** דיבר אנגלית באקצנט פולני. ועוד עם שטח כזה, הרי שכל שניים שנפגשו פתרו את כל הבע־יות שלהם בשליפה ובמילחמת־אזרחים. תראו מה יצא מזה בספרות, בקולנוע. כל האגדות של המערב הפרוע. איזו תרבות שלימה פרחה על הענין הזה. ואצלנו, פה, שפכו אנשים מ־70 ארצות, אבל כאן זה כמו מיגרש־חנייה של קירקס, בו כל שני אנשים נפגשים לפחות עשר פעמים ביום. כאן אתה לא יכול להיות זר. אתה לא יכול ללכת לאיבוד. נכון שגם לנו היו בעיות — מצד אחד בעיות של ניכור ומצד שני בעיות של תקומה — ובכל זה היו מעורבים בפנים בני־אדם.

אבל איך זה קרה שכל זה לא שימש חומר לספרות? לספרות נמוכה? לספרות בלשית? למה? הנה, האנשים שנולדים כאן בארץ קוראים אינפורמציה מהטוג שעד 1948 היו לנו 6,000 פרות ומאז יש לנו 600 אלף פרות. עד שנת 48' היו לנו כך וכך דונמים, וכוחותינו התקיפו מסה והת־קיפו משם. אבל זאת לא אינפורמציה שתרבות מחנכת מנצלת אותה כחומר. לא מזכירים גם את האיש בכוחותינו, את אותו איש שהיסס, שלא היה לו איפה להשתין. את האיש שכעס על המנהיגים. אנחנו מוכרחים את הממד האנושי. את הממד הקטן והמצומצם.

● פעמיים עברתי את חוויית חירבת חזעה. הפעם הראשונה, כאשר הסיפור התפרסם ועשה את כל הרעש. אז אני הר־גשתי, מתחילים', אז אין שום בעייה. תפשתי מחסה טוב־טוב בחזרה, מאחורי הסלע שלנו, שהכרנו אותו אישית, מהלילה, מהשעות הארוכות שבילינו־יחד, ופתאום היה לי המון זמן, למי שיש יתרון יש גם המון זמן. יכולתי לחכות, אז חיכיתי. יכולתי להכניס כדור אחד ומהר לירות, או למלא את כל המחסנית. רוב החרוגים נפלו לכביש התחתון, למטה, ועכשיו אלו שבאו אחריהם לא ידעו ממה, חשבו אולי ההם קפצו, נצלו. אז הם ירו עלי — ורצו הלאה, גם כן לקפוץ למטה. והיו כמה שרצו ישר, בלי להתכופף, בלי להביט אחורנית, רצו ורצו ורצו, ויצאו מכל הכדורים בלי אף סריטה, והגיעו עד למטה, למטה, לכביש החולה. ביניהם היתה גם אשה אחת. יריתי עליה, באמת שיריתי, מה יש, אני אוייב — והיא לא? ואם היא היתה באוטובוס של הנג'אדה, אז מה היא עשתה שם? אבל לא פגעתי. היה נורא קשה לכוון עליה. היא כל כך היטלטלה מצד לצד, שפשוט אי־אפשר היה לכוון. בטח בגלל העקבים הגבוהים של הנעליים שלה. בסוף, היה סוף. אף אחד לא בא יותר, אז קפצתי ורצתי אל המוקש, כדי להוציא את החוטים מהחומר נפץ. כדי שאפשר יהיה לקחת הביתה את חוטי־החשמל, וככה, בערך ממרחק של איזה 30-40 מטר מהמוקש, פתאום אני רואה את הענק הזה, זה — העיקרי, שאותו היינו צריכים להרוג, חאמד, זה שהיינו צרי־כים להיות בטוחים שהוא באוטובוס, ושהוא ייהרג. אני רואה אותו עם תת־מקלע משונה ביד. מעיל שחור ענק, מתנפנף, רץ על המעקה של הסיבוב, המעקה הזה בנוי מאבנים שחורות, אבני גזית, ומלמעלה הוא היה שטוח ורחב, איזה חצי מטר רוחב, כמו חומה. למה הוא רץ על המעקה? אלוהים יודע. הכי מתקבל על הדעת שהוא פחד מ„בובי־טרפס", מוקשים כאלו, פרסוניים, כי הרי הוא היה חבלן, וזה נכון שהיה צריך לשים מוקשי־נעל בשולי הכביש, משני הצדדים. פשוט לא היה לנו. אז אני מהר עזבתי את החוטי־חשמל, דרכתי את הרובה, כיוונתי מעויינת, לא לקחתי צ'נסים, יריתי, והחאמד הזה פרש את הידיים לצדדים, ועף למטה, עם צרחה נוראה..."

ציטטות

אחד נגד אחד, כמו בסרטים של המערב הפרוע

בסיפרה האישי והתיעודי של נתיבה בן־יהודה 1948 — בין הספירות (ראה: מונולוג) היא מציגה את גירסתה לסיפור־האגדה המפורסם אודותיה במילחמת־השיחרור, כאשר ירתה ופגעה באו־טובוס מלא ערבים. אז נולד הכינוי שלה: „השד הצהוב". בין השאר כותבת בן־יהודה:

„הכדורים עברו הרבה מעל הראש של הבורחים, ושלי. אבל היו הרבה מבין הבורחים שהיו עם נשק שלוף, בעיקר אקדחים, אז פתאום הם ראו אותי ואת זאביק, המבטיח שלי, ולא ידעו כמה אנחנו, אז הם התחילו לירות כמו משוגעים, ישר עלינו, מ־10 מטרים, תופשים עמדות בסלעים ו — יורים! ובאים עוד ועוד! והמקום הזה, איפוא שהם נתקעו, לא רק שהם ניתקו אותנו מהכוח שלנו העיקרי, ומהנסיגה שלנו, אז הרי גם אני מוכרחה להחזיר הביתה את החוט־חשמל! אי־אפשר אפילו להעלות על הדעת לחזור הבי־תה בלי החוטי־חשמל. והם שוכבים ממש על החוטים! בדיוק באמצע. על החוטים! התחלנו, אני וחמבטיח שלי, זאביק, לירות עליהם בחזרה, אני בסטן, והוא ברובה. והסטן — תת־מקלע, האוזערע־ארבייט' — כרגיל, יורה כדור אחד, ו — פק! מעצור. לא עובד יותר. מה שלא עשינו — לא ירה. אז נתתי לזאביק את הסטן, ואמרתי לו שירוץ אחורה, שיתרחק מה שאפשר מכל העסק, במעלה ההר, עד שהוא ייצא מהאש, ואז שיחתוך את הכביש, יטפס על הצוק, ויצטרף אל הכוח. ואני — נראה כבר מה יהיה אתי. הצלחנו להרוג את הרא־שונים שראו אותנו וירו עלינו, אז אלה שבאו אחריהם — נבהלו. אבל מרוב רעש, מרוב מהירות, אף אחד לא ידע מה אש, איפה אש, מי יורה, מאיפה באים הכדורים. אבל כשרואים חרוגים שוכבים, במקום שחשבו ששם יהיה בטוח — נבהלים. אז הם ממש קפאו. עומדים גלוי, לא תופשים מחסה. ויורים, ויורים. אחרי זה התקרבו אלי, ופתאום ראו אותי, אבל כבר לא יכלו לחזור, כי אחריהם באו עוד, ועוד. נו — אם מיל־חמות נפוליון, אז מילחמות נפוליון. אחד נגד אחד. כמו בסרטים של המערב הפרוע. אם יורים עלי — אז זה בכלל דבר אחר.

גשתי, ואני מדברת בשמי: לא מספיק שאני עשיתי את הדברים האלה, הנה בא הסופר והנביא ס. יזהר ואומר: הרצחת וגם ירשת? הרי לא היתה עמדה שהסבירה אותי או הצדיקה אותי. ראיתם מה שעשיתם? הרגתם ערבים ונכנסתם לבתים שלהם! מה אתה מספר לי, לא ידענו את זה?! ציפיתי לדברים אחרים מבן מישפחת סמילנסקי, מישפחה שנתנה לנו את המודל לגדול עליו.

המודל שלנו ושל השומר היה הערבים. אהבנו אותם אהבת־נפש. הישווצנו בזה. לקחנו מהם את המודל של הצבר. חיקינו אותם. כל סולם הטיב שלנו היה לקוח מהם. „הוא חיית השדה כמו הערבים"; „הוא עושה את הקפה כמו הערבים"; „מקבלי־אורחים כמו ערבי"; „הוא נשרף בשמש כמו עולה חדש מפולניה"; „הולך יחף כמו ערבי על הקוצים"; „הוא יכול לכבות סיגריה בעקב כמו ערבי".

ואיך שהערצנו את המסתערבים. אנחנו לא בלענו את כל הסיפור הזה. מילחמת־השיחרור היתה נגד הבריטים. לא בלענו את הסיפור הזה של שינאה כוללת נגד הערבים, שפתאום נהיינו קולוניאליסטים. הרי בעיני הבריטים היינו „בלאדי נייטיב בס" ואכלנו את זה. אנחנו גם לא היינו במילחמת־השיחרור מעטים נגד רבים. היינו הרבים מן היום הראשון של המילחמה, ורוב הפאשלות שהיו, היו שלנו. הערבים לא התגלו כגיבורים גדולים. אני גם לא יכולתי להבין מדוע הערבי בא ממצריים להילחם בארץ־ישראל. גם הוא לא הבין. אני דיברתי איתם במחנה שבויים, וגם השבויים המצריים שדיברתי איתם לא הבינו את זה. ובין אי־ההבנות הללו, אנחנו מחכים וממתינים שסוף־סוף יהיה סופר שיבוא ויכתוב את הסיפורים מהמילחמה כמו שהם. ואז בא ס. יזהר, וכולנו ידענו מה זה סמ"ך, שהרי התחנכנו לאורו של חונאג'ה מוסה סמילנסקי — דוגמן של משה סמילנסקי — דודו של יזהר סמילנסקי). והוא מתנשא לרמה של ציניות קארדינאלית. הוא בא ואומר לי שאני רצחתי וגם ירשתי. באמת יפה מאוד מצידו. חוץ מזה שאני הרי הבן־אדם שהיה בקרבות, וקרא את הסיפור והרגיש שהסופר לא היה בקרבות. הרגשתי שהוא לא נתן ביטוי למה שקרה באמת.

● המכה השנייה היתה, שאחרי כל הרעש שעשו לסיפור בטלוויזיה, הרי שלרוב את הסרט זה היה ממש כמו לראות בדיחה זולה. אפשר לחשוב שאנחנו חיים בוואקום. שאנחנו חיים בעולם שלא היו בו סרטים על מילחמת־העולם ועל מילחמת־ויאט־נאם. על מה לא היו סרטים. אם היו נכתבים סיפורים ומוסרטים סרטים בכמות ההכרחית, הרי שהסיפור של זיכרונות ההכרחית היה יוצא פשוט ועלוב. הרי אין לו עומק ואין לו כלום.

● היתרון הבולט שלי ב־1948 — בין הספירות הוא שאני רואה את מילחמת־השיחרור משני העולמות. אין לי את הקשיחות שיש לגברים. את הקשיחות שהם צריכים לבלוע ולשתוק, כי כל זה הוא חלק מתוך האימאז' של הגבורה שלהם: אני גיבור ואני קשוח. אבל מצד שני הייתי בפנים במילחמה. אני מתכוונת לתופעה מאוד מוזרה. בדומה לבני גילי האחרים, אני הייתי פתוחה למין עוד הרבה לפני שהלכתי לפלמ"ח. זה היה חלק מהיצר לצאת מהבית וללכת להכשרה. היה לי בראש מהדמויות של הגיבורים של הפלמ"ח שבאו לגייס אותנו לפלמ"ח. אני הייתי בטוחה אז שבעיית החופש המיני תיפסר כאשר אלך מהבית לפלמ"ח, וכי הייסורים של הבית יתלפו להם. הייתי בטוחה שגם המין כלול בזה.

אבל הנה הגעתי לפלמ"ח, ומצאתי את עצמי בחברה שהאיסורים המיניים היו בה יותר חריפים מאשר בעיר. מי הפריע לנו לקיים חיי־מין סוערים. הרי אף אחד לא השגיח עלינו. אז למה לא נהגינו מהמין? כי היה מין פוריטאניזם. הבנות היו הרבה יותר פתוחות לנושא המין מהבנים. אז איך נפתרו לבסוף הבעיות הללו? היא הלכה עם המ"מ־ש"א, שהיה יותר מבוגר, עם חברי המשק הוותיקים יותר. אבל הבחורים הצעירים בני ה־18 וה־19 נהרגו בתולים, ולפני שהם הבינו את החיים, הם נתנו אותם למולדת. הם נתנו את הגוף שלהם למולדת לפני שהם נתנו אותו למין. הם כמו תינוקות שלא גמרו לגדול. ובספר הזה אני מביאה את הסיפור שלהם, כפי שאני ראיתי אותו בשדה־הקרב.

שירה

כאב מוות

רפי ירדני, יליד פברואר 1950, התחנך בקיבוצים בית־אורן ואלונים, חי חיי יסורים של גוף ונפש, ובטרם מלאו לו 29 שנים שלח יד בנפשו. במשך קרוב לעשור מחייו חיבר קובץ של שירים, עלי־

רפי ירדני
להחליף את החיים ואת התקליטים

הם היה שוקד ומלטש. בימים אלה ראה אור קובץ שיריו אני לא עוצר...*, שהוא בבחינת מראה לעוד נפש שחייתה ונמוגה כבאב המוות. שיריו של רפי ירדני אולי אינם שירה הופכת עולמות, אך יחד עם זאת הם מתעדים נפש מייוסרת עד־מאוד.

הקובץ נפתח ב„יצאתי לאויר העולם שמועניע שמאז הזדהם כיום שלג שבימים ההם היה עריין זאת אמרת דבר נדיר / ונפלתי לאלתר במלכודת הבלתי נמנעת של המכוערות האנושית / מאז התקדמתי מדחי אל דחי בקצב הולך ומהיר / הסתכלתי נואשות בקורים הדכיקים של רי־קניתי האישית..." ירדני הוא בבחינת מנסיפה של מכאובי־נפש הנפרשת בשיריו, בעצב הולך וגדל: „אם אין ברירה / צעקתי בסערה / צריך להחליף את החיים / ואת התקליטים..."

מתוך שברי שירים ורמזים מתברר שרפי ירדני היה כבול בכלא־מרצון שבו כלא את נפשו. והוא מקשה קושיות, אותן הוא מנסח בשיריו שאלות בנות זמננו כמו „...כמה גלולות שינה עליו לקחת מדי לילה כדי לשפר את סיכוייו להירדם / כמה אכזבות עוברות למוחר עליו לשלם לאחר הפיחות תמורת חיסון מקיף מפני האשליות למיניהן / כמה קינאות עיוורות דרושות לו לפני שהוא תופס את חוסר התועלת שבהן... כמה יחידות־אנרגיה עליו להשקיע כל שעה כדי לא להישאר לבד / לכמה אצבעות זקוק אדם כדי לספק אשה משוחררת ממוצעת ומילבדן לכמה כבלונות... כמה מנות של קונדס־ראייה מחלט דרושות לו כדי מול המראה / האוביקטיבית לכבול את כי־עורו / בכמה אפשרויות שונות עליו לבחור לפני שהוא מבין כמה כולן דומות / לכמה ידיים מנוסות זקוק אדם מצוי בימים מרופים אלה כדי לתלות את עצמו..."

מתוך הנפש המיוסרת מובילי עולמו של רפי אל העולם הסובב אותו, כפי שהוא רושם בשיר אדם לכל בוקר בוקר לכל אדם: „...כל בוקר זורח אותו אדם תנועת ידועות מכבר / מגיים תיאבון אחר לזוועות של יום חדש מיותר / נשבע חגיגית עיתוני הבוקר הזה לפרב לקרוא / לא לשמוע את נביאי האתר חדשות השעה ההיא הזו / הרעה מה נשתנה ונשאר כשהיה מתי תגמור לפרוץ / הנחמה הנוכחית הבאה מסביב לשממה..."

* רפי ירדני — אני לא עוצר..; הוצאת קיבוץ אלונים, בשיתוף הוצאת הקיבוץ המאוחד; 47 עמ' (כריכה רכה).

בחטף

חוק זכויות יוצרים חדש * נשות סימנון * מין ורבי־מכר * „מגנס" בקאהיר * אברהם שלונסקי והרומנטיקה

שר־המישפטים מינה את **הפרופסור יהושע וייסמן** מן הפקולטה למישפטים באוניברסיטה העברית בירושלים ליו"ר הוועדה לבדיקת הוראות החוק המתייחסות לזכויות יוצרים (קופירייט). חוק זכויות היוצרים הנהוג כיום בארץ הוא חוק אנגלי ישן מ־1911, שבוטל באנגליה לפני שנים רבות ● ● **הסופר הצרפתי ז'ורז' סימנון** כותב בימים אלה את זכרונותיו, והוא מבטיח: „הם עלולים לגרום הלם לאנשים. ניהלתי אורח־חיים הנחשב למוזעז, אך איני מתבייש בו..." הסופר טען כי שכב עם 10,000 נשים ומוסיף: „זאת תהיה מעין אוטוביוגרפיה עבה ביותר; לפחות בעובי של התנ"ך ● ● הוצאת ספרים שיוצגה בכבוד בירידי הספרים הבינלאומי ה־13 בקאהיר היא הוצאת מגנס. מנהל בית־ההוצאה, **יהושע בן־ציון**, הכין לירידי תדפיס ממאמר שנתפרסם בכתב־העת סקופוס, ובו דיווח על הפעילות של האוניברסיטה העברית בחקר האיסלאם. אלפי עותקים של התדפיס נחטפו מייד ● ● רשימת מחברים של רבי־המכר בעולם נערכה בידי סאטרדיי רביו האמריקאי. המוליך ברשימה זו הוא **הרולד רובינס**, שספריו נמכרו עד כה ב־200 מיליון עותקים. במקום השני **ברברה קורטלנד** בת ה־79, שגיבורות סיפוריה מאבדות את בתוליהן רק בעמוד האחרון. ספריה של קורטלנד נמכרו עד כה ב־150 מיליון עותקים. קורטלנד היא גם הסבתא החורגת של **לידי דיאנה ספנסר**, מי שעתידה להיות מלכת בריטניה, בחירת ליבו של הנסיך **צ'ארלס**. במקום השלישי, עם 130 מיליון עותקים, נמצא **אירווינג וואלס**. אחריו, עם 110 מיליון עותקים, סופר־המערבונים **לואי לאמור** ● ● לפני כשבועיים נערך פסטיבל תרבות ואמנות מצרי באל־עריש, בנוכחות שר־התרבות המצרי **מנצור חסן**. במהלך ארבעת ימי הפסטיבל הוקרנו סרטים ומחזות, הושמעו יצירות מוסיקליות, כולם פרי יצירתם של אמנים מצריים ● ● ברשימה של **אברהם הגורני**, במוסף הספרות של על המשמר, תחת הכותרת „מדוע גנז שלונסקי את שירי האהבה?" מכביר המחבר מילים רבות תוך התעלמות מהסיבה העיקרית לגניזה. הסיבה: נושא סידרת שירי אהבתו, רעייתו הראשונה, התאבדה בתל־אביב בשנות ה־30. במשך שנים גיסה שלונסקי להעלים פרק זה בחייו, ודומה שגם אחרי מותו יש מי שממשיך במלאכה ● ● מנגינת הזיקית, סיפרו החדש של **טרומן קאפוטה**, מכיל גם וידויים אישיים מרתקים. הסופר אינו מסתיר בוידויים אלה את חיבתו לגברים. הוא מזכיר עצה שנתנה לו פעם הזמרת **פרל ביילי**: אם תחסר לך עבודה, אז תציע את עצמך כג'יגולו בלאס־וגאס, יש שם נשים כה נואשות — עד שהן לוקחות הכל ● ● הספר ציונות באוניברסיטה העברית בירושלים, ראה אור בהוצאת ארנו פרס, חברת־בת של ניו־יורק טיימס. בין המשתתפים בקובץ, הפרופסורים **אפרים אורבך, יהודה באואר, נתן רוטנשטרייך** ● ● מישפט על גניבה ספרותית נפתח בימים אלה בפאריס. הנתבעת, **פראנסואז סאגן**, נחשדת שגנבה את הסיפור האשה הזקנה מאת **זאן הוגרון**, וחיברה לפיו את סיפרה הכלב השרוע. בית־הדין יכריע בנושא עקרוני זה, של זכות הסופר לכתוב לפי סיפור של אחר ● ● למינויו המיועד של השדר הוותיק **יעקוב בן־הרצ'** לניספח־תרבות בשגרירות ישראל בלונדון אין כל מניע מישפחתי ומקורו אינו בקשרים מישפחתיים, כפי שפורסם בטעות במדור זה (העולם הזה 2270).

אברהם שלונסקי
גניזה טראגית

בעולם

גרטרוד שטיין

במיסגרת המסע לחיפוש ולאיתור שורשי המודרניזם של הספרות והשירה האמריקאיים, התקין המשורר והאנתולוגיסט האמריקאי (ממוצא יהודי) **ריצ'ארד קוסטאלנץ** (שביקר לפני יותר משנה בארץ) מיקראה ליצירתה של המחברת **גרטרוד שטיין**. במיקראת ייל / גרטרוד שטיין*, באנגלית, קטעים נבחרים ועורכים מתוך שמונה הכרכים של כתבי שטיין, שראו אור בשנים 1951־1958.

גרטרוד שטיין, שנולדה ב־1874 בפנסילבניה, מתה בפאריס ב־1946, נחשבת לאחת מהדמויות הסמגוניות ביותר של הספרות האמריקאית במאה ה־20, מחדשת ויוצאת־דופן. היא חייתה שנים רבות באירופה, בחברתם של בני החוג האמריקאי הגולה בפאריס. יצירתה הנודעה ביותר היא האוטוביוגרפיה של אליס ב. טוקאלס, שעליה הוסרט סרט בכיכובו של **פיטר סלרס**, ידידה קרובה של **פאבלו פיקאסו**, אחת מהרוכשות הראשונות של עבודותיו. היא היתה מיודדת גם עם **גיום אפולינר ומקס ז'אקוב** ואחרים, שהותירו חותם בל יימחה על היצירה במאה ה־20. ספרי זכרונותיה נחשבים לתעודות מהימנות ביותר על המרכיב האישי של כמה מיוצריה הגדולים של התקופה.

יצירותיה של שטיין עומדות במיבחן ימינו, כמי הקטע „גברים" שבו היא כותבת: „לעיתים גברים מנשקים. גברים לעיתים מנשקים לעיתים לוגמים. גברים לעיתים מנשקים איש את רעהו ולעיתים כאשר הם שלושה הרי שאחד מהם מדכר ושניים מתנשקים... מגלים את פערי עיניהם כאשר דמעות מתקבצות בהם. לעיתים גברים לוגמים ואוהבים ואחד מהם מדבר ושניים מהם נאבקים ואחד מהשניים הנאבקים מצליח לנצח..."

*) Kostelanetz: The Yale Gertrude Stein, Yale University Press, 463 P.P.

מאת דן טומר

„ארטרא" פותחת את עונת הנסיעות ל"יון ולאיים

„ארטרא" מארגני טיולים לחו"ל, שהינה חברת בת של ארגון הנסיעות והתיירות הוותיק — „טראבקס", הציגה לאחרונה את תוכניותיה ליוון ולאיים, לתקופת החגים והאביב הקרובה ולעונת הקייץ שלאחריה.

מר ר. שפריר, ממנהלי החברה, מסר כי חברת „ארטרא" הכינה השנה מבחר מגוון של תוכניות ליוון ולאיים:

1) ביוון, מציעה החברה תוכניות נופש וסיורים בנות 8 ימים באתונה, או תוכניות משולבות לשהייה באתונה ובאתרי נופש במפרץ וראונה ובאי אוויה.

2) תוכניות נוספות בנות 10 ימים, מבוססות על 3 ימי שהייה וסיורים באתונה ו־7 ימי נופש באתרי נופש שונים.

3) תוכנית יוקרה מיוחדת מוצעת ע"י „ארטרא", לשהייה בת 3 ימים באתונה ו־7 ימי נופש במלון המעולה והמפואר — P.L.M בעיירת הקייט והנופש פורטו־הלי, הנחשב ל„פנינה" בענף התיירות ביוון ומנוהל ע"י רשת המלונות הצרפתית הידועה — P.L.M.

כל התוכניות כוללות גם סיורים, העברות ושתי ארוחות ליום.

קמרה אובסקורה
מעבדות צילום לעבודה עצמית
למד צילום
ירושלים רח' בצלאל 6 טל' 233502
מחזור קורסים ראשון צילום פיתוח והדפסה בשחור לבן למתחילים
תל-אביב רח' ביאליק 23 טל' 658677
קורסים למתחילים ולממשיכים - שחור לבן.
קורסים להדפסה בצבע/סיבכרום. סדנא מרוכזת ללימודי המשך בצילום. קורס לצילום בסטודיו.

תן טרמפ לחייל

במדינה

(המשך מעמוד 74)

ולגנוב. לכן יש לתת לשכנה ליהנות מהספק.

האפשרות כי גנב אחר הספיק להיכנס לבית ולקחת את המטמון שיכנעה את השופט, אשר זיכה את מרים ואת בעלה לשעבר מכל אשמה.

מישפט

מועד לפורענות

רשינות כן, כוונה לא!

„האם כבודה מאמינה שהנאשם היה מסתכן כל כך, ולא היה מעביר דווקא את כספי הביטוח של האדם הזה, שהוא מועד לפורענות?" שאל בסיכומיו הסניגור דרור מקרין את השופטת מרים פורת.

השופטת היתה עדיין תחת ה־רושם שעשה עליה הנכה שגרם לתאונה הנוראה. נכה זה ביטח את רכבו אצל הנאשם משה כהן, בעל סוכנות־ביטוח בתל־אביב, ב־1979. הוא שילם עבור ביטוח־חובה ו־ביטוח־כולל סך של 6,600 לירות, וחשב כי הכל בסדר. אלא שכהן, משום־מה, לא העביר סכום זה לחברת־הביטוח. כאשר נגרמה ל־נכה תאונת דרכים קשה ומכוניתו נהרסה כמעט כליל, נתגלה לו כי בעצם אינו מבוטח כלל. נוסף לתביעה האזרחית נגד סוכן הבי־טוח, הגישה המישטרה גם תביעה פלילית נגדו על קבלת דבר ב־מירמה.

בילבוך ואי־סדר. הראיות היו ברורות. כהן קיבל את הכסף מלקוחו ולא העביר אותו ליעדו. הוא הודה בכך גם בבית־המישפט, אך היה לו הסבר. בתקופה שבה

פרקליט מקרין
להאמין לנכה

נערך הביטוח הזה, העביר את מישרדו למקום אחר. המישרד היה שרוי בבילבול ואי־סדר, ומחמת כך, ואולי ברשלנות, לא העביר את הסכום לחברת־הביטוח. הסניי־גור המלומד הדגיש את הטענה וחידד אותה: „לו היה רוצה למ־עול בכספי לקוחות, האם היה בוחר לגעת דווקא בכספו של נכה, אשר גרם כבר בעבר כמה תאו־נות, וחברות־ביטוח אחרות סרבו לבטחו? האם היה נוטל עליו סיכון גדול כזה?" שאל הסניגור.

בית־המישפט האמין לגירסה, ו־כיוון שהעבירה בה נאשם כהן דורשת כוונה פלילית, זיכהו.

תריסר חסר שת"ים

לזיהוי הסופי של

טכיעת האצבע

היז חסרות שתי נקודות

„מחריד לחשוב, שעל סמך מימ־
(המשך בעמוד 80)

במיסמך אנוש׳ ממדרגה ראשונה מספרת חברת קיבוץ אפיקים על מילחמת הקיבוץ נגדה, בעיקבות גרושיה מבעלה, ומנתחת את בעיות החברה בקיבוץ תעשיית בארץ

נהתגרש

מהקיבוץ

„**ת אמצי ידך**, תעשי הפלה ותתחילי כבר לעבוד! אמרו לי חברים בקיבוץ. איש לא יכול היה להבין את שעובר על אשה צעירה, שחלתה לפתע ב־מחלת־דם קשה, ושחייבת במשך כל תקופת הריונה להימצא במיטה," מספרת לאה פיק על קורותיה בשמונה השנים האחרונות בקיבוץ אפיקים.

לפני כמה שבועות זומנה לאה אל מזכירות־הקיבוץ, על־מנת לח־תום על הסכם־גירושין, שבו היא מתגרשת לא רק מבעלה, אלא גם מהקיבוץ.

סיפרה השבוע לאה פיק:

„על־פי ההסכם, עלי לעזוב את הקיבוץ, להשאיר בו את שני ילדי, וזכותי לבוא לבקרם מוגבלת לאחת לשבועיים. הקיבוץ מצידו ישלם סכום זעיר, שאותו משלמים ל־עוזבי־קיבוץ, ואת הילדים יותר לי לקחת אלי פעמיים בשנה, ב־חופשות.

נדהמתי מהעובדה שבעצם זורקים אותי מהקיבוץ, ולוקחים לי את הילדים, ובסוף משלמים לי, כאילו שכל הצעד של עזיבת הקיבוץ בא מרצוני.

הגעתי לקיבוץ לאחר שמזכיר־המשק הפציר בי לעבור לאפיקים. לפני־כן הייתי חברה בקיבוץ דגניה. המזכיר הבטיח לי, שעם בואי לאפיקים אקבל את כל הזכויות שאותן יש לי עוד מדגניה, לכן עברתי לאפיקים. לאחר תקופת ח־הריון הקשה התחלתי לעבוד.

עבדתי בכל מקום־עבודה שבו הציבו אותי, והעדות לעבודתי ה־טובה היא בכך, שבכל המקומות שבהם עבדתי בעבר, עדיין דור־שים מסדרן־העבודה שאשוב לשם.

לאחר כשנה שוב הייתי בהריון, והסיפור חזר על עצמו — שוב שמירת־הריון קפדנית, ושוב חברי־הקיבוץ ממררים את נשמתי. נש־מעו טענות כמו „לאה נכנסת ל־הריון כל פעם שלא מתחשק לה לעבוד," אבל הייתי חולה, והח־לטתי שלא להגיב.

אז עוד לא הבנתי שגל־ההש־מצות הזה יהווה חומה בפני, לאחר שאקום ממיטתי. עם לידתי השניה החלו הבעיות עם בעלי, וכבר דובר על פרידה. אל התמונה נכ־נסה מזכירות־הקיבוץ, והחלטו לע־שות אסיפת־חברים, שתחליט אם אתקבל לחברות בקיבוץ או לא. לאחר האסיפה, שבה הוחלט שלא התקבלתי לחברות, משום שרוב החברים בקיבוץ העצום הזה בכלל לא הכירו אותי, הוחלט להעלות את מועמדותי שנית.

אבל אחרי האסיפה החלו הרכי־לויות והשמועות. עמדתי בודדה במערכה, שבה בעצם התארגן כל

הקיבוץ נגדי, ואילו החברים היחידים שעמדו לצידי חששו לבוא להגנתי, כולם פחדו מלינץ'.

„הקיבוץ מאבד מאנושיותו"

מאז הוחדט בקיבוץ על לינה משותפת של ההורים עם הילדים התחילה בעצם ההתפוררות החברתית. ההחלטה, שהתקבלה בקיבוץ בשימחה, גררה אחריה קנוניות של חברים. התחילו רכילויות ומריבות על הבתים, כל מישפחה רצתה לקבל את הווילות החדשות. בהתחלה היו קריטריונים מסויימים לגבי חלוקת הבתים, אבל הם התאינו האידיליה שהיתה בעבר. הרכושנות והקפיטאליזם השתלטו לחלוטין. באפיקים קיימים מיספר מיפעלים. קיים המיפעל העצום קלת אפיקים, ולו מיספר מפעלי־משנה, הממשיכים לייצר מהפסולת הנפלטת ממיפעל קלת.

ההתרחבות וההצלחה של המיפעלים לא סיפקה את הקיבוץ, והיום פונים גם אל תעשיית־הבדים. לא מזמן נשלח אחד החברים לדרום־אמריקה כדי להשתלם בנושא זה.

זה נפלא כשמתרחבים ומצליחים, אך זה אינם כשזה פוגע מבחינה חברתית. הלחצים והתחרות שמביאה ההצלחה הכלכלית הם בעצם בעוכרי החיים השיתופיים, השקטים והיפים של הקיבוץ. אני מאמינה, שאילו הקיבוץ לא היה מאבד מאנושיותו, הוא לא היה נוהג בי בדרך שהוא נוהג. גם אני וגם בעלי חיים בקיבוץ. העובדה שאיני חברה מתירה להם את האפשרות לזרוק אותי ללא כל נקיפות־מצפון. כאשר החלטנו להיפרד הועמדתי לא רק בפני התנצחות עם בעלי, אלא גם בפני התנצחות עם הקיבוץ.

לא מבינה

אומרת לאה, על הדרך שבה נוהג בה הקיבוץ. בתמונה מימין: מיפעל קלת אפיקים.

„אפיקים פושט את הרגל"

רשות בעלי הועמד עורך־דין, שבמיקרה הוא גם חבר־הקיבוץ, ומאותו רגע כל צעד שהוחלט לגבי היה מחושב מכל הבחינות. הועברתי ממקום־עבודה אחד לאחר, בכדי שאחר־כך לא אוכל לטעון מבחינה משפטית על פיצויי־עבודה. היו עוד כל מיני תרגילים דומים. כאשר הבנתי שבעצם אני בודדה במערכה הזו, ניסיתי לפנות אל חברי־המזכירות ולדבר על ליבם שלא ינהגו בי כבאויב. אני אשה, אם לשני ילדים קטנים, ושמונה שנים מחיי חייתי פה, אבל דבר לא עזר. כשראיתי את ההסכם המגוחך שאותו הכינו, ושבו נאמר שעלי לעזוב את הקיבוץ, ניסיתי להסביר שלא אוכל לפתוח כל דף חדש בחיי עם סכום הכסף הזעום שהם מקציבים לי.

עורך־הדין ענה לי, שאשה צעירה ונאה כמותי תוכל למצוא לי עצמה פיתרונות בעיר. הוא בעצם יעץ לי למכור את גופי, ואז הבנתי שדבר לא יעזור ופניתי אל עורך־דין. הקיבוץ ניסה למנוע צעד זה שלי, אבל מאז שיש לי עורך־דין השתנו פני הדברים, ונוהגים בי בייתר־זהירות.

כל תהליך גירושין הוא קשה וסחטני, אך במיקרים אחרים מתמודדים שני אנשים. במקרה שלי אני עומדת בודדה, ללא כל גב מאחרי, מול קיבוץ שלם. כמובן שידי על התחתונה, ועורך־הדין של בעלי דואג להזכיר לי כל הזמן שכישלוני נחרץ כבר מראש.

יתכן שהוא צודק, משום שכל העדים הם מהקיבוץ, והמצדדים בי, פוחדים. ביקרתי בדגניה, ניסיתי לברר אם אוכל לשוב אל הקיבוץ שאותו עזבתי, ואולי בזכות כך הילדים יהיו איתי. הבהירו לי שאתקבל חזרה בשימחה, אבל רק אחרי שאגמור עם כל הבעיות באפיקים. קיבוץ דגניה אינו מוכן לפתור לאפיקים את הבעיות, ואני בהחלט מקבלת את ההחלטה הזו, מדוע שאפיקים יפתרו את בעיותיהם על גבה של דגניה? בדגניה יודעים שאני איני הראשונה הנתקלת בדרכי הפיתרון חסרי־הלב הללו, שבהם נוקט קיבוץ אפיקים. לדעתי, קיבוץ אפיקים הגדול, העשיר והמסורבל, פושט את הרגל מבחינה חברתית, אחרת אין כל הסבר לצעדים זה נגדי.

עד כאן סיפורה של לאה.

מזכיר קיבוץ אפיקים, שלמה רוט, סירב להגיב או למסור הסבר כלשהו. „אני מוכן להסביר איך מקימים משק עשיר ומשגשג," אמר שלמה, „אבל אני לא מוכן לדבר על הנושא של לאה."

בעבודה

לאה בשעת עבודה בגן־ילדים בקיבוץ. „מקום עבודתי הוא בעצם במחשב של הקיבוץ," אומרת לאה, „נשלחתי ללימודי מחשבים בעיר, על־מנת שארכוש מיקצוע ואוכל לשקם את עצמי בעתיד, וכמובן, גם בכדי שלא יהיו לי טענות לקיבוץ."

עם הילד

לאה בשעת ביקור אצל בנה, בכיתתו. כשראה הילד את אימו רץ לקראתה ואימץ אותה אל ליבו. „הילדים לא מעוררים ועדיין אינם יודעים דבר," אומרה לאה, „אבל „ליבי נשבר בקירבי כשאני חושבת שיהיה עלי להיפרד מהם. אעשה כל מאמץ על־מנת שיישארו במחיצתי."

עם הבעל

לאה ושלמה פיק מחבקים את בנם המשותף, בימים המאושרים, אחרי שנולד הילד הראשון. „אלה היו ימים מאושרים שלי ושל בעלי, אבל לא שלי־ושל הקיבוץ."

(המשך מעמוד 78)

צאיו הפוזיטיביים של אותו חוקר הורשעו או יורשעו נאשמים," כתב השופט אורי שטרוזמן בהחלטתו לשחרר בערובה את הנאשם מאריק ליטבק.

הדבר שהחריד את השופט היתה הצהרתו של התובע בתיק של שוד מזויין, כי חוקר המחלקה לזיהוי פלילי של משטרת־ישראל, שחקר בתיק ב־1980 לא היה מומחה ב־תפקידו. אם אפילו התביעה טוענת בבית־המישפט, כי המומחה שלה לא מומחה הוא, כיצד יוכל בית־המישפט לפסוק בתיק?

תיק ברנס. מאריק נעצר ל־ראשונה באשמת שוד חנות התכ־שיטים ברחובות באפריל 1979. התברר כי הראיה היחידה הקושרת אותו לשוד, היתה טביעת אצבעו שנמצאה על מכונית שבה השתמשו השודדים. כיוון שמאריק הכחיש כי נגע אי פעם במכונית, היתה הכחשתו יכולה להוות ראיה לשקרים שלו ולעזור להרשעתו. אלא שסנ"ק דן שטרן, אשר בדק את טביעת האצבע במעבדות ה־משטרה, גילה כי בעצם היא כוללת רק 10 נקודות זהות עם טביעת אצבעו של הנאשם, ולא 12 — כדרוש. לכן סיכם החוקר כי לפי חומר הראיות אין מקום להגיש כתב־אישום, והממונים עליו קיבלו ואישרו את החלטתו.

כמעט שנתיים יותר מאוחר, כ־אשר נחשד מאריק בשוד נוסף ברחובות, הוגש נגדו כתב־אישום שכלל את השוד החדש וגם את המיקרה הקודם, עליו כתבו חוקרי המישטרה כי אין בו חומר ראיות מספיק. "מה נשתנה מהבדיקה ה־ראשונה ועד היום, אינני יודע," סיכם השופט בהחלטתו, בקבלו את כל טיעוניו של הסניגור יורם שפטל.

וכאילו להוסיף שמן על המדורה, הסתבר לשופט כי חוות הדעת ה־ראשונה, של מומחי מז"פ, אשר

פרקליט שפטל
חוקר - לא מומחה

בגללה נסגר התיק, לא נמצאת כלל בתיק התביעה החדש. "על כל פנים," אומר השופט, "כאשר ה־תביעה מבקשת לעצור נאשם ב־נסיבות כאלה, מחובתה לפרוש בפני בת־המישפטי את שתי חוות־הדעת, ולהסביר היטב מדוע יש לסמוך על חוות הדעת האחרונה ולא על הראשונה, אשר משום־מה אינה נמצאת בתיק החקירה."

מאריק אמנם שוחרר ממעצרו, אך סניגורו לא שקט. הוא פנה בתלונה ליועץ המישפטי על העלמו של מיסמך כה חשוב מתיק ה־חקירה, שבו תלויים סיכויי זיכויו או הרשעתו של אזרח. ובהזכירו את תיק ברנס, ביקש הסניגור לחקור גם בפרשה זו.

פרשות

בן 25 כבן 40

ההורים והידידים פירסמו מודעות בעיתונים והגופה לא זוהתה

הגופה שנמשתה לפני כמה ימים ממימי הכינרת היתה נפוחה כולה. נראה היה לחוקרים שזוהי גווייתו של אדם כבן 40. במשך כמה ימים נעשן מאמצים לזהותה, אך אלה עלו בתוהו.

דויד ועליזה, הוריו המודאגים של זוהר שור, פירסמו מודעות בעי־תונות: "זוהר חזור הביתה, מת־געגעים ורוצים לשמוע אותך," קראו המודעות. גם חברתו של זו־הר, ענת, הצטרפה למודעת־החי־פושים. זוהר, נער בן 25 מרחובות, פשוט נעלם.

חבריו של זוהר היסטו לפנות גם לרדיו, וגבי, אחד מידידיו של זוהר, שהגיע מארצות־הברית, פיר־סם במודעה את מיספר הטלפון הפרטי שלו, וביקש מזוהר להת־קשר.

אחוזי פלצות. ביום הראשון, ה־23 במארס, נעלם זוהר שור מ־ביתו שברחוב מורדי־הגיטאות 17 ברחובות. הוא לא השאיר אחריו כל סימן. ביום השישי האחרון, עשרה ימים אחר־כך, התבקשו הר־ריו לזהות גופה, שנמשתה ממימי הכינרת. אחוזי־פלצות הביטו דויד ועליזה שור בגופה שנתגלתה להם במכון־המישפטי וזיהו את בנם.

אז התברר, שכבר יומיים לאחר היעלמו טבע עופר, אולם בשל ה־קשיים לזהות את הגופה, נותרו ההורים ללא שום ידיעה עליו.

תל־אביב

בין כסית לארמון באקינגהאם

המישטרה פתחה במירוץ חורמה נגד הבוהמה של תל־אביב

רינה רמון היתה אחוזת היס־טריה. השוטרים שנקשו על דלת ביתה בתל־אביב היו לדבריה גסי־רוח. הם פרצו לדירה כרוח סערה, הפכו אותה על פיה עד שמצאו את מה שחיפשו. המישטרה טוענת ש־היא מצאה כמה עשרות גרמים של חשיש בביתה של רינה.

רינה רמון, אחת הדמויות הידו־עות של הבוהמה התל־אביבית לא היתה היחידה שנעצרה על־ידי מישטרת מחוז תל־אביב בשבוע שעבר. לדברי יושבי דיצה וכסית הכריזה המישטרה מילחמת חור־מה נגד הבוהמה. "אני לא יודע מה הם רוצים דווקא מאיתנו. ב־רחובות משתוללים ביריונים, רוצ־חים זקנות, עושים תאונות קט־לניות, אבל השוטרים משקיעים את כל כוח האדם שלהם בנו. מנסים לתפוס כאן אצבע חשיש ושם כמה פירורים," טען השבוע בלהט רב צעיר, אשר סירב לומר את שמו, לדבריו מתוך פחד ש־המישטרה תתנכל גם לו.

לפני שעצרה את רינה, תפסה המישטרה את משה ("מוישלה") שפיצר, אף הוא דמות ידועה

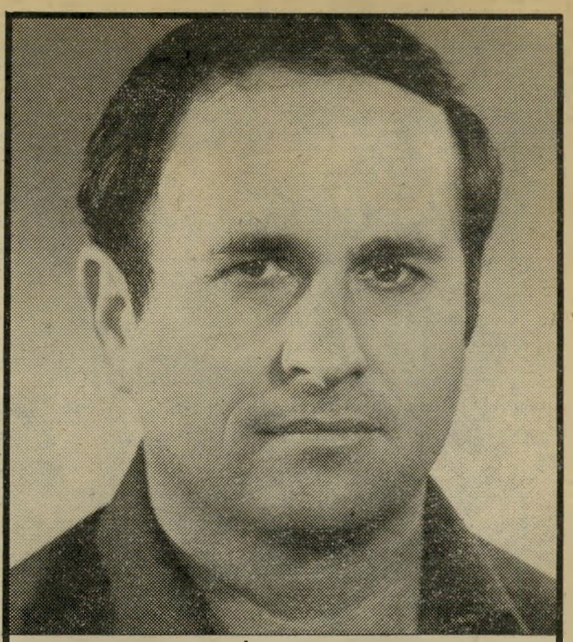
אשת־בוהמה רמון
מכות במישטרה

בבוהמה של תל־אביב. משה, ה־מעיד על עצמו כ"חבר של כל הזמרים הגדולים כמו אריק איינ־שטיין," נתפס לדברי המישטרה אחרי שמכר לרינה רמון את ה־חשיש שנתפס בביתה.

לפני כשבועיים התפרסם משה בפרשה אחרת. אשתו, כתבת ה־אופנה סאנדרה סקארבק, פנתה מעל דפי העולם הזה אל משה שיחזור הביתה. סאנדרה אף ליוו־תה את קריאתה לבעלה בנסיונות התאבדות שנכשלו. עתה, אם אמנם תוכיח המישטרה את אשמתו של משה, ובית־המישפט ירשיע אותו בסחר־סמים, הוא לא יוכל לבקר את אשתו, גם אם ירצה, משך תקופה ארוכה.

אך לבוהמה של תל־אביב אין טענות רק נגד שוטרים אלא גם נגד שופטי תל־אביב. לדברי אנשי הבוהמה מתייחסים אליהם השופ־טים כמו אל עבריינים מועדים ו־נוענים לכימעט כל בקשה של ה־מישטרה לעצור אותם.

לעצור ביד לשחרר. בשבוע שעבר הורה שופט תל־אביבי להכ־ריז על איש בהמה נוסף, השחקן ואמרגן־השחקנים ישעיהו ("שיש") קולר כעל עבריין נמלט. קולר הוז־מן למישפט בעניינים כספיים ולא הופיע לדיון. השופט מיהר להכ־ריז עליו כעל עבריין נמלט והורה למישטרה לתפוס אותו בכל מקום ולא לשחרר אותו בערובה.

מאיר ברימן — חבר הנהלת סיעת שינוי בהסתדרות.

הליכוד ש"הצליח" בממשלה, מבקש את תמיכתך בהסתדרות

ההסתדרות עוסקת בנושאי חברה וכלכלה, שני נושאים בהם נכשל הליכוד כשלון מוחלט.
לאור "הצלחות" אלה, מבקש הליכוד את ציבור העובדים לתמוך בו בהסתדרות.
מצחיק, לא?

שינוי נבדלת ביחסה להסתדרות מן המערך ומן הליכוד כאחד.
שינוי דוגלת בכנסת ובהסתדרות במדיניות חברתית כלכלית משולבת ואינה משלה את הציבור בהבטחות על "עתיד טוב יותר".
שינוי תומכת בכלליותה של ההסתדרות, הכוללת איגוד מקצועי, משק עובדים ומוסדות חברה ותרבות.
שינוי בהסתדרות היא כוח בונה חיובי התומך בהסתדרות חזקה שתפעל לטובת חבריה, ללא קשר להשתייכותם המפלגתית.

למען הסתדרות אחראית בעלת ראייה ממלכתית

דרוש שינוי בהסתדרות

איש־בוהמה קולר עם ידידה
עבריין נמלט

אך נראה שאת הסערה הגדולה ביותר גרמה דווקא רינה רמון עם מעצרה. קטע רחוב דיזנגוף שבין כסית לדיצה לא חדל לדון על פרשת מעצרה. רינה מפורסמת בעיקר בעקבות היותה אחת מצמד התאומות, אשר זכו לכינוי „השוועסטערס". תמי מור, אחותה של רינה, אשר משום מה החליטה על שם מישפחה אחר, דומה לה כשתי טיפות מים. כשהיו השתיים בשנות העשרים שלהן, לא יכלו אפילו ידידיהם הקרובים ביותר להבדיל ביניהן, בעיקר שתמי ו־רינה, שהיו שתיהן נאות, בעלות קומה תמירה ושנונות ובעלות תגו־

איש־בוהמה שפיצר
סחר בסמים ?

בות מהירות, דאגו להופיע בדרך כלל ביחד, לבושות כימעט תמיד בבגדים זהים. תמי ורינה ניסו כימעט כל עבודה הקשורה בעולם הבוהמה. הן היו עיתונאיות, עסקו בתילבושות לסרטים, בהפקות וב־מישחק. בימים אלה ממש עומדת רינה להתחיל לעבוד כמלבישה בהפקה חדשה של סרט אמריקאי בארץ.

רינה שוחררה בערובה ומיד הו־פיעה, יחד עם אחותה בכסית. היא סיפרה לקהל המעריצים שלה, ה־מתכנס מדי יום שישי בקפה האמנים על יחס המישטרה אליה. „אני יכו־לה לכתוב ספר שלם איך הם מת־נהגים אל מי שהם עוצרים. זה ממש נבזות. הורסים ורומסים את כבוד האדם. מתייחסים אל כל אחד כאילו הוא רוצח. אני עוד לא יכולה לספר הכל, אני פוחדת ש־המישטרה תתנכל לי, אבל מיד אחרי שייגמר העניין הזה שלי איתם, אני ארעיש את כל המדינה."

אין ספק שהבוהמה התל־אביבית מרגישה לחוצה בשבועות האחרו־נים. אל התושבים הקבועים של קפה דיצה הצטרפו בלשים, אשר בקלות רבה אפשר לזהות את מיקצועם. הם יושבים ליד שולחנות בית הקפה, מנסים להאזין לשיחות, מדי פעם בפעם עוצרים את אחד מיושבי בית הקפה, מציעים לו עיסקות להיות מלשין.

מצב זה גרם לכך שהישיבה בבתי קפה אלה הפסיקה להיות נעימה. החשדנות ההדדית, לעי־תים אף כלפי חברים קרובים, גדלה. אולם בדרכם שלהם ניל־חמים השחקנים, זמרים, עובדי הבמה ותעשיות הסרטים במיש־טרה. הם ממשיכים להסגין נוכחות דווקא במקומות הנמצאים תחת עינם של הבלשים, אלה מהם ש־עישנו חשיש עד כה ממשיכים לעשן חשיש, ואפילו סוחרי ה־סמים, אינם נמנעים מלבוא למקו־מות אליהם באו קודם לכן.

איש אינו יודע עדיין מה יהיה גורלם של רינה מור, משה שפיצר ושיש קולר. אבל אלה הם הנציגים הראשונים של המיתקפה החדשה של המישטרה על הבוהמה של תל־אביב. התמרמר אחד מיושבי כסית: „כל שוטר קטן יודע שאם הוא עוצר זמר ידוע או שחקנית חתיכה ומפורסמת, הוא זוכה לכו־תרות בעיתונים. לפעמים נדמה לנו שמה שמעניין את השוטרים זה לא כל כך החשיש אלא כמה שורות בעיתון וזה שהם יוכלו לספר אחר־כך לחברה: „דפקתי את השחקנית הזאת. דפקתי את הזמר הזה." הם אמנם זוכים לפירסום אבל ממאיסים את עצמם על האזרחים וגם לא עושים את עבודתם, ב־דברים חשובים הרבה יותר. אף מישטרה בעולם לא הצליחה להי־לחם נגד סמים קלים כחשיש ו־מריחואנה אצל הבוהמה. התוצאה של מאבקים כאלה היא תמיד שינוי החוק. יש הרבה מאוד מדינות בעולם שמה שהיה עבירה לפני כמה שנים, היום נעשה בגלוי. אפילו הביטלס סיפרו, אחרי ש־קיבלו את תואר הסיר ממלכת אנגליה שהם עישנו מריחואנה בבית השימוש של ארמון באקינג־האם. היום הסמים הקלים הם כבר נורמה אצל הבוהמה. אני לא יודע אם זה טוב או רע, אבל זה המצב — אז למה להילחם בזה, ואם נלחמים, למה בברוטאליות כזו ?"

"התענוג כולו שלי"

אירופה-דלת ניקוטין בעישון עשירה בטעם.

העולם הזה
הטור הגדול מאחורי
השיגי בברית־המועצות

„העולם הזה" 963
תאריך: 29.3.1956

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הקדיש את שערו ליוסיף ויסריונוביץ דז'וגשווילי, הידוע יותר בשם סטאלין. במדור המפלגות תוארה הדחתו של יוסה כסה מכהונתו, כמזכיר מפא"י. מדור המישפטים דיווח על מאבקו של חיים כהן, היועץ המישפטי לממשלה, נגד מערכת המישפט. כתבה נוספת במדור נשאה את הכותרת „האם שיקר קסטנר ?" כן פורסמה בגיליון כתבת־צבע מתימנו של ציוית שיימים צרפתי, שעבר בסירות קאנו במורד הניילוס.

במדור המדע של השבועון פורסם תחקיר מקיף תחת הכו־ תרת „הם רואים את הנולד", שממרכזו הד"ר מתילדה דנון ממכון וייצמן, העיסקת כמדע המאבחן את מינם של עוברים. כשער האחורי של „העולם הזה" פורסם פרק נוסף בסידרה „צברינו חמודים ועוקצניים".

כשער הגיליון: המיר מאחורי השיגי בברית־המועצות — רצח סטאלין.

החלוציות שקדמה לגוש־אמונים ✶ תעודה מישטרתית לעיתונאי ✶ כישרונות מישפחת שלונסקי

נוער

כיפה כחולה

סימן ההיכר של חבר תנועת בני־עקיבא היא הכיפה הכחולה הסרוגה. מאחר ש־ הכיפה נחבשת על־ידי גבר, אך נסרגת בידי אשה, הרי היא משמשת לרוב גם התחלה של רומן.

השבוע פשטו כ־500 חובשי כיפות כאלה על הגגב, עסקו בביצורים. מנהיגי תנועתם רצו כי יצמצמו את פעולתם ליישובים הדתיים, אך נתקלו בתשובה נמרצת של המתנדבים: „מה ההבדל ?"

כך זכו רבים מקיבוצי השומר־הצעיר זו הפעם הראשונה לראות ספר תורה. שאל ילד באחד ממשקי השומר־הצעיר, בראותו גבר לבוש ארבע כנפות: „מה זה ?" השיבה ילדה, בת המשק: „זה חזייה של גברים !"

מוקש בגבולות. טרקטור סחב עגלה שטוחה, עמוסה מתנדבים ובני־משק, לעבר חצר משק גבולות אחר יום של עמל מפרך, כשהידהדה התפוצצות בנוף השטוח. רוב יושבי העגלה נפצעו מהתפוצצות ה־ מוקש, והועברו באמבולנס לבית־החולים בבאר־שבע. רובם היו חברי בני־עקיבא.

אמר מזכיר־הפנים של אחד ממשקי השו־ מר־הצעיר: „מה שעשו הנערים האלה למען הדת, לא עשו אלף הפגנות ומחאות !"

עיתונות

איש בלתי־אהוד

ירמיהו שמואלי, כתבו הבלונדי של על המשמר בצפון לא היה אהוד ביותר על גורמים מסויימים. הסיבה: שמואלי גילה שערוריות רבות, גרם לסילוק סגן מנהל נמל חיפה, דויד אדירי, לסילוק ראש עיריית עכו, ברוך נוי, גילה את פרשת מנהל בית־הספר באשקלון שנאשם במעי־ לה בכספים, וידע לספר כיצד מתארחים קציני מישטרה אצל מבריחי־גבול ידועים. כאשר פנה לפני כעשרה חודשים אל עמוס בן־גוריון, ביקש ראיון, נתקבל ב־ סבר פנים יפות. סגן המפקח הכללי של המישטרה, שחשב כי לפניו כחבלב קטן ובלתי־חשוב הרוצה לשבחו, נדהם כאשר הציג ירמיהו שמואלי בפניו, בפשטות וללא גינוני טכס, את השאלה אם הוא חבר קואופרטיב כורים.

מאז נפתחו ונסגרו תיקים רבים במיש־ טרה. העולם הזה, שערך חקירה דומה, הקדים את שמואלי עב־הכרס בפירסום מסקנותיו ביחס לעמוס בן־גוריון. אולם שמואלי לא נשכח על־ידי המישטרה.

הצד השני של התקיפה. ב־28 ב־ אוקטובר אשתקד נעצרו חמישה ערבים ממזרעה, השוכנת במרחק כמה מטרים מ־ קיבוץ עברון, שבאו למישרדי המועצה־ המקומית בעברון לסידור ענייניהם. הם נעצרו על־ידי מישטרת נהריה. אשמתם, כך הוסבר להם, היא שעברו על פקודות הממשל הצבאי, שפקד על כך שלא ייכנס אדם ולא יצא משטח קיבוץ עברון אלא ברשיון מיוחד של המושל הצבאי.

ירמיהו שמואלי, שהוא חבר קיבוץ עב־ רון, נסע למישטרת נהריה כדי לריב את ריבם של הערבים שכניו, וטען כי אם כך הם פני הדברים, הרי שגם הוא אינו רשאי לנוע בשטח ללא רשיון המושל הצבאי. השוטרים המעוצבנים לא אהדו ביותר את ירמיהו שמואלי, וטענו, מאוחר יותר, ש־ הוא דחף אותם. ירמיהו טען בדיוק את ההיפך. היה זה הוא שנדחף, אמר, ונוסף על כך גם הועלב בגסות. הוא נעצר, הואשם בהעלבה ובתקיפה של שוטרים.

השבוע החל מתברר דינו בבית־מיש־ פט השלום בחיפה. טען שמואלי: „ישבתי בכלא ברומניה בתקופת הפאשיזם, בארץ בתקופת המנדט. כנראה שהגיע זמני לשבת בבית־סוהר עבור חופש העיתונות במדי־ נת־ישראל."

פרט טפל לחלוטין: ירמיהו שמואלי, עי־ תונאי ותיק, לא זכה השנה מסיבות טכ־ ניות לקבל תעודת־עיתונאי ממשלתית, ה־ טעונה אישור מטעם מטה המישטרה.

מוסיקה

זכרונות מעין־חרוד

אברהם שלונסקי נקלע למישפחה מוסי־ קלית. אחותו האחת, ורדינה שלונסקי, ידועה כמלחינה, אחותו השנייה, אידה שלונסקי־גר, ששמה האמנותי הוא נינה ולרי, היא זמרת ידועה, ואחיינו, יהלי ווגמן, בן אחותו פאניה, המורה לפסנתר, ידוע כפסנתרן *.

אומר שלונסקי בחיוך: „את כל כיש־ רונותינו ירשנו מאבינו, שהיה משורר, חזן לעת־מצוא ומלחין עממי."

השבוע היתה לשלונסקי הזדמנות לחבק את אחותו הזמרת נינה ולרי (אידה), אותה לא ראה שנים רבות.

חוויה בכנסייה. נינה, בעלת מצו־ סופראן מלא, אינה דמות בלתי־ידועה ב־ צרפת. הזמרת גבוהת־הקומה ואדמות־השי־ ער ידועה בעיקר ביכולת שלה לשיר את שוברט, בלה בארטוק וארנולד שנברג. ותיקי גדוד־העבודה בארץ זוכרים עדיין כיצד היתה אידה שלונסקי התמירה מנ־ עימה את ערביהם בעין־חרוד בקול ערב וחזק, כשאחיה, אברהם, יושב לצידה.

הקול היה טוב מדי כדי שיישמע רק מעל ערימות החציר. אחרי שהשתתפה בנסיונות הראשונים להקמת אופרה בארץ, עברה ללמוד לאיטליה, ומשם לצרפת. עם פרוץ מילחמת־העולם השנייה היא נסעה לארצות־הברית.

מספרת אידה על מה שהיא רואה כ־ חוויתה האמנותית הגדולה ביותר: „עמדתי להופיע בכפר קנדי מרוחק ב־ צפון. בני הכפר לא ידעו בכלל מה זה קונצרט. שאלו את הכומר, שהסביר להם שזה דומה לתפילה בכנסייה, וכי עליהם להתנהג כאילו נמצאו בתפילה. מחוסר מקום אחר נערך הקונצרט בכנסייה. אף פעם לא הבין אותנו קהל כמו בהר־ פעה זה."

לשון הרבים איננה מלאכותית במיקרה זה. הכוונה לבעלה, הפסנתרן והמלחין רו־ דולף גר, אחיו של המנצח הידוע ווילטר גר, המלווה אותה בכל הופעותיה, ושיעשה זאת גם הפעם, כאשר תופיע בארץ ב־ סידרת רסיטאלים בשירי בארטוק ושו־ ברט.

* ווגמן הפך כעבור שנים למנצח הממעט להופיע ברבים. חי בקיבוץ שמיר.

אנשים

● אחרי הצגת מילחמת בני־אור לטו־ בת קרן־המגן ניגש רב־אלוף **משה דיין** למחזאי **משה שמיר**, וסיכם את דעתו על היצירה המילחמתית: „שר־ביטחון אי־ ני יודע אם תוכל להיות. אבל דרמטורג בטח תוכל להיות !"

● במיכתב אל **דויד בן־גוריון** הציע תושב חיפה, **טוביה פרידמן**, לתרום ל־ קרן המגן תרומה מיוחדת במינה: מיס־ מכים שונים בחתימתם של הפיהרר **אדולף היטלר**, מפקד חיל־האוויר הנאצי, **הר־ מאן גרינג**, מפקד פלוגות האס־אס, **היינריך הימלר**, המפקד העליון של הצבא הגרמני, הגנרל **וילהלם קייטל** ואחרים. לדעת התורם אפשר להשיג תמו־ רת מיסמכים אלה סכום של אלף ל"י.

● הבמאי **חיי קיידום**, המביים כעת את הצגת מראה מעל הגשר מאת **ארתור מילר**, בא אל שחקניו בתביעות קיצו־ צוניות. לקראת הצגת הבכורה, שתיערך בראשית החודש הבא, הוא דורש מהשח־ קנית **שושנה רביד** לצבוע את שיערה הבלונדי לשחור, ואילו השחקן הצעיר **יוסף בנאי** נדרש להבהיר את שערו ה־ שחור כפחם לבלונדי.

● חבר־הכנסת **יוחנן באדר**, בהג־ דירו את דיון התקציב במליאת הכנסת: „זה לא דיון. זה מירוץ !"

● העיתונאי **אורי קיסרי**: „גוף האשה הוא קניינה ושייך רק לה. לעולם אין היא מוסרת אותו — אפילו כאשר היא מוסרת את עצמה."

● חבר־הכנסת **יגאל אלון**, באסיפה של המגבית המאוחדת בארצות־הברית: „הייתי מסכים לקבל כסף מהשטן, אפילו מהקומוניסטים."

חמונת סטאלין

בשגרירות הסובייטית ברמת־גן, למחרת נאומו המהפ־ כני של ניקיטה כרושצ'וב בוועידה ה־20 של המיפלגה הקומוניסטית הסובייטית, בו היכה על חטאי הסטאליניזם, היה מכשיר הטלפון של השגריר, אלכסנדר אברמוב, עסוק בלי הרף. הוא נשאל: „האם התמונה של סטאלין התלויה בכניסת בית השגרירות עודנה במקומה ?" התשובה שלא ניתנה: כן.

KENT

מפעם לפעם מגיע לי...

KENT
עשוה כל הזרוך

מפעם לפעם אני מרשה לעצמי
משהו מיוחד. כמו קנט למשל.
אני מדליק לי קנט ונהנה מהשילוב
הנפלא של רעננות וטעם עדין, נקי ורך.
הטעם המיוחד של תערובת הטבק
האמריקאית ופילטר המיקרונייט
המפורסם. קנט.
מפעם לפעם מגיע לי.

הקניה
הטובה
ביותר
1981

המשרד לאזהרה בפני עישון

העולם הזה
84 עמודים
שנה 45
המחיר: 11 שקלים (כולל מ.ע.מ.)
מיספר 2273
י"ט אדר ב' תשמ"א, 25.3.1981

סיפורה האישי של אורנה, גרושתו של גברי בנאי

אורנה
בן-אברהם

התקשרת של אבנו-חצירא